

UKÁZKA
FRASEOLOGIE

ČESKO-NĚMECKÉ A NĚMECKO-ČESKÉ.

S dodatkem
vzorů českého slohu staršího i novějšího.

Ku potřebě zvláště škol středních
sestavil

Jakub Malý.

Proben
böhmischo-deutscher und deutsch-böhmischer
Phraseologie.

Mit einem Anhang
von Beispielen älteren und neueren böhmischen Styles.

Zunächst zum Gebrauche für Mittelschulen
verfaßt von

Jakob Malý.

Cena 2 fl. 20 kr. — Preis 2 fl. 20 kr.

V Praze.

Nachdruckverbot: I. L. Kober.

Prag.

Berlag von J. V. Cizek.

1868.

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
NÁRODNÍHO SÚDRŽNÍHO ÚSTŘEDNÍHO
KNIHOVNIČNÍHO ÚSTŘEDNÍHO
INVENTÁŘ
Inventár č. 61800
Signat. U 1034

Předmluva.

Od mnoha let již bylo na mne s více stran naleháno, abych učinil druhé vydání svých „Příkladů české mluvy,“ spisu vyšlého roku 1846 a od obecenstva příznivě přijatého, který snažil se praktickým způsobem ukázati na příkladech různost a zvláštnosti české a německé mluvy. Tenkráté mne ku podniknutí tomu pohnula již tehdáž valně citelná nákaza spisovního jazyka českého, jejíž příčiny vyložil jsem v předmluvě ke spisu onomu. Minulo přes dvacet let od oné doby, a netoliko neprestalo u nás porušování jazyka, nýbrž mnohem více než dříve se zmáhá stejnou měrou, jak literatura sama šíří a rozprostraňuje své pole. Jest to skutek žalostný, a však vyplývající z nepříznivých poměrů našich. Dokud nelze nám změnití tyto, musíme arcit přestatí na tom, abychom všemožně hleděti napravovati co ony kazí. Proti nákaze jazyka pak není účinnějšího prostředku nežli dobrý základ ve školách, a to jmenovitě ve školách středních, kde mládež již blíže seznamuje se také s druhým jazykem zemským. Tam jest nejlepší příležitost a také nejvhodnější doba, poukazovati na rozličného ducha češtiny a němčiny, na rozcházející se mluvení spůsoby, na zvláštnosti a idiotismy obou řečí. Vida v příčině té pilnou potřebu knihy, která by tyto různosti a rozdíly zjevné činila, umínil jsem si takovou sepsati ve prospěch hlavně naší české mládeže.

Tolik o původu spisku tohoto, k němuž použil jsem téhož materiálu jako ku „Příkladům české mluvy,“ ač vidělo se mi jej přiměřeněji uspořádati; některé pak věci doslovně jsem z onoho svého prvnějšího spisu přijal, čehož nepotřeboval jsem se ostýchat, poněvadž dávno již rozprodán jest. Skládati počet z toho, jak jsem sobě počínal při sestavování přítomného spisu, mám za zbytečné; učitel, který ho bude pro žáky své používati, snadno sám uhodne příčiny, proč právě tak a nejinak jest rozvržen a spořádán.

Jediné to podotýkám na konec, že touto mou „Ukázkou Fraseologie“ daleko není vyčerpán materiál můj, že však byl jsem nucen uskrovniti se na ten čas v ohledu na účel knihy, která jsouc určena především pro mládež studující, neměla býti příliš velikého objemu, aby nebyla zdražena. Uvádím to pouze proto, aby mně nebyla vytýkána neúplnost, která ostatně v pouhé „ukázce“ hledati se nesmí.

V Praze, dne 4. srpna 1867.

Jakub Malý.

I.

Spůsoby mluvení dle abecedního pořádku českého.

Arci. Toť *arci* zle, když i důvěru v Boha ztrácíte.

To vše každý žák věděti má, *arci* pak učený doktor.

Byl jsi při tom, když se zbořil dům? tázal jsem se přítele. *Arci* že jsem byl, zněla odpověď.

Asi. Bylo to *asi* ve tři hodiny, když blesk udeřil do věže.

Co pak *asi* otec tomu řekne.

Af. Řekni sluhovi, *at* mně donese kožich do vozu.

Jest okluzko, dej pozor, *at* nepadneš.

Zavři dvéře, *at* se sem nekouří.

At mi nechodíš z domu.

At se mi to vícekrát nestane.

At žije náš král! volal lid.

Až. V tuhé zimě přicházejí v Tatrách vlni *až* k vesnici.

Otec jest churav, přijdu k

Frasesologie.

Das ist allerdings übel, wenn ihr selbst das Vertrauen auf Gott verliert.

Das soll ein jeder Schüler wissen, um so mehr ein gelehrter Doktor.

Warst du dabei, als das Haus einstürzte? fragte ich den Freund. Ja wohl, gab er zur Antwort.

Es war ungefähr um drei Uhr, als der Blitz in den Thurm einschlug.

Was wird wohl der Vater dazu sagen.

Sage dem Bedienten, er solle mir den Pelz in den Wagen tragen.

Es ist Glatteis, gib Acht, daß du nicht fallest.

Mache die Thüre zu, damit der Rauch nicht hereinzieht.

Gehe ja nicht fort vom Hause.

Daß mir das nicht wieder geschieht.

Es lebe unser König! rief das Volk.

Im strengen Winter kommen die Wölfe in den Karpathen bis zu den Dörfern.

Der Vater ist unwohl, ich

vám až na druhý týden.

To je až hrůza, jak vítr v zahradě ovocnými stromy klátí.

Až přliš měli jsme příčinu k obavě.

Hradní pán všelijak trýznil své poddané, až i psy na ně štvál.

Barvy. Starším osobám nesluší křiklavé barvy.

Jest to lstivý muž, pod všelijakou barvou umí nás podváděti.

Ten spisovatel kčí přliš křiklavými barvami.

Báti. Bojím se, abych při koupi koní nebyl ošizen.

Jednej spravedlivě a nikoho e neboj.

Baviti. Po obědě baví se matka šitím.

U tety jsme se dobře bavili po celé večery.

Bědovati. Prorok Jeremiáš bēdovál na zříceninách Jerusáléma.

Učitel hudby již po dvě léta se bēduje s tím tupým děvčetem.

Běh. Během času všeliká bolest se zmírní.

Mírnou cestou a nikoliv bēhem válečným dobývá sobě povážlivý národ svobody.

Přítel můj odbyl bēh nauk školních v Praze.

Bez. Můj bratr přišel při včerejším povětrí domů bez klobouku.

Když továrny zahálely, mno-

werde erst die künftige Woche zu euch kommen.

Es ist entseghlich, wie der Wind im Garten mit den Obstbäumen schüttelt.

Nur zu sehr hatten wir Ursache etwas zu befürchten.

Der Burgherr quälte seine Unterthanen auf mannigfache Art, sogar mit Hunden hegte er sie.

Für bejahrte Personen passen nicht grelle Farben.

Es ist ein listiger Mann, er weiß uns unter allerlei Vorwänden zu hintergehen.

Dieser Schriftsteller trägt die Farben zu grell auf.

Ich fürchte beim Einkaufen der Pferde betrogen zu werden.

Handle gerecht und fürchte Niemand.

Nach dem Mittagisch beschäftigt sich die Mutter mit Nähen.

Bei der Tante haben wir uns ganze Abende gut unterhalten.

Der Prophet Jeremias wehklagte auf den Ruinen von Jerusalem.

Der Musiklehrer hat schon durch zwei Jahre sein Kreuz mit dem talentlosen Mädchen.

Im Laufe der Zeit erfährt jeder Schmerz Linderung.

Auf friedlichem Wege und nicht durch Kriegsgewalt strebt ein besonnenes Volk seine Freiheit an.

Mein Freund vollendete seine Studien in Prag.

Mein Bruder kam bei dem gestrigen Sturmwind ohne Hut nach Hause.

Weil die Fabriken feierten,

ho lidu bylo bez práce.

Teď marně nařikáš, vždyť jsi nechtěl bez toho býti.

Můžeš dar ten přijmouti bez ublížení své cti.

Matka byla leknutím bez sebe.

Loďka se naklonila a bez mála byl bych spadl do vody.

Bezbožný. Střez se obcování s bezbožným člověkem.

Bezhrdli. Guelfové usilovali o bezhrdlí císaře Karla IV.

Bezpečiti. Poručím vám člověka, na nějž se můžete bezpečiti.

Bězeti. Vyzvědač odvážil se do tábora nepřátelského, ač věděl, že běží o jeho hlavu.

Bič. Bůh nás tímto bičem trestal.

Silnice běžela rovně, co by bičem mrštil, dvě hodiny cesty.

Senát vznesl na Caesara plnou moc a tak dal mu bič na sebe.

Bílý. Hostina trvala až do bílého dne.

Musím se opatřiti na cestu bílým prádlem.

Biti. Generál dal v bubny bití.

Však já vím, kam bješ.

Že na holé stráni žádné stromy neporostou, to bilo každému do očí.

waren viele Menschen arbeitslos.

Jetzt ist dein Jammern vergebens, du wolltest es ja nicht anders.

Du kannst das Geschenk unbeschadet deiner Ehre annehmen.

Die Mutter war vor Schrecken außer sich.

Der Kahn neigte sich und beinahe wäre ich ins Wasser gefallen.

Meide den Umgang mit diesen boshaften Menschen.

Die Guelfen trachteten dem Kaiser Karl IV. nach dem Leben.

Ich empfehle Ihnen einen Mann, auf den Sie sich verlassen können.

Der Spion wagte sich in das feindliche Lager, obwohl er wußte, es gelte seinen Kopf.

Gott hat uns mit dieser Geißel gestraft.

Die Straße lief schon gerade zwei Stunden weit.

Der Senat übertrug an Caesar die volle Gewalt und gab ihm so die Waffen gegen sich in die Hand.

Das Gastmahl dauerte bis in den hellen Tag hinein.

Ich muß mich auf die Reise mit reiner Wäsche versehen.

Der General ließ die Trommel rühren.

Ich weiß schon, wohin du zielst.

Daß auf dem kahlen Abhange keine Bäume wachsen werden, das sprang jedermann in die Augen.

Hodiny právě *bily* dvanáct.

Hned jsem věděl, *kolik bilo*.

Ten řezník *bije* samé špatné voly.

Lepší zjevný protivník, nežli kdo *bije na dvě strany*.

Bláto. Snáh se rozpouští, bude *bláto*.

Takto přijdeš z *bláta do louže*.

Kdo svou chybu lží omlouvá, přidává *bláto k louži*.

Blesk. *Blesk* zlata mnohého nezkušného oslní.

Po celý rok zakrýval zevnitřní *blesk* prázdnotu pokladnice toho kupce.

Jako *blesk* s nebe vrhlo se jezdecktvo na nepřitele.

Bludný. Na rozdíl od stálic nazývají se oběžnice také *bludné hvězdy*.

Již za prvních století křesťanských vystoupilo mnoho učitelů *bludných* u víře.

I největší mudrcové starého věku klaněli se *bludným* bohům.

Bodejž. *Bodejž* tě Panbůh miloval!

Byl jsi včera v divadle? tázal jsem se přítele. *Bodejž*, odpověděl.

Povím vše, jak se stalo, řekl chlapec. *Bodejž* bysi lhal, odpověděl otec.

Bok. V bitvě na Moravském poli bojoval také Mikuláš, *syn*

Die Uhr hat gerade zwölf geschlagen.

Ich wußte gleich, woran ich bin.

Dieser Fleischer schlächtet lauter schlechte Ochsen.

Besser ein offener Gegner, als ein zweideutiger Mensch.

Der Schnee geht auf, es wird kothig werden.

Auf diese Art kömmt du aus dem Regen in die Traufe.

Wer seinen Fehler durch eine Lüge entschuldigt, der macht das Uebel noch ärger.

Der Glanz des Goldes blendet manchen Unerfahrenen.

Ein ganzes Jahr hindurch verdeckte der äußere Brunn die Leere der Kasse dieses Kaufmanns.

Wie ein Blitz vom Himmel stürzte die Reiterei über den Feind.

Zum Unterschiede von den Fixsternen werden die Planeten auch Wandelsterne genannt.

Schon in den ersten christlichen Jahrhunderten traten viele irrgläubige Lehrer auf.

Auch die größten Philosophen des Alterthums beteten falsche Götter an.

Daß dich der Guckuck!

Warst du gestern im Theater? fragte ich den Freund. Freilich wohl, antwortete er.

Ich werde alles erzählen, wie es geschehen ist, sagte der Knabe. Warum solltest du auch lügen, versetzte der Vater.

In der Schlacht auf dem Marchfelde kämpfte auch Nikolaus, der

z *levého boku* krále Přemysla Otakara.

Generál Dessaix vpadl u Marenga Rakušanům v *bok*.

Cizí vyslanec seděl při hostině královně po *boku*.

Bolest. Mám *bolest* v levé noze.

Přilož na *bolest* chladící mast.

Praví se, že slavík *bolestí* zemře, když se mu samička usmrtí.

Bořiti. Co otec ustanovil, syn *boří*.

Sotva ten dům dostavěn jest, a již se *boří*.

Svévolný chlapec byl v nebezpečnosti života, neboť se led pod nim *bořil*.

Ulice není dlážděna a lidé *boří* se v blátě.

Boží. Sousedka celý *boží* den se vadí s čeledí.

Brániti. Matka *bránila* své dítě proti vlku.

Chceš-li býti knězem, nikdo ti *nebrání*.

Myslivci osmnáctého praporu statečně se *bránili* Prusům u Podola.

Bráti. Před slunce východem ryby nejlépe *berou*.

Ty *beres* vše příliš z daleka. Letos již podruhé *berou* na vojnu.

Kočka sežrala muchomůrku a v noci *vzala* za své.

uneheliche Sohn des Königs Přemysl Otakar.

General Dessaix fiel den Oesterreichern bei Marengo in die Flanke.

Der fremde Gesandte saß bei der Tafel der Königin zur Seite.

Ich habe einen Schmerz im linken Fuße.

Lege kühlende Salbe auf die Wunde.

Man sagt, daß das Nachtigallmännchen vor Leid stirbt, wenn ihm das Weibchen getödtet wird.

Was der Vater feststellte, macht der Sohn zu nichts.

Raum ist das Haus aufgebaut, und schon stürzt es ein.

Der muthwillige Knabe war in Lebensgefahr, denn das Eis brach unter ihm.

Die Gasse ist nicht gepflastert, und die Leute versinken im Koth.

Die Nachbarin zankt den ganzen lieben Tag mit den Dienstboten.

Die Mutter vertheidigte ihr Kind gegen den Wolf.

Willst du Priester werden, niemand hindert dich.

Die Jäger des achtzehnten Bataillons haben sich bei Podol tapfer gegen die Preußen gewehrt.

Vor Sonnenaufgang beißen die Fische am besten an.

Du holst gar zu weit aus. Heuer wird schon zum zweitenmale rekrutirt.

Die Katze fraß einen Fliegen-schwamm und verwendete in der Nacht.

Kluk křičel, jakoby ho *na nože bral*.

Slibil jsi, že mne ve čtvrtek navštívíš; *vezmu tě za slovo*.

Ničeho nepodniknu, abych s tebou *nebral rady*.

Jezdec *vzal* koně na ostruhu.

Po smrti otcově *bral* syn užitek z celého závodu.

Mlynář sobě *vzal* bohaté děvče.

Kůň *běže* na sebe od těch dob, co se mu přidalo ovsu.

Nic *nebeř před se*, dokud jsi neuvážil prostředkův.

Pocestný *bral* se jedlovým lesem.

Kde jsi se tu *vzal*?

Na hezká děvčata mladí pánové *berou*.

Broditi. Nebylo mostu, vojáci *brodili* se vodou až po kolena.

Za dob francouzské hrůzovlády *brodil* se konvent v krvi.

Brousiťi. Chlapec *brousil* si hubu na červená jablka.

Na té hádance *brouсила* celá společnost svůj vtip.

Brus. Stavení jest z *brusu* nové a již se trhá.

Bydlo. *Dobré bydlo* píchalo sedláka, vystěhoval se do Ameriky a nyní pyká.

Byťi. *Byl jsem* při tom, když samovrah do vody skočil.

Jsou mezi námi lidé, kterým nelze důvěřovati.

Der Bube schrie, als ob man ihn spießen wollte.

Du versprachst mich Donnerstag zu besuchen; ich werde dich beim Worte nehmen.

Ich werde nichts unternehmen, ohne dich zu Rathe zu ziehen.

Der Reiter gab dem Pferde die Sporen.

Nach dem Tode des Vaters zog der Sohn den Gewinn vom ganzen Geschäfte.

Der Müller hat ein reiches Mädchen geheirathet.

Das Pferd nimmt zu, seit man ihm mehr Hafer reicht.

Unternehm nichts, bevor du die Mittel erwogen hast.

Der Wanderer ging durch einen Tannenwald.

Wie bist du hergekommen?

Hübsche Mädchen gefallen jungen Herren wohl.

Es war keine Brücke da, die Soldaten wateten im Wasser bis an die Knie.

Zur Zeit der französischen Schreckenherrschaft watete der Convent im Blute.

Der Knabe spitzte den Mund auf die rothen Äpfel.

An dem Rathsel schärfte die ganze Gesellschaft ihren Witz.

Das Gebäude ist ganz neu und bekommt schon Risse.

Der Hafer hat den Bauer gestochen, er wanderte nach Amerika aus und jetzt bereuet er es.

Ich war zugegen, als der Selbstmörder in's Wasser sprang.

Es gibt unter uns Leute, denen nicht zu trauen ist.

Řecko *jest* pod ochranou evropských velmocí.

Země koruny České, to *jest*: Čechy, Morava a Slezsko.

To *je má řeč*.

Můj bratr *jest* vojákem.

Ten šibal se jen staví nemocným, nic mu *není*.

Žádám jen tolik, abych mohl *živ býti*.

Budu s vámi až na konec světa, řekl Ježíš k apoštolům.

Nejsem proti tomu, aby se má dcera vdávala.

To všechno *k ničemu není*.

Jsem k službám.

Buď dobré mysli a neboj se ničeho.

Nemůžeme bez služby *býti*.

Bude to, či *nebude*?

Co z tebe *bude*, ty darebáku?

Budte zdrávi.

Již *jest* po něm.

Jest se obávati, aby váš syn nedostal souchotiny.

Není se čemu *diviti*, že *jest* tak veliká voda, když celý týden přšelo.

Mé dceři *jest* pět let.

Ten člověk *není* s to, aby nám uškodil.

Ceknouti. Cizinec, cítiv se nedůvěrou urážena, ani více *necekl*.

Cítlivý. Takové zpomínky

Griechenland steht unter dem Schutze der europäischen Großmächte.

Die Länder der böhmischen Krone, das heißt: Böhmen, Mähren und Schlesien.

Das sage ich ja.

Mein Bruder ist Soldat.

Der Spitzbube stellt sich nur krank, es fehlt ihm nichts.

Ich verlange nur so viel, um leben zu können.

Ich werde bei euch sein bis ans Ende der Welt, sagte Jesus zu den Aposteln.

Ich habe nichts dagegen, daß meine Tochter heirathe.

Das Alles nützt nichts.

Ich stehe zu Diensten.

Sei gutes Muthes und fürchte nichts.

Wir können den Dienstboten nicht entbehren.

Wird es oder wird es nicht?

Was wird aus Dir werden, du Taugenichts?

Lebet wohl.

Es ist schon aus mit ihm.

Es steht zu befürchten, daß Ihr Sohn die Lungenfucht bekommt.

Es ist kein Wunder, daß das Wasser so gestiegen ist, da es die ganze Woche geregnet hat.

Meine Tochter ist fünf Jahre alt.

Dieser Mensch vermag uns nicht zu schaden.

Der Fremde fühlte sich durch das Mißtrauen verletzt und erwiderte kein Wort mehr.

Solche Rück Erinnerungen haben

mají pro každého *citlivého* du-
cha velikou vnađu.

Nebývá dobře, je-li člověk
příliš citliv i nejmenší urážky.

Co. Za těch deset let, *co*
jsem Prahu neviděl, mnoho se
změnilo.

Ten muž, *co* nás na louce
potkal, jest bohatý Angličan.

Jest se *co* obávati drahoty.

Jest ku podivu, *co* přichází
lidí každý rok na sv. Horu.

Hoch křičel *co* měl hrdla.

Tot jest *cosi* nového, zvolal
rolník, spatřiv mlátičí stroj.

Přijal bych hocha do učení,
kdyby jen byl k *čemu*.

Ochlasta včera hýřil a dnes
nemá *co* jísti.

Poslal jsem pro otce, bude
tu *co* nevidět.

Cože? v sedmdesátém roce
věku svého chce se oženiti?

Z hocha nic nebude, *co* by
měl pracovati, zahálí.

Co nejdříve tě navštívím.

Co je to za člověka, jenž dnes
přenocoval v hostinci?

Co pak děláš, že jsi se po
celý týden neukázal?

für jeden gemüthlichen Men-
schen diesen Reiz.

Es pflegt nicht gut zu sein,
wenn der Mensch zu empfind-
lich ist gegen die mindeste Be-
leidigung.

Winnen der zehn Jahre, seit
ich Prag nicht gesehen, hat sich
Vieles verändert.

Der Mann, welcher uns auf
der Wiese begegnete, ist ein rei-
cher Engländer.

Es steht eine Theuerung zu
befürchten.

Es ist zu verwundern, wie
viele Leute jedes Jahr auf den
heil. Berg kommen.

Der Knabe schrie aus vollem
Halse.

Das ist etwas Neues, rief
der Landmann, als er die Dresch-
maschine erblickte.

Ich würde den Knaben in die
Lehre nehmen, wenn er nur zu
etwas tauglich wäre.

Der Trunkenbold hat gestern
geschlemmt und heute hat er nichts
zu essen.

Ich schicke nach dem Vater,
in einem Augenblick wird er
hier sein.

Was? in seinem siebenzigsten
Lebensjahre will er heirathen?

Aus dem Knaben wird nichts,
anstatt zu arbeiten, faulenzet er.
Nächstens werde ich dich be-
suchen.

Was ist das für ein Mensch,
der heute im Gasthause über-
nachtete?

Was machst du denn, daß du
dich die ganze Woche nicht blicken
liebest?

Co mne sužuješ?

Čas. Po celou cestu až do Říma měli jsme pěkný čas.

Až se udá příhodný čas.

Časem ukazují se na nebi komety.

Později něco koupím, *na ten čas* ničeho nepotřebuji.

Musíme se *v čas* položit, abychom zítra nezaspali.

Čelo. V *čele* zemské správy království Českého jest císařský místodržící.

Plnící vůdce byl příliš vyslen, aby mohl nepříteli *čelo* postaviti.

Oba soupeři stáli proti sobě *čelem v čelo*.

Čerstvý. Naši rodičové jsou sice již staří, ale vždy ještě *čerství* a zdrávi.

K večeri míváme chléb s *čerstvým* máslem.

V té knize jest navedení, jak ovoce *čerstvé* zachovati.

Pivo jest již na mále, nalej z *čerstvého* sudu.

Červ. Však já tomu nezbedovi *vezmu červa*.

Česati. Krátké vlasy můžeš snáze *česati* než dlouhé.

Dívka si zpívala, když *česala* len.

Ty klepny při kávě *česaly* celé sousedstvo.

Warum plagst du mich?

Während der ganzen Reise bis Rom hatten wir gute Witterung.

Bis sich eine gute Gelegenheit trifft.

Zuweilen erscheinen Kometen am Himmel.

Später werde ich etwas kaufen, für jetzt brauche ich nichts.

Wir müssen uns frühzeitig niederlegen, um morgen nicht zu verschlafen.

An der Spitze der Landesverwaltung im Königreiche Böhmen ist der kaiserliche Statthalter.

Der Feldherr war zu sehr geschwächt, um dem Feinde die Spitze zu bieten.

Beide Nebenbuhler standen Stirn gegen Stirn.

Unsere Eltern sind zwar schon alt, aber immer noch frisch und gesund.

Zum Nachtstuhl pflegen wir Brod mit frischer Butter zu haben.

In diesem Buche ist eine Anleitung, wie man das Obst vor Verderben bewahrt.

Das Bier geht schon auf die Meige, schenke aus einem neuen Faße ein.

Ich will den Wildfang schon zu Paaren treiben.

Kurze Haare kannst du leichter kämmen als lange.

Das Mädchen sang, als sie den Flachsheddelte.

Die Klatschschwestern haben beim Kaffee die ganze Nachbarschaft durch die Heddel gezogen.

Odpůldne budeme *česati* o-
voce.

Činiti. Neznám toho muže,
neměl jsem s ním nikdy co *činiti*.

Když se soudce vyptával na
krádež, *činił* se obžalovaný ne-
věda.

Činte se! napomínal šafář
mlatce.

Protivný žvastoun do všeho
mluví, aniž by věděl, oč jest
činiti.

Bezbožný člověk i z věcí po-
svátých *čini* si smích.

Čistý. Ve vašem bytu vše
tak *čistě* vypadá, že je z toho
radost.

Tys to *čistě* vyvedl, že jsi se
tomu tlachalovi svěřil.

Nemocný nesměl ničeho po-
žívatí, leč *čistou* polévku.

Jsem celý propocen, vezmu
čisté prádlo.

Z *čista jasná*, an se toho ni-
kdo nenadál, prohlášena oble-
ženost.

Článek. Každý prst má tři
články, palec jen dva.

Článků víry jest dvanáctero.

Člověk. Často se stává, že
by *člověk* rád, ale nemůže.

Dalece. Nebylo mu tak *da-
lece* o to činiti, aby se něčemu
naučil, jako aby se příjemně
bavil.

Já tak *dalece* na to nedbám,
jím-li maso nebo postní stravu.

Nachmittag werden wir **Obst**
pflücken.

Ich kenne den Mann nicht, ich
hatte mit ihm nie zu schaffen.

Als der Richter nach dem
Diebstahle fragte, that der An-
geklagte als ob er nichts wüßte.

Spütet euch! ermahnte der
Schaffer die Drescher.

Der unseidliche Schwäger redet
in Alles hinein, ohne zu wissen,
worum es sich handelt.

Ein gottloser Mensch macht
sich auch über heilige Dinge lustig.

In Ihrer Wohnung sieht Alles
so nett aus, daß es eine Freude ist.

Du hast es schön angestellt,
daß du dich dem Blanderer an-
vertraut hast.

Der Kranke durfte nichts an-
deres genießen als klare Suppe.

Ich bin vom Schweiß ganz
durchnäßt, ich werde reine Wä-
sche nehmen.

Urpflötzlich, ohne daß man
sich dessen versah, wurde der Be-
lagerungszustand proklamirt.

Jeder Finger hat drei Ge-
lenke, der Daumen bloß zwei.

Es gibt zwölf Glaubensar-
tikel.

Es pflegt oft zu geschehen, daß
man gerne möchte, aber nicht
kann.

Es war ihm nicht so sehr
darum zu thun, daß er etwas
lerne, sondern daß er sich ange-
nehm unterhalte.

Ich achte es weiters nicht,
ob ich Fleisch esse oder Fasten-
speisen.

Daleký. Jisto jest, že konečně se vyčerpají uhelné doly, avšak to jest věc *daleká*.

Oba mají sice totéž jméno, jsou však jen *dalecí* přátelé.

Dalecí jsme od obyčeje předků svých.

Do nejděšší smrti budu pamatovati na hrůzu loňského požáru.

Kramář odcházeje do *další* přízně se poroučel.

Dariti. Kterak se *darí* vaše záležitosti?

Přítel můj zřídil si továrnu na pečební vosk, a *dobře* se mu *darí*.

Zdar Bůh! jest obyčejné pozdravení havířů.

Darmo. Ani *darmo* to zboží nechci.

Již jest všecko *darmo*, po takovém suchu nezotaví se více osení.

Dáti. Dlouho jsem snášel uštípačné řeči toho tlachala, ale konečně jsem se *dal* do něho.

Ráno *dal* se švec do práce a u večer byly boty hotovy.

Přítel mně *dal* věděti, že otec jeho zemřel.

Pro přeplnění kasáren byli vojáci *dáni* do domů.

V polovici dubna *dali* jsme se na cestu.

Bratru nebylo ještě šestnáct let, když se *dal* na vojnu.

Es ist gewiß, daß endlich die Steinkohlengruben erschöpft werden, allein das steht noch in weiter Ferne.

Beide haben zwar denselben Namen, sind aber nur weitläufig verwandt.

Wir sind abgewichen von der Sitte unserer Väter.

Bis zum Tode werde ich an die Schrecken des vorjährigen Brandes denken.

Der Krämer entfernte sich und empfahl sich zur ferneren Gunst.

Wie steht es mit Ihren Angelegenheiten?

Mein Freund errichtete sich eine Siegellackfabrik, und es geht ihm wohl.

Glück auf! lautet der gewöhnliche Bergmannsgruß.

Nicht einmal umsonst mag ich die Waare.

Alles ist schon vergebens, nach einer solchen Dürre erholen sich die Saaten nicht mehr.

Lange habe ich die Spottreden des Schwägers geduldet, endlich aber machte ich mich über ihn.

Früh nahm der Schuster die Arbeit in Angriff und Abends waren die Stiefel fertig.

Der Freund gab mir Nachricht, daß sein Vater gestorben sei.

Wegen Ueberfüllung der Kasernen wurden die Soldaten in die Häuser gelegt.

Mitte April machten wir uns auf den Weg.

Mein Bruder war noch nicht sechzehn Jahre alt, als er unter die Soldaten ging.

Dejme tomu, že bude počasí příznivé.

Pokynutím hlavou *dal* jsem příteli na srozuměnou, že s ním souhlasím.

Dej pozor, kolikrát se kolo v minutě otočí.

S počátku zlodějové zapírali, potom pak *dali* se vinni.

Dbáti. Nic na to *nedbám*, je-li bláto, jen když mám dobré boty.

Chasa kozla *dbá*, má-li hospodář škodu.

Děláti. Ten pokrytec! *dělá* se nezkoušeným a jest prohnaná šelma.

Otec má dlouhou chvíli, protože nemá co *děláti*.

Nájemné a daň *dělá* dohromady přes tři sta zlatých.

Ta paní celý den *dělá hubou*.

V zimě již ve čtyry hodiny *dělá* se noc.

Nevěsta měla na hlavě věnec z *dělaných* kyttek.

Děliti. Lupiči *dělili* se v lese o kořist.

Kde se cestý dělí, stojí sloup.

Až duše má se *děliti* bude od těla.

Rozumem *dělí* se člověk od zvířete.

Dil. Černochové mají větším *dilem* kadeřavé vlasy.

Kupec rozdělil své jmění dě-

Angenommen, das Wetter sei günstig.

Durch ein Nicken mit dem Kopfe ließ ich dem Freunde merken, daß ich ihm beistimme.

Paß auf, wie oft sich das Rad in der Minute umdreht.

Anfangs leugneten die Diebe, dann aber bekannten sie ihre Schuld.

Ich mache mir nichts daraus, ob es kothig ist, wenn ich nur gute Stiefel habe.

Das Gesinde fragt den Heuchler darum, ob der Wirth einen Schaden leidet.

Der Heuchler! er stellt sich unerfahren, und ist ein durchtriebener Schelm.

Dem Vater wird die Zeit lang, weil er nichts zu thun hat.

Der Zins und die Steuer beträgt zusammen über drei hundert Gulden.

Diese Frau zankt den ganzen Tag.

Im Winter wird es schon um vier Uhr Nacht.

Die Braut hatte am Kopfe einen Kranz von Kunstblumen.

Die Räuber theilten im Walde die Beute.

Am Scheidewege steht eine Säule.

Bis meine Seele sich vom Leibe trennen wird.

Durch die Vernunft unterscheidet sich der Mensch vom Thiere.

Die Neger haben meistens helles gekraustes Haar.

Der Kaufmann vertheilte sein

tem na rovné *díly*.

Dílo. Na ten čas mají řemeslníci málo *díla*.

Chrám byl ozdoben mnohými řezbami *vypuklého díla*.

Humboldtův Kosmos jest velmi učené *dílo*.

Dítí. Kam se *děla* kniha, kterou jsem před chvílí položil na stůl?

Ale pro Pánabolia, *co se to děje!*

Dobře se mu *děje*, proč neuposlechl dobré rady.

Div. Cestovatel vypravoval *divy* o obyčejích kmenů Kavkazských.

Chlapec celý den běhá, *není divu*, že pak ve škole nic neumí.

Když podvodník viděl záměry své zmařeny, zlostí *div* z kůže nevyskočil.

Stal se *div* všech *divů*.

Mezi sedm *divů světa* počítaly se také zahrady královny Semiramidy.

Dle. Musíme se vždy řídit *dle* okolností.

Dle vši *možnosti* hledí řádný řemeslník vyhověti přání svých objednavatelů.

Dle obyčeje vztyčí se o posvěcení na věži chrámu Svato Vítského v Praze červený praporec.

Dliti. Čas přechá, nelze mi s tou prací déle *dliti*.

Dlužný. Však já zaplatím, *co* jsem *dlužen*.

Vermögen unter die Kinder zu gleichen Theilen.

Gegenwärtig haben die Handwerker wenig Arbeit.

Die Kirche war mit vielen Reliefs geschmückt.

Humboldt's Kosmos ist ein sehr gelehrtes Werk.

Wo ist das Buch hingekommen, welches ich vor einer Weile auf den Tisch gelegt habe?

Aber um Gotteswillen, was ist das für eine Wirthschaft?

Es geschieht ihm recht, warum hat er guten Rath nicht befolgt.

Der Reisende erzählte wunderbare Dinge über die Gebräuche der Stämme im Kaukasus.

Der Knabe lauft den ganzen Tag herum, kein Wunder, daß er dann in der Schule nichts kann.

Als der Betrüger seinen Plan vereitelt sah, konnte er vor Zorn aus der Haut springen.

Etwas Unerhörtes ist geschehen.

Unter die sieben Weltwunder wurden auch die Gärten der Königin Semiramis gezählt.

Man muß sich immer nach Maßgabe der Umstände richten.

Ein solider Handwerker trachtet dem Wunsche seiner Kunden bestmöglichst zu entsprechen.

Der Gewohnheit zufolge wird am Kirchweihfeste auf dem Thurme des St. Veitsdomes zu Prag eine rothe Fahne angestekt.

Die Zeit flieht, ich darf die Arbeit nicht länger verschieben.

Ich werde schon bezahlen, was ich schuldig bin.

Stavové ujišťovali, že jsou *dlužnou* věrností králi oddáni.

Dlužno tu věc považovati se stanoviska praktického.

Dno. Sud byl v dubového dřeva, jen *dno* bylo z měkkého prkna.

Studně byla do *dna* vyčerpána.

Do. Vrah byl odsouzen k žaláři *do* živobytí.

Jen když se raněný *do* večera nezakrvácí, až *do* té doby přijde lékař.

Jednou *do* roka svrhá jelen parohy.

Z pomsty pytláci myslivce *do* krve zbilí.

Boháč nezná nouze, protože sám má všeho *do* sytosti.

Ovoce směli si chlapani natrhati *do* vůle.

Stařeně bylo již sto let, a přece chodila každý den *do* kostela.

Máš-li kabát černý neb modrý, *do* toho mi nic není.

Pro souchotiny cestuje můj přítel každou zimu *do* Vlach.

Takový lidumil měl by se *do* zlata zasaditi.

Noviny chodily z ruky *do* ruky.

Ten papír má *do* sebe tu vadu, že jest málo klížen.

Die Stände versicherten, daß sie in schuldiger Treue dem Könige ergeben sind.

Man muß diese Sache vom praktischen Standpunkte betrachten.

Das Faß war von Eichenholz, nur der Boden war aus weichem Bret.

Der Brunnen war bis auf den Grund erschöpft.

Der Mörder wurde auf Lebenszeit zum Kerker verurtheilt.

Wenn sich nur der Verwundete bis zum Abend nicht verblutet, bis zu der Zeit kommt der Arzt.

Des Jahres einmal wirft der Hirsch das Geweih ab.

Aus Rache haben die Wildschützen den Jäger blutrünstig geschlagen.

Der Reiche kennt die Noth nicht, weil er selbst Alles die Hülle und Fülle hat.

Obst durften die Knaben nach Belieben pflücken.

Das Mütterchen war schon hundert Jahre alt, und dennoch ging es alle Tage zur Kirche.

Ob du einen schwarzen oder blauen Rock hast, das geht mich nichts an.

Wegen der Lungenucht reiset mein Freund jeden Winter nach Italien.

Ein solcher Menschenfreund sollte in Gold eingefaßt werden.

Die Zeitung ging aus einer Hand in die andere.

Dieses Papier hat den Fehler an sich, daß es zu wenig geleimt ist.

Doba. Přišel jsi v pravou dobu, právě se prostírá na stůl.

Až po tu dobu neměl jsem bolení zubů.

Do padesátého roku byla matka zdráva, od té doby ale ustavičně postonává.

Včera v ty doby byli jsme ještě v Brně.

Dobratí. Kdež bych se peněz dobral, abych hostiny strojil?

Doberte ta jablka, prosila mne ovocnářka.

Dobry. Po deset let byl jsem se sousedem za dobré, konečně jsme se pro maličkost rozdvojili.

Můj bratr se s dobrou potázal, že nenajal ten vlhký byt.

Dobré perle mají voskový lesk.

Dobrá vůle často bývá odměněna nevděkem.

Dám-li ti náhradu, stane se to jenom z dobré vůle.

Dlouho jsme se jen žertem hašteřili, až jsme se konečně na dobro rozkmotřili.

Obecné dobro vyžaduje, aby se školstvo zvelebovalo.

Uznal jsem za dobré, dáti syna do učení k hodináři.

Učitel lenivému žákovi dlouho po dobrém domlouval.

Je-li otec v dobré míře, do-

Du kamst zu rechter Zeit, eben wird der Tisch gedeckt.

Bis jetzt habe ich noch nie Zahnschmerzen gehabt.

Bis in ihr fünfzigstes Jahr war die Mutter gesund, seither aber ist sie fortwährend kränklich.

Gestern um diese Zeit waren wir noch in Brünn.

Wo sollte ich das Geld hernehmen, um Gasterien zu geben?

Kaufen Sie mir die noch übrigen Äpfel ab, hat mich die Obsthändlerin.

Durch zehn Jahre stand ich mit dem Nachbar auf gutem Fuße, endlich haben wir uns wegen einer Kleinigkeit entzweit.

Mein Bruder hat gut gethan, daß er die feuchte Wohnung nicht mietnete.

Echte Perlen haben einen Wachsglanz.

Wohlwollen wird öfters mit Lobank belohnt.

Wenn ich dir einen Schadenersatz leiste, so geschieht es nur von freien Stücken.

Lange haben wir nur im Scherze mit einander gehadert, bis wir uns endlich gründlich verfeindet haben.

Das Gemeinwohl erheischt es, daß das Schulwesen gehoben werde.

Ich habe es für gut befunden, meinen Sohn zu einem Uhrmacher in die Lehre zu geben.

Der Lehrer hat dem trägen Schüler lange Zeit in Güte zugeredet.

Wenn der Vater bei guter

volf mně dnes jíti do divadla.

Dobyti. Pilností a poctivostí již mnozí *dobyli* sobě veliké cti.

V námořské bitvě u Visu *dobyli* Rakušané vítězství nad Vlachs.

Turci marně *dobývali* města Vídně.

Buřič na vlastního krále *dobyl* meče.

Věznové *dobývali* se ze žaláře.

Dobyli se na nás zloději.

Docela. Včera jsi vypracoval úlohu *docela* dobře, a dnes máš tolik chyb.

Ta nemoc jej *docela* přetváří.

Dodati. Zboží stálo šedesát krejcarů, ostatní mně kupec na zlatku *dodal*.

Vévoda umřel náhle, praví se, že mu bylo *dodáno*.

Chudý učitel *dodal* si zmužilosti a šel k biskupovi.

Pro chybny nápis psaní nebylo *dodáno*.

Voda *dodává* krajině živosti.

Žid zbohatl tím, že *dodával* vojsku potravu.

Dodělati. Když syn přišel, nemocná matka již *dodělávala*.

Aby rychle zbohatl, podni-

Laune ist, wird er mir heute erlauben ins Theater zu gehen.

Durch Fleiß und Rechtschaffenheit gelangten schon Viele zu großen Ehren.

In dem Seetreffen bei Vissa erlangten die Oesterreicher den Sieg über die Italiener.

Die Türken versuchten vergebens die Stadt Wien einzunehmen.

Der Empörer zog das Schwert gegen den eigenen König.

Die Gefangenen versuchten aus dem Kerker auszubrechen.

Diebe sind bei uns eingebrochen.

Gestern hast du deine Aufgabe vollkommen gut ausgearbeitet, und heute hast du so viele Fehler.

Diese Krankheit verstellt ihn ganz und gar.

Die Waare kostete sechzig Kreuzer, den Rest auf einen Gulden hat mir der Kaufmann herausgegeben.

Der Herzog starb plötzlich, man sagt, er wäre vergiftet worden.

Der arme Lehrer nahm sich den Muth und ging zum Bischof.

Wegen fehlerhafter Adresse wurde der Brief nicht bestellt.

Wasser verleiht einer Gegend Leben.

Der Jude ist dadurch reich geworden, daß er dem Heere Proviant lieferte.

Als der Sohn ankam, ging es mit der kranken Mutter bereits zu Ende.

Um schnell reich zu werden, ließ sich der Kaufmann in ge-

kal kupec odvázné věci, avšak brzo *dodělal*.

Dohnati. Nouzí *dohnán* chopil se mnohý řemeslník motyky.

Otec hned se vydal na cestu, ale nemohl posla více *dohoniti*.

Dojiti. O to není, že tam *dojdeš*, ale kterak se unavíš.

Po dlouhém usilování *došel* jsem konečně svého cíle.

Dlouho jsme čekali, než na nás *došlo*.

Posádka se vzdala, protože jí *došly* zásoby.

Syn vládne jméním, neb jest již v *došlých* letech.

Nedošlé dítě žilo jen několik hodin.

Dokonce. Přispěte mu radou, ale abyste mu peníze půjčil, toho *dokonce* nečiňte.

Z toho zhýralého hochy nic nebude, *dokonce* kdyby měl otec umříti.

Doložiti. Oběd nebyl hojný, musíme *doložiti* ovocem.

Na konec pak řečník *doložil*, že vše má zůstatí při starém.

Obžalovaný Boha se *dokládá*, že z domu nevyšel.

Domluviti. Když městský rada *domluvil*, všickni mu pochvalu vzdávali.

wagte Unternehmungen ein; allein er ist schnell fertig geworden.

Nothgedrungen griff mancher Handwerker nach dem Spaten.

Der Vater machte sich gleich auf den Weg, er konnte aber den Boten nicht mehr einholen.

Ich zweifle nicht daran, daß du im Stande bist den Weg zu Fuß zurückzulegen, aber wie wirst du müde werden.

Nach langen Anstrengungen habe ich endlich meinen Zweck erreicht.

Wir haben lange gewartet, bevor an uns die Reihe kam.

Die Besatzung hat sich ergeben, weil ihr die Vorräthe ausgegangen sind.

Der Sohn verfügt über das Vermögen, denn er ist schon im mündigen Alter.

Das unzeitige Kind lebte nur einige Stunden.

Stehen Sie ihm mit Ihrem Rathe bei, aber Geld leihen Sie ihm auf keinen Fall.

Aus dem verwilderten Knaben wird nichts, vollends wenn der Vater sterben sollte.

Das Mittagmal war sehr reichliches, wir müssen das Ubrige mit Obst ersetzen.

Am Ende fügte der Redner hinzu, daß Alles beim Alten bleiben solle.

Der Angeklagte führte Gott zum Zeugen an, daß er das Haus nicht verlassen habe.

Als der Stadtrath ausgesprochen hatte, zollten ihm Alle Beifall.

Předseda ostře *domlouval* aktuarovi, že zanedbává povinnosti svého úradu.

Ten člověk sám se té práce *domlouval*, a nyní vidím, že tomu nerozumí.

Domnění. Někdo mně chytá holuby, mám *domnění* na svého souseda.

V *domnění*, že se za dva dny navrátím, nevzal jsem zádného prádla s sebou.

Domyslití. Zřejmě ve psaní málo povědno, avšak mnohého lze se *domyslití*.

Hospodář se *domýšlel*, že na obilí přiskočí.

Donéstí. Služebník *donesl* bednu do nádraží.

Moje ručnice *donáší* dále než tvoje.

Co u nás slyší ten tlachal, *donáší* sousedovi.

Dopravití. Než jsme se k městu *dopravili*, zapadlo slunce.

Dopsati. Neměl jsem času, abych ten list *dopsal*.

Bratr a sestra pilně sobě *dopisují*.

Dopustiti. Klouzání na slabém ledě nemělo by býti chlapcům *dopuštěno*.

Tu nemoc Bůh na nás *dopustil*.

Kočí zanedbává koně a přece na něj pán nedá nic *dopustiti*.

Nešťastníče, čeho jsi se *dopustil!*

Der Präsident machte dem Aktuar scharfe Vorwürfe, daß er seine Amtspflichten vernachlässige.

Der Mensch bot sich selbst zu dieser Arbeit an, und jetzt sehe ich, daß er es nicht versteht.

Jemand fängt mir die Tauben ab, ich habe meinen Nachbar im Verdacht.

In der Meinung, ich werde in zwei Tagen wieder zurückkehren, nahm ich keine Wäsche mit.

Ausdrücklich besagt der Brief wenig, aber man kann Vieles errathen.

Der Landwirth mußte, daß das Getreide aufschlagen werde.

Der Diener trug die Kiste in den Bahnhof.

Meine Büchse trägt weiter als die deinige.

Was der Schwätzer bei uns hört, trägt er dem Nachbar zu.

Ehe wir zur Stadt gelangten, war die Sonne untergegangen.

Ich hatte keine Zeit, den Brief zu Ende zu schreiben.

Der Bruder und die Schwester korrespondiren fleißig mit einander.

Das Schleifen auf dem schwachen Eise sollte den Knaben nicht gestattet werden.

Diese Krankheit hat Gott über uns verhängt.

Der Kutscher vernachlässigt die Pferde, und doch läßt der Herr nichts auf ihn kommen.

Unglücklicher, was hast du angestellt!

Doraziti. Teprv k večeru jsme do města *dorazili*.

Neprátele vztekla na nás *doráželi*.

Dosáhnouti. Čepice zůstala viseti na stromě a hoch nemohl tak vysoko *dosáhnouti*.

Moje sestra má takové štěstí, že všeho *dosáhne*, čeho si žádá.

Doslýchati. Jak *doslýchám*, není letos v Banátě veliká úroda.

Farář již nezpovídá, protože *nedoslýchá*.

Dospěti. Posila nemohla k vojsku v čas *dospěti*.

Dcera jest nezletilá, ale syn již *dospěl* věkem.

Dostati. Starší kaplan *dostal* se za faráře na Smíchov.

Těm lupičům *dostalo* se za sloužené odměny na šibenici.

Hosté se rozešli, protože se vína *nedostávalo*.

Kočí *dostal* zpropitného.

Dosti. Kdo na svém *dosti* má, nebaží po cizím.

Rytíř putoval do Říma, aby za své hříchy *dosti* učinil.

Dotíratí. Dva jezdci *dotírali* na jediného pěšho.

Po krivých cestách *dotřel* se úradu.

Dotknouti. Pes vzteklinou uchvácený ani se jídla *nedotkne*.

Nedopustím, aby se někdo bez trestu mé cti *dotýkal*.

Té mrzuté věci *dotknul* jsem se jenom krátce.

Erst gegen Abend kamen wir in der Stadt an.

Die Feinde setzten uns wüthend zu.

Die Krüge blieb am Baume hängen und der Knabe konnte nicht so hoch langem.

Meine Schwester hat ein solches Glück, daß sie alles erlangt, was sie wünscht.

Wie ich höre, ist heuer im Banat keine große Fruchtbarkeit.

Der Pfarrer hört keine Beichte mehr, weil er schwerhörig ist.

Der Succurs konnte nicht rechtzeitig zur Armee stoßen.

Die Tochter ist minderjährig, aber der Sohn ist bereits zum reifen Alter gelangt.

Der ältere Kaplan kam als Pfarrer nach Smichov.

Den Räubern ward ihr verdienster Lohn am Galgen.

Die Gäste gingen aus einander, weil es an Wein fehlte.

Der Kutscher bekam ein Trinkgeld.

Wer mit dem Seinigen zufrieden ist, der trachtet nicht nach fremdem Gut.

Der Ritter pilgerte nach Rom, um für seine Sünden genug zu thun.

Zwei Reiter drangen auf einen einzigen Infanteristen ein.

Auf krummen Wegen hat er sich in's Amt eingedrängt.

Ein von der Wuth befallener Hund läßt das Essen unberührt.

Ich leide es nicht, daß Jemand ungestraft meine Ehre antaste.

Die unliebame Sache erwählte ich nur kurz.

Co se zatmění měsíce *týče*, nemůže se udati, leč v úplňku.

Spisovatel odvolává se k svědectvím svrchu *dotčeným*.

Dověsti. Vysmívati se nešťastnému *dovede* každý blázen.

Mladí lidé rádi *dovádějí*.

Dráti. Lidé se *derou* o to. Děvčata nejdříve předla, pak *drala* peří.

Ti cizinci *drali* zjevně i tajně.

Drobný. *Drobný* déšť jest polím prospěšnější než liják.

Malí ptáci střílí se *drobnými broky*.

Norimberk byl druhdy proslulý svým *drobným* zbožím.

Chtěl jsem si koupiti třesně, ale neměl jsem *drobných* peněz.

Drobná šlechta je v Uhrách velmi četná.

Na maltu nemá býti písek příliš *drobného* zrna.

Držeti. *Drž* co máš a myslí na psa s masem v bájce.

Obsah toho spisu velmi *klidně* se *drží*.

Držte zloděje! voláno bylo z oken.

Poslové byli po tři měsíce u vězení *drženi*.

Rod Rožmberků byl v *držení* rozsáhlých statků v jižních Čechách.

Prapor pražských myslivců *držel* se statečně v bitvě u Podola.

Was die Mondesfinsterniß *be-* trifft, so kann sie sich nur zur Zeit des Vollmondes ereignen.

Der Schriftsteller beruft sich auf die oben erwähnten Zeugnisse.

Einen Unglücklichen verachten trifft jeder Narr.

Junge Leute treiben gerne Poffen.

Man reißt sich um die Waare. Die Mädchen haben zuerst gesponnen, dann Federn geschlossen.

Die Fremdlinge plünderten offen und heimlich.

Ein feiner Regen ist für die Felder vortheilhafter als ein Platzregen.

Kleine Vögel werden mit *Dunst* geschossen.

Nürnberg war einst berühmt wegen seiner kurzen Waare.

Ich wollte mir Kirschen kaufen, allein ich hatte kein Kleingeld.

Der kleine Adel ist in Ungarn sehr zahlreich.

Zum Mörtel soll der Sand nicht sehr feinkörnig sein.

Halte fest was du hast und denke an den Hund mit dem Fleische in der Fabel.

Der Inhalt dieser Schrift ist sehr ruhig gehalten.

Halte den Dieb! rief man aus den Fenstern.

Die Abgesandten wurden drei Monate lange im Gefängnisse gehalten.

Das Geschlecht der Rosenberge war im Besitze ausgebehnter Güter im südlichen Böhmen.

Das Bataillon der prager Jäger hielt sich tapfer in der Affaire bei Podol.

Drž se v pravo, na druhé straně jest bláto.

Duch. Stěžuješ si na krátký *duch*, a přece najal jsi byt v třetím patře.

Ještě jednou otec pohlédl na dítě, a pak *ducha* vypustil.

Alexander Humboldt byl muž velikého *ducha*.

Budeš brzy v koncích, myslil jsem si v *duchu*, vida mar-notratníka v kočáře.

Podvodník mámil pověrečný lid, že se mu ve starém hrá-dě *duch* zjevil.

Třetí božská osoba jest *Duch svatý*.

Důmysl. Všechn *důmysl* lidský na to nestačí, aby určil stáří světa.

Již z *domyslu* lze souditi, že i na jiných planetách mimo zem žijí tvorové.

Dusiti. Topič *dusil* oheň, aby se kotel neroztrhl.

Svědomy *dusilo* Petra, když byl třikráte mistra zapřel.

V pokoji se kouřilo, dítě málem by se bylo *zadusilo*.

Duše. Znáš nespolehlivost toho člověka, a přece bysi proň *duši* dal.

V obecních záležitostech jsme všickni jedna *duše*.

Pro spasení *duše* zemřelého byly slouženy mše svaté.

Halte dich rechts, auf der an-
dern Seite ist es kothig.

Du klagst über kurzen *Athem*,
und doch hast du eine *Wohnung*
im dritten Stock gemiethet.

Noch einmal blickte der *Vater*
auf die Kinder, dann gab er *den*
Geist auf.

Alexander Humboldt war ein
Mann von hohem Geiste.

Du wirst bald fertig, dachte ich
bei mir selbst, als ich *den*
Verschwender im Wagen erblickte.

Der Betrüger machte dem aber-
gläubigen Volke vor, daß ihm in
der alten Burg ein Geist er-
schienen sei.

Die dritte göttliche Person ist
der heilige Geist.

Aller menschliche *Scharffinn*
reicht dazu nicht hin, um das *Al-*
ter der Welt zu bestimmen.

Schon a priori kann man
schließen, daß auch auf *den an-*
deren Planeten außer der *Erde*
Geschöpfe leben.

Der Heizer dämpfte das
Feuer, damit der Kessel nicht zer-
springe.

Das Gewissen drückte Petrus,
nachdem er dreimal *den Meister*
verläugnet hatte.

Im Zimmer rauchte es, das
Kind wäre bald erstickt.

Du kennst die Unzuverlässigkeit
dieses Menschen, und doch würdest
du dein Leben für ihn geben.

In den Gemeindeangelegenhei-
ten sind wir Alle eines *Sinnes*.

Für das *Seelenheil* des Ver-
storbenen wurden heilige Messen
gelesen.

Zbloudili jsme s cesty a v celém okolí nebylo živé *duše* viděti.

Pastýř odstranil *duši* z bezu a udělal si píšťalu.

Dychtiti. Julius Caesar příliš *dychtil* po slávě.

Fintiti. To děvče se ustavičně jen *fintí*.

Foukati. Po celý týden *fouká* vítr od severu.

Soused náš příliš sobě *fouká*, protože byl tři dni v Paříži.

Fučidlo. Neskládej věc tak důležitou na toho mladíka, nebo jest to právě *fučidlo*.

Groš. Cesta do Vídně bude mně nahrazena, ale nazpátek musím cestovati na svůj *groš*.

Hájiti. Stavové *hájili* práv svých před císařem.

Co je mně po ostatních, já jen sám sebe *hájím*.

Házeti. Chlapci *házeli* po sobě sněhem.

Sotva že cizinec do sněvkročil, *házeli* očima na všechny strany.

Bude přšeti, ryby se *házejí* ve vodě.

Hej. Sousedovi je *hej*, má dům i pole a žádné děti.

Hlas. Kejkliř *pustil hlas* mezi lid, že pomocí křídel spustí se s věže.

Rektorovi vysokých škol Praž-

Wir sind vom Wege abgekommen und in der ganzen Umgegend war kein Mensch zu sehen.

Der Hirt entfernte das Mark aus dem Holler und machte sich eine Pfeife.

Julius Cäsar strebte zu sehr nach Ruhm.

Das Mädchen thut nichts anderes, als sich puzen.

Die ganze Woche hindurch bläuft der Wind aus Norden.

Unser Nachbar thut übermäßig groß, weil er drei Tage in Paris war.

Übertrage ein so wichtiges Geschäft nicht diesem jungen Menschen, denn es ist ein wahrer Windbeutel.

Der Weg nach Wien wird mir vergütet, aber zurück muß ich auf eigene Unkosten reisen.

Die Stände verfolgten ihre Rechte vor dem Kaiser.

Was gehen mich die anderen an, ich wehre mich nur meiner Haut.

Die Knaben warfen einander mit Schnee.

Sobald betrat der Fremde den Saal, ließ er seine Augen auf alle Seiten herumschießen.

Es wird regnen, die Fische schnellen sich im Wasser.

Der Nachbar hat gut Lachen, er hat ein Haus und Felder und keine Kinder.

Der Gaukler ließ unter die Leute aussprengen, er werde sich mittelst Flügeln vom Thurne herablassen.

Dem Rector der Prager Hoch-

ských přísluší na sněmu *hlas*
a místo.

Sbor obecních starších uza-
vřel *většinou hlasů*, aby se sta-
věla **nová škola**.

Kněz u oltáře modlil se *na-
hlas*.

Hlava. Dítě *po hlavě* spadlo
se **schodů**.

Prusové u Jeny byli na *hlavu*
poráženi.

Ten **člověk** nenadělá mnoho
řečí, jest však chytrá *hlava*.

Po **řeči** bylo na *dřevoštěpovi*
viděti, že má *v hlavě*.

Hlavou církve katolické jest
Rímský papež.

Hledati. Ten není vlastenec,
kdo jen svého vlastního zisku
hledá.

To **slovo** marně jsem *hledal*
v slovníku.

Jest mi líto, že takovou ne-
poctivost ve mně *hledáš*.

Velkokněžna **Zofie** *hledala*
bezživotí careviče Petra.

Stařena po celý říjen *hledala*
byliny v horách.

Hleděti. *Hleď* si svého a
neplet se do politiky.

Hleď se, aby tě otec neviděl
na ledě.

Máš-li dobré svědomí, *hleď*
každému směle do očí.

schule gebührt im Landtage Sitz
und Stimme.

Das Stadtverordnetencollegium
hat mit Stimmenmehrheit
beschlossen, daß eine neue Schule
gebaut werde.

Der Priester am Altar betete
laut.

Das Kind fiel kopfüber von
der Stiege herab.

Die Preußen wurden bei Jena
auf's Haupt geschlagen.

Dieser Mensch spricht nicht viel,
es ist aber ein geschickter Kopf.

Nach seiner Rede sah man es
dem Holzspalter an, daß er einen
Kranich habe.

Das Haupt der katholischen
Kirche ist der römische Papst.

Der ist kein Patriot, der nur
auf seinen eigenen Vortheil be-
dacht ist.

Dieses Wort habe ich vergeb-
lich im Wörterbuche nachge-
schlagen.

Es thut mir leid, daß du mir
eine solche Unredlichkeit zutraust.

Die Großfürstin Sofie trach-
tete nach dem Leben des Thron-
folgers Peter.

Das alte Weib sammelte den
ganzen Oktober hindurch Kräuter
im Gebirge.

Sorge um deine eigenen An-
gelegenheiten und mische dich nicht
in die Politik.

Wimm dich in Acht, daß
dich der Vater nicht auf dem Eise
sieht.

Wenn du ein gutes Gewissen
hast, siehe Jedermann frei in's
Gesicht.

Matka *hleděla* všemožně každému vyhověti.

Nehledě k osobě král každého vyslechl.

Pršelo jen se lilo, ale *nehledě* na to vydal jsem se na cestu.

Sestra pilně si *hleděla* kárnka.

Hluboký. *Hluboké* údolí táhne se až k řece.

Přijeli jsme pozdě v noci před hospodu, všecko bylo již v *hlubokém* spaní.

Čím delší jest píšťala u varhan, tím *hlubšího* jest hlasu.

Galilei byl muž *hluboké* učnosti.

Ubohé děvče šilo až v *hlubokom* noc.

Hluchý. Po tři léta učitel již nedoslýchal, nyní však jest *hluchý* jako pářez.

Žito v květu zmrzlo, proto má mnoho *hluchých* klasů.

Hned. Pristroj na stál, *hned* budeme jísti.

Hned tenkrát, když ještě rodiče byli na živě, chtěl jsem se oženiti.

Hned jak posel přišel, podával mně psaní od sestry.

Nemočný nemá pokoje, *hned* to, *hned* něco jiného žádá.

Hnouti. Čtyři dělníci nemožli tím kamenem *hnouti*.

Utrpností jsa *hnout* ujal se

Die Mutter suchte wo möglich Jedermann gerecht zu werden. Ohne auf die Person Rücksicht zu nehmen hörte der König Jedermann an.

Es regnete in Strömen, aber ungeachtet dessen begab ich mich auf den Weg.

Die Schwester pflegte emsig den Kanarienvogel.

Ein tiefes Thal zieht sich bis an den Fluß.

Wir kamen spät in der Nacht vor dem Wirthshause an, Alles war schon in tiefem Schlaf.

Je länger eine Orgelpfeife ist, einen desto tieferen Ton gibt sie.

Galilei war ein Mann von gründlicher Gelehrsamkeit.

Das arme Mädchen nähte bis tief in die Nacht.

Durch drei Jahre war der Lehrer schwerhörig, jetzt ist er aber stocktaub.

Das Korn ist in der Blüthe erfroren, deshalb hat es viele taube Aehren.

Decke den Tisch, wir werden gleich essen.

Schon damals, als noch die Eltern lebten, wollte ich heirathen.

Sobald als der Bote ankam, reichte er mir einen Brief von der Schwester.

Der Kranke hat keine Ruhe, er verlangt bald das, bald etwas anderes.

Vier Arbeiter konnten den Stein nicht von der Stelle bringen.

Von Mitleid gerührt nahm

hrabě opuštěných dětí.

Ruské vojsko se *hnulo* k po-
mezi tureckému.

Hýbejte se, napomínal dozor-
ce lenivé dělníky.

Stavitel má čím *hýbati*, aby
byl s domem v čas hotov.

Hod. Přišel jsi právě *vhod*,
potřebujeme tvé rady.

Synovi není *vhod*, že se otec
znovu oženil.

Svatební *hody* trvaly po osm
dní.

Boží *hod* vánoční připadá
letos na středu.

Hodina. Na smrt máme býti
připraveni každou *hodinu*.

Se sousedem jest již zle, če-
kají ho *do hodiny*.

Nevěrný sluha musil na *ho-
dinu* z domu.

To je žena jako *dobrá hodina*.

Hoditi. Bratr *hodil* na se
plášť a utíkal ze dveří.

Ten stroj k ničemu se *nehodí*.

Koupím tu sekeru, ta se pro
mne *hodí*.

Hodlati. Ten vdovec má již
dospělou dceru, protože *nehodlá*
se více ženiti.

Hodný. Že jsi se ujal chu-
dého hochy, to byl skutek
chvály *hodný*.

Z příčin *hodných* nepřijal
jsem tvého pozvání.

sich der Graf der verlassenen Kin-
der an.

Das russische Heer hat sich ge-
gen die türkische Grenze in Be-
wegung gesetzt.

Rührt euch, ermahnte der
Aufseher die trägen Arbeiter.

Der Baumeister hat zu thun,
wenn er mit dem Hause zur rech-
ten Zeit fertig sein will.

Du kommst gerade zur rechten
Zeit, wir brauchen deinen Rath.

Dem Sohne ist es nicht recht,
daß der Vater zum zweitemale
geheirathet hat.

Das Hochzeitsfest dauerte acht
Tage.

Der heilige Weihnachtstag
fällt heuer auf einen Mittwoch.

Auf den Tod sollen wir zu je-
der Stunde bereit sein.

Mit dem Nachbar steht es schon
schlimm, man erwartet jeden Au-
genblick seine Auflösung.

Der treulose Diener mußte zur
Stunde das Haus verlassen.

Das Weib ist die Güte selbst.

Der Bruder warf den Mantel
um und eilte zur Thüre hin-
aus.

Diese Maschine taugt zu nichts.

Ich kaufe diese Hacke, die wer-
de ich brauchen können.

Dieser Witwer hat schon eine
erwachsene Tochter, weshalb er
auch nicht mehr zu heirathen ge-
denkt.

Daß du dich des armen Knab-
ben angenommen hast, das war
eine lobenswerthe Handlung.

Aus erheblichen Gründen
nahm ich deine Einladung nicht an.

Ten rozpustilý kluk by zasloužil *hodný* výprask.

Mydlář jest *hodný* člověk.

Hojiti. Lehčí bývá *hojiti* rány těla nežli rány srdce.

Rány od pokousání nerády se *hojí*.

Holý. V jizbě nezbylo ničeho, leč čtyry *holé* zdi.

Svědék mluvil před soudem *holou* pravdu.

Vystěhovalci přišli do Ameriky s *holýma* rukama.

Dostal jsem veliký kus masa, ale byla to *holá* kost.

Honiti. Zloději se rozutekli, stráž je *honila* až do rána.

Rytíř *honil* zvěř v okolí hradu.

Hořeti. Dříví jest vlhké, nechce *hořeti*.

Nemocný má nohy studené a tvář mu *hoří*.

Zlatá báň ve slunci jen *hořela*.

Horký. Nemohl jsem jísti, protože polívka byla *horká*.

Bratr můj dvakrát přestál *horkou* nemoc.

Ten člověk má *horkou* krev, snadno se popudí.

Hotovost. Učitelova *hotovost* k službám byla známa v celém městě.

Kauce obnáší tisíc zlatých v *hotovosti*.

V čas války zřídí se *veřejná* *hotovost*.

Der ausgelassene Knabe verdiente einen tüchtigen Schilling.

Der Seifensieder ist ein braver Mann.

Es pflegt leichter zu sein, die Wunden des Körpers als jene des Herzens zu heilen.

Bißwunden heilen nicht leicht.

In dem Zimmer blieb nichts als die vier kalten Wände.

Der Zeuge sagte bei Gericht die nackte Wahrheit aus.

Die Auswanderer kamen mit leeren Händen in Amerika an.

Ich bekam ein großes Stück Fleisch, es war aber lauter Bein.

Die Diebe liefen auseinander, die Wache setzte ihnen nach bis zum Morgen.

Der Ritter jagte Wild in der Umgebung der Burg.

Das Holz ist feucht, es will nicht brennen.

Der Kranke hat kalte Füße und das Gesicht glüht ihm.

Die goldene Kuppel glänzte blendend im Sonnenlichte.

Ich konnte nicht essen, weil die Suppe heiß war.

Mein Bruder hat zweimal das hitzige Fieber überstanden.

Dieser Mensch hat ein hitziges Gesicht, er wird leicht aufgebracht.

Die Dienstwilligkeit des Lehrers war in der ganzen Stadt bekannt.

Die Caution beträgt baare tausend Gulden.

In Kriegszeiten wird eine Landwehr aufgestellt.

Hověti. Unavený pocestný *hověl* sobě pod stromem.

Po celý měsíc zdržel jsem se práce, abych *hověl* svému zdraví.

Dosti dlouho jsem ti *hověl*.

Hranice. Dříví v lese bylo vyrovnáno v *hranicích*.

Jindy upalovali kacíře na *hranici*.

Město Jihlava leží blízko českých *hranic*.

Hrdlo. Mnohý má co *hrdlo* *vráčí* a přece není spokojen.

Odvážlivec vnikl až do tábora nepřátelského, ačkoli věděl, že mu běží o *hrdlo*.

V *hrdlo* bych se styděl, kdybych byl v takové pověsti.

Dítě křičí co má *hrdla*.

Hromada. *Hromada* kamení naznačovala místo, kde byli pohřbeni vojínové.

Knihy byly na *hromadu* kladeny a pak zapáleny.

Cena všeho zboží *dohromady* dělala deset zlatých.

Zůstaňme všickni *pohromadě*, až přijde představený.

Hrubý. Na sochy nehodí se kámen *hrubého* zrna.

Příze jest *hrubá*, bude z ní jen plátno na pytle.

Na *hrubém* *oltáři* jest obraz od Skrety.

Der müde Wanderer th at sich gütlich unter einem Baume.

Den ganzen Monat enthielt ich mich der Arbeit, um meine Gesundheit zu pflegen.

Ich hatte lange genug Nachsicht mit dir.

Das Holz stand im Walde in Stößen aufgeschlichtet.

Sonst pflegte man die Keger auf dem Scheiterhaufen zu verbrennen.

Die Stadt Jglau liegt nahe an der böhmischen Grenze.

Mancher hat Alles in Hütle und Fülle und ist dennoch nicht zufrieden.

Der Wagehals drang bis in's feindliche Lager, obgleich er wußte, daß es sich um seinen Kopf handelte.

Ich würde mich in den Hals hinein schämen, wenn ich in einem solchen Ruf stände.

Das Kind schreit aus vollem Halse.

Ein Steinhaufen bezeichnete den Ort, wo die Krieger begraben lagen.

Die Bücher wurden auf einen Haufen gelegt und dann angezündet.

Der Preis aller Waaren zusammen betrug zehn Gulden.

Bleiben wir alle beisammen, bis der Vorsteher kommt.

Zu Statuen paßt kein grobkörniger Stein.

Das Garn ist grob, sie gibt nur Sackleinwand.

Auf dem Hochaltar ist ein Bild Skreta's.

Hrubá střelba byla vytažena na hradby pevnosti.

Na *hrubém* sedláku nežádej uhlazených mravů.

Matka často pokašlává, *není hrubě zdráva*.

Napiju se vody, o pivo *nehrubě* stojím.

Hrůza. To jest až *hrůza*, jak veliké kroupy padají.

Živými barvami líčí spisovatel noční *hrůzy* v starém lradě.

Hrůza lidí bylo při popravě.

Hynouti. V těch drahých časech musíme *hynouti*.

Čím více čas ubíhal, tím více *hynula* i naděje.

Za poslední doby ten člověk patrně *hynie*.

Aby země *nehynula*, uzavřena byla obchodní smlouva s říší sousední.

Chatrný. Pro *chatrnou* příčinu rozdvojili se dva tak staří přátelé.

Kdež má dělník nabrati síly, když dostane tak *chatrný* oběd?

Děm jest již *chatrný*, hrozí spadnutí.

Z toho mladíka nebude voják, jest to člověk *chatrného* zdraví.

Chládek. Mezi polednem položili se ženci do *chládku*.

Vydali jsme se za ranního *chládku* na cestu.

Das grobe Geschütz wurde auf den Festungswällen aufgepflanzt.

Erwarte keine feinen Sitten von einem rohen Bauer.

Die Mutter hustet häufig, sie steckt in keiner guten Haut.

Ich werde Wasser trinken, Bier liebe ich nicht sehr.

Das ist entsetzlich, was für große Schlossen fallen.

Mit lebhaften Farben schildert der Schriftsteller die Schrecken der Nacht in der alten Burg.

Eine große Menge Leute wohnte der Hinrichtung bei.

In diesen theuern Zeiten müssen wir zu Grunde gehen.

Je weiter die Zeit vorrückte, desto mehr schwand auch die Hoffnung.

In der letzten Zeit zehrt dieser Mensch offenbar ab.

Damit das Land keinen Schaden leide, wurde mit dem Nachbarreiche ein Handelsvertrag geschlossen.

Aus einer geringfügigen Ursache entzweiten sich zwei so alte Freunde.

Wo soll der Arbeiter die Kraft hernehmen, wenn er eine so magerer Mahlzeit bekommt?

Das Haus ist schon baufällig, es droht den Einsturz.

Aus dem Burschen wird kein Soldat, es ist ein gebrechlicher Mensch.

Während der Mittagrast legten sich die Schnitter in den Schatten.

Wir sind in der Morgenkühle aufgebrochen.

Chlácholiti. Dívka snažila se *chlácholiti* rozhněvaného otce.

Co smyslům *chlácholí*, není vždy člověka důstojno.

Chlubiti. Marnivý člověk *chlubí* se svým bohactvím.

Tím se *chlubiti* mohu, že jsem se nikdy neopil.

Nemluv o své hrubosti; *máš se čím chlubiti!*

Choditi. Dítě jest ještě malé, učí se teprv *choditi*.

Farář často k nám *chodí*.

Ten člověk jest jen nádeník, ale v neděli čistě si *chodí*.

Dva mladci *chodili* za dcerou pekařovou.

Chopiti. Povstalci konečně *chopili* zbraň.

Co lidský rozum *chápati* nemůže, není proto ještě nepravdou.

Stráž *chopila* se zločince.

Po starostovi *chopil* se slova nejstarší rada.

Choulostivý. Nic není *choulostivějšího* nad dobrou pověst.

Nebuď tak *choulostivý*, když tě trochu zub bolí.

Choutka. To uraso nemá ani *choutky*.

Chlapec měl *choutku* na třešně.

Chovati. Lékárníci léky v nádobách *chovají*.

Rolník *chová* mnoho dobytka, aby obdržel dostatku hnoje.

Das Mädchen bemühte sich, den erzürnten Vater zu besänftigen.

Was den Sinnen schmeichelt, ist nicht immer des Menschen würdig.

Der eitle Mensch prahlt mit seinem Reichthum.

Dessen kann ich mich rühmen, daß ich noch nie einen Rausch hatte.

Sprich nicht von deiner Kohheit; schäme dich ihrer!

Das Kind ist noch klein, es lernt erst gehen.

Der Pfarrer besucht uns öfters.

Dieser Mensch ist nur ein Tagelöhner, aber am Sonntag kleidet er sich anständig.

Zwei junge Männer freiten um des Bäckers Tochter.

Die Empörer griffen endlich zu den Waffen.

Was der menschliche Verstand nicht begreifen kann, das ist darum noch keine Unwahrheit.

Die Wache ergriff den Verbrecher.

Nach dem Bürgermeister ergriff der älteste Rath das Wort.

Nichts ist empfindlicher als der gute Ruf.

Sei nicht so wehleidig, wenn dich ein wenig der Zahn schmerzt.

Das Fleisch ist ganz geschmacklos.

Der Knabe hat ein Gelüste nach Kirschen.

Die Apotheker bewahren die Arzneien in Gefäßen auf.

Der Landmann hält viel Vieh, um genug Dünger zu gewinnen.

Žena *chovala* nemocné dítě na rukou.

Slyšel jsem, že se ve škole špatně *chováš*.

Chrániti. *Chraň* Bůh, aby z těch mraků padaly kroupy.

Roucho *chrání* před horkem a zimou.

Chraň se zlých rádců.

Chtíti. *Chtěl* jsem právě vyjít, když se dalo do deště.

Chtěl bych raději, aby k nám soused více nepřicházel.

Chtěj *nechtěj* musil jsem zač platiti.

Chce tomu tak spravedlnost, aby zlý čin byl potrestán.

Po tom syru *chce* se mně pít.

Chuf. Dostal jsem *chuf* na jablka.

Dnes nemám *chuti* k práci.

To ovoce vyznačuje se svou *dobrou chutí*.

Chvála. *Chvála* Bohu, otec se zase pozdravil!

Že purkmistr v čas nouze opatřil chudinu práci, za to měl *chválu* ode všech.

Ke cti a *chvále* boží dal hrabě ulíti zvon pro farní kostel.

Chvíle. Za malou *chvíli* bude bítí dvanáct hodin.

Společnost hrála v karty, aby si *chvíli* ukrátila.

Když mám *po chvíli*, čtu s oblibou staré klassiky.

Das Weib trug das kranke Kind auf den Armen.

Ich habe gehört, daß du dich in der Schule schlecht aufführst.

Gott behüte, daß aus diesen Wolken Schloßen fallen.

Das Kleid schützt vor Hitze und Kälte.

Hüte dich vor schlechten Rathgebern.

Ich war eben im Begriffe auszugehen, als es zu regnen anfang.

Ich wünschte lieber, daß uns der Nachbar nicht mehr besuche.

Ich mußte bezahlen, mochte ich wollen oder nicht.

So fordert es die Gerechtigkeit, daß die böse That bestraft werde.

Nach dem Käse habe ich Durst.

Ich bekam Appetit auf Aepfel.

Heute habe ich keine Lust zur Arbeit.

Dieses Obst zeichnet sich durch seinen Wohlgeschmack aus.

Gott sei Dank, der Vater ist wieder genesen.

Damit, daß der Bürgermeister den Armen zur Zeit der Noth Arbeit verschaffte, errang er den Beifall Aller.

Zum Lob und zur Ehre Gottes ließ der Graf für die Pfarrkirche eine Glocke gießen.

In einer kleinen Weile wird es zwölf Uhr schlagen.

Die Gesellschaft spielte Karten, um sich die Zeit zu vertreiben.

Wenn ich Zeit habe, lese ich mit Vergnügen die alten Klassiker.

Myslivec vystřelil, a v tu chvíli řítila se káně s výše.

Po chvíli mně ani nedopřeješ kouska chleba.

Chyba. Žádný není bez chyby. Učinil jsi chybu v počtu.

Také s naší strany stala se chyba.

Chyběti. Chybí nám třetí ke hře.

Bylo již šero, střelec chybil se cíle.

Nouze jest veliká, i rodinám dříve zámožným všude chybí.

Chýliti. Den se chýlil, když jsme přišli do města.

Chýlí se k tomu, jakoby nás laškovky chtěly již opustiti.

Chystati. Přijdu pozdě z úřadu, chystej oběd teprv ve tři hodiny.

Chystá se k dešti.

Já se chystal na tu truchlivou zprávu.

Jest slyšeti, že Francie k vojně se chystá.

Chytati. Ráno i večer chytal jsem ryby.

Strážníci chytali v noci zločejce.

Stane-li se nějaká škoda, správce chytí šafáře za hlavu.

Mokrý prach nechytá.

Ohněm o všecko přišel, nyní neví čeho se chytiti.

Jak. Jak veliké to štěstí,

Der Jäger drückte los und in dem Augenblick stürzte der Geier aus der Höhe.

Am Ende wirst du mir nicht einmal ein Stück Brod vergönnen.

Niemand ist ohne Tadel.

Du hast einen Rechenfehler begangen.

Auch unsererseits ist ein Mißgriff geschehen.

Es fehlt uns der Dritte zum Spiele.

Es war schon dunkel, der Schütze verfehlte das Ziel.

Die Noth ist groß, auch Familien, die früher vermöglich waren, geht es überall ab.

Der Tag neigte sich, als wir in der Stadt ankamen.

Es hat das Ansehen, als ob ob uns die Schwalben schon verlassen wollten.

Ich komme spät aus dem Amte, richte das Mittagmahl erst um drei Uhr an.

Es läßt sich zum Regen an.

Ich machte mich auf die Trauerbotschaft gefaßt.

Man hört, daß Frankreich sich zum Kriege rüste.

Früh und Abends habe ich gefischt.

Die Wächter haben in der Nacht einen Dieb verfolgt.

Wird ein Schaden angerichtet, so faßt der Verwalter den Schaffer beim Kopfe.

Nasses Pulver zündet nicht.

Durch den Brand ist er um Alles gekommen, jetzt weiß er nicht was anzufangen.

Was für ein großes Glück

když má člověk zdravé údy.

Jak se máte?

Jak nemilovati tak dobrého otce?

Starý mlynář jest jak náleží hodný člověk.

Jakž jsem mdlý, přece bych ještě míli cesty ušel.

Dívka kvete jako růže.

Nic mne tak netěší, jako můj holubník.

Jako člověk moudrý měl jste si věc lépe rozvážiti.

Gymnasia jakož i reálky počítají se k středním školám.

Jako magnet železo táhne, tak hospoda ho k sobě láká.

Jaktě živ jsem nic podobného neviděl.

Jak jest Bůh na nebi, mluvím pravdu!

Den jak den vidím kováře opilého.

Jak mile se rozednívá, ptáci již zpívají.

Minul rok, jak jsme byli na svatbě.

Jaký. Jaký člověk to jest, jenž se hlásí za ponocného?

Jaká pošetlost, s ohněm jíti do stodoly.

Takové věci, jaké tu vidím, nenajdou kupců.

Jaká otázka, taková odpověď.

ist es, wenn der Mensch gesunde Glieder hat.

Wie geht es Ihnen?

Wie soll man einen so guten Vater nicht lieben?

Der alte Müller ist ein sehr braver Mann.

So sehr ich auch müde bin, könnte ich doch noch eine Meile Weg zurücklegen.

Das Mädchen blüht wie eine Rose.

Nichts freut mich so sehr, als wie mein Taubenschlag.

Als ein vernünftiger Mensch hätten Sie die Sache besser überlegen sollen.

Die Gymnasten, sowie auch die Realschulen, rechnet man unter die Mittelschulen.

Gleichwie der Magnet das Eisen anzieht, so lockt ihn das Wirthshaus zu sich.

Mein Lebtag habe ich nichts Aehnliches gesehen.

So wahr es einen Gott im Himmel gibt, ich rede Wahrheit!

Tag für Tag sehe ich den Schmied im berauschten Zustande.

Sobald der Tag anbricht, singen schon die Vögel.

Es ist ein Jahr vorüber, seit wir auf der Hochzeit waren.

Was für ein Mensch ist das, der sich zum Nachtwächter anbietet.

Welche Thorheit, mit dem Feuer in die Scheuer zu gehen!

Solche Sachen, dergleichen ich hier sehe, werden keine Käufer finden.

Wie die Frage, so die Antwort.

Byť pak byl hřmot za tebou
nevím jaký, neohlédej se.

Syn můj má *jakouž takouž*
naději, že postoupí v úřadě.

Jakým kolicěk způsobem barvy
mísil, neobdržel malíř krásnou
modř obrazu.

Jasný. Hvězdy třpytily se
na *jasném* nebi.

V *jasné* řeči dokázal obecní
starosta, že úspory lze docílití.

Statečná postava a *jasný*
hlas vyznačují toho herce
před jinými.

Jasný pane!

Jazyk. Zlí *jazykové* povídají,
že ten člověk nenabyl svého
jmění poctivým způsobem.

Jiné na myslí, a jiné na *ja-*
zyku máti.

Zaplesal jsem, když jsem
v cizině opět uslyšel *jazyk*
mateřský.

Lakomec má již duši na *ja-*
zyku, a ještě myslí na peníze.

Jeden. Ten sloup jest z
jednoho kusu.

Jeden čte, druhý píše.

Oba kabáty jsou *jedné* barvy.

Již jest mi *jedno*, dostanu-li
náhrady aneb nic.

Mám jenom *jedny* zpodky.

Všickni padli až do *jednoho*
muže.

Mag hinter dir ein noch so gro-
ßes Getöse sein, sehe dich nicht um.

Mein Sohn hat einige Hoff-
nung, daß er im Amte befördert
wird.

Mochte der Maler die Farben
wie immer mischen, er erhielt
nicht das schöne Blau des Ge-
mäldes.

Die Sterne glänzten am he-
iteren Himmel.

In deutlicher Rede bewies
der Gemeindevorsteher, daß sich
ein Ersparniß erzielen lasse.

Eine stattliche Figur und eine
klare Stimme zeichnen diesen
Schauspieler vor anderen aus.

Durchlauchtiger Herr!

Böse Zungen behaupten, daß
dieser Mensch sein Vermögen nicht
auf redliche Art erworben habe.

Anderes denken und anderes
reden.

Ich jauchzte auf, als ich in der
Fremde wieder die Mutter-
sprache hörte.

Der Geizhals ist schon im
Sterben begriffen, und noch
denkt er an's Geld.

Diese Säule ist aus einem
einzigem Stücke.

Der Eine liest, der Andere
schreibt.

Beide Röcke sind von glei-
cher Farbe.

Jetzt gilt es mir schon gleich,
ob ich eine Entschädigung bekom-
me oder nicht.

Ich habe nur ein Paar
Beinkleider.

Sie fielen alle bis auf den
letzten Mann.

Jednati. Ředitel opatrně *jedná*, aby každému vyhověl.

Vyslancové válčících moci *jednali* v Praze o mír.

O vánocích *zjednal* jsem všem dětem nové šaty.

Jenný. Ta zpěvačka má *jenný* hlas.

Mluv tiše, děti mají *jenné* uši.

Jenná pila dělá hladký řez.

Jen. *Jen* jednou ještě přál bych si viděti Paříž.

Pršelo *jen se lílo*, když jsme byli na půl cestě.

Jen se pes ukázal, a již husy z obilí utíkaly.

Koho *jen* řečník mínil, když mluvil o pokrytcích?

Ještě. Šest hodin odbylo a otec *ještě* nepřichází.

Jedni pravili tak, druzí tak, *ještě* jiní zase jinak.

Vdovec vzal si mladou ženu, a *ještě* k tomu bohatou.

Jinak. Ponocný tvrdil, že viděl strašidlo, a *jinak* nedal.

V hrobě má naděje, *jinak* nikde, bědoval nemocný.

Učiň dle mé rady, *jinak* toho škodou zažiješ.

Jiný. To jest *jiné* víno, než které jsme včera pili.

Der Direktor handelt **vorsichtig**, um Jedermann gerecht zu werden.

Die Gesandten der kriegführenden Mächte unterhandelten in Prag den Frieden.

Zu Weihnachten schaffte ich allen Kindern neue Kleider an.

Diese Sängerin hat eine **angenehme** Stimme.

Sprich leise, die Kinder haben ein feines Gehör.

Eine scharfe Säge macht einen glatten Schnitt.

Nur einmal noch wünschte ich Paris zu sehen.

Es goß förmlich, als wir auf halbem Wege waren.

Sobald sich der Hund nur zeigte, flohen schon die Gänse aus dem Getreide.

Wen möchte der Redner wohl gemeint haben, als er von Heuchlern sprach?

Sechs Uhr hat es bereits geschlagen und der Vater kommt noch nicht.

Die Einen sagten so, die Andern so, noch Andere wieder so.

Der Witwer hat eine junge Frau geheirathet, und noch dazu eine reiche.

Der Nachtwächter behauptete, er habe ein Gespenst gesehen, und er blieb dabei.

Im Grabe ist meine Hoffnung, sonst nirgend, jammerte der Kranke.

Thue nach meinem Rathe, widrigenfalls wirst du zu Schaden kommen.

Das ist ein anderer Wein, als wir gestern getrunken haben.

Nemám za *jiné*, než že byl pes otráven.

To je *jiná*!

Jistota. Toho žádný v *jistotě* pověditi neumí, kde se v zimě zdržují vlaštovky.

Rád bych věděl *jistotu*, mnoho-li polk jest při tom domě.

Pro lepší *jistotu* byly dvěře třemi zámky zamčeny.

Jistý. Zlý skutek, i kdyby zatajen zůstal, má hryzení svědomí za *jistý* trest.

Les jest pln pytláků, myslivec není svým životem *jist*.

Mám ročně tisíc zlatých *jistého* příjmu.

Byly v městě *jisté* osoby, které tropily různice.

Jíti. Utrmácení vojáci pro mdlobu *jíti* nemohli.

Chtěl jsem pracovati celou noc, ale v deset hodin *šlo* již na mne spaní.

Matka po tři dni u hoča nepromluvila, a to mu *šlo* k srdci.

Sto krejcarů *jde* na jeden zlatý.

Voda nám *šla* po kolena.

Zdá se mi, že někdo *jde*.

Nejmladšímu synovi *jde* na sedmý rok.

Vidím, že ti na venkovském povětří *jde* k duhu.

Již. Jest tomu *již* dávno, co jsem chodil do školy.

Ich glaube nicht anders, als daß der Hund vergiftet war.

Das ist etwas Anderes!

Niemand weiß zuverlässig zu sagen, wo sich die Schwaben im Winter aufhalten.

Ich möchte gern Gewißheit haben, wie viel Felder zu dem Hause gehören.

Der größeren Sicherheit halber wurde die Thüre mit drei Schlössern versperrt.

Eine böse That, auch wenn sie geheim bleibt, hat Gewissensbisse zur unanweichlichen Strafe.

Der Wald wimmelt von Wildschützen, der Jäger ist seines Lebens nicht sicher.

Ich habe jährlich tausend Gulden gesichertes Einkommen.

Es gab in der Stadt gewisse Personen, welche Unfrieden stifteten.

Die erschöpften Soldaten konnten vor Müdigkeit nicht gehen.

Ich wollte die ganze Nacht arbeiten, aber schon um zehn Uhr befiel mich der Schlaf.

Die Mutter sprach durch drei Tage kein Wort zu dem Knaben, und das nahm er sich zu Herzen.

Hundert Kreuzer gehen auf einen Gulden.

Das Wasser reichte uns bis an die Knie.

Mir scheint, es kommt Jemand.

Der jüngste Sohn geht in's siebente Jahr.

Ich sehe, daß dir die Landluft gut anschlägt.

Es ist schon lange her, seit ich die Schule besuchte.

Již se šerí a do města máme ještě dobrou hodinu cesty.

Jednou mne přelhal, *již* mu nic věřiti nebudu.

Již se stalo, věc nedá se více změnit.

Jmeno. Volal jsem naň *jmenem*, a přece se neobrátil.

Otec ničeho dětem nezachoval, než dobré *jmeno*.

Generál vyjednával s cizím vyslancem ve *jmenu* královském.

Zvěř, zejména zajíci, nadělala na polích značnou škodu.

K, ke, ku. Jak dlouho jsem se namáhal, až jsem tu věc přivedl *k* místu.

Přijďte brzy k nám.

Ježíš modlil se *k* otci v zahradě Jetsemanské.

Když děti *k* letům přišly, rozdělily se o jmění.

Tvůj bratr se *ke* mně vždycky zdvořile choval.

Má se k večeru a tolik práce ještě zbývá.

Vítr věje od jihu, má se *k* dešti.

Bůh stvořil člověka *ku* podobnosti svému.

K rozkazu královskému zřízena byla nemocnice.

Ubohý muž má chromou ruku a *k* tomu *ke* všemu ještě nyní oslepl.

Při pohřbu bylo lidí *ke* dvěma tisícům.

Es dämmert bereits und bis in die Stadt haben wir noch eine gute Stunde Wegs.

Einmal hat er mich angelogen, ich werde ihm nichts mehr glauben.

Es ist einmal geschehen, die Sache läßt sich nicht mehr ändern.

Ich rief ihn beim Namen, und doch wendete er sich nicht um.

Der Vater hat seinen Kindern nichts hinterlassen, als seinen guten Ruf.

Der General verhandelte mit dem fremden Gesandten im Auftrage des Königs.

Das Wild, namentlich die Hasen, machte auf den Feldern einen bedeutenden Schaden.

Ich habe mich so lange bemüht, bis ich die Sache zu Stande gebracht habe.

Besuchen Sie uns bald.

Jesus betete zum Vater im Garten Gethsemane.

Als die Kinder mündig geworden, theilten sie das Vermögen unter einander.

Dein Bruder hat sich gegen mich immer höflich benommen.

Es wird Abend und so viel Arbeit ist noch übrig.

Der Wind weht aus Süden, es läßt sich zum Regen an.

Gott hat den Menschen nach seinem Ebenbilde erschaffen.

Auf Befehl des Königs wurde ein Spital gegründet.

Der arme Mann hat einen lahmen Arm, und überdies ist er jetzt auch erblindet.

Bei dem Begräbniße waren an zwei tausend Menschen.

Kapati. Snh taje, kape se
střech.

Nakapej léku na cukr.
Maso bude dražší, dobytek
silně kapá.

Kde. Děti mají hlad a otec
neví kde vzíti.

Kde Pán Bůh, tam vítězství.
Kdo. *Kdo zde byl?*
Kdokoliv to byl, podle stopy
to dítě nebylo.

Potřebuji pepře a nemám pro
něj koho poslati.

Čím více kdo má, tím více
žádá.

Kdo v ten den přišli, všickni
byli obdarováni.

Kdy. *Kdy dostanu své pe-*
níze?

Slyšel jsi *kdy* co o tom, že
byl soused v Americe?

Jest-li že by *kdy* dlouho ne-
pršelo, nastane ve vsi nouze o
vodu.

Přišel bych k vám, ale ne-
mám *kdy*.

Toho člověka viděl jsem
kdy, ale nepamatuji se kde.

Když počalo svítati, byli
jsme již mšli od města.

Když nejsi zdrav, zůstaň
doma.

Kdybys to nechtěl učiniti,
řekni mi to.

Klasti. *Klaď* prkna jedno
na druhé.

Der Schnee schmilzt, es tropft
von den Dächern.

Tröpfle die Arznei auf Zucker.
Das Fleisch wird theurer, es
ist eine starke Sterblichkeit
unter dem Vieh.

Die Kinder haben Hunger und
der Vater weiß nicht woher zu
nehmen.

Wo Gott ist, dort ist der Sieg.
Wer war hier?

Wer immer es gewesen sein
mag, nach den Fußstapfen war es
kein Kind.

Ich brauche Pfeffer und habe
Niemand, den ich darum schicken
könnte.

Je mehr Einer hat, desto
mehr begehrt er.

Alle, welche an dem Tage
kamen, wurden beschenkt.

Wann werde ich mein Geld
bekommen?

Fast du davon je etwas gehört,
daß der Nachbar in Amerika war.

Wenn es einmal lange nicht
regnen sollte, wird im Dorfe Noth
um Wasser eintreten.

Ich möchte Sie besuchen, aber
ich habe keine Zeit.

Diesen Menschen habe ich ir-
gend einmal gesehen, aber ich
erinnere mich nicht wo.

Als der Morgen dämmerte,
waren wir schon eine Meile von
der Stadt entfernt.

Wenn du nicht gesund bist, so
bleibe zu Hause.

Wenn du es nicht thun woll-
test, so sage es mir.

Legge die Bretter eines auf
das andere.

Voda havířům *kladla* překážky v cestu.

Obě strany měly právo, *klásti* smlouvu do desk.

Soudem *položena* mně byla lhůta.

Jiní spisovatelé *kladou*, že chrám ten stál již v třináctém století.

Klesati. Jsem po nemoci, kolena mně *klesají*.

Nebudu mítí utěšené chvíle, až *klesnu* do hrobu.

Čím více blížila se doba rozhodnutí, tím více *klesal* myslí.

Klička. *Klička* se snáze rozváže nežli uzel.

V té věci je *klička*.

Kliditi. Panská ochuravěla, paní sama *klidí* pokoje.

Letos *sklidil* jsem o třicet mandelů žita více než vloni.

Klid se! odbyl otec podlého udavače.

Kojiti. Ta žena měla deset dětí a všechny sama *kojila*.

Bratr *kojil* se nadějí, že obdrží uprázdněné místo obecního lékaře.

Ukoj mysl svou, opět nastanou lepší časy.

Koleno. Na svá stará *kolena* tře nouzi.

Až do dvanáctého *kolena* udr-

Das Wasser hat den Bergleuten Hindernisse in den Weg gelegt.

Beide Parteien hatten das Recht, den Vertrag zu inkubieren.

Vom Gerichte wurde mir eine Frist gesetzt.

Anderer Schriftsteller melden, daß diese Kirche schon im dreizehnten Jahrhunderte stand.

Ich bin Refonvaleszent, die Knie schlottern mir.

Ich werde keinen ruhigen Augenblick haben, bis ich ins Grab sinke.

Je näher die Zeit der Entscheidung heran rückte, desto mehr verzagte er.

Eine Schlinge ist leichter aufzulösen, als ein Knoten.

Die Sache hat einen Hacken.

Das Stubenmädchen ist erkrankt, die Frau räumt selbst die Zimmer auf.

Heuer habe ich um dreißig Mandeln Korn mehr geerndet, als im vorigen Jahre.

Pack dich! fertigte der Vater den niederträchtigen Zuträger ab.

Dieses Weib hat zehn Kinder gehabt und alle allein gesäugt.

Der Bruder tröstete sich mit der Hoffnung, daß er die erledigte Stelle eines Gemeinbeurtheeters erhalten dürfte.

Beruhige dein Gemüth, es werden wieder bessere Zeiten kommen.

Auf seine alten Tage nagt er am Hungertuche.

Bis in's neunten Glied erhielt

žela se rytířská rodina v drže-
ní toho zboží.

Kolo. Měsíc má *kolo*; nastá-
ne nám deštivé počasí.

Vojáci postavili se v *kole*.

Pod hradem rozkládal se les
do *kola*.

Hlava mi jde *kolem*, když na
to pomýšlím.

Konati. Biskup odebral se
do chrámu, kdež *konal* svou
pobožnost.

Ačkoli Hannibal veliké činy
konal, přece nenalezl uznání ve
své vlasti.

Konec. Od jednoho *konce*
k druhému jest most tři sta
sáhů dlouhý.

Stálo mne to mnoho práce,
ale přece jsem to dovedl *ku*
konci.

Rečník mnoho mluvil, když
se však jednalo o peněžité pro-
středky, byl v *koncích*.

Už je *konec*, mrtvého již
žádný více nevzkřísí.

Ku konci ještě povím, co
mne přivedlo k tomuto kroku.

Chtěli vyloviti rybník; k to-
mu *konci* vytáhli stavidla.

Abys s tím ničemou obco-
val, toho *dokonce* nechci.

Kopyto. Na obou zadních
kopytech ztratil kňh podkovy.
Bota mne tlačí, švec vzal

sich die Ritterfamilie im Besitze
dieses Gutes.

Der Mond hat einen Hof,
wir bekommen Regenwetter.

Die Soldaten stellten sich im
Kreise auf.

Unterhalb der Burg zog sich
ringsum ein Wald.

Der Kopf wird mir schwin-
delig, wenn ich daran denke.

Der Bischof verfügte sich in
die Kirche, wo er seine Andacht
verrichtete.

Obwohl Hannibal große Tha-
ten vollbrachte, fand er doch
keine Anerkennung in seinem Va-
terlande.

Von einem Ende zum anderen
ist die Brücke drei hundert Klaf-
ter lang.

Es kostete mich viel Arbeit,
aber doch habe ich es zu Stan-
de gebracht.

Der Redner sprach viel, als
es sich aber um die Geldmittel
handelte, war er mit seiner
Weisheit zu Ende.

Es ist aus, den Todten wird
Niemand wieder zum Leben er-
wecken.

Schließlich will ich noch
anführen, was mich zu diesem
Schritte veranlaßt hat.

Man wollte den Teich abfi-
schen; zu dem Endzweck wur-
den die Schleusen aufgezo-
gen.

Ich will durchaus nicht, daß
du mit dem Taugenichts Um-
gang hast.

Auf beiden Hinterhufen hat
das Pferd die Hufeisen verloren.

Der Stiefel drückt mich, der

příliš malé *kopyto*.

Ten spisovatel uveřejnil několik řečí, ale všechny jsou na jedno *kopyto*.

Koráb. *Koráb* Noemův ustál po potopě na hoře Araratu.

Bohatý kupec Amsterodámský měl pět *korábů* na moři.

Štěstí kupci nepřálo, až konečně *přišel na koráb*.

Kořen. Vrbový prut ve vlhké půdě brzy pouští *kořeny*.

Při volbě byly dvěře *dokorán* otevřeny.

Za císaře Tita byl Jerusálém z *kořene* vyvrácen.

Koruna. Zlatá *koruna* královská uschována jest pod sedmi zámky.

Ke *koruně* České náležela druhdy také Lužice.

Topol má jehlancovou *korunu*.

Ten jelen má pěknou *korunu*.

Kovati. Železo se rozpálí, aby se lépe mohlo *kovati*.

Jest okluzko, dáme koně *kovati* na ostro.

Kraj. *Kraj* roucha byl zlatem krumplován.

Nešťastník ani nepozoroval, že stojí na *kraji* propasti.

V tomto *kraji* nedaří se víno.

Království České jest rozděleno na třinácte *krajů*.

Schuster hat einen zu kleinen Leisten genommen.

Dieser Schriftsteller veröffentlichte einige Reden, aber alle sind über einen Leisten geschlagen.

Die Arche Noah's blieb nach der Sündfluth auf dem Berge Ararat sitzen.

Der reiche Kaufherr von Amsterdam hatte fünf Schiffe auf der See.

Das Glück war dem Kaufmann nicht günstig, bis er endlich bankrott wurde.

Eine Weidenruthe im feuchten Boden schlägt bald Wurzeln.

Bei der Wahl war die Thüre angelweit geöffnet.

Unter Kaiser Titus wurde Jerusalem von Grund aus zerstört.

Die goldene Königskrone wird unter siebenfachem Gesperrte verwahrt.

Zur Krone Böhmen gehörte sonst auch die Lausitz.

Die Pappel hat eine pyramidenförmige Krone.

Dieser Hirsch hat ein schönes Geweih.

Das Eisen wird erhitzt, damit man es besser schmieden könne.

Es ist Blatteis, wir lassen die Pferde scharf beschlagen.

Der Saum des Kleides war mit Gold gestickt.

Der Unglückliche nahm es nicht einmal wahr, daß er am Rande des Abgrundes steht.

In diesem Landstrich gedeiht der Wein nicht.

Das Königreich Böhmen ist in dreizehn Kreise eingetheilt.

Živobyť v *kráji* má také své nepřijemnosti.

A kdyby byl *kráj* světa, vrátí se.

Krátko. Panování Fridricha Falckého v Čechách bylo na *krátce*.

V *krátce* nám nastanou delší dni.

V *krátce* ti povím, o čem se jednalo v radě.

Otec držel syna z *krátka*.

Křítí. Zajíc spatřiv myslivce k zemi se *krčl*.

Správec *krčl* ramena, když slyšel žádost dělníků.

Provaz se *krčí*, navlhne-li.

Kůže se *krčí*, když uschne.

Křehký. Na hřebíky nehodí se *křehké* železo.

Mladé zvíře má *křehké* maso.

Člověk jest *křehké* stvoření.

Krev. Teče ti krev z čela. *Krveprolití* trvalo po tři dni.

Neštěstí dcery *píje* mi *krev*.

Kůže po přeslici pochází z *královské krve*.

Křivý. Kruh jest nejpravdělnější *křivá* čára.

Po *křivých* cestách dopídl se úradu.

Křivá přísaha tresce se jako podvod.

Das Landleben hat auch seine Unannehmlichkeiten.

Und wenn er am Ende der Welt wäre, so kehrt er zurück.

Die Herrschaft Friedrich's von der Pfalz in Böhmen dauerte nicht lange.

In Kurzem bekommen wir längere Tage.

Ich werde dir kurz mittheilen, was in der Rathssitzung verhandelt wurde.

Der Vater hielt den Sohn kurz angebunden.

Sobald der Hase den Jäger erblickte, duckte er sich zur Erde.

Der Verwalter zuckte die Achsel, als er das Begehren der Arbeiter gehört hatte.

Der Strick zieht sich zusammen, wenn er feucht wird.

Das Leder schrumpft ein, wenn es trocken wird.

Zu Nägeln taugt kein sprödes Eisen.

Ein junges Thier hat ein mürbes Fleisch.

Der Mensch ist ein schwaches Geschöpf.

Du blute st an der Stirn.

Durch drei Tage dauerte das Blutvergießen.

Das Unglück der Tochter verkürzt mir das Leben.

In weiblicher Linie stammt der Fürst aus königlichen Geblüthe.

Der Kreis ist die regelmässigste krumme Linie.

Auf krummen Wegen ist er zum Ante gelangt.

Ein falscher Eid wird als Betrug gestraft.

Jest to *krivá* pře, kterou zastupješ.

Kříž. Kníže na obrazu má nohy *křížem* položené.

Kříž na kříž chodili jsme v polích, ani zajíce nespátrivše.

Silná rýma bývá provázena bolením v *kříži*.

Mezi ostatky byl také kus *svatého kříže*.

Papež vydal na Čechy *kříž*.

Krk. Ubohý muž jest na ruku živ, a má doma sedm *krků*.

Nestrachuj se, jakoby šlo o *krk*.

Rytíř spadna s koně srazil *krk*.

Kroj. Kostelník nosil dlouho kabát podle starého *kroje*.

Kroje rozličných národů byly na obraze vymalovány.

Z Paříže každého jara přicházejí nové *kroje*.

Krom. Pocestní zůstali noclehem *krom* města.

Nepůjdu na procházku, mám co dělati a *krom toho* práci.

Krom dobrých lidí.

Krotit. Lichotivými slovy *krotila* královna hněv chotě svého.

Bitím a hladem *krotit* Kreuzberg lvy a tigry.

Studené obkladky *krotit* bolest zánětu.

Krotiti. Kolena se již starci

Es ist eine ungerechte Sache, die du vertheidigst.

Der Fürst auf dem Bilde hat die Füße über's Kreuz gelegt. Kreuz und quer sind wir in den Feldern herumgegangen, ohne einen Hasen zu erblicken.

Ein starker Schnupfen pflegt von Kreuzschmerzen begleitet zu sein.

Unter den Reliquien war auch ein Stück vom Kreuze Christi.

Der Papst verkündigte gegen die Böhmen einen Kreuzzug.

Der arme Mann lebt von seiner Hände Arbeit und hat sieben Menschen zu ernähren.

Fürchte dich nicht, als ob es den Hals gälte.

Der Ritter stürzte vom Pferde und brach den Hals.

Der Kirchendiener trug lange einen Rock nach altem Schnitt.

Trachten verschiedener Völker waren auf dem Bilde gemalt.

Aus Paris kommen jedes Frühjahr neue Moden.

Die Reisenden blieben über Nacht außerhalb der Stadt.

Ich gehe nicht spazieren, ich habe zu thun und ohnedies regnet es.

Mit Respekt zu melden.

Mit Schmeicheln besänftigte die Königin den Born ihres Gemals.

Durch Schläge und Hunger zähmte Kreuzberg Löwen und Tiger.

Kalte Umschläge lindern den Schmerz der Entzündung.

Die Knie schlottern schon dem

třesou a přece ještě *kroutí* si vlasy.

Šílenec podivně *kroutil* očima.

Měštka nad venkovskými obyčejí *kroutila* nosem.

Nelze toho člověka přesvědčiti, protože v řeči *kroutí* se jako had.

Představený povážně *kroutil* hlavou.

Důstojník *kroutě* si kníry hněvivě pohlížel.

Krutý. Byla *krutá* zima, sníh rupal pod nohama.

Otrávená skonala v *krutých* bolestech.

Vojenský soud vynesl *krutý* výrok nad uprchlíkem.

Který. *Málo* *který* člověk dosáhne věku přes sto let.

O *které* hodině započne zatmění měsíce?

Vrátný nedopustil, aby *který* z nich odešel.

Kupec. V té ulici jest mnoho *kupců*.

Nebylo *kupců* na to zboží.

Kus. V pátek každý zebraček obdržel polívku a *kus* chleba.

Ta klepna *kusa* cti nenechala na mé ženě.

Ten kupec jen v *kusech* zboží prodává.

Při narození prince stříleno z *kusů*.

V *jednom* *kuse* zub mne bolí.

Greise und doch kräuselt er sich noch die Haare.

Der Wahnsinnige verdreht e sonderbar die Augen.

Die Städterin rümpfte die Nase über die ländlichen Sitten.

Man kann den Menschen nicht überzeugen, denn er windet sich in der Rede wie eine Schlange.

Der Vorsteher schüttelte e ernsthaft den Kopf.

Der Offizier drehte sich den Schnurbart und schaute zornig daren.

Es war eine grimmtige Kälte, der Schnee knisterte unter den Füßen.

Die Vergiftete verschied unter grausamen Schmerzen.

Das Kriegsgericht fällte einett strengen Spruch über den Flüchtling.

Wenige Menschen erreichen ein Alter über hundert Jahre.

Um welche Stunde beginnt die Mondesfinsterniß?

Der Pförtner ließ es nicht zu, daß Jemand von ihnen weggehe.

In dieser Straße gibt es viele Kaufleute.

Es waren keine Käufer auf diese Waare.

Freitags erhielt jeder Bettler eine Suppe und ein Stück Brod.

Die Klatscherin ließ kein gutes Haar an meinem Weibe.

Dieser Kaufmann verkauft die Waare nur in Partien.

Bei der Geburt des Prinzen wurde aus Kanonen geschossen.

Unausgesetzt schmerzt mich der Zahn.

Čistý kousek vyvedl mlynářův syn.

Kejklivě chodí po provaze a umí prováděti ještě všelijaké jiné kousky.

Kvěsti. To děvče jen kvete.

V kvetoucím věku klesl jinoch do hrobu.

Kde umění kvete, tam obyčejně kvete i blahobyť.

Kydati. Děvečka kydala hnůj z chléva.

Noviny jedny na druhé kydají hanu.

Kynouti. Těsto již kyne, budeme dělati koláče.

Nepromluviv slova kynul otec hlavou.

Kupec usadil se v městečku před rokem a štěstí mu kyne.

Kyselost. Mezi oběma sousedy jest jakási kyselost.

Lačný. Ráno na lačný život piju láhev Bilinské vody.

Lačné krmiti jest povinnost křesťanské lásky.

Lahoda. Dalmatská vína vyznačnjí se zvláštní lahodou.

I v řeči i v pohybech jeví ta paní zvláštní lahodu.

Černý chléb jest chudým horalům lahůdkou.

Lámání. Stálo mne mnoho lámání hlavy, než jsem tu úlohu rozluštil.

Einen artigen Streich hat des Müllers Sohn ausgeführt.

Der Gaukler geht auf dem Seil und kann noch verschiedene andere Kunststücke.

Das Mädchen hat ein blühendes Aussehen.

Im blühenden Alter sank der Jüngling in's Grab.

Wo die Künste blühen, dort blüht gewöhnlich auch der Wohlstand.

Die Magd warf Mist aus dem Stall.

Die Zeitungen überhäufen sich wechselseitig mit Schimpf.

Der Teig geht schon auf, wir werden Kuchen machen.

Ohne ein Wort zu sprechen nickte der Vater mit dem Kopfe.

Der Kaufmann siedelte sich vor einem Jahre im Städtchen an und das Glück ist ihm günstig.

Zwischen den beiden Nachbarn herrschte eine gewisse Erbitterung.

Früh auf nüchternen Magen trinke ich eine Flasche Biliner Wasser.

Hungrige zu speisen ist eine Pflicht der christlichen Liebe.

Die Dalmatiener Weine zeichnen sich durch eine besondere Milde aus.

Sowohl in der Sprache als in den Bewegungen äußert diese Frau eine besondere Anmuth.

Schwarzes Brod ist für die armen Gebirgsbewohner ein Leckerbissen.

Es hat mich viel Kopfbrechen gekostet, ehe ich diese Aufgabe gelöst habe.

Lámání světla lze pozorovati při ponoření části hole pod vodu.

Od cesty do Berlína mám *lámání v údech.*

Lamati. K opravě chrámu Svato-Vítského *lame* se kámen v Žehrovicích.

Vojáci přinesli páky, aby brány *lámali.*

Nelámej si marně hlavy, bez logaritmů to nevypočteš.

Nač bysi *lámal* němčinu, když mluvíš s Čechem?

Žena *lomila* rukama, když se jí dítě utopilo.

Laskominy. Hoch měl *laskominy*, když viděl červená jablka na stromě.

Laškovati. Jinoši a děvčata *laškovali* spolu.

Lázeň. Tři léta po sobě *užívá* otec *lázně* Teplických.

I parní i suché *lázně* schvávají se proti zastaralému rheumatismu.

Ten kopec nám *připraví* notnou *lázeň.*

Leč. Nikdá nehrám, *leč* s dobrými přátely.

To se nestane, *leč* bych byl nucen.

Leda. Kočka není v pokoji, *leda* by se byla skryla.

Ty všechno jen *ledabylo* od-býváš.

Die Brechung des Lichtes kann man beobachten bei der theilweisen Versenkung eines Stockes unter Wasser.

Seit meiner Reise nach Berlin habe ich Gliederreißen.

Zur Restauration des St. Veitsdoms wird der Stein in Žehrovic gebrochen.

Die Soldaten brachten Hebe-bäume herbei, um die Thore zu sprengen.

Verbrich dir nicht umsonst den Kopf, ohne Logarithmen wirst du es nicht berechnen.

Wozu solltest du die deutsche Sprache radebrechen, wenn du mit einem Böhmen sprichst?

Das Weib rang die Hände, als ihm ein Kind ertrunken war.

Dem Knaben wässerte der Mund, als er die rothen Aepfel am Baume sah.

Die jungen Burschen und Mädchen schäkerten mit einander.

Drei Jahre nach einander nimmt der Vater die Bäder in Teplitz.

Sowohl Dampf- als trockene Bäder werden gegen veralteten Rheumatismus empfohlen.

Dieser Berg wird uns tüchtig warm machen.

Ich spiele niemals, außer mit guten Freunden.

Das wird nicht geschehen, ich müßte denn gezwungen werden.

Die Kaze ist nicht im Zimmer, sie müßte sich denn versteckt haben.

Du fertigst Alles nur auf's Gerathewohl ab.

Ten člověk ještě přijde do škody, nebo *ledakomus* se svěří.

Ledva. *Ledva* vyšel, již se vrátil.

Poraněný *ledva* se dovedl do nejbližší vesnice.

Lehký. Za pahorkem postavena byla *lehká* jízda.

V poli užívá se jen *lehké* střelby.

Matka měla *lehou* smrt.

V tak kruté zimě byl jsem jen *lehce* oděn.

Důstojník byl jen *lehce* raněn.

Příbuzní *lehce* si vážili starého strýce, pročež neobmyslil jich v závětu.

Tobě jest *lehko* říci.

Lehkým krokem blížila se matka k loži nemocného dítěte.

Leniti. Až budeš věděti něco jistého, *nelenuj* mi to oznámiti.

Lepší. Matka tě napomínala jen k tvému *lepšimu*.

Nemohu si nic *lepšího* přát na osení, než tichý déšť.

V *lepší* to pošlo, nežli jsem se nadál.

Lešení. Dva zedníci spadli s *lešení*.

Pro podvod byl pekař vystaven na *lešení*.

Před popravou chtěl odsouzenec s *lešení* mluvit k lidu.

Dieser Mensch wird noch zu Schaden kommen, denn er vertraut sich dem ersten Besten an. Kaum war er ausgegangen, so kehrte er zurück.

Der Verwundete schleppte sich mit harter Mühe in das nächste Dorf.

Hinter dem Hügel war die leichte Reiterei aufgestellt.

Im Felde gebraucht man nur leichtes Geschütz.

Die Mutter hatte einen leichten Tod.

Bei so grimmiger Kälte war ich nur leicht gekleidet.

Der Offizier war nur leicht verwundet.

Die Verwandten haben den alten Dufel gering geschätzt, weshalb er sie im Testamente nicht bedachte.

Du hast gut reden.

Mit leisem Schritt näherte sich die Mutter zum Lager des kranken Kindes.

Bis du etwas Sicheres erfahren haben wirst, säume nicht es mir mitzutheilen.

Die Mutter ermahnte dich nur zu deinem Besten.

Ich kann mir für die Saat nichts Besseres wünschen, als einen stillen Regen.

Es fiel besser aus, als ich dachte.

Zwei Maurer sind vom Wehrstücke gefallen.

Wegen Betrug wurde der Bäcker auf der Schandbühne aufgestellt.

Vor der Hinrichtung wollte der Verurtheilte vom Schaffot zum Volke sprechen.

Léto. Ten lakomec v zimě v létě chodí v lehkém kabátě.

Babi léto někdy připadá až v říjnu.

Před mnoha léty stála u silnice hospoda.

Syn nesmí se oženiti bez přivolení otce, protože nemá ještě let.

Farář jest muž v nejlepších letech.

Lezti. Děti lezou prvé než chodí.

Paň lezla s vozu a roztrhla si šaty.

Lidé na stromy lezli, aby se uchránili před povodní.

Přestál jsem horkou nemoc a nyní mně lezou vlasy.

Ležeti. Tolik se sešlo hostí, že po třech leželi v posteli.

Vojsko všude po vseh leží.

Ta věc mi leží na mysli.

Libezný. Dívka ma ještě slabý, ale libezný hlas.

Libezná vyhlídka otyřala se před námi, když jsme dostoupili vrcholy hory.

Uprostřed *libezné* krajiny stojí zámek.

Libiti. Nejsm nicm vázán, mohu činiti, co se mi libí.

Co se libí, pivo nebo víno? tázala se matka hostě.

Libí se vám jíti s námi?

To se mi na něm nelíbí, že se rád pře.

Dieser Geizhals geht im Winter und Sommer im leichten Rock.

Der Nachsommer fällt manchmal erst in den Oktober.

Vor langen Jahren stand an der Straße ein Gasthaus.

Der Sohn darf nicht ohne die Bewilligung des Vaters heirathen, weil er noch nicht volljährig ist.

Der Pfarrer ist ein Mann im kräftigsten Alter.

Die Kinder kriechen früher, ehe sie gehen.

Die Frau stieg vom Wagen und zerriß sich das Kleid.

Die Menschen stiegen auf Bäume, um sich vor der Ueberschwemmung zu retten.

Ich habe den Typhus überstanden und jetzt fallen mir die Haare aus.

So viele Gäste kamen zusammen, daß sie zu Dreien im Bette lagen.

Die Soldaten kantonniren überall in den Dörfern.

Die Sache macht mir Sorgen. Das Mädchen hat eine noch schwache, aber anmuthige Stimme.

Eine lachende Aussicht eröffnete sich vor uns, als wir den Gipfel des Berges erstiegen.

Inmitten der lieblichen Gegend steht ein Schloß.

Ich bin durch nichts gebunden, ich kann thun, was mir beliebt.

Was ist gefällig, Bier oder Wein? fragte die Mutter den Gast.

Wollen Sie uns Gesellschaft leisten?

Das gefällt mir an ihm nicht, daß er gern streitet.

Lice. Slze matce po *ličích* kanuly, když patřila na opuštěné sirotky.

Myslivec již pušku *do lice* vzal, když s jiné strany padla rána.

Sukno jest na *lici* hladké, na rubu drsné.

Ličiti. Divadelní herci se *ličí*.

Ten spisovatel *ličí* bitvu do podrobná.

Zármutek dědiců u hrobu byl jen *ličej*.

Lid. Ve Stromovce bylo množství *lidu*.

V bibli nazývání jsou Židé vyvoleným *lidem*.

Lidé budou mysliti, že se za mne stydíš.

Mám mnoho peněz u *lidí*.

Všickni *lidé* jsou smrtelní.

Lichý. Každé celé číslo jest buď sudé buď *liché*.

Nevěř *lichým* přátelům.

Vše co pravíš jest *lichá* výmluva.

List. Na třešních přichází květ před *listy*.

Každý volič napsal své jméno na zvláštní *list* papíru.

Obdržel jsem od syna *list*, v němž mně oznamuje brzký svůj příchod.

V starých *listech* advokát vyhledal, že dům již po dvě století rodu tomu náleží.

Thráne beseuchteten die *Wau-*gen der Mutter, wenn sie die verlassenen Waisen ansah.

Der Jäger hatte bereits das Gewehr ange setzt, als von einer andern Seite ein Schuß fiel.

Das Tuch ist auf der rechten Seite glatt, auf der Rehrseite rauh.

Die Schauspieler schminken sich.

Dieser Schriftsteller schildert die Schlacht bis in's Kleinste.

Die Trauer der Erben am Grabe war nur erheuchelt.

Im Baumgarten waren eine Menge Menschen.

In der Bibel werden die Juden das auserwählte Volk genannt.

Die Leute werden glauben, du schämst dich meiner.

Ich habe viel Geld aus stehen.

Alle Menschen sind sterblich.

Jede ganze Zahl ist entweder gerad oder ungerad.

Traue nicht falschen Fremden.

Alles was du sagst ist eine leere Ausflucht.

Bei den Kirschbäumen erscheint die Blüthe früher als die Blätter.

Jeder Wähler schrieb seinen Namen auf ein besonderes Blatt Papier.

Ich erhielt vom Sohne einen Brief, in welchem er mir seine baldige Ankunft meldet.

In alten Urkunden hat der Advokat gefunden, daß das Haus schon seit zwei Jahrhunderten dieser Familie gehöre.

Každý *právodní list* k Pařížské výstavě má býti podepsán od vyslanectví francouzského.

Jednatel vydávaje se na cesty opatřil se příslušnými *listy věřícími*.

Liti. Dle nařízení lékařova *leje* otec vodu do vína.

Pršelo jen se *lilo*, když jsme vyšli z divadla.

Lité železo jest křehčí než kujné.

Pot se s koní *lil*, když jsme dojeli na kopec.

Lito. Jest mi *lito* mých hříchů. Jest mi ho *lito*, ale nemohu mu pomoci.

Litost. Paní *litostí* zemřela nad osudem svého manžela.

Hříšník vzbuzoval při sobě *žel a litost*.

Deputace chtěla krále k *litosti* pohnouti.

Loket. Písek nedá se na *loket* měřiti.

Všecko děláš na dlouhé *lokte*.

Toč celý den kolem, a zkusíš, *zač toho loket*.

Louditi. Tak dlouho na mně *loudil* peníze, až mne ošálil.

Pes věda, že chybil, zdaleka se *loudil*.

Loupati. Nůž jest tupý, nemohu jím ani jablka *loupati*.

Před tím člověkem nebylo nic jisto, i zámky *loupal*.

Frascologie

Jeder Paß zur Pariser Ausstellung soll von der französischen Gesandtschaft gefertigt sein.

Bevor sich der Agent auf Reisen begab, versah er sich mit den nöthigen Creditiven.

Nach der Anordnung des Arztes mischt der Vater den Wein mit Wasser.

Es war ein Gußregen, als wir aus dem Theater traten.

Gußeisen ist spröder als Schmiedeeisen.

Die Pferde triefen vor Schweiß, als wir auf dem Berge anlangten.

Ich bereue meine Sünden.

Er dauert mich, aber ich kann ihm nicht helfen.

Die Frau starb vor Gram über das Schicksal ihres Gatten.

Der Sünder erweckte bei sich Reue und Leid.

Die Deputation wollte den König zum Mitleiden bewegen.

Man kann den Sand nicht mit der Elle messen.

Alles schiebst du auf die lange Bank.

Drehe den ganzen Tag das Rad, und du wirst erfahren, was es heißt.

So lange lockte er Geld von mir, bis er mich pressete.

Der Hund wußte, daß er gefehlt, und schlich von Weitem heran.

Das Messer ist stumpf, ich kann damit nicht einmal Nessel schälen.

Vor diesem Menschen war nichts sicher, sogar Schlösser erbrachr.

Braniboři nejen domy drancovali, ale i kostely *loupali*.

Že jsem stál v průvanu, *loupá* mne v hlavě.

Po osypkách kůže se *loupá*.

Mastné těsto se *loupá*.

Loviti. Král Václav často *lovil* na Křivoklátě.

Rybník se bude *lovit*.

Lože. Z mechu a listí upravili si pocestní měkké *lože*.

Jen děti z *řádného lože* měly právo k dědictví.

Lože u děl pruských jsou modře natřena.

Lub. Z řečí jeho jsem vyrozuměl, že má ještě něco za *lubem*.

Lze. Pokud mně pro svědomí *lze*, učiním po žádosti vaší.

Nelze jest nám déle čekati.

Lživý. Nevěř mu, jest to *lživý* člověk.

Přišly *lživé* noviny o vypovězení války.

Starí Slované klaněli se *lživým* bohům.

Máchati. Matka *máchá* v řece prádlo.

Setník *máchal* praporem na ztečených hradbách.

Makovice. *Makovice* jsou ještě zelené, mák není zralý.

Ten sloup uráží oko, stvol jest dorický, *makovice* jonický.

Die Brandenburger *plünderter* nicht allein die Häuser, sondern beraubten auch die *Kirchen*.

Weil ich im Luftzug stand, sticht es mich im Kopfe.

Nach den Masern *schält* sich die Haut.

Der Butterteig *blättert* sich. König Wenzel jagte oft auf *Bürgliß*.

Der Teich wird *gefißt*. Aus Moos und Laub *bereiteten* sich die Reisenden ein weiches Lager.

Nur den ehelichen *Kindern* stand das Erbrecht zu.

Die *Pfaffen* der preußischen Kanonen sind blau *angestrichen*.

Aus seinen Reden *erkannte* ich, daß er noch etwas im *Sinterhalte* habe.

Insofern es mein *Gewissen* zuläßt, werde ich *Ihrem* Begehren willfahren.

Wir dürfen nicht länger *warten*.

Glaube ihm nicht, es ist ein *lügnerischer* Mensch.

Es kam eine *falsche* Nachricht über die *Kriegserklärung*.

Die alten Slaven beteten *falsche* Götter an.

Die Mutter *schweift* die Wäsche im Fluße.

Der Hauptmann *schwang* die Fahne auf den *erstürmten* Schanzen.

Die Mohnköpfe sind noch grün, der Mohn ist nicht *reif*.

Diese Säule *befleischt* das Auge, der Schaft ist dorisch, das *Kapitel* jonisch.

Do *makovice* věže vloženy byly rozličné *listiny*.

Maličko. *Maličko* se pozastavme, až přejde procesí.

Otec vstoupil do světnice; *malíčko* před tím byla matka usnula.

Mladý hospodář šetřil a po *malíčku* všechny dluhy zaplatil.

Maličkost. Přeskočiti příkop na sáh široký jest pro toho hochu *maličkost*.

Rossini zabýval se od *maličkosti* hudbou.

Málo. Lepší *málo* než nic. To pivo je *na mále*.

Na kázání bylo jen *málo* lidí.

Šli jsme *pomalú*, a přec nás matka více nedohonila.

Maně. Tři léta jsem neviděl přítele, až jsme se *maně* potkali na ulici.

Zadlužený hospodář *maně* přišel k štěstí tím, že objevil kamenný lom na svém poli.

Mařiti. Já při tom jen svou práci *mařím*.

Chytáním ryb darmo čas *maříš*.

Marnost. *Marnosti* světa svedly jej s cesty etnosti.

Z pýchy a *marnosti* odívá se ta žena v hedbávi.

Mnohý spořívá v jídle a pití, aby mohl hověti *marnosti* v šatstvu.

In den *Knauß* des Thurmes wurden verschiedene Urkunden gelegt.

Bleiben wir ein wenig stehen, bis die Prozeßion vorüber ist.

Der Vater trat in das Zimmer; kurz zuvor war die Mutter eingeschlafen.

Der junge Wirth sparte und bezahlte nach und nach alle Schulden.

Ueber einen kasterbreiten Graben zu springen ist für diesen Knaben eine Kleinigkeit.

Rossini beschäftigte sich von Kindheit an mit Musik.

Besser Etwas als Nichts.

Das Bier ist auf der Reige.

In der Predigt waren nur wenige Leute.

Wir giengen langsam, und doch hat uns die Mutter nicht mehr eingeholt.

Drei Jahre habe ich den Freund nicht gesehen, bis wir uns zufällig auf der Gasse begegneten.

Den verschuldeten Landwirth traf unversehrt das Glück, daß er auf seinem Felde einen Steinbruch entdeckte.

Ich verliere dabei nur meine Mühe.

Mit dem Fischfang verschwendest du vergeblich die Zeit.

Die eiteln Lüfte der Welt führten ihn vom Pfade der Tugend ab.

Aus Stolz und Eitelkeit kleidet sich dieses Weib in Seide.

Mancher spart im Essen und Trinken, um nur dem Kleiderluxus fröhnen zu können.

Marný. *Marmou* práci konáš, nabíraje vodu sítem.

Marná sláva panovala při dvoře krále Ludvíka XV.

Mazati. Otec naléval pivo, matka *mazala* chléb máslem.

Na zejtřejší cestu *máže* kočí vůz.

Samuel *mazal* Saula na království.

Mdloba. Pro *mdlobu* jítí jsme nemohli.

Sestra leknutím padla do *mdloby*.

Měkký. Lesní mech poskytoval počestným *měkké* lůžko.

Pekař má dnes samý *měkký* chléb.

Měkké srdce hraběnky smi-
lovalo se nad sirotky.

Měkký hlas pěvkyně dobře se hodí pro hudbu chrámovou.

Měnití. Při vystoupení toho svědka *měnil* vrah barvu.

Kabát mne škrtí v rukávě, to musí býti *změněno*.

Včera jsem *měnil* dva dukáty.

Barvy na voleti toho holuba se *mění*.

Meškati. Konkurs k obsazení toho místa jest vypsán na čtrnáct dní, *nemeškej* se žádostí.

Ustavičným svým ptáním jen mne *meškáš*.

Kmotři přišli pozdě, příliš dlouho se *meškali* v hospodě.

Du gibst dir vergeblich e Múhe, wenn du Wasser in ein Sieb schöpfst.

Eitle Pracht herrschte am Hofe Ludwig's XV.

Der Vater schenkte Bier ein, die Mutter strich Butter auf Brot.

Für die morgige Reise schmiert der Kutscher den Wagen.

Samuel salbte den Saul zum Könige.

Wir konnten vor Mattigkeit nicht gehen.

Die Schwester ist vor Schrecken in Ohnmacht gefallen.

Das Waldmoos bot den Waidwerern ein weiches Lager.

Der Bäcker hat heute lauter neugebackenes Brot.

Das sanfte Herz der Gräfin erbarnte sich der Waisen.

Die sanfte Stimme der Sängerin paßt recht gut für Kirchenmusik.

Bei dem Auftreten dieses Zeugen wechselte der Mörder die Farbe.

Der Rock schnürt mich im Armel, das muß geändert werden.

Gestern habe ich zwei Dukaten gewechselt.

Die Farben schillern an Kropfe dieser Taube.

Der Konkurs zur Befegung dieser Stelle ist auf vierzehn Tage ausgeschrieben, zögere nicht mit dem Gesuche.

Mit deinem unaufhörlichen Fragen hältst du mich nur auf.

Die Pathen sind spät gekommen, sie verweilten allzulange im Wirthshause.

Meze. Jen na východě nejsou *meze* království Českého vysokými horami obstoupeny.

Pasák seděl na *mezi*.

Mezi. V této vesnici jest obyčejně zahrada *mezi* dvěma domama.

Hospodáři usnesli se *mezi* sebou, že počnou jedním dnem louky sekati.

Kupec měl rozličné zboží, *mezi* jiným také filky.

V důvěrném hovoru seděli přátelé v zahradě; *mezi* tím se setmělo.

Roznáší se pověst *mezi* lidem, že vypukne válka.

Četl jsem jeho básně, ale *mezi* námi, pranic se mně nelíbily.

Mílo. Mák stál na poli v úplném květu, až *mílo* bylo na to se dívati.

Moudrého *mílo* poslouchati.

Milost. Komorná byla u hraběnky v *milosti*.

Kající hříšník nalezne *milosti* u Boha.

Na popravišti odsouzený obdržel *málost*.

Milý. Benjamín byl syn Jakubovi nad jiné *milý*.

To Bůh *milý* ví, co celý den děláš.

Milý příteli, při vši dobré vůli nemohu ti pomoci.

Nur gegen Osten sind die Grenzen des Königreichs Böhmen nicht von hohen Gebirgen eingeschlossen.

Der Viehhirt saß am Raine. In diesem Dorfe ist gewöhnlich zwischen zwei Häusern ein Garten.

Die Grundbesitzer verabredeten unter einander, daß sie an einem Tage die Wiesen abzumähen beginnen werden.

Der Kaufmann hatte verschiedene Waaren, unter anderer auch Feigen.

Im traulichen Gespräche saßen die Freunde im Garten; inzwischen war es dunkel geworden.

Im Volke verlautet, daß ein Krieg ausbrechen werde.

Ich las seine Gedichte, aber, unter uns gesagt, sie gefielen mir gar nicht.

Der Mohr stand auf dem Felde in voller Blüthe, es war eine Freude es anzusehen.

Es ist ein Vergnügen, einen geschiedten Mann reden zu hören.

Die Kammerfrau stand bei der Gräfin in Gunst.

Der reumüthige Sünder findet Gnade bei Gott.

Auf dem Richtplatz hat der Verurtheilte Pardon erlangt.

Den Benjamin liebte Jakob mehr als die anderen Söhne.

Das weiß der liebe Gott, was du den ganzen Tag machst.

Lieber Freund, bei dem besten Willen kann ich dir nicht helfen.

Mezi luštinami jest čočka
moje *nejmilejší* jídlo.

Byla to *milá* dívka, a tak zá-
hy zemřela.

Mimo. Poutníci šli *mimo* náš
dům.

Mimo nás dva nikdo tam
nebyl.

Myslivec dost dlouho měřil a
přece střílel *mimo*.

Pust mimo sebe toto domnění.

Bůh tomu muži *mimo* jiné
lidi vtip a moudrost udělil.

Mimo náležitost přiložil jsem
k žádosti větší kolek.

Mimo mé vědomí šla dcera
do divadla.

Minuti. Chci žádati za upráz-
dněné místo, co o tom *miníš*?

Mnohokrát se řekne, co se
tak *nemíní*.

Zítřka *miním* jeti do Prahy.

Nemíním upustiti od svého
předsevzetí, dokud nedosáhnu
cíle.

Minouti. *Minul* rok a loď
se ještě nenavracela.

U vysokém stáří *míjí* síla
tělesná.

Chtěl jsem se s bratrem v
městě sejíti, ale *minuli* jsme se.

A kdyby po letech bylo, trest
nemíne.

Mír. Po dlouhém sváru ko-
nečně oba sousedé v *mír* vešli.

Unter den Hülsenfrüchten sind
Binsen meine Leibspeise.

Es war ein allerliebste
Mädchen, und ist so frühzeitig ge-
storben.

Die Pilger gingen an unserem
Hause vorbei.

Außer uns zweien war Nie-
mand dort.

Der Jäger hat lange genug
gezielt und schoß doch fehl.

Laß diesen Argwohn fahren.

Gott hat diesem Manne vor
anderen Leuten Verstand und
Weisheit verliehen.

Ueber die Gebühr legte ich
dem Gesuche einen höheren Sten-
pel bei.

Ohne mein Wissen ging die
Tochter in's Theater.

Ich will um die erledigte Stelle
ansuchen, was denkst du davon?

Man spricht öfters etwas,
was man nicht so meint.

Morgen gedenke ich nach
Prag zu fahren.

Ich bin nicht Willens von
meinem Vorhaben abzulassen, bis
ich das Ziel erreiche.

Es verging ein Jahr und
das Schiff kehrte noch nicht zurück.

Im hohen Alter schwindet
die körperliche Kraft.

Ich wollte mit dem Bruder
in der Stadt zusammentreffen,
allein wir verfehlten uns.

Und wenn es erst nach Jahren
wäre, die Strafe bleibt nicht
aus.

Nach langem Hader haben sich
endlich die beiden Nachbarn aus-
gesöhnt.

Císařovna Maria Teresia učinila *mír* s králem Bedřichem. Po třicet let panoval *mír* v zemi.

Mira. Stejná *míra* i váha zavedeny byly v obou sousedních zemích.

Sluší se, aby chom svým zájmem uložili *míru* a cíl.

Včera večer jsem trochu přes *míru* činil.

Ředitel továrny jest muž nad *míru* přísný.

Mám naději, že své věci na nejlepší *míru* postavím.

Otec dnes není v dobré *míře*.

Krupobití zpusťovalo pole, ve stájích nastal pád dobytka; touž *měrou* přišel rolník na mizinu.

Místně. Na všechny námítky řečník v čas a *místně* odpovídal.

Co se v jednání sněmovním dalo, o tom *místněji* mluví spisovatel v kapitole patnácté.

Místo. Sedněte si jinam, zde jest moje *místo*.

Na tomto *místě* stával hrad.

Místo, kdež útok nepřátelský odražen byl, naznačeno jest pomníkem.

Na mém *místě* vydal se bratr na cestu.

Místy jest osení řídké.

Kaiserin Maria Theresia schloß Frieden mit König Friedrich.

Durch dreißig Jahre herrschte Ruhe im Lande.

Gleiches Maß und Gewicht wurde in beiden Nachbarländern eingeführt.

Es geziemt sich, daß wir unsern Begierden Ziel und Grenze setzen.

Gestern Abend habe ich ein wenig über die Schnur gehalten.

Der Fabriksdirektor ist ein über die Maßen strenger Mann.

Ich habe Hoffnung, meine Angelegenheiten in die beste Ordnung zu bringen.

Der Vater ist heute nicht guter Laune.

Der Hagel verwüstete die Felder, im Stalle brach die Viehfütterung aus; auf diese Art ging der Landmann zu Grunde.

Auf alle Einwendungen hat der Redner zu rechter Zeit und passend geantwortet.

Was in der Verhandlung des Landtags vorfiel, darüber spricht der Schriftsteller ausführlicher im fünfzehnten Kapitel.

Sehen Sie sich anderswohin, hier ist mein Platz.

Auf dieser Stelle stand ehemals eine Burg.

Der Ort, wo der feindliche Angriff zurückgeschlagen wurde, ist durch ein Denkmal bezeichnet.

An meiner Statt begab sich der Bruder auf die Reise.

Hier und da ist die Saat schütter.

Když jsem práci k *místu* přivedl, dal jsem ji znalci k ohledání.

V pokoji stálo mnoho nábytku a přec zbývalo ještě dost prázdného *místa*.

Král dal *místo* svému hněvu.

Nejstarší úředník měl *místo* před jinými.

Přese všechny schopnosti nemohl se můj přítel dodělati žádného *místa* při úradě.

To má své *místo*.

Míti. Člověk má nesmrtelnou duši.

Pes rval se statečně s vlkem, ale neměl s něj dosti síly.

Překládej z Cicerona neb z Livia, máš na vůli.

Jen o tom měl jsem pochybnost, zdali dostací má znalost jazyka anglického.

Čechy mají v erbu lva.

Mám naději, že obdržím uprázdnené místo.

Nižší musí zřetel míti k vyššímu.

Nedám se déle za blázna míti.

Polní vůdce měl za to, že se nepřítel útoku neodváží.

Co nemáš dělat, k tomu máš největší náchylnost.

Již v útlém mládí měla matka dcery k pořádku.

Pán měl služebníkovi za zlé, že byl ospalý.

Nachdem ich die Arbeit zu Stande gebracht, ließ ich sie durch Sachkenner untersuchen.

Im Zimmer standen viele Menbel und doch blieb noch genug leerer Raum übrig.

Der König ließ seinem Zorn freien Spielraum.

Der älteste Beamte hatte den Vorrang vor Andern.

Trotz aller Fähigkeiten konnte mein Freund keine Stelle beim Amte erlangen.

Das ist ganz richtig.

Der Mensch hat eine unsterbliche Seele.

Der Hund raufte muthig mit dem Wolfe, allein er war ihm nicht gewachsen.

Uebersetze aus dem Cicero oder aus dem Livius, es steht dir frei.

Ich hegte nur darüber einen Zweifel, ob meine Kenntniß der englischen Sprache hinreiche.

Böhmen führt einen Löwen im Wappen.

Ich hege die Hoffnung, daß ich die erledigte Stelle erhalte.

Der Niedere muß dem Höheren untergeordnet sein.

Ich lasse mich nicht länger an Narrenseile führen.

Der Feldherr hielt dafür, der Feind werde keinen Angriff wagen.

Was du nicht thun sollst, dazu hast du die größte Neigung.

Schon in zarter Jugend hielt die Mutter die Töchter zur Ordnung an.

Der Herr nahm es dem Diener übel, daß er schläfrig war.

Zle se mám, po tři měsíce nepouští mne kašel.

Měj se dobře, zvolal přítel a odkvapil.

K večeru mělo se k dešti.

Správce vždy se měl k dělníkům laskavě.

Mladík brzy to brzy ono počíná, k ničemu se opravdově nemá.

Mliti. Není vody, mlynář nemůže mlíti.

Marnotratník všecko promrhal, nyní již mele z posledního.

Proč úřad dal pole měřiti, to sedlákům mlelo hlavy.

Mnoho. Kniže chudým mnoho dobrého činil.

Nový učitel není předešlému o mnoho roven.

V březnu na mnoze bývají silné mlhy.

Před mnoha lety stála u silnice hospoda.

Mnohý. Mnohý se chlubitím, zač se jiný stydí.

Tato úloha může se na mnohý způsob rozřešiti.

Pro jeho mnohé zásluhy vyznamenal král purkmistra řádem.

Moc. Moc jde nad právo.

Milost udíleti není v moci žádného úředníka.

Kůň přes moc se namáhal a přece vozem nehnul.

Es steht schlecht mit mir, durch drei Monate verläßt mich der Husten nicht.

Lebe wohl, rief der Freund und eilte davon.

Gegen Abend ließ es sich zum Regen an.

Der Verwalter behandelte immer die Arbeiter liebreich.

Der junge Mensch fängt bald dies bald jenes an, er will sich auf nichts ernstlich verlegen.

Es ist Wassermangel, der Müller kann nicht mahlen.

Der Verschwender hat Alles vergeudet, jetzt pfeift er schon aus dem letzten Loch.

Warum das Amt die Felder vermessen ließ, das machte den Bauern Sorgen.

Der Fürst hat den Armen viel Gutes gethan.

Der neue Lehrer kommt dem vorigen bei weitem nicht gleich.

Im März pflegen häufig starke Nebel zu sein.

Vor geraumen Jahren stand an der Straße ein Wirthshaus.

Mancher prahlt mit etwas, wofür sich ein Anderer schämt.

Diese Aufgabe kann auf mancherlei Art gelöst werden.

Seiner vielen Verdienste wegen hat der König den Bürgermeister mit einem Orden ausgezeichnet.

Gewalt geht vor Recht.

Gnade zu ertheilen ist in keines Beamten Macht.

Das Pferd hat sich über sein Vermögen angestrengt, ohne doch mit dem Wagen zu rühren.

Mocí svého úřadu stíhá soud zločince.

Vůdce vyslán byl do pole s nedostatečnou *mocí*.

Moci. Tolik *mohu* na tu věc vynaložiti.

Posádka v pevnosti činila co *mohla*.

Biskup mnoho *může* při dvoře.

Za to *nemohu*, že jsi upadl v nouzi.

Mocnost. Léčivá *mocnost* bylin posud není dostatečně proskoumána.

Evropské *mocnosti* dlouho se nesjednotily o prokopání úžiny Suezské.

Mořiti. Hlad i zimu snášel poustevník, aby *mořil* své chťiče.

Tvář otcova prozrazovala, že jej starost *moří*.

Kuchařka po čtrnáct dní *mořila* zvěřinu.

Modla. Pohané klaní se *modlám*.

Lakomci jsou peníze *modlou*.

Možnost. Obec podporovala chudinu dle *možnosti*.

Nepřítel se vzdal, nevida žádné *možnosti* vítězství.

Možný. Je-li *možná*, aby se člověk takové ohavnosti dopustil!

Možnější měšťané učinili mezi sebou sbírku.

Mrákota. Věčná *mrákota* - astírá zrak slepce.

Kraft seines Amtes **verfolgt** das Gericht den Verbrecher.

Der Feldherr wurde mit unzulänglicher Macht in's Feld geschickt.

So viel kann ich darauf verwenden.

Die Besatzung in der Festung that das Aeußerste.

Der Bischof vermag viel bei Hofe.

Es ist nicht meine Schuld, daß du in Noth gerathen bist.

Die Heilkraft der Kräuter ist bis jetzt noch nicht genügend erforscht.

Die europäischen Mächte haben sich über die Durchstechung der Landenge von Suez lange nicht geeinigt.

Hunger und Kälte ertrug der Einsiedler, um seine Rüste zu tödten.

Die Miene des Vaters verrieth es, daß ihn die Sorge plagte.

Die Köchin hat durch vierzehn Tage das Wildpret gebezit.

Die Heiden beten Götzenbilder an.

Des Geizhalses Abgott ist das Geld.

Die Gemeinde unterstützte die Armen nach Thunlichkeit.

Der Feind ergab sich, da er keine Möglichkeit eines Sieges sah.

Ist es möglich, daß ein Mensch eine solche Schändlichkeit begehe!

Die vermögendereu Bürger veranstalteten unter einander eine Sammlung.

Eine ewige Finsterniß verhüllt das Augenlicht des Blinden.

Dělají se mi *mrzkoty* před očima.

Mrzký. Pro *mrzký* zisk zradil Jidáš mistra svého.

Mrzutost. Z té neopatrnosti vzešla mně veliká *mrzutost*.

Z *mrzutosti* jsem odešel.

Mučiti. Soudové druhdy *mučili* zločince, aby se přiznali.

Tak dlouho se již *mučím* tou nevděčnou prací.

Muka. Nekajícího hříšníka očekává po smrti věčná *muka*.

Byla to pro matku strašná *muka*, viděti své dítě umírající.

Na křížovatce stála *Boží muka*.

Musiti. *Musil* jsem to příteli k vůli učiniti.

Okno farářova pokoje bylo osviceno, *musil* býti doma.

Mýliti. Nemluv, když počítám, sice mne *mýlíš*.

Mýlíš se, myslíš-li, že se ti věc podaří.

Mysl. Jako vnuknutím božím přišlo mně to na *mysl*.

Na svráštělém čele cizincově možno bylo poznati, co se děje v jeho *mysli*.

Všickni členové toho spolku byla jedna *mysl*.

Prostořekost toho mladíka jest mi *proti myslí*.

Těžká mysl neopustila vdovu od smrti jejího manžela.

Es wird mir dunkel vor den Augen.

Schönen Gewinnes halber verrieth Judas seinen Meister.

Wegen dieser Unvorsichtigkeit hatte ich großen Verdruß.

Vor Unmuth ging ich fort.

Die Gerichte haben ehedem die Verbrecher gefoltert, um sie zum Geständniße zu bringen.

So lange schon quäle ich mich ab mit dieser undankbaren Arbeit.

Den unbußfertigen Sünder erwartet nach dem Tode ewige Qual.

Es war für die Mutter eine fürchterliche Pein, ihr Kind sterben zu sehen.

Am Kreuzwege stand eine Marter säule.

Ich mußte es dem Freunde zu Gefallen thun.

Das Fenster von des Pfarrers Zimmer war erleuchtet, er war ohne Zweifel zu Hause.

Sprich nicht, wann ich rechne, sonst machst du mich irre.

Du irrst dich, wenn du meinst, die Sache werde dir gelingen.

Wie durch göttliche Eingebung kam es mir in den Sinn.

An der gerunzelten Stirne des Fremden konnte man erkennen, was in seinem Geiste vorgehe.

Alle Mitglieder dieses Vereins waren eines Sinnes.

Das vorlaute Geschwätz dieses jungen Menschen ist mir zu wider.

Die Schwermuth verließ die Witve nicht seit dem Tode ihres Gatten.

Zdařilý pokus dodal mně *mysli*.

Posilnivše se jídlem a pitím, byli mladí poutníci zase dobré *mysli*.

Spokojená *mysl* bývá v nemocích nejlepší lék.

Myslití. Žádný nemohl uhodnouti, které číslo jsem si *myslíl*.

Já bych *myslíl*, že můžeme cestu poodložit až na příští měsíc.

Rozhodni se, co *myslíš* činiti.

Dnem i nocí jsem na to *myslíl*, jak bych hrozící nebezpečení odstranil.

Ta osoba příliš o sobě *myslí*.

Myšlenka. Byla to výborná *myšlenka* vůdcova, udeřiti na nepřítele ještě toho večera.

O té věci máme všickni stejné *myšlenky*.

Na. Dejte *na* hlavu, v těchto síních jest velmi chladno.

Podle umluvení zatloukl každý spiklenec třikráte *na* dvěře.

Mlynář šel *na* trh, aby nakoupil obilí.

Dlouho soudce *na* obžalovaného nastupoval, aby se přiznal.

Nahlédl jsem do knéh a tam našel jsem dluh *na* dluh.

Se všech stran táhlo vojsko *na* nepřítele.

Der gelungene Versuch löste mir Muth ein.

Nachdem sich die jungen Wanderer mit Speise und Trank gestärkt hatten, waren sie wieder guten Muthes.

Ein ruhiges Gemüth ist oft in Krankheitsfällen die beste Arznei. Niemand konnte errathen, welche Zahl ich mir dachte.

Ich sollte meinen, daß wir die Reise bis auf den nächsten Monat verschieben können.

Entscheide dich, was du zu thun gedenkst.

Ich war Tag und Nacht darauf bedacht, wie ich die drohende Gefahr abwenden könnte.

Diese Person hat eine gute Portion Eigendünkel.

Es war ein vortrefflicher Gedanke des Feldherrn, den Feind noch an demselben Abend anzugreifen.

Über diese Sache sind wir alle einerlei Meinung.

Setzen Sie auf, es ist sehr kühl in diesen Sälen.

Der Verabredung gemäß schlug jeder Verschworene dreimal an die Thüre.

Der Müller ging zu Markte, um Getreide einzukaufen.

Lange drang der Richter in den Angeklagten, er solle eingestehen.

Ich sah die Bücher ein und dort fand ich Schuld über Schuld.

Von allen Seiten zogen Truppen gegen den Feind.

Dlouho *na* noc viděl jsem okno chudé švadleny osvětlené.

Otec chtěl mítí ze mne právníka, tomu *na odpor* přála si matka, abych se stal knězem.

Mně *na* vzdor hřmotily děti pod mým oknem.

Soused má již dvě dcery *na vdání*.

Neměl jsem dlouhý čas *na rozmyšlenou*.

Tak daleko s ním došlo, že si *na potkáni* od lidí peníze dlužil.

Voda v řece byla tak čistá, že jsme viděli až *na* dno.

Tím požárem mnoho rodin přišlo *na* mizinu.

Morovou ranou mřeli druhdy lidé *na* tisíce.

Otec udělil čeledi potřebné rozkazy, *na to* odebral se do města.

Učitel umřel *na* souchotiny.

Na kvap psal jsem příteli jen několik rádek.

Obilí měl rolník *na*zbyt, ale nedostávalo se kupců.

Máš *na vůli*, přidržeti se mé rady čili nic.

Pro věc tak nepatrnou byl jsem třikrát *na* úřadě.

Umluvili jsme se, že každý zaplatí polovici útrat, a *na tom* zůstalo.

Spät in die Nacht hinein sah ich das Fenster der armen Nähterin beleuchtet.

Der Vater wollte aus mir einen Juristen haben, dem entgegen wünschte die Mutter, ich sollte Priester werden.

Mir zum Trotz lärmten die Kinder unter meinem Fenster.

Der Nachbar hat schon zwei heiratsfähige Töchter.

Ich hatte keine lange Bedenkzeit.

Es war mit ihm so weit gekommen, daß er einen Feden, dem er begegnete, um Geld ansprach.

Das Wasser im Fluße war so klar, daß wir bis auf den Boden sahen.

Durch diesen Brand gingen viele Familien zu Grunde.

An der Pest starben ehemals die Menschen zu Tausenden.

Der Vater gab dem Gesinde die nöthigen Befehle, hierauf begab er sich in die Stadt.

Der Lehrer starb an der Auszehrung.

In der Eile schrieb ich dem Freunde nur einige Zeilen.

Getreide hatte der Landmann im Ueberfluß, allein es fehlte an Käufern.

Du hast die Wahl, entweder meinem Rathe zu folgen oder nicht.

Wegen einer so geringfügigen Angelegenheit war ich dreimal beim Amte.

Wir sind übereingekommen, daß jeder die Hälfte der Unkosten bezahlen werde, und dabei ist es geblieben.

Hrabě Martinic, pán na Smečně, zanechal jedinou dceru.

Jsi na omylu, myslíš-li, že vzdorovitostí něco pořídíš.

Pes jen v noci běhal po dvoře, ve dne byl na řetězu.

Co chceš na mně, že pořád ke mně běháš?

Na hotových penězích položil jsem tisíc zlatých.

Na začátku byl hoch přičinlivý, nyní ale zlenivěl.

Pšenice byla na díle sněživá, na díle drobného zrna.

Naběhnouti. K večeru vždy mně nohy nabíhají.

Roztlučeným oknem naběhlo zimy do pokoje.

Naběhal jsem se tam dosti dlouho, a přece to nebylo nic platno.

Nabíratí. Žizniví pocestní dlaní nabírali vodu z potoka.

Hoch nabral si do košíku jablek, až je nemohl unést.

Ten vtipkář má zlý zvyk, jiné lidi nabíratí.

Že hned neviděl matku, počal chlapec již nabíratí.

Při takovém chladu kde se těch much nabere?

Nabytí. Dodávkami k voj-

Graf Martinic, Herr auf Smečno, hinterließ eine einzige Tochter.

Du bist im Irrthum, wenn du glaubst durch Troß etwas zu erzielen.

Der Hund lief nur in der Nacht im Hofe herum, bei Tage war er an der Kette.

Was willst du von mir, daß du mich fort überlauffst?

In baarem Gelde erlegte ich tausend Gulden.

Anfangs war der Knabe thätig, jetzt ist er aber sehr träge geworden.

Der Weizen war theils brandig, theils kleinfrüchtig.

Gegen Abend schwellen mir immer die Füße an.

Durch das zerbrochene Fenster kam viel Kälte in's Zimmer hinein.

Durch lange Zeit bin ich hingelaufen, und dennoch war es von keinem Nutzen.

Die dürstenden Wanderer schöpften mit der hohlen Hand das Wasser aus dem Bache.

Der Knabe nahm so viel von den Äpfeln in den Korb, daß er sie nicht ertragen konnte.

Dieser Wigbold hat die üble Gewohnheit, andere Leute aufzuziehen.

Weil er die Mutter nicht gleich sah, begann der Knabe schon an ein weinerliches Gesicht zu machen.

Wo kommen alle die Fliegen her bei der Kühle?

Durch Lieferungen an die Ar-

sku *nabyl* soused značného jmění.

Nabud myslí, ještě není všechno ztraceno.

Nad. Král ustanovil vůdce *nad* vojskem.

Brandýs *nad* Labem jest mostem spojen se Starou Boleslaví.

Caesar zvítězil *nad* Pompejem.

Ropucha jest *nad* míru ohyzněná zvíře.

Ten člověk málo mluví, jest ale chytřejší *nad* mnohé jiné.

Nadati. Kníže Oldřich hojným zbožím *nadal* klášter Sázkavský.

Nadati mně bláznů, když jsem věc tu vypravoval.

Nadýmati. Luštiny nesmím jísti, příliš mne *nadýmají*.

Ten člověk beze vši příčiny se *nadýmá*.

Náhlý. Král Václav byl velmi *náhlý* k hněvu.

Byli jsme v širém poli, když *náhle* přišla bouře.

Najiti. *Našel* jsem na ulici prsten.

Všude se pravilo, že zanechal zemřelý značné jmění, ale jinak se *našlo*.

Celý den jsem se *nachodil*, nyní si odpočínám.

Náklad. S tak těžkým *nákladem* mohl vozka jen pomalu jeti.

Kníže dal kostelní věž na svůj *náklad* postaviti.

mee kam der Nachbar zu bedeutendem Vermögen.

Fasse Muth, noch ist nicht Alles verloren.

Der König bestellte einen Feldherrn über das Heer.

Brandeis an der Elbe ist durch eine Brücke mit Alt-Bunzlau verbunden.

Cäsar hat den Pompejus besiegt.

Die Kröte ist ein über die Massen häßliches Thier.

Dieser Mensch spricht wenig, er ist aber geschickter als viele Andere.

Herzog Udalrich hat das Kloster zu Sazau reichlich dotirt.

Man schalt mich einen Narren, als ich die Sache erzählte.

Ich darf keine Hülsenfrüchte essen, sie blähen mich zu sehr auf.

Dieser Mensch thut stolz ohne allen Grund.

König Wenzel war sehr jähzornig.

Wir waren im freien Felde, als plötzlich ein Gewitter kam.

Ich habe auf der Straße einen Ring gefunden.

Allgemein hieß es, der Verstorbene habe ein bedeutendes Vermögen hinterlassen, aber es wurde anders befunden.

Den ganzen Tag bin ich auf den Beinen gewesen, jetzt werde ich anruhen.

Mit so schwerer Beladung konnte der Fuhrmann nur langsam fahren.

Der Fürst ließ auf seine Kosten den Kirchenturm bauen

S velikým nákladem byla železnice přes hory vedena.

Nález. Celý nález starožitností darován byl Českému museu.

Soud učinil nález, že má být statek prodán.

Nalézti. Rodiče na bojišti našli syna mrtvého.

Pobili všechny židy, co se jich v městě našlo.

Za právo nalezeno, že mají děti dostati stejné podíly.

Naložiti. Všecku svou sílu jsem naložil, abych slovu dostal. Plavci nakládali uhlí na loď.

Otec mnoho peněz nakládal na jediného syna.

Ta paní neslušně nakládá s čeledí.

Namítati. Purkmistr namítal proti kandidátovi, že není mluven českého jazyka.

Namítá se mi pochybnost. Chtěl jsem vydati se v září na cesty, ale namítají se neočekávané překážky.

Namluviti. Neměl jsem chuti, a přece dal jsem se k tomu namluviti.

Bratr byl u večer ve veselé společnosti, kdež mu namluvili samé lži.

Mladý mlynář namlouvá si bohaté děvče.

Mit großem Aufwand wurde die Eisenbahn über das Gebirge geführt.

Der ganze Fund an Antiquitäten wurde dem böhmischen Museum geschenkt.

Das Gericht schöpfte das Urtheil, daß das Gut verkauft werden solle.

Die Eltern fanden den Sohn auf dem Schlachtfelde todt.

Alle Juden wurden getödtet, welche sich in der Stadt befanden.

Es wurde zu Recht befunden, daß die Kinder gleiche Erbtheile erhalten sollen.

Alle meine Kräfte habe ich aufgeboden, um Wort zu halten.

Die Schiffer luden Kohlen auf das Schiff.

Der Vater verwendete viel Geld auf den einzigen Sohn.

Diese Frau verfährt unbillig mit den Dienstboten.

Der Bürgermeister wendete gegen den Candidaten ein, daß er der böhmischen Sprache nicht mächtig sei.

Wir stößt ein Zweifel auf. Ich wollte im September auf Reisen gehen, allein es kamen unerwartete Hindernisse zum Vorschein.

Ich hatte keine Lust, und dennoch ließ ich mich dazu überreden.

Der Bruder war Abends in einer lustigen Gesellschaft, wo man ihm lauter Lügen anband.

Der junge Müller bewirbt sich um ein reiches Mädchen.

Námluvy. Nejsou to pravé smlouvy, než toliko *námluvy*.

Před šesti měsíci zemřela žena, a vdovec chodí již na *námluvy*.

Nápadník. Děvče zdědilo dva domy, proto má mnoho *nápadníků*.

Nápadníkem trůnu po císaři Matiašovi byl arcikníže Ferdinand.

Nápadnouti. Bratr byl od koně uhozen a od těch dob *napadá* na nohu.

V poblíž města byli pocestní od loupežníků *napadeni*.

Každý třetí den *napadla* mne zimnice.

Nechce mi nic moudrého *napadnouti*.

Náprava. Na nerovné cesty nehodí se k vozu železná *náprava*.

Aby ta věc k *nápravě* přivedena byla, sešli se sousedé k poradě.

Napравiti. V prázdninách odejel professor do lázní, aby své zdraví *napravil*.

Napравiti křivdu káže povinnost.

Hodinky mně nejdou, musím je dát *napравiti*.

Napustiti. Papír olejem *napuštěný* prosvítá.

Povídá se, že Indiáni své šípy *jedem napouštěli*.

Ten rybník se více *nenapustí*, bude z něho louka.

Es sind dies keine ordentlichen Verträge, sondern bloß gewisse Uebereinkünfte.

Vor sechs Monaten starb das Weib, und der Witwer geht schon auf Brautschau aus.

Das Mädchen erbte zwei Häuser, deshalb hat es viele Freier.

Nachfolger des Kaisers Matthias auf dem Throne war Erzherzog Ferdinand.

Der Bruder wurde vom Pferde geschlagen und seit dieser Zeit hinkt er.

In der Nähe der Stadt wurden die Reisenden von Räubern überfallen.

Jeden dritten Tag befiel mich das Fieber.

Es will mir nichts Gescheites einfallen.

Auf unebenen Wegen taugen für einen Wagen keine Achsen von Eisen.

Damit die Sache gut gemacht werde, kamen die Insassen zu einer Berathung zusammen.

In den Ferien reiste der Professor in ein Bad, um seine Gesundheit herzustellen.

Ein Unrecht gut zu machen gebietet die Pflicht.

Meine Taschenuhr geht nicht, ich muß sie repariren lassen.

Ein mit Del getränktes Papier ist durchscheinend.

Man erzählt, daß die Indianer ihre Pfeile vergifteten.

Dieser Teich wird nicht mehr eingelassen, er wird in eine Wiese verwandelt.

Příliš mnoho lidí do kostela *napustili*.

Narěknoti. Král *narěknul* královnu, že brala účast ve spiknutí.

Žena *naríkala*, když jí přinesli muže těžce poraněného.

Narovnati. Svíčka stojí křivě, *narovnej* ji.

Ve dvoře bylo dříví *narovnáno*.

Obezřelému soudci podařilo se *narovnat* sporné strany.

Následovati. Den po noci *následuje*.

To z toho *nenásleduje*, pravá příčina leží jinde.

Příkladu důstojníků *následovali* vojáci.

Nastati. Z té zprávy *nastala* v městě veliká radost.

Celý den měl jsem tušení, že mně *nastává* jakési nebezpečství.

Nastoupiti. Kaplan *nastoupil* na místo zemřelého faráře.

Úřad *nastupoval* na obec, aby stavěla novou silnici.

Když se po dobrém *nena-*
rovnali, *nastoupili* právní cestu.

Nastrojiti. Dobře jsi to *nastrojil*.

Všecko bylo *nastrojeno*.

Natáhnouti. Myslivec rychle *natáhl* kohoutek a již padla rána.

Musím *natáhnouti* dvě struny na housle.

Man ließ zu viele Leute in die Kirche.

Der König bezichtigte die Königin, daß sie Antheil hatte an der Verschwörung.

Das Weib jammerte, als man ihm den schwer verwundenen Satten brachte.

Die Kerze steht schief, stelle sie gerade.

Im Hofe war Holz aufgeschichtet.

Dem unrichtigen Richter gelang es, die streitenden Parteien zu vergleichen.

Auf die Nacht folgt der Tag.

Das ist nicht die Folge daraus, der wahre Grund liegt anderswo.

Das Beispiel der Offiziere ahmten die Soldaten nach.

Ueber diese Nachricht entstand große Freude in der Stadt.

Ich hatte den ganzen Tag eine Ahnung, daß mir irgend eine Gefahr bevorstehe.

Der Kaplan trat an die Stelle des verstorbenen Pfarrers.

Das Amt drang in die Gemeinde, daß sie eine neue Straße baue.

Da sie sich im Guten nicht verglichen hatten, betraten sie den Weg Rechtsens.

Du hast es gut eingeleitet.

Alles war angestellt.

Der Jäger spannte schnell den Hahn und schon fiel der Schuß.

Ich muß zwei Saiten bei der Violin aufziehen.

Hosté se vytrácejí, protože hospodský příliš *natahuje*.

Noviny *natahovaly* libovolně slova řečníkova.

Celá společnost *natahovala* mladíka pro jeho výchlubnost.

Navěsti. Přívětivostí svou *navedl* si nitář mnoho kupců.

Matka své dívky vždycky k dobrému *naváděla*.

Mám psa tak *navedeného*, že každému hnutí mému rozumí.

Nevymlouvej se, že tě jiný *navedl*.

Oba zloději se spolu *navedli*, že v noci oloupí sklep.

Náviděti. *Návidím* toho mladíka pro jeho tichost a pokoru.

Saul *nendviděl* Davida jakožto soupeře svého.

Nebo. Buď vždycky na smrt připraven, *nebo* nevíš kdy přijde.

Pijete raději pivo *nebo* víno?

Nechati. Předseda *nechal* řečníka domluviti.

Setnívá se, *nech* už čtení.

Nech psa, sice tě pokouše.

Naposled sázím, nevyhraju-li *nechám* tak.

Co na zlatku přijde nazpátek, můžeš si *nechati* od cesty.

Die Gäste bleiben aus, weil der Wirth zu sehr schnürt.

Die Zeitung hat die Worte des Redners willkürlich verdreht.

Die ganze Gesellschaft zog den jungen Menschen wegen seiner Prahlucht auf.

Durch seine Freundlichkeit zog der Zwirnhändler viele Käufer an sich.

Die Mutter hat ihre Kinder stets zum Guten angeleitet.

Ich habe einen so abgerichteten Hund, daß er jeden Winkel von mir versteht.

Rede dich nicht aus, ein Anderer habe dich angestiftet.

Die beiden Diebe verabredeten sich mit einander, daß sie in der Nacht den Keller berauben werden.

Ich habe den jungen Mann lieb wegen seiner Sanftmuth und Bescheidenheit.

Saul haßte den David als seinen Nebenbuhler.

Sei immer auf den Tod bereit, denn du weißt nicht, wann er eintritt.

Trinken Sie lieber Bier oder Wein?

Der Vorsitzende ließ den Redner zu Ende sprechen.

Es wird dunkel, höre auf zu lesen.

Laß den Hund gehen, sonst wird er dich beißen.

Zum letztenmale setze ich, wenn ich nicht gewinne, dann werde ich es bleiben lassen.

Was aus den Gulden herauskommt, kannst du für den Weg behalten.

Někdy. Učitel *někdy* bývá u nás.

Co *někdy* bývalo, není více.

Budeš *někdy* litovati, že jsi neuposlechl mé rady.

Nesnáz. S ubytováním voj-
ska měla obec velikou *nesnáz*.

Rok po svatbě byly již *nesnáze* mezi sousedem a chotí jeho.

Něsti. Žáci *nesli* k hrobu milovaného učitele.

Tak malý stromek a již *nese* ovoce!

Děláš práci, která žádného užitku *neneše*.

Vše k tomu se *nese*, aby ob-
chodní smlouva nebyla uzavřena.

Ta služka vždycky slušně se *nosí*.

Nevražiti. Správec *nevražil*
na šafáře.

Nevrlý. Otec se již z ne-
moci pozdravil, ale posud jest
tuzé *nevrlý*.

Nezbytí. Pronásledovaný vrah,
vida *nezbytí*, nechal se volně za-
tknouti.

Než. Polesný, nejša odtud,
než cizinec, neznal ještě oby-
čeje naší krajiny.

Nerad jsem svolil, *než* co
jsem měl dělati?

Dříve než rok uplyne, nau-
čím se jazyku uherskému.

Otec není doma, ale jinde
nebude *než* v kostele.

Der Lehrer besucht uns dann
und wann.

Was einst gewesen war, ist
nicht mehr.

Du wirst es einmal bereuen,
daß du meinen Rath nicht befolgest.

Die Bequartirung der Truppen
verursachte der Gemeinde eine
große Ungelegenheit.

Ein Jahr nach der Hochzeit
gab es schon Mißheftigkeiten
zwischen dem Nachbar und
seiner Gattin.

Die Schüler trugen den ge-
liebten Lehrer zu Grabe.

Ein so kleines Bäumchen und
es trägt schon Früchte.

Du verrichtest eine Arbeit, wel-
che keinen Nutzen bringt.

Alles zielt dahin ab, daß der
Handelsvertrag nicht abgeschlossen
werde.

Dieses Dienstmädchen kleidet
sich immer anständig.

Der Verwalter war dem Schaf-
fer gehässig.

Der Vater ist von der Krank-
heit bereits genesen, aber er ist
noch immer sehr übel gelaunt.

Der verfolgte Mörder, keine
Rettung sehend, ließ sich gut-
willig verhaften.

Der Forstmeister kannte noch
nicht die Gebräuche unserer Ge-
gend, indem er kein Diefiger, son-
dern ein Fremdling war.

Ungerne willigte ich ein, aber
was wollte ich thun?

Ehe ein Jahr verstreicht, er-
lerne ich die ungarische Sprache.

Der Vater ist nicht zu Hause,
aber anderswo wird er nicht sein
als in der Kirche.

Než bych se prosil, raději nic nechci.

Novina. Posel přinesl smutnou novinu, že válka jest vypovězena.

Četl jsem v novinách, že se chystá nová výprava do končin polárních.

Nový. Dal jsem si dělati nový kabát.

K večeři jsme měli chléb a nové máslo.

Noci jsou tmavé, máme nový měsíc.

Co nového? táže se mne soused každý den.

O. Město všemožně usilovalo o právo dvou výročních trhů.

Bedlivě jsem poslouchal a přece jsem nerozuměl, o čem jest řeč.

Že rada nechce býti purkmistrem, připomíná mně bájku o lišce a hroznu.

Poklad byl strážěn potvorou o devíti hlavách.

Malý řemeslník o sobě nemůže převzít tak velkou práci.

Právě o poledni uhodil blesk do věže.

O tom ještě spolu promluvíme.

Obecný. Všem ssavcům jest obecné, že rodí živá mláďata.

Stavové i obecný lid nadšení byli stejnou láskou k vlasti.

Ehe ich bitten sollte, will ich lieber nichts.

Der Bote brachte die traurige Neuigkeit, daß der Krieg erklärt sei.

Ich las in der Zeitung, daß eine neue Expedition nach den Polargegenden vorbereitet werde.

Ich ließ mir einen neuen Rock machen.

Zum Nachtessen hatten wir Brod und frische Butter.

Die Nächte sind finster, wir haben Neumond.

Was gibt's Neues? fragt mich täglich mein Nachbar.

Die Stadt hat sich alle Mühe gegeben um das Recht auf zwei Jahrmärkte.

Ich hörte aufmerksam zu, und dennoch konnte ich nicht verstehen, wovon die Rede ist.

Daß der Rath nicht Bürgermeister werden will, erinnert mich an die Fabel vom Fuchse und der Traube.

Der Schatz wurde bewacht von einem Ungeheuer mit neun Köpfen.

Der kleine Handwerker für sich kann eine so große Arbeit nicht übernehmen.

Gerade zu Mittag schlug der Blitz in den Thurm ein.

Darüber wollen wir noch mit einander sprechen.

Es ist allen Säugethieren gemeinschaftlich, daß sie lebendige Jungen gebären.

Die Stände und das gemeine Volk waren von gleicher Vaterlandsliebe begeistert.

Obě vesnice spojeny jsou *obecnou silnicí*.

V *obecném domě* byly vyká-
zány místnosti pro školu.

Obejítí. Město Londýn ani
za celý den *neobejdeš*.

Hrůza mne *obešla*, když jsem
přišel na bojiště.

Bez tvé pomoci nemohu se
obejítí.

Však já se o ty peníze *obejdu*.

Obmysliti. Ten člověk ni-
kdy se neobjeví v obci, aby
něco zlého *neobmyslel*.

Uposlechni mé rady, *obmý-
šlím* tvé dobré.

V závěti *obmyslil* zemřelý
dům chudých štědrým odkazem.

Obor. Lid *oborem* se hrnul
k tomu divadlu.

Na celém *oboru světa* žije
přes dva tisíce milionů lidí.

Také v *oboru* hudby nový
učitel se výborně zná.

Obořití. Představený obce
zle se *obořil* na ponocného.

Obořivše senaši na nepřátele,
obrátili je na útěk.

Obrana. V pohraničných
tvrzích konají se již přípravy
k *obraně*.

Vévoda hledal *obranu* u krá-
le Polského.

Ke své *obraně* uvedl obža-
lovaný, že neměl zlého úmyslu.

Die beiden Dörfer sind mittelst
einer öffentlichen Straße ver-
bunden.

Im Gemeindehause waren
die Lokalitäten für die Schule an-
gewiesen.

Um die Stadt London wirst du
auch in einem ganzen Tag nicht
herunkommen.

Schauer befiel mich, als ich
das Schlachtfeld besuchte.

Deine Hilfe kann ich nicht
entbehren.

Ich werde mir schon das Geld
verschaffen.

Dieser Mensch erscheint nie in
der Gemeinde, ohne etwas Böses
im Schilde zu führen.

Folge meinem Rathe, ich bin
auf dein Bestes bedacht.

Im Testamente bedachte der
Verstorbene das Armenhaus mit
einem reichen Legate.

Das Volk strömte haufen-
weise zu diesem Schauspiel.

Auf dem ganzen Erdbreis
leben mehr als zwei tausend Mil-
lionen Menschen.

Auch im Musikfache kennt sich
der neue Lehrer vortrefflich aus.

Der Gemeindevorsteher fuhr
den Nachtwächter hart an.

Die Unsrigen stürzten auf den
Feind und schlugen ihn in die Flucht.

In den Grenzorts werden be-
reits Anstalten zur Vertheidi-
gung gemacht.

Der Herzog suchte Schutz beim
Könige von Polen.

Zu seiner Rechtfertigung
führte der Angeklagte an, er habe
keine böse Absicht gehabt.

Ku podpoře řadového vojska
slouží *zemská obrana*.

Obrátiti. *Obrat* pečení, at
se nepřipálí.

Rozmrzele *obrátil* se ministr
k deputaci zády.

Na půl cestě jsme se *obrátili*.

Umrající otec *obrátil* oči na
své dítky.

Některí posluchači *obraceli*
slova řečnickova na sebe.

Raději ty peníze na něco lep-
šího *obrat*.

Misionáři *obrátili* již tisíce
Číňanů na víru křesťanskou.

Obrat to Bůh k lepšímu!

V hodině byly stodoly *v po-
pel obráceny*.

V Moskvě *obrátilo* se štěstí
Napoleonovo.

Obyčej. Mám *obyčej*, po o-
bědě pítí černou kávu.

Mezi dělnictvem zakořenil se
zlý obyčej, držeti modrý pon-
dělek.

Jest v městě starodávný *oby-
čej*, pálení svatojanské ohně.

Podle *obyčeje země* musí vdo-
va po jistý čas nositi smutek.

Pšenice rostla nad *obyčej*
bujně.

Nezabývej se s každým, aby
si tě lidé *nevzali do obyčeje*.

Oč. Orleanisté dobře věděli,
oč pracují Legitimisté.

Zur Unterstützung der Linien-
Truppen dient die Landwehr.

Wende den Braten, damit er
nicht anbrennt.

Verdrießlich wandte der Mi-
nister der Deputation den Rücken.

Auf halbem Wege kehrten
wir um.

Der sterbende Vater richtete
die Augen auf seine Kinder.

Einige Zuhörer bezogen die
Worte des Redners auf sich.

Verwende das Geld lieber
auf etwas Besseres

Die Missionäre haben bereits
Tausende von Chinesen zum christ-
lichen Glauben bekehrt.

Gott wende es zum Bessern!

Binnen einer Stunde waren
die Scheuern niedergebrannt.

In Moskau wechselte Na-
poleons Glück.

Ich habe die Gewohnheit,
nach dem Mittagessen schwarzen
Café zu trinken.

Unter den Arbeitern hat sich
der Mißbrauch eingenistet, ei-
nen blauen Montag zu halten.

Es besteht in der Stadt das
uralte Herkommen, Johannes-
feuer anzuzünden.

Nach der Landessitte muß
die Witwe durch eine gewisse Zeit
Trauer tragen.

Der Weizen schoß über die
Mäßen üppig in die Höhe.

Gebe dich nicht mit jedem Men-
schen ab, damit du nicht geringe
geachtet werdest.

Die Orleanisten wußten recht
wohl, was die Legitimisten an-
strebten.

Ož se hádáte?

Ož, že dojdu za tři hodiny z Prahy do Brandýsa?

Od. Přicházím přímo *od* purkmistra.

Od včerejška prší bez ustání.

Od starodávna panuje mezi lidem pověra, že v starém hrádku straší.

Opakoval jsem řeč jeho slovo *od* slova.

Zdržel jsem se *od* jídla po celý den.

Voják byl jen do stehna střelen, a přece *od* té rány zemřel.

Udělal se mně nádor na nose sám *od* sebe.

Nádoby *od* zlata a stříbra stály na tabuli.

Odciziti. Za svého dlouhého pobytu v Římě úplně se malíř vlasti *odcizil*.

Všecko seno potřebujeme pro vlastní koně, nesmím z toho nic *odciziti*.

Oddati. Mladí manželé byli *oddáni* v knížecí kapli.

Odreknuv se světa *oddal* se ovdovělý hrabě zcela Bohu.

Odevzdati. Posel *odevzdal* lékaři psaní.

Matka *odevzdavši* se do vůle boží trpělivě snášela bolest.

Odkázati. Spisovatel *odkazuje* čtenáře ke spisům Komeniského.

Sestře *odkázal* nebožtík roční

Worüber streitet ihr?

Was gilt's, daß ich in drei Stunden den Weg von Prag nach Brandeis zurücklege?

Ich komme geraden Weges vom Bürgermeister.

Seit gestern regnet es ohne Unterlaß.

Von Alters her herrscht unter dem Volke der Aberglaube, es spucke in der alten Burg.

Ich wiederholte seine Rede Wort für Wort.

Den ganzen Tag habe ich mich des Essens enthalten.

Der Soldat war bloß in den Schenkel geschossen, und dennoch ist er an dieser Wunde gestorben.

Es bildete sich mir von sich selbst eine Geschwulst am Fuße.

Goldene und silberne Gefäße standen auf der Tafel.

Während seines langen Verweilens in Rom hat sich der Maler dem Vaterlande vollends entfremdet.

Wir brauchen alles Heu für die Pferde, ich darf davon nichts veräußern.

Die jungen Eheleute wurden in der fürstlichen Kapelle getraut.

Der Welt entsagend ergab sich der verwitwete Graf gänzlich Gott.

Der Bote hat den Brief dem Arzte abgegeben.

Die Mutter ergab sich in den Willen Gottes und ertrug mit Geduld den Schmerz.

Der Schriftsteller weist den Leser auf die Schriften des Comenius hin.

Der Schwester vermacht e der

důchod pěti set zlatých.

Odmílovati. Ředitel velmi se popudí, když mu někdo *odmlouvá*.

Odolati. Takové moci vojensko naše nemohlo *odolati*.

Sami té práci *neodoláme*.

Odpírati. Malý psík statečně *odpíral* býkovi.

Nemůžeš více *odpírati*, když jsou důkazy tak patrné.

Cokoli se zločinci klade za vinu, všechno *odpírá*.

Úřad *odepřel* povolení k stavbě.

Odporný. Rozumný soudce vše vynaložil, aby smířil strany sobě *odporné*.

Ten lék jest chuti velmi *odporné*.

Odpověděti. *Odpověz* na mou otázku.

Na tu námitku *odpověděl* obžalovaný, že se více dobře nepamatuje.

Za tou příčinou Jiří Kopidlanský Pražanům *odpověděl*.

Každý bude jednou ze svých činů *odpovídati*.

Odpovědný. Od jakživa byl jsem *odpovědný* nepřítel všech svárů.

Mistr jest za práci *odpovědný*, nikoli tovaryš.

Odpustiti. K apoštolům pra-

Verstorbene eine Rente von fünf hundert Gulden.

Der Direktor wird sehr gereizt, wenn ihm Jemand widerspricht.

Einer solchen Macht konnte unsere Armee nicht widerstehen. Wir allein können die Arbeit nicht bestreiten.

Der kleine Hund widersetzte sich dem Stiere wacker.

Du kannst nicht mehr widersprechen, da die Beweise so klar sind.

Was immer man dem Verbrecher zur Last legt, er läugnet alles ab.

Die Behörde verweigerte den Bauconsens.

Der kluge Richter versuchte alles Mögliche, um die streitigen Parteien auszusöhnen.

Diese Medizin hat einen sehr widerwärtigen Geschmack.

Antworte auf meine Frage.

Gegen diese Einwendung erwiderte der Angeklagte, er erinnere sich nicht mehr genau.

Aus diesem Anlasse sagte Georg von Kopidlna den Prageren ab.

Jeder wird einst über seine Handlungen sich verantworten müssen.

Seit jeher war ich ein abgesagter Feind von allen Streitigkeiten.

Der Meister ist für die Arbeit verantwortlich, nicht der Geselle.

Zu den Aposteln sagte der Herr: Wem ihr die Sünden ver-

vil Pán: Komu *odpustíte* hřích, tomu budou *odpuštěny*.

Ani věku ani pohlaví krutý nepřítel *neodpouštěl*.

Služebník požádal pána, aby jej *odpustil* do města.

Odráziť. Třikrát statečně *odrazila* posádka nepřátelský útok.

Odráziš-li liché číslo od jiného lichého, zůstane vždycky počet sudý.

Zrcadlo *odráží* paprsky sluneční.

Nech vodu *se odráziť*, jest přfliš studená.

Odríci. Předseda přislíbil přijíti na ples, později ale *odřekl*.

Všech světských radostí dávno již jsem *se odřekl*.

Odváziti. Kupec *odvázil* zboží.

Pro tak malý zisk *odvázil se* plavec hrdla.

Odvésti. Pro neslušné chování *odvedli* obžalovaného ze síně.

Výběří každého měsíce *odvedl* peníze do hlavní pokladny.

Odvod. Všickni dvacetiletí mladci stavěli se k *odvodu*.

Soudce uvážil všechny důvody i *odvody*.

Odvolatí. Řečník musil *odvolatí* nepředložené slovo.

Spisovatel *odvolává se* k svědectví církevních otců.

geben werdet, dem sollen sie vergeben sein.

Der grausame Feind schonte weder Alter noch Geschlecht.

Der Diener ersuchte den Herrn, er solle ihm erlauben in die Stadt zu gehen.

Dreimal hat die Besatzung den feindlichen Angriff tapfer zurückgeschlagen.

Subtrahirst du eine ungerade Zahl von einer andern ungeraden, bleibt immer eine gerade Zahl als Rest.

Der Spiegel wirft die Sonnenstrahlen zurück.

Lasse das Wasser ab stehen, es ist zu kalt.

Der Präsident versprach auf den Ball zu kommen, später hat er jedoch ab gesagt.

Ich habe schon längst allen Vergünstigungen dieser Welt entsagt.

Der Kaufmann hat die Waare abgewogen.

Um so geringen Gewinnes Willen wagte der Schiffer sein Leben.

Wegen unanständigen Benehmens führte man den Angeklagten aus dem Saale.

Der Einnehmer führte jeden Monat das Geld in die Hauptkassa ab.

Alle zwanzigjährigen Jünglinge stellten sich zur Assentirung.

Der Richter erwog alle Weise und Gegenweise.

Der Redner mußte das unüberlegte Wort widerrufen.

Der Schriftsteller beruft sich auf das Zeugniß der Kirchenväter.

Odvrátiti. Musil jsem oči *odvrátiti* od hnusného pohledu.

Všemožně se snažil protivník můj, aby mně *odvrátil* příznivce.

Ohavný. Stařec ležel s hlavou roztráštěnou v posteli, aniž se posud ví, kdož spáchal *ohavný skutek*.

Vrah skončil *ohavnou* smrtí na popravišti.

Lakomství jest *ohavná* nepravost.

Ohlédati. *Ohlédna se* poznal jsem bratra za mnou spěchajícího.

Věřitel, *ohlížeje se* na těžké časy, povolil splácení dluhu ve lhůtách.

Ohnouti. Studené sklo ne nechá se *ohnouti*.

Zájmena zvláštním způsobem se *ohýbají*.

Hospodský byl velmi úslužný, jen aby nás notně *ohnul*.

Ohrada. *Ohrada* nebyla ještě hotova, když nepřítel již se přibližoval.

Král pokynul, a do *ohrady* vjížděli dva rytíři o spuštěném hledi.

Dřevař měl ve své *ohradě* třicet kop prken.

Ohraditi. Soused *ohradil* své pole živým plotem.

Město bylo trojí zdi *ohrazeno*.

Proti snešení městské rady *ohradil* jsem své právo.

Ich mußte die Augen abwenden von dem gräßlichen Anblick.

Mein Gegner gab sich alle Mühe, um mir den Gönner abwendig zu machen.

Der Greis lag mit zerschmettertem Kopfe im Bette, ohne daß man bis jetzt weiß, wer die Gräueltthat verübt hat.

Der Mörder endete eines schmachtliden Todes auf dem Blutgerüste.

Der Geiz ist ein schändliches Laster.

Indem ich mich umsah, erkannte ich den Bruder, der mir nacheilte.

Der Gläubiger hatte Rücksicht auf die schweren Zeiten und bewilligte die Bezahlung der Schuld in Raten.

Im kalten Zustande läßt sich das Glas nicht biegen.

Die Fürwörter werden auf eine eigene Weise gebogen.

Der Gastwirth war sehr dienstfertig, um uns tüchtig daran zu kriegen.

Die Verschanzung war noch nicht fertig, als der Feind schon anrückte.

Der König winkte, und in die Schranken ritten mit geschlossenem Visier zwei Ritter ein.

Der Holzhändler hatte in seinem Holzgarten dreißig Schock Bretter.

Der Nachbar umzäunte sein Feld mit einem lebendigen Zaun.

Die Stadt war mit einer dreifachen Mauer befestigt.

Ich habe gegen den Beschluß des Stadtraths mein Recht gewahrt.

Oko. Paní pozdvihši oči k nebi skroušeně se modlila.

Hospodský měl na cizince bedlivé oko.

Sedlák šetří hřiběte jako oka v hlavě.

Farizeové plnili zákon jenom na oko.

Ten nestoudný člověk opovážil se takovou lež do očí mně říci.

Na bílé kostce bývají oka černá.

Čím tenší nitě, tím více ok potřebuje punčocha.

Pytlák kladl oka na koroptve.

Okov. Jezdci napájeli koně z okovu u studně.

Okovy spoután odveden byl vrah do žaláře.

Okusiti. Nechutná-li vám bílé víno, okuste červeného.

Ve válce okoušeli jsme mnoho bídy.

Omluviti. Neznalostí zákona nemůže se nikdo omluviti.

Proč tu věc pořád omlouváte?

Opak. Činy kazatelovy jsou opak jeho slov.

Co matka se rozstonala, všechno v domě naopak se děje.

Jedni kladou úmrtí toho učence na konec čtrnáctého století, jiní naopak tvrdí, že žil ještě na začátku patnáctého.

Die Frau erhob die Augen zum Himmel und betete inbrünstig.

Der Gastwirth beobachtete scharf den Fremdling.

Der Bauer pflegt das Füllen wie seinen Augapfel.

Die Pharisäer befolgten das Gesetz nur zum Scheine.

Der unverschämte Mensch wagte es, mir eine solche Lüge ins Gesicht zu sagen.

Auf einem weißen Würfel pflegen die Augen schwarz zu sein.

Je feiner der Zwirn, desto mehr Maschen braucht der Strumpf.

Der Wilddieb legte den Rebhühnern Schlingen.

Die Reiter tränkten die Pferde aus dem Brunne neimer.

In Fesseln geschlagen wurde der Mörder in den Kerker abgeführt.

Behagt Ihnen nicht der weiße Wein, so verkosten Sie den rothen.

Während des Krieges standen wir viel Elend aus.

Mit der Unkenntniß des Gesetzes kann sich Niemand entschuldigen.

Warum verlieren Sie so viel Worte über die Sache?

Die Handlungen des Predigers sind das Widerspiel seiner Worte.

Seitdem die Mutter erkrankt ist, geht im Hause Alles verkehrt.

Einige verlegen das Todesjahr dieses Gelehrten gegen das Ende des vierzehnten Jahrhunderts, andere im Gegentheile behaupten

Opatření. Obec učinila *opatření*, aby vojsko ubytováno bylo ve starém klášteře.

Za malý plat měl jsem dva studující v celém *opatření*.

K *opatření* jich osob přidělil hrabě cestujícím šest oděnců.

Opatřiti. Zločinci byli *opatřeni* v pevnosti.

Milosrdné sestry *opatřovaly* raněné na bojišti.

Koupíš-li dům, peníze ti *opatřím*.

Oprava. *Oprava* kostela stála přes tři tisíce zlatých.

Oprava zákonů byla první péčí sněmu.

Touha po *opravě* zemského zřízení byla všeobecná.

Opuštění. Cizinci bylo nařízeno, aby ve třech dnech *opuštěl* království.

Opuštěný sirotek obrátil se ku převorovi klášteřa.

Osada. Španělům odnaty byly téměř všechny *osady* v Západní Indii.

Celá *osada* srdečně želela smrti milovaného duchovního otce.

Osaditi. Nepřítel *osadil* město dvěma pluky.

K vyšetření palictví byl zvláštní soud *osazen*.

ten, er habe noch zu Anfang des fünfzehnten gelebt.

Die Gemeinde traf die Verfügung, daß die Truppen in dem alten Kloster unterbracht würden.

Gegen geringe Zahlung hatte ich zwei Studierende in der ganzen Verpflegung.

Zu ihrem persönlichen Schutze gab der Graf den Reisenden sechs Gewappnete.

Die Verbrecher wurden in einer Festung verwahrt.

Die barmherzigen Schwestern pflegten die Verwundeten auf dem Schlachtfelde.

Wenn du das Haus kaufst, werde ich dir das Geld verschaffen.

Die Reparatur der Kirche kostete über drei tausend Gulden.

Auf die Verbesserung der Gesetze verwendete der Landtag seine vorzüglichste Sorgfalt.

Die Sehnsucht nach einer Reform der Landesverfassung war allgemein.

Der Fremde erhielt den Befehl, das Königreich binnen drei Tagen zu verlassen.

Der hilflose Waise wendete sich an den Prior des Klosters.

Den Spaniern wurden beinahe alle Colonien in Westindien weggenommen.

Das ganze Kirchspiel beweinte aufrichtig den Tod des geliebten Seelsorgers.

Der Feind besetzte die Stadt mit zwei Regimentern.

Zur Erhebung der Brandstiftung wurde ein eigenes Gericht niedergesetzt.

Normani v desátém století osadili se ve Francii.

Osnovati. To bylo dávno tajně osnováno.

Ostati. Jsem dnes churav, ostanu doma.

Můj bratr neostává více v městě.

Marnotratník všecko prohýřil, až mu nic neostalo.

Ostrý. Řezaná rána po ostrém noži rychleji se zacelí nežli po tupém.

Každý trojúhelník má alespoň dva ostré úhly.

Ostrým vtípem vytyká posuzovatel slabé stránky knihy.

Lykurgus vydal Spartanům ostré zákony.

Z východu přichází obyčejně ostrý vítr.

Ostýchati. Ostýchám se vás tak často obtěžovati.

Osud. Takový osud jest ukrutnější nežli smrt.

Můj zlý osud tomu chtěl.

Osupiti. Co tu chcete? osupil se ředitel na deputaci dělníků.

Ošemetnost. Konšelé k sobě upřímnost zachovati mají bez ošemetnosti.

Ošemetný. Pod přívětivou tváří skrýval pokrytec ošemetný úmysl.

Ošklivost. Kníže v ošklivosti měl každé pochlebenství.

Zvláště k masitým pokrmům měl nemocný ošklivost.

Die Normannen haben sich im zehnten Jahrhunderte in Frankreich angesiedelt.

Die Sache war lange in Geheim abgekartet.

Ich bin heute unwohl, ich bleibe zu Hause.

Mein Bruder wohnt nicht mehr in der Stadt.

Der Verschwendet hat Alles vergeudet, bis ihm nichts übrig blieb.

Eine Schnittwunde mit einem scharfen Messer heilt schneller als mit einem stumpfen.

Jedes Dreieck hat wenigstens zwei spitze Winkel.

Mit Scharfsinn hebt der Recensent die schwachen Seiten des Buches hervor.

Lykurg gab den Spartanern strenge Gesetze.

Aus Osten kommt gewöhnlich ein rauher Wind.

Ich schene mich Sie so oft zu belästigen.

Ein solches Schicksal ist grausamer als der Tod.

Mein Mißgeschick wollte es so.

Was wolltet ihr hier? fuhr der Direktor die Arbeiterdeputation an.

Die Schöffen sollen gegen einander aufrichtig sein ohne Falsch.

Unter der Maske der Freundlichkeit barg der Heuchler seine unlautere Absicht.

Der Fürst verabscheute jede Schmeichelei.

Besonders gegen Fleischspeisen hatte der Kranke einen Ekel.

Otočiti. Ten dělník celý den kolem otáčel.

Oasa na poušti jest jako ostrov písčitém mořem *otočený*.

Hrdá paní dříve ke všem pyšně se měla, ale nyní již *otáčel*.

Oznobiti. Voják *oznobil* si nohy, tak že mu jedna až po koleno musila býti odňata.

Ozvati. Volal jsem na těžce poraněného, ale on se *neozval*.

Ozývají se hlasově, že bude válka dříve než se nadějeme.

Jen dva řečníci *ozvali* se proti takové nespravedlnosti.

Ozeleti. Císař dlouho nemohl *ozeleti* ztráty choti své.

Ozeniti. Abraham byl již věkem pokročilý, když se *ozeňil*.

Páchnouti. Rozpálený utrejek *páchne* česnekem.

Od těch dob, co byl tak prostoreký, ani přes práh k nám mladý písař *nepáchl*.

Pamět. Na věčnou *pamět* té události založil kníže klášter.

Za lidské *paměti* náležela louka k tomu statku.

Hrabě Vratislav sepsal *paměti* o svých cestách na východě.

Pata. Hraběnka ošatila oba sirotky od hlavy do *paty*.

Dieser Arbeiter dreht den ganzen Tag das Rad.

Eine Oase ist wie eine von einem Sandmeere umgebene Insel.

Die stolze Frau that sonst gegen Jeden hochmüthig, allein jetzt lenkt sie bereits ein.

Der Soldat erfror sich die Füße, so daß ihm einer am Knie amputirt werden mußte.

Ich rief den schwer verwundenen Mann an, aber er gab keinen Laut von sich.

Es verlautet, daß ein Krieg ausbrechen werde bevor wir es vermuthen.

Nur zwei Redner erhoben ihre Stimme gegen eine solche Ungerechtigkeit.

Der Kaiser konnte den Verlust seiner Gemahlin lange nicht verschmerzen.

Abraham war schon im vorgerückten Alter, als er ein Weib nahm.

Der erhitzte Arsenik riecht nach Knoblauch.

Seit der Zeit, als er so vorlaut war, ist der junge Schreiber nicht über unsere Schwelle gekommen.

Zum ewigen Gedächtniß dieser Begebenheit stiftete der Herzog ein Kloster.

Seit Menschengedenken gehörte die Wiese zu diesem Besitzthum.

Graf Vratislav schrieb Memoiren über seine Reisen im Oriente.

Die Gräfin bekleidete die beiden Waisen vom Kopf bis zum Fuß.

U *paty* hory leží vesnice.

Chlapec poranil se trnem do *paty*.

Sotva se vojsko objevilo, *ukázali* buřiči *paty*.

Šel jsem v *patách* za bratrem a přece jsem ho nedohonil.

Ten hlupák mluví věci, které nemají ani hlavy ani *paty*.

Patřiti. Dlouho jsem *patřil* na obraz.

Komu *patří* ta kniha?

Mnozí nechťi tomu *jak se patří* věřiti.

Peníz. K upomínce na toto vítězství ražen byl *pamětní peníz*.

Jidáš chtěl vrátiti židovským kněžím krvavý *peníz* za zradu mistra obdrženy.

Soused koupil dům za *chartný peníz*.

Na statku jsou pojištěny dva tisíce sirotčích *peněz*.

Vydal jsem se ze všech *peněz*.

Pevný. Loď pro bouři nemohla se přiblížiti k *pevné* zemi.

Plátno, z něhož matka ušila prostěradla, nebylo *pevné*.

Cato byl muž *pevné* povahy.

Na vrcholi pahorku stál *pevný* hrad.

Am Fuße des Berges liegt ein Dorf.

Der Knabe verletzte sich in die Ferse an einem Dorn.

Kaum hatten sich die Truppen gezeigt, gaben die Empörer Fersengeld.

Ich folgte dem Bruder auf dem Fuße nach und dennoch habe ich ihn nicht mehr eingeholt.

Dieser Dummkopf spricht Dinge zusammen, die weder Kopf noch Fuß haben.

Ich habe das Bild lange angesehen.

Wem gehört das Buch?

Viele wollen daran nicht recht glauben.

Zur Erinnerung an diesen Sieg wurde eine Denkmünze geprägt.

Judas wollte den jüdischen Priestern das Blutgeld zurückstellen, das er für den Verrath an seinem Meister erhalten.

Der Nachbar kaufte das Haus um eine geringe Summe.

Auf dem Gute sind zwei tausend Gulden Waisengelder versichert.

Ich habe all mein Geld ausgegeben.

Das Schiff konnte sich des Sturmes wegen dem festen Lande nicht nähern.

Die Leinwand, aus welcher die Mutter die Leintücher genäht hatte, war nicht dauerhaft.

Cato war ein Mann von stahhaftem Charakter.

Auf dem Gipfel des Hügels stand eine feste Burg.

Lékař *pevně* zavázal nohu, aby utajil krev.

Pilný. *Pilným* žákům půjčil ředitel knihy ze své knihovny.

Městská rada uznala, že stavba nové školy jest již *nutnou* potřebou.

Pismo. List byl psán židovským *písmem*.

Pismo úhledné není vždycky také čitelné.

Tiskárna nemohla tu knihu vytisknouti, protože neměla ruského *písma*.

„Okno za okna, zub za zub,“ stojí v *písmě*.

Plat. Za služby z lásky konané nechci žádného *platu*.

Kněhkupci mají o velikonocích mnoho *platů*.

Na tak marnotratné živobytí, jako vede ten úředník, nestačí jeho *plat*.

Vysoké *platy* všecky živnosti tíží.

Prší silně, ale nic na *plat*, musíme se přece vydati na cestu.

Plésti. Dívka sedíc před zrcadlem *pletla* si vlasy.

Ten mluvka pořád mele hubu, sám neví co *plete*.

Kazatel *pletl* se v řeči.

Špatně pochodíš, budeš-li se *plést* do cizích věcí.

Po. Žižka se nosil *po polsku*.

Frasesologie.

Der Arzt band den Fuß fest zu, um das Blut zu stillen.

Den fleißigen Schülern lieh der Direktor Bücher aus seiner Bibliothek.

Der Stadtrath hat es anerkannt, daß der Bau einer neuen Schule ein dringendes Bedürfnis sei.

Der Brief war mit jüdischer Schrift geschrieben.

Eine gefällige Schrift ist nicht immer zugleich leserlich.

Die Buchdruckerei konnte das Buch nicht drucken, weil sie keine russischen Lettern hatte.

„Aug' für Auge, Zahn für Zahn,“ heißt es in der Schrift.

Für Dienste, die ich aus Liebe leiste, verlange ich keine Bezahlung.

Die Buchhändler haben zu Ostern viele Zahlungen.

Zu einem so verschwenderischen Leben, wie es dieser Beamte führt, langt seine Besoldung nicht.

Die hohen Abgaben drücken alle Gewerbe nieder.

Es regnet stark, aber es hilft nichts, wir müssen dennoch aufbrechen.

Das Mädchen saß vor dem Spiegel und flocht sich die Haare.

Der Schwäger plappert unaußhörlich, er weiß selbst nicht was er faselt.

Der Prediger verwirrte sich in seiner Rede.

Du wirst schlecht fahren, wenn du dich in fremde Handel mischst.

Žižka kleidete sich polnisch.

Kupec jest zadlužen až po krk.

Po dvě noci jsem nespal.

Starí národové neodvázili se daleko po moři se plaviti.

Cholera rozšiřovala se znenáhla po celé zemi.

Králi po boku seděl papežský legát.

Pán po straně šeptal něco sluhovi do ucha.

Obě sporné strany po dobrém se vyrovnaly.

Dítě po hlavě spadlo se schodů.

Rytíř již sáhal po meči.

Neškádli psa, jdi po svých.

Po poslu obdrželi jsme návěští o nemoci bratrové.

Poslanci opouštěli sňh jeden po druhém.

Syn docela se zdařil po otei.

Po matce byl kníže spříbuzněn s rodem královským.

Po tom pivě hlava bolí.

Pták se pozná po peří.

Ta fislena vždycky se strojí po nejnovější modě.

Když jsem měl po chvíli, bavil jsem se hudbou.

Hajný po čtyrech lezl k sluji jezevčí.

Jest po všem, minulý čas více se nenavrátí.

Der Kaufmann ist verschuldet bis zum Hals.

Zwei Nächte hindurch habe ich nicht geschlafen.

Die alten Völker wagten es nicht, weit hinein auf dem Meere zu schiffen.

Die Cholera verbreitete sich nach und nach im ganzen Lande.

Dem Könige zur Seite saß der päpstliche Legat.

Der Herr flüsterte bei Seite dem Diener etwas in's Ohr.

Die beiden streitenden Parteien haben sich in Güte verglichen.

Das Kind ist kopfüber von der Stiege gestürzt.

Der Ritter griff schon nach dem Schwerte.

Reize nicht den Hund, geh' deiner Wege.

Durch einen Boten erhielten wir die Nachricht von der Krankheit des Bruders.

Die Abgeordneten verließen den Saal einer nach dem andern.

Der Sohn ist dem Vater ganz nachgerathen.

Von mütterlicher Seite war der Fürst mit dem königlichen Hause verwandt.

Dieses Bier verursacht Kopfschmerz.

Man erkennt den Vogel an den Federn.

Diese Putzdocke kleidet sich immer nach der neuesten Mode.

Wenn ich Muse hatte, unterhielt ich mich mit Musik.

Der Jeger kroch auf Vierern zu der Dachshöhle.

Es ist vorbei, die verschwundene Zeit kehrt nicht wieder.

Co mi *po* tom, co jiný dělá?

Po čem jste koupil loket toho sukna?

Vypijeme každý *po* sklenici vína.

Pobiti. Mnoho lidu nepřátelům *pobito* jest.

Bednář v pivováře *pobijí* sudy.

V městě bylo zakázáno střechy šindelem *pobijeti*.

Poctivost. Osadníci činili novému faráři všecku *poctivost*.

Památku na zemřelého purkmistra měšťané vždy v *poctivosti* měli.

S *poctivostí* všude ve světě projdeš.

Soused se domníval, že jsem mu tím slovem chtěl ublížiti na *poctivosti*.

Pod. Nic nového *pod* sluncem.

Pod ztrátou hrdla bylo zakázáno, přestoupiti hranice.

Švédové *pod* příměřím vpády činili.

Všickni svědkové byli *pod* přísahu vzati.

Podati. Na rozloučenou *podal* mně přítel ruky.

Duchovní *podával* velebnou svátost raněným vojínům.

Hrabě *podávaného* sobě v mi-

Was geht mich das an, was ein Anderer thut?

Wie theuer haben Sie die Elle von diesem Tuche gekauft?

Wir wollen Jeder ein Glas Wein trinken.

Von den Feinden blieben viele auf dem Plage.

Der Böttcher beschlägt im Bräuhaus die Fässer.

Es war in der Stadt verboten, die Dächer mit Schindeln zu decken.

Die Pfarrkinder erwiesen dem neuen Pfarrer alle Ehrerbietung.

Das Andenken an den verstorbenen Bürgermeister hielten die Bürger stets in Ehren.

Mit der Ehrlichkeit wirst du überall in der Welt durchkommen.

Der Nachbar war der Meinung, ich hätte durch dieses Wort seinen guten Namen antasten wollen.

Nichts Neues unter der Sonne.

Bei Verlust des Lebens war es verboten, die Grenze zu überschreiten.

Die Schweden machten während des Waffenstillstandes Einfälle.

Alle Zeugen wurden in Eid genommen.

Zum Abschied reichte mir der Freund die Hand.

Der Geistliche spendete das Abendmahl den verwundeten Kriegern.

Der Graf hat das ihm ange-

nisterstvu úřadu nepřijal.

Celá pře *podána* byla na smírné soudce.

Takovým průkazům *podával* se konečně soupeř.

Vedle písma svatého jest v katolické církvi také ústní *podání* pramenem víry.

Podobný. Dcera jest více k otci *podobna* nežli k matce.

Celé město bylo polekáno, nebo nic *podobného* posud nebylo slycháno.

Host nepřichází, jest *podobné*, že na pozvání zapomněl.

Ten mladík není *podoben* k vojenskému stavu.

Pohroma. Tou povodní přišla na obec veliká *pohroma*.

Pochoditi. Správec svým u-davačstvím u hraběte zle *pochodil*.

Z posledních prací spisovatelových bylo patrno, že mu již síla *pochází*.

Churavost tvá *pochází* od zlého chování.

Hrůza mne *pochází*, když zpomínám na strašlivé neštěstí.

Pokoušeti. Dábel na poušti *pokoušel* Krista.

Víš že mám mnoho na práci, tedy *nepokoušej*.

Pokusil jsem se o překlad Virgilovy Aeneidy.

Položiti. *Polož* knihu na stůl. Král *položil* sněm ke dni 20. července.

tragené Amt im Ministerium nicht angenommen.

Der ganze Proceß wurde an Schiedsrichter verwiesen.

Solchen Beweismitteln gab endlich der Widerpart nach.

Außer der heiligen Schrift ist in der katholischen Kirche auch die mündliche Ueberlieferung eine Quelle des Glaubens.

Die Tochter ist mehr dem Vater als der Mutter ähnlich.

Die ganze Stadt war in Schrecken versetzt, denn etwas dergleichen war bisher nicht erhört.

Der Gast kommt nicht, es ist wahrscheinlich, daß er auf die Einladung vergessen hat.

Dieser Jüngling ist nicht tauglich zum Kriegsdienst.

Mit dieser Ueberschwemmung traf die Gemeinde ein großes Unglück.

Der Verwalter ist mit seiner Zuträgererei beim Grafen übel angekommen.

Aus den letzten Arbeiten des Schriftstellers sah man es deutlich, daß seine Kraft abnimmt.

Deine Krankheit rührt von schlechter Aufführung her.

Es schaudert mich, wenn ich an das gräßliche Unglück denke.

Der Teufel versuchte Christum in der Wüste.

Du weißt, daß ich viel zu thun habe, also gib Ruhe.

Ich habe es versucht, Virgils Aeneide zu übersetzen.

Leg das Buch auf den Tisch. Der König schrieb einen Landtag aus auf den 20. Juli.

Naši *položili* se polem před Budějovicemi.

Nepřítel mnoho vesnic polem *položil*.

Pominouti. Nemohl jsem mluvit, až mi kašel *pominul*.

V žádosti nemohl jsem *mlčením pominouti*, jakým způsobem se obci krivda děje.

Zimou a hladem pes se *pominul*.

Popadnouti. Zmužile mladík *popadl* zplašené koně za uzdu.

Ten člověk vše naruby *popadl*.

Každý den ve čtyry hodiny *popadla* mne zimnice.

Na schodech v třetím patře nemohu již ducha *popadnouti*.

Pořádek. Účty byly nalezeny v *pořádku*.

Nyní jsme v *pořádku*.

K uvítání krále vytáhli také *pořádkové* se svými praporci.

Poříditi. Nemocný před třemi svědky ústně *pořídil* o svém statku.

Trikrát jsem vážil cestu do Vídně, a ničeho jsem *nepořídil*.

Posloupnost. Tato šlechtická rodina honosí se rovnou *posloupností* od králů Českých.

V té zemi není *posloupnost* žádným zákonem ustanovena.

Postačiti. Otec tak rychle šel, že dítě nemohlo mu *postačiti*.

Die Unsrigen lagerten sich vor Budweis.

Der Feind hat viele Dörfer in Asche gelegt.

Ich konnte nicht sprechen, bis mir der Husten verging.

In dem Gesuche konnte ich nicht unerwähnt lassen, in welcher Weise der Gemeinde Unrecht geschieht.

Vor Kälte und Hunger ist der Hund wüthend geworden.

Muthig fiel der junge Mann den scheuen Pferden in die Zügel.

Dieser Mensch greift Alles verkehrt an.

Täglich um vier Uhr wurde ich vom Fieber befallen.

Auf der Stiege des dritten Stockwerks kann ich schon keinen Athem schöpfen.

Man fand die Rechnungen in der Ordnung.

Jetzt sind wir in Richtigkeit.

Zur Begrüßung des Königs sind auch die Zünfte mit ihren Fahnen ausgerückt.

Der Kranke hat vor drei Zeugen mündlich über sein Vermögen testirt.

Dreimal habe ich den Weg nach Wien gemacht, aber nichts ausgerichtet.

Diese adelige Familie rühmt sich in gerader Linie von den Königen von Böhmen abzustammen.

In diesem Lande ist die Erbfolge durch kein Gesetz bestimmt.

Der Vater ging so schnell, daß ihm das Kind nicht Schritt halten konnte.

Dvacet loket plátna *nepostačí* na pět košil.

Potáhnouti. Lstivým předstíráním *potáhl* cizí vyslanec celý dvůr na svou stranu.

Důstojník urážlivou řeč na sebe *potahoval*.

Na jaře *potáhne* vojsko na turecké hranice.

Pro neopatrné slovo měl jsem *potahování* na policii.

Pověří. Po přestálé nesnázi cítil jsem se tak volným jako pták v *pověří*.

Velikým *pověřím* polovic ovoce spadalo se stromů.

Nemohli jsme se vydati na cestu do lázní pro špatné *pověří*.

Povstati. Stařec *povstav* v shromáždění z místa mluvil vážná slova.

Z těch klevet *povstaly* sváry.

Srbové *povstali* proti Turkům.

Pramen. Druhdy také mužové nosili vlasy v *prameny* spletené.

Teprv ve hloubce šedesáti sáhů přišli havíři na *pramen* kovu.

U paty pahorku prýští se *pramen* vody.

Klády v *prameny* vázané plaví se po Labi až do Hamburku.

Zahálka jest *pramen* mnohých nepravostí.

Pravý. Žádný trojúhelník nemůže míti dva *pravé* úhly.

Zwanzig Ellen Leinwand reichen nicht hin zu fünf Hemden. Durch listige Vorspiegelungen brachte der fremde Gesandte den ganzen Hof auf seine Seite.

Der Offizier bezog die beleidigende Rede auf sich.

Im Frühjahr wird die Armee an die türkische Grenze ziehen.

Wegen eines unvorsichtigen Wortes hatte ich Scherereien mit der Polizei.

Nach überstandenem Ungemach fühlte ich mich so frei wie der Vogel in der Luft.

In Folge des großen Windes ist die Hälfte Obst von den Bäumen gefallen.

Wir konnten wegen der schlechten Witterung die Badereise nicht antreten.

Der Greis erhob sich in der Versammlung von seinem Plage und sprach gewichtige Worte.

Aus diesen Klatschereien entstanden Streitigkeiten.

Die Serben standen gegen die Türken auf.

Bormals haben auch die Männer Haarflechten getragen.

Erst in der Tiefe von sechzig Klaftern kamen die Bergleute auf eine Erzader.

Am Fuße des Berges springt eine Quelle hervor.

Holzstämme in Flöße gebunden werden auf der Elbe bis nach Hamburg befördert.

Der Müßiggang ist die Ursache vieler Laster.

Kein Dreieck kann zwei rechte Winkel haben.

Tvá lehkomyšlnost jest toho neštěstí *pravá* příčina.

Přišel jsem do divadla ještě v *pravý* čas, abych ouverturu slyšel.

Nepochyboval jsem, že *zůstanu* *práv* proti svému odpůrci.

Musí s tebou zle býti, když ani tak nepatrným pohledávkám *práv* *býti* nemůžeš.

Na *pravo* jest radnice, na levo hostinec.

Prázdný. Těžko jest platiti z *prázdného* měsíce.

Bratr má naději, že obdrží *prázdné* místo v berničném úřadě.

U ředitele žádný nic nepočítá, kdo přijde s *prázdným*.

Celá řeč obviněného byla *prázdná* výmluva.

Zbude-li mně *prázdný* čas, půjdu na koncert.

Předejiti. Střídým životem nejlépe *předejdeš* každou nemoc.

Kdyby se tomu nebezpečnosti *nepředešlo*, mohlo by zahynouti mnoho lidí.

Učitel si dlouho faráře *předcházel*.

Přehnati. Bouřka se brzo *přežene*.

Rečník líčil prospěchy toho spolku, ale velmi *přeháněl*.

Překot. Vojsko na *překot* odtáhlo na hranice.

Dein Leichtsinm ist die wahre Ursache dieses Unglücks.

Ich bin noch zu rechter Zeit in's Theater gekommen, um die Overture zu hören.

Ich zweifelte nicht daran, den Prozeß gegen meinen Gegner zu gewinnen.

Mit dir muß es schlecht bestellt sein, wenn du nicht einmal so geringe Forderungen befriedigen kannst.

Rechts ist das Rathhaus, links ein Hotel.

Es ist schwer, aus einem leeren Beutel zu zahlen.

Der Bruder hat Hoffnung, daß er die erledigte Stelle beim Steueramte erhalten wird.

Bei dem Direktor richtet Niemand etwas aus, der mit leeren Händen kommt.

Die ganze Rede des Angeeschuldigten war eine leere Ausflucht.

Wenn mir Muße bleibt, werde ich in das Concert gehen.

Durch ein geregelttes Leben wirst du am besten jeder Krankheit vorbeugen.

Wenn man der Gefahr nicht zuvorkommen würde, könnten viele Menschenleben zu Grunde gehen.

Der Lehrer suchte lange den Pfarrer für sich einzunehmen.

Das Gewitter wird bald vorübergehen.

Der Redner schilderte die Vortheile dieses Vereins, aber er übertrieb sehr.

Die Armee ist über Hals und Kopf an die Grenze abmarschirt.

Přes. Rolník vykopal strouhu *přes* celou louku.

Mrtvola ležela s rukoma *přes* kříž položenýma.

Dítě upadlo *přes* prah.

Víno jest *přes* míru kyselé.

Ty jsi mi dlužen *přes* padesát zlatých.

Přes noc napadlo sněhu na půl lokte.

Přes tu chvíli popadají mne bolesti v životě.

Přes rok odvážím se na cestu do Cařihradu.

Přestati. Opuchnou ti oči, nepřestaneš-li plakati.

Kdo na mále *přestává*, snáze ukojí své žádosti.

Celý měsíc mrzlo *bez přestání*.

Při. Všecky místnosti *při* zemi byly klenuté.

Při obležení města mnoho lidu zbrání i nemocí zahynulo.

Hořečkou uchvácen nebyl nemocný *při* sobě.

Při dvore Ludvíka XV. panovala veliká prostopášnost.

Potají stálo Prusko *při* Francii.

Stavba bude státi *při* nejmenším dvacet tisíc zlatých.

Tedy zůstane *při* tom, sejdeme se v pět hodin u kříže.

Der Landmann zog einen Graben über die ganze Wiese.

Die Leiche lag da, die Hände kreuzweise übereinander gelegt.

Das Kind ist über die Schwelle gefallen.

Der Wein ist über die Massen sauer.

Du bist mir mehr als fünfzig Gulden schuldig.

Ueber Nacht ist der Schnee eine halbe Elle hoch gefallen.

Jeden Augenblick befallen mich Leibschmerzen.

Ueber's Jahr werde ich eine Reise nach Constantinopel wagen.

Die Augen werden dir anschwellen, wenn du nicht aufhörst zu weinen.

Wer mit Wenigem zufrieden ist, der wird leichter seine Wünsche befriedigen.

Den ganzen Monat frov es unaufhörlich.

Alle Lokalitäten zur ebenen Erde waren gewölbt.

Bei der Belagerung der Stadt sind viele Menschen durch Schwert und Krankheit zu Grunde gegangen.

Vom Fieber ergriffen war der Kranke nicht bei Sinnen.

Am Hofe Ludwig's XV. herrschte große Sittenlosigkeit.

Ingeheim hielt es Preussen mit Frankreich.

Der Bau wird am allerwenigsten zwanzig tausend Gulden kosten.

Es bleibt also dabei, um fünf Uhr kommen wir bei dem Kreuze zusammen.

Děvčata při práci ustavičně štěbetají.

Příčina. Každá věc má svou příčinu.

Sestra sama byla příčinou svého neštěstí.

Nepatrné slovo dalo příčinu k prudké hádce.

Otec v důležité příčině odejel do Vídně.

Příkoří. Křesťané za prvních století musili přetrpěti všeliká příkoří a protivenství.

Příkrý. U paty příkré skály tekł potok.

V příkré zimě lonské zajíci až do vsi přicházeli.

V příkré krajině pohorské ani ovoce nedozrávalo.

Král k poslům zemským promluvil příkrá slova.

Připraviti. Matka odešla s pole domů, aby oběd připravila.

Kupec připravuje zboží k odeslání do Plzně.

Pomluva závistníka připravila mne o toto místo.

Bratr se připravuje k přísným zkouškám.

Přistojiti. Ve dvanáct hodin sestra přistojila na stůl.

Obě paní přistojily se do mužských šatů.

Přítrž. Po tři dni bez přítrže přšelo.

Konečně policie těm neplechám učinila přítrž.

Die Mädchen plaudern unaufhörlich während der Arbeit.

Alles hat seine Ursache.

Die Schwester selbst war Schuld an ihrem Unglück.

Ein unbedeutendes Wort gab Anlaß zu einem heftigen Streit.

Der Vater ist in einer wichtigen Angelegenheit nach Wien abgereist.

Die Christen mußten in den ersten Jahrhunderten Unbilden und Verfolgungen aller Art erleiden.

Am Fuße des steilen Felsens floß ein Bach.

Im vorjährigen strengen Winter kamen die Hasen bis in's Dorf.

In dem rauhen Bergland reifte nicht einmal das Obst.

Der König sprach zu den Landboten harte Worte.

Die Mutter ging vom Felde nach Hause, um das Mittagsmahl anzurichten.

Der Kaufmann bereitet die Waare zur Absendung nach Pilsen vor.

Die üble Nachrede eines Neiders hat mich um diese Stelle gebracht.

Der Bruder bereitet sich vor zu den strengen Prüfungen.

Um zwölf Uhr hat die Schwester den Tisch gedeckt.

Beide Frauen legten Männerkleider an.

Durch drei Tage hat es unausgesetzt geregnet.

Endlich hat die Polizei diesem Unfug Einhalt gethan.

Pro. Hoch byl trestán *pro* neposlušností.

Dceruška plakala *pro* matku.

Pro Bůh, co se stalo?

Jen *pro* tebe jsem to učinil.

Tisícové Řeků ve válkách perských umírali *pro* vlast.

Zpozdilec užíval pepře *pro* zimnici.

Mám žízeň, dojdi mi *pro* vodu.

Prohlédnouti. Lékař ponořil zakalenou čočku v oku a slepý *prohlédl*.

Odpoledne budu *prohlížeti* úlohy žáků.

Spisovatel nešetří přísně zevnitřní formy, ale *pohlíží* k věci samé.

Projíti. Celý svět *prošel*, a niž se tím stal rozumnějším.

Po těch úzkých schodech s bednou *neprojdeme*.

Tomu darebákovi všechno *projde*.

S pšenicí to ještě *projde*, ale žito málo sype.

Úředník, po celý den byv u stolu upoután, *prošel se* u večer.

Pronéstí. Notně jsem se s tím uzlem *pronesl*.

Komise *pronesla se* o stavbě v nepříznivém smyslu.

Der Knabe wurde wegen Ungehorsam gestraft.

Das Töchterlein weinte um die Mutter.

Um Gottes Willen, was ist geschehen?

Ich habe es nur dir zu Gefallen gethan.

Tausende von Griechen starben in den persischen Kriegen für's Vaterland.

Der Thor nahm Pfeffer gegen das Fieber.

Ich habe Durst, hole mir Wasser.

Der Arzt versenkte die getriebte Linse im Auge und der Blinde sah.

Nachmittags werde ich die Aufgaben der Schüler durchsehen.

Der Schriftsteller beachtet nicht so sehr die äußere Form, als er auf die Sache selbst sein Augenmerk richtet.

In der ganzen Welt ist er herumgewesen, ohne dadurch gescheiter zu werden.

Auf dieser schmalen Stiege kommen wir mit der Kiste nicht durch.

Dem Tangenichts läßt man Alles angehen.

Mit dem Weizen geht es noch an, aber das Korn schüttet wenig.

Nachdem der Beamte den ganzen Tag an den Tisch gefesselt war, machte er Abends einen Spaziergang.

Ich hatte an dem Bündel tüchtig zu tragen.

Die Kommission äußerte sich in ungünstigem Sinne über den Bau.

Po Odpověď ministra brzy se
po městě *proněsla.*

Prospěch. *Prospěch země*
žádá, aby byl mír udržen.

Přísnoť učitelova byla jen
ve tvůj *prospěch.*

Trojím způsobem pokusil jsem
se o rozluštění úlohy, ale vždy
bez *prospěchu.*

Provésti. Důstojník mne *pro-*
vedl táborem.

Provod vás Bůh! volali sou-
sedé za vystěhovalci.

Alexander v Asii slavné činy
provodoval.

Ten mstivý člověk *provedl*
svou vůli proti mně.

Kníže odebral se na své stat-
ky, kdež pilně *provazuje* my-
sliivost.

Žalobník nemohl *provésti* na
souseda, čím jej narkl.

Prudký. *Prudká* řeka brá-
nila vojsku přechod.

Prudký vítr vál po celou
noc.

Prudká slova rozhněvaného
otce postrašila syna.

Průchod. Tot slepá ulice,
tu není žádného *průchodu.*

Chci, aby ta věc měla svůj
průchod.

Pustiti. Dítě *pustilo* sklenici
z ruky.

Pes popadl vola za ucho a
nepustil ho více.

Die Antwort des Ministers
wurde bald in der Stadt ruck-
bar.

Die Wohlfahrt des Landes
verlangt es, daß der Friede erhal-
ten werde.

Die Strenge des Lehrers war
nur zu deinem Besten.

Auf dreierlei Art habe ich die
Lösung der Aufgabe versucht, al-
lein immer ohne Erfolg.

Ein Offizier führte mich
durch das Lager.

Geleite Euch Gott, riefen die
Nachbarn den Auswanderern nach.

Alexander verrichtete glori-
reiche Thaten in Asien.

Der nachsüchtige Mensch hat
sein Mütthchen an mir ge-
fühlt.

Der Fürst ging auf seine Gü-
ter zurück, wo er fleißig dem
Waidwerke obliegt.

Der Kläger konnte es nicht be-
weisen, wessen er den Nachbar
bezüglichte.

Ein reißender Fluß wehrte
den Truppen den Uebergang.

Ein starker Wind blies die
ganze Nacht.

Die heftigen Worte des er-
zürnten Waters erschreckten den
Sohn.

Das ist eine Sackgasse, hier
ist kein Durchgang.

Ich will, daß die Sache ihren
Fortgang habe.

Das Kind ließ das Glas
aus der Hand fallen.

Der Hund faßte den Ochsen
beim Ohr und ließ ihn nicht
wieder los.

Violová barva z bavlněných látek obyčejně *pouští*.

Otec *pustil* synovi živnost.

I když se ti první pokus nezdaří, *nepouštěj naději*.

V cizině *pustil* mladík uzdu všem vášním.

Lékař *pustil* žilou mrtvici raněnému.

V únoru *pouštělo*, v březnu mrzne.

Na malé lodi *pustil* se do brodruh na moře.

Rád. Za slušnou mzdu lidé *rádi* pracují.

Rád bych věděl, jak se mé sestře daří.

Mistr měl učenníka *rád*.

Rád jsem tomu, že jest mír uzavřen.

Kupci *rádi* tu zprávu *slyšeli*, že se stane oprava celní.

Byl bych *radši*, kdyby ten tlachal nepřítel.

Leštěná kůže se *ráda* láme.

Velmi mne to mrzelo, ačkoli jsem to *nerad* udělal.

Rád. Všickni duchovní *řádové* byli na pohřbu biskupově.

Soudní *řád* rakouský potřebuje opravy.

Podle starobylého *řádu* vlaje s věže Pražského dómu na den posvěcení chrámu červená korouhev.

Rada. Dříve než jsem započal stavbu, tázal jsem se znalci o *radu*.

Die violette Farbe auf Baumwollstoffen schießt gewöhnlich.
Der Vater trat dem Sohne die Wirthschaft ab.

Selbst wenn dir der erste Versuch mißglückt, verzage nicht.

In der Fremde ließ der junge Mensch allen Leidenschaften den Zügel schießen.

Der Arzt ließ dem vom Schläge Gerührten zur Ader.

Im Februar thaut es, im März friert es.

Auf einem kleinen Schiffe wagte sich der Abenteurer auf das Meer.

Für einen ausländigen Lohn arbeiten die Leute gerne.

Ich möchte wissen, wie es meiner Schwester geht.

Der Meister war dem Lehrling gut.

Ich freue mich darüber, daß der Friede geschlossen ist.

Den Kaufleuten war die Nachricht willkommen, daß eine Zollreform eingeführt wird.

Es wäre mir lieber, wenn der Schwätzer nicht käme.

Glanzleder bricht leicht.

Es verdroß mich sehr, obzwar ich es ohne Absicht gethan habe.

Alle geistlichen Orden waren bei dem Begräbniße des Bischofs.

Die österreichische Gerichtsordnung bedarf einer Revision.

Nach altem Herkommen weht am Kirchweihfeste vom Thurme des prager Doms eine rothe Fahne.

Bevor ich den Bau begann, fragte ich Sachkenner um Rath.

V osm hodin ráno byla již *rada* shromážděna.

Zde není jiné *rady*, než u-
stoupiti moci.

Lékárník byl jmenován měst-
ským *radou*.

Rádný. Celé město mělo no-
vého přistěhovalce za *rádného*
člověka.

Podle práva kanonického je-
nom syn z *rádného* manželství
může na kněze vysvěcen býti.

Otec můj vždycky *rádně* byl
živ a přece nedosáhl vysokého
věku.

Rameno. V Pražském me-
tropolitním chrámě chová se
rameno sv. Víta.

Studující vzali máry na *ra-
mena*.

Církev odevzdávala kacíře
k potrestání světskému *ramenu*.

Při svém ústí dělí se řeka
ve dvě *ramena*.

Rána. Za trest dostal upr-
chlík padesát *ran* holí.

Rána sečná bývá méně ne-
bezpečná nežli *rána* bodnutá.

Na tři míle bylo slyšeti *rá-
ny* z děl.

Jednou *ranou* obrátilo se
štěstí.

Rozličné nemoci druhdy v
Čechách pokládány byly za *mo-
rovou ránu*.

Pro uvarování neštěstí vy-
táhl myslivec *ránu* z ručnice.

Schon um acht Uhr früh war
die Rathsversammlung bei-
sammen.

Hier bleibt nichts anderes
übrig, als der Gewalt zu weichen.

Der Apotheker wurde zum
Stadttrath ernannt.

Die ganze Stadt hielt den
neuen Einwanderer für einen so-
liden Menschen.

Nach dem kanonischen Rechte
kann nur ein Sohn aus recht-
mäßiger Ehe die Priesterweihe
erhalten.

Mein Vater führte immer ein
ordentliches Leben und er-
reichte dennoch kein hohes Alter.

In der prager Metropolitan-
kirche wird der Arm des heil.
Veit aufbewahrt.

Studenten nahmen die Wahre
auf die Schultern.

Die Kirche pflegte die Rezer
der weltlichen Macht zur Bestra-
fung zu übergeben.

Bei seiner Mündung theilt sich
der Fluß in zwei Arme.

Als Strafe bekam der Deser-
teur fünfzig Stockstreich.

Eine Hieb wunde pflegt min-
der gefährlich zu sein, als eine
Stich wunde.

Auf drei Meilen hörte man
die Kanonenschüsse.

Auf einen Schlag hat sich
das Glück gewendet.

Verschiedene Krankheiten wur-
den ehemals in Böhmen für die
Pest angesehen.

Zur Verhütung eines Un-
glücks zog der Jäger die Ladung
aus dem Gewehre heraus.

Náhodou mně přišel dohazovač na ránu.

Draze prodal bratr dům, protože stojí na rdně.

Řeč. Kniha sepsána jest řečí anglickou.

Řeči Ciceronovy až podnes platí za vzor výmluvnosti.

Prudkou řečí předsedovou byl jsem takofka omráčen.

Řici. Co tomu řekl bratr?

Jak jsem řekl, za víc ten dům nestojí.

Koni není ani sedm let, neřku-li devět.

Jak říkají té rybě?

Riditi. Po deset let předeslý starosta výborně řídil obec.

Nynější biskup již ve svém dvacátém roce byl řízen na kněžství.

Žena ve všem se řídila radou svého muže.

Rovnatí. Polenové dříví rovná se v lese podle sáhové míry.

Punčochy byly nestejně délky, rovnala-li se jedna k druhé.

Zručností se tovaryš rovná k mistru.

Každá selka rovná se nyní městským paním.

Krušnou prací bývá někdy soudcovi, rovnati sporné strany.

Rozebrati. Celé vydání této knihy jest již rozebráno.

Zufällig kam mir der Zubringer in den Wurf.

Der Bruder hat das Haus theuer verkauft, weil es gut zum Verkehr gelegen ist.

Das Buch ist in englischer Sprache geschrieben.

Cicero's Reden gelten noch hentzutag als Muster der Beredsamkeit.

Durch die scharfe Rede des Präsidenten war ich gleichsam betäubt.

Was sagte der Bruder dazu?

Wie gesagt, mehr ist das Haus nicht werth.

Das Pferd ist noch nicht einmal sieben Jahre alt, geschweige denn.

Wie heißt dieser Fisch?

Durch zehn Jahre hat der frühere Vorsteher die Gemeinde vorzüglich verwaltet.

Der jetzige Bischof wurde schon in seinem zwanzigsten Jahre zum Priester ordinirt.

Die Frau richtete sich in Allem nach dem Rath ihres Mannes.

Das Scheitholz wird im Walde nach dem Klasternmaß geschichtet.

Die Strümpfe waren von verschiedener Länge, wenn man den einen mit dem andern verglich.

An Geschicklichkeit ist der Geselle dem Meister gleich.

Jede Bäuerin thut es jetzt den Stadtfrauen gleich.

Es ist manchnial eine schwere Arbeit für den Richter, streitende Parteien zu vergleichen.

Die ganze Auflage dieses Buches ist bereits vergriffen.

Rečník *rozbíral* návrh zákona.

Rozeznati. Na takovou dálku nemohu nikoho *rozeznati*.
Soudce *rozeznal* mezi stranami.

Rozkoš. Pocestný s *rozkoš* hleděl na krásnou krajinu.

Tys *rozkoš* mého srdce.

Kdo jen v *rozkoš* se kochá, zapomíná, že nežije pouze tomuto světu.

Rozloučiti. Nic nás nemá *rozloučiti*.

Jest čas, abychom se spolu *rozloučili*.

Rozmlouvati. Dlouho jsme spolu přátelsky *rozmlouvali*.

Rozmluvil jsem příteli tu cestu.

Když se ta paní *rozmluví*, neví kdy přestat.

A kdybych se *rozmluvil*, není to nic na plat.

Rozpomenouti. *Rozpomeň* se na to, že jsi již třikrát obdržel po padesáti zlatých.

Bůh se *rozpomenul* nad nešťastnou rodinou.

Rozum. *Rozum* lidský nestačí k věcem nadsmyslným.

Rozumy mudrcův v té věci se rozcházejí.

To jest praveno v ten *rozum*.

Každý soudí dle svého *rozumu*.

Z toho mám *rozum*.

To dá *rozum*.

Kam jsi dal *rozum*?

Der Redner setzte den Gesetzesvorschlag auseinander.

Auf eine solche Entfernung kann ich Niemanden unterscheiden.

Der Richter entschied zwischen den Parteien.

Der Wanderer betrachtete mit Entzücken die schöne Gegend.

Du bist meines Herzens Lust.

Wer nur den Wollüsten nachhängt, vergißt, daß er nicht bloß für diese Welt lebt.

Nichts soll uns trennen.

Es ist Zeit, daß wir von einander Abschied nehmen.

Wir unterredeten uns lange freundschaftlich.

Ich habe dem Freunde diese Reise ausgerebet.

Wenn diese Frau in's Leben kommt, weiß sie kein Ende.

Und wenn ich mich todten würde, es ist alles umsonst.

Besinne dich darauf, daß du schon dreimal zu fünfzig Gulden erhalten hast.

Gott erbarmte sich der unglücklichen Familie.

Der menschliche Verstand reicht nicht aus für übersinnliche Dinge.

Die Meinungen der Weltweisen weichen in dieser Sache von einander ab.

Das ist in diesem Sinne gesagt.

Jeder urtheilt nach seiner Einsicht.

Das kenne ich.

Die Sache ist einleuchtend.

Wo hast du den Kopf gelassen?

Rub. Na lici nových tolarů jest hlava císařova, na *rubu* říšský orel.

Sukno jest na lici hladší nežli na *rubu*.

Oblékl jsem košili na *ruby*.

Ruka. Chůva celý den dítě na *rukou* nosila.

Paní povzdechouc si položila *ruce* přes kříž.

Hrabě vzal přívětivě profesora za *ruku*.

Ve třech dnech byla polovice země v *rukou* nepřátelských.

K *ruce* dědiců prodán byl statek veřejnou dražbou.

Žena byla v řemesle svému muži na *ruku*.

Bůh bude nad *námi* *ruku* držeti.

Postranní stěny jsou malovány podle patronů, strop ale od *rukou*.

Rušiti. Osočováním písař *rušil* pokoj v obci.

Přítel *zrušil* mně víru.

Císař Josef mnoho klášterů *zrušil*.

S. S pomocí boží jsem se pozdravil.

Císař vedl válku s Turkem.

Před radnicí jezdec slezl s koně.

Auf der Vorderseite der neuen Thaler befindet sich der Kopf des Kaisers, auf der Rehrseite der Reichsadler.

Das Tuch ist auf der rechten Seite glatter als auf der unrichtigen.

Ich habe das Hemd verkehrt angezogen.

Das Kindsmädchen trug das Kind den ganzen Tag auf den Armen.

Seufzend legte die Frau die Hände über einander.

Der Graf nahm den Professor freundlich bei der Hand.

Winnen drei Tagen war das halbe Land in der Macht der Feinde.

Zu Handen der Erben wurde das Gut in öffentlicher Versteigerung verkauft.

Das Weib war im Handwerk dem Manne behilflich.

Gott wird unser Beschützer sein.

Die Seitenwände sind mit Schablonen gemalt, die Decke aber aus freier Hand.

Durch Verdächtigungen störte der Schreiber den Frieden in der Gemeinde.

Der Freund brach mir die Treue.

Kaiser Josef hat viele Klöster aufgehoben.

Mit Gottes Hilfe bin ich genesen.

Der Kaiser führte Krieg gegen die Türken.

Vor dem Rathhause stieg der Reiter vom Pferde.

Na kostelníka měl učitel s
kopec.

V Krkonoších žíví se obyvatelstvo s větší částky kalcovstván.

Mám žita s potřebu, ale odprodati nemohu ničeho.

Tedy zítra v devět hodin se sejdem, *slovo s to*.

Seč býti mohu, všecko rád učiním.

Sáhnouti. Vyhladovělí lovci chutě *sáhali* do mísy.

Všecko vyjednávání bylo marné, král *sáhnul* ke zbrani.

Hannibal, se všech stran obstoupen, sám sobě *le hrdlu sáhl*.

Redaktor časopisu byl obžalován, že svými články *sáhá* na čest stavu úřednickému.

Pokud *vědomí* moje *sahá*, nebyl biskup v naší osadě.

Sám. Nepůjdu tam *sám*, vezmu s sebou dva svědky.

Nechceš-li *sám* jít, pošli někoho jiného na svém místě.

Neužívám léků, doufám že choroba *sama* pomine.

Na *samém* konci městečka stojí zříceniny starého hradu.

V prostřed ulice jest bláto, drž se při *samé* zdi.

Vše, co tyto noviny píší, jsou *samé* lži.

Auf den Kirchendiener war der Schullehrer übel zu sprechen.

Im Riesengebirge ernähren sich die Bewohner größtentheils von der Weberei.

Ich habe so viel Korn als ich brauche, aber etwas davon abverkaufen kann ich nicht.

Also morgen um neun Uhr treffen wir zusammen, ein Wort ein Mann.

Was ich im Stande bin, werde ich gerne Alles thun.

Die ausgehungerten Jäger langten wacker in die Schüssel.

Alle Verhandlungen blieben ohne Erfolg, der König griff zu den Waffen.

Hannibal, von allen Seiten eingeschlossen, entleibte sich selbst.

Der Redakteur des Journals wurde beschuldigt, daß er durch seine Artikel die Ehre des Beamtenstandes angreife.

So weit ich mich zu erinnern weiß, war der Bischof nicht in unserem Pfarrsprengel.

Ich werde nicht allein hingehen, ich werde zwei Zeugen mitnehmen.

Willst du nicht selbst gehen, so schicke Jemand andern an deiner Statt.

Ich gebrauche keine Arzneien, ich hoffe, das Unwohlsein werde von selbst vergehen.

Am äußersten Ende des Städtchens stehen die Ruinen einer alten Burg.

Die Mitte der Straße ist kothig, halte dich knapp an der Mauer.

Alles, was diese Zeitung schreibt, ist lauter Lüge.

Učinil jsem to *sám od sebe*.

Sbíratí. Děti *sbraly* oblázky u potoka.

Ten skrblik ani nedovolil děvčatům klásky *sbíratí*.

Hrabě Thurn *sbíral* vojsko na Moravě.

Kupec všecku sílu *sebral*, aby dostal svým závazkům.

Sestra *sbírá* smetanu ve sklepě.

Po tak těžké nemoci brzo se matka *sebrala*.

Sejiti. Když jsem *sešel* se schodů, potkal jsem domácího pána.

Za tmavé noci *sešli* jsme sestý.

Ten člověk velice *schází*,
Tyněkdy *bídně se světa sejdeš*.

Jste *bledý*, co vám *schází*?

Na nás *nesejde*, seč jsme učiníme.

Ať je kabát delší nebo kratší, na tom *nesejde*.

Vyjednávali jsme celý měsíc, a přece konečně s koupě *sešlo*.

Spiklenci *scházeli* se ve fran-tiškánském klášteře.

Náhodou *sešli* jsme se s do-brým přítelem ve Vídni.

Ich that es aus freien Stük-ken.

Die Kinder sammelten Kieselsteine am Bache.

Der Geizhals gestattete den Mädchen nicht einmal Lehren zu lesen.

Graf Thurn sammelte Truppen in Mähren.

Der Kaufmann hat alle seine Kräfte aufgebotten, um seinen Verbindlichkeiten nachzukommen.

Die Schwester schöpft im Keller den Rahm ab.

Nach einer so schweren Krankheit ist die Mutter bald wieder zu Kräften gekommen.

Nachdem ich die Treppe herabgekommen war, begegnete ich dem Hausherrn.

In der finstern Nacht kamen wir vom Wege ab.

Dieser Mensch zehrt sehr ab. Du wirst einmal ein elendes Ende nehmen.

Sie sind blaß, was fehlt Ihnen?

An uns wird es nicht fehlen, so viel an uns ist, werden wir thun.

Der Rock mag länger oder kürzer sein, das hat nichts zu sagen.

Wir standen einen ganzen Monat in Unterhandlung, und dennoch ist es zuletzt vom Kaufe abgekommen.

Die Verschworenen kamen im Franziskanerkloster zusammen.

Zufällig trafen wir mit einem guten Freund in Wien zusammen.

Sen. Celé město bylo již v hlubokém *snu* pohříženo.

Anděl zjevil se Josefovi ve *snu*.

Silný. Šest *silných* chlapů nemohlo kamenem hnouti.

Každý obdržel tolik dříví, mnoho-li by *silný* muž odnesl.

Jest to *silné* pivo, ale trochu příliš sladké.

Silnou vášní puzen dopustil se nešťastník zločinu.

Silné vojsko stálo na hranicích zemských.

Liberec provozuje *silný* obchod v sukně.

Sklopiti. Dívka stála před hraběnkou se *sklopenýma* očima.

Sedláci *sklopili* hlavy, když byli vyslechli rozsudek jim nepřiznivý.

Skrovný. Bratr má v Praze jen *skrovný* dům, ale veliký statek u Kolína.

Kupec začal jen se *skrovným* jměním, a ve třech letech koupil si dům.

Ta lampa vydává jen *skrovné* světlo.

Při *skrovné* stravě nemohli dělníci konati tak těžkou práci.

Skrovným chováním získal si ten mladík mnohého příznivce.

Skrz. Na cestě k zříceninám

Die ganze Stadt war schon in tiefen Schlaf versenkt.

Ein Engel erschien Josef im Traume.

Sechs handfeste Kerle waren nicht im Stande den Stein zu bewegen.

Jeder bekam so viel Holz, als ein starker Mann davontragen kann.

Es ist ein kräftiges Bier, aber ein wenig zu süß.

Von heftiger Leidenschaft getrieben beging der Unglückliche das Verbrechen.

Ein mächtiges Heer stand an der Landesgrenze.

Reichenberg treibt einen lebhaften Handel mit Tuch.

Das Mädchen stand vor der Gräfin mit niedergeschlagenen Augen.

Die Bauern ließen die Köpfe hängen, nachdem sie die ihnen ungünstige Entscheidung gehört hatten.

Der Bruder hat in Prag nur ein kleines Haus, aber ein großes Landgut bei Kolín.

Der Kaufmann hat nur mit einem geringen Vermögen angefangen, und in drei Jahren kaufte er sich ein Haus.

Diese Lampe gibt nur ein schwaches Licht.

Bei schmaler Kost konnten die Arbeiter keine so schwere Arbeit verrichten.

Durch sein bescheidenes Verhalten erwarb sich dieser junge Mann manchen Wönnner.

Auf dem Wege nach der Burg

hradu šli jsme *skrz* les.

Dívali jsme se na bojiště *skrz* dalekohled.

Správce ke všem nepořádkům v hospodářství hleděl *skrz* prsty.

Skrz celý den ten hoch knihu ani do ruky nevzal.

Bratr chce se podrobiti státním zkouškám a *skrze* to přišel včera do Prahy.

Včerejším lijákem promokli jsme *skrz* naskrz.

Skvostnost. Slyšel jsem o *skvostnosti* nové kavárny.

Za mého času nebylo té *skvostnosti*, jaká se nyní spatřuje.

Složiti. *Složte* to dříví na dvoře.

Matka *skládala* košile, dcera stolové prádlo.

O Hromnicích *složil* bratr deset tisíc zlatých na srážku tržní sumy.

Císař Matiaš chtěl s pobouřenými stavy vyjednávatí pod tou výminkou, aby dříve *složili* zbraň.

Povídá se, že Cicero také *složil* několik básní.

Úklady při dvoře byl ministr s úradu *složen*.

Pokladník byl zavázán, každý měsíc *skládati* účty.

Svědkové *složili* přísahu, že pravdu pověděli.

ruine giengen wir durch einen Wald.

Wir besahen das Schlachtfeld durch ein Fernrohr.

Der Verwalter sah bei allen Unordnungen in der Wirthschaft durch die Finger.

Den ganzen Tag hindurch hat der Knabe kein Buch in die Hand genommen.

Der Bruder will sich den strengen Prüfungen unterziehen, deswegen ist er gestern nach Prag gekommen.

Bei dem gestrigen Gussregen sind wir durch und durch naß geworden.

Ich habe von dem Glanze des neuen Kaffeehauses gehört.

Zu meiner Zeit war dieser Luxus nicht, wie man ihn jetzt sieht.

Nahet das Holz auf dem Hofe ab.

Die Mutter legte die Hemden, die Tochter die Tischwäsche zusammen.

Zu Lichtmess erlegte der Bruder zehn tausend Gulden auf Abschlag des Rauffschillings.

Kaiser Mathias wollte mit den aufständischen Ständen unter der Bedingung verhandeln, daß sie früher die Waffen niederlegen.

Man sagt, Cicero habe auch einige Gedichte verfaßt.

Durch Rabalen bei Hofe wurde der Minister des Amtes entsetzt.

Der Kassier war verbunden, allmonatlich Rechnung zu legen.

Die Zeugen leisteten einen Eid, daß sie die Wahrheit ausgesagt haben.

Všecku svou naději *skládal* rolník v hojnou sklizeň.

Vůkolní duchovenstvo se sešlo, aby *skládalo* úctu biskupovi.

Hosté se *složili* ve prospěch chudých.

Slušetí. Tomu hochovi do břeh *sluší* vojenský kabát.

Braňte všem různicím, jak *sluší* na poctivé měšťany.

S loutkami hráti *nesluší* se pro patnáctiletou dívku.

Smysl. Slova má v opačném *smyslu* bērete.

Co *smysl* lidský pochopiti může, to *nenazýváme* zázrakem.

Od posledního požáru ubohá žena *pozbyla* *smyslů*.

Člověk má patero *smyslů*.

Sněsti. Děti *snášely* kameny na hromadu.

Co na sněmích *snešeno* bylo, za zákon platilo.

Na jaře slepice nejvíce vajec *snášejí*.

Vojáci v zajetí *snášeli* mnohá protivenství.

Taková urážka nemůže *mlčným* *snešena* býti.

V tom se všickni *snášíme*, že silnice musí býti opravena.

Soud. Podle mého *soudu* vydá ten dub dva sáby dříví.

Všecky tiskové pře byly *vyhrazeny* zemskému *soudu*.

Alle seine Hoffnungen setzte der Landmann in eine reiche Ernte.

Die Geistlichkeit der Umgegend kam zusammen, um dem Bischof ihre Ehrfurcht zu bezeigen.

Die Gäste machten unter einander eine Collecte zum Besten der Armen.

Der Soldatenrock kleidet den Burschen gut.

Wehret allen Ruhestörungen, wie es ehrsamem Bürgern geziemt.

Mit Puppen zu spielen schickt sich nicht für ein fünfzehnjähriges Mädchen.

Sie nehmen meine Worte im verkehrten Sinne.

Was der menschliche Verstand zu begreifen vermag, das nennen wir kein Wunder.

Seit dem letzten Brande ist das arme Weib verrückt geworden.

Der Mensch hat fünf Sinne.

Die Kinder trugen Steine auf einem Haufen zusammen.

Was auf den Landtagen beschlossen wurde, galt als Gesetz.

Im Frühjahr legen die Hühner die meisten Eier.

Die Soldaten erduldeten in der Gefangenschaft viele Widerwärtigkeiten.

Zu einer solchen Beleidigung darf man nicht schweigen.

Darüber sind wir alle einig, daß die Straße reparirt werden muß.

Nach meiner Meinung gibt diese Eiche zwei Mafster Holz.

Alle Preßproceße wurden dem Landesgerichte vorbehalten.

V sobotu bude nad vrahem *soud* vynešen.

Mlynář se dal do *soudu* se svým sousedem.

Trpělivě snášejme, cožkoli *soud* boží na nás sešle.

Soused. *Sousedé* sešli se každou neděli u představeného obce.

Oba *sousedé* měli společnou studnu.

Spravedlivý. *Spravedlivému* soudci jen právo a zákon vodtkem jest.

Veřejným vyznamenáním král za *spravedlivé* učinil zásluhám muže toho.

Přesvědčím se, zdali má chléb *spravedlivou* váhu.

Spravedlivé víno Mělnické velmi se podobá burgundskému.

Spůsob. Jupiter přišel k Lykaonovi v lidském *spůsobu* jako host.

Kališníci přijímali tělo a krev Páně pod *obojím způsobem* (*obojí způsobou*).

Labyrint Kretský jest na *spůsob* egyptského udělán.

Vyzvědači vloudili se do pevnosti pod *spůsobem* poselství.

Truchlivý jest nyní *spůsob* vlasti naší.

To jest jeho *spůsob*.

Po *spůsobu* a řeči jsem ho poznal.

Nese to *spůsob* světa.

Samstag wird über den Mörder das Urtheil gefällt werden.

Der Müller fing mit seinem Nachbar einen Proceß an.

Ertragen wir mit Geduld, was immer Gottes Rathschluß über uns verhängt.

Die Insassen kamen jeden Sonntag bei dem Gemeindevorsteher zusammen.

Beide Nachbarn hatten einen gemeinschaftlichen Brunnen.

Einem gerechten Richter dient bloß Recht und Gesetz als Richtschnur.

Der König hat durch eine öffentliche Auszeichnung den Verdiensten dieses Mannes Gerechtigkeit widerfahren lassen.

Ich werde mich überzeugen, ob das Brod das rechte Gewicht hat.

Ein echter Meisner Wein kommt dem Burgunder sehr nahe.

Jupiter kam zu Lykaon in menschlicher Gestalt als Gast.

Die Utraquisten genossen den Leib und das Blut des Herrn unter beiderlei Gestalt.

Das Labyrint auf Creta ist nach dem Muster des egyptischen angelegt.

Die Spione schlichen sich in die Festung unter dem Vorwand einer Botschaft ein.

Traurig ist jetzt der Zustand unsers Vaterlandes.

Das ist seine Weise.

Ich erkannte ihn an der Sprache und seinem Betragen.

Es bringt die Weltfitte mit sich.

Břečtan jest dvojího *spůsobu*: velikolistý a malolistý.

Roubování děje se rozličným *spůsobem*.

Na všecken *spůsob*.

Srovnati. Nepřátelský polní vůdce hrozil, že město se zemí *srovná*.

Řečník *srovnal* společnost státní s úlem včelním.

Oba sousedé dlouho se svářili, až se konečně přece spolu *srovnali*.

Co svědek vypověděl, *nesrovnává* se s pravdou.

Stálý. Doly dávají sestře *stálý* důchod dvou tisíc zlatých.

Vánoce patří mezi *stálé*, velikonoce mezi pohyblivé svátky.

V září bývá *stále* počasí.

Oba umělci v Římě vešli ve *stálé* přátelství.

K té práci jest potřebí *stálé* vytrvalosti.

Dobrodruh bloudil po zemi, nemáje *stálého* místa.

Státi. Nemoha vydržeti tak dlouho *státi*, musil jsem si se-dnouti.

Nepřítel *stál* u Budějovic.

Co svět světem *stojí*, nebylo takového blázna.

Spolehni se, že budu *státi* k slovu.

Přese všecko domlouvání ten

Es gibt zwei Arten Ephen, eine groß- und eine kleinblättrige. Das Propfen geschieht auf verschiedene Art.

Auf jeden Fall.

Der feindsliche Feldherr drohte, er werde die Stadt der Erde gleich machen.

Der Redner verglich die Staatsgesellschaft mit einem Bienenstock.

Die beiden Nachbarn waren lange mit einander im Streit, bis sie sich endlich dennoch *verglich* en.

Was der Zeuge ausgesagt hat, stimmt mit der Wahrheit nicht überein.

Das Bergwerk gewährt der Schwester ein sicheres Einkommen von zwei tausend Gulden.

Weihnachten gehören zu den unbeweglichen, Ostern zu den beweglichen Feiertagen.

Im September pflegt eine beständige Witterung zu herrschen.

Beide Künstler schloßen in Rom eine dauernde Freundschaft.

Diese Arbeit erfordert eine standhafte Beharrlichkeit.

Der Abenteuerer zog im Lande herum, ohne eine bleibende Stätte zu haben.

Da ich es nicht aushalten konnte so lange zu stehen, mußte ich mich niederlegen.

Der Feind stand bei Budweis. So lange die Welt steht, gab es keinen solchen Narren.

Verlasse dich darauf, daß ich mein Wort halten werde.

Trotz allem Zureden besteht

tvrdošijník stojí na svém.

Jablka rád jím, o hrušky *ne-stojím*.

Spiklenci *stáli* králi o život.

Lužičané i Slezáci *stáli* ke straně českých stavů.

Přijmu toho člověka do služby, *stojíte-li* za něj.

Ta kniha za to *stojí*, aby ji každá matka čtla.

Co *stojí* loket toho sukna?

Bratr najal poplužní dvůr a dobře si *stojí*.

Stav. Ten dům se nachází v dobrém *stavu*.

Nejsem v *stavu* to učiniti.

Teprva v padesátém roku věku svého vstoupil bratr v *stav* manželský.

Hoch nevěděl, jaký *stav* má sobě vyvoliti.

Sluší se, aby úředník živ byl *podle stavu svého*.

Stavové zemští sešli se v Chebu.

Mnohý pán vysokého *stavu* bývá k lidem přívětivější než leckterý povýšenec.

Strhnouti. Loupežník *strhl* pocestnému plášť s těla.

Co obnášela strava, *strhlo* se dělníkům na mzdě.

Byli jsme v širém poli, když s bouřka *strhla*.

der halsstarrige Mensch auf seinem Kopfe.

Apfel esse ich gern, Birnen mag ich nicht.

Die Verschwornen stellten dem Könige nach dem Leben.

Die Lausitzer und die Schlesier hielten es mit der Partei der böhmischen Stände.

Ich werde diesen Menschen in Dienst nehmen, wenn Sie für ihn bürgen.

Das Buch ist es werth, daß es von einer jeden Mutter gelesen werde.

Was kostet die Elle von diesem Tuche?

Der Bruder hat einen Meierhof gepachtet und es geht ihm gut.

Das Haus befindet sich in gutem Zustande.

Ich bin nicht im Stande es zu thun.

Erst im Alter von fünfzig Jahren ist der Bruder in den Ehestand getreten.

Der Knabe wußte nicht, welchen Stand er sich wählen sollte.

Es geziemt sich, daß ein Beamte standesmäßig lebe.

Die Landstände kamen in Eger zusammen.

Mancher Herr von hohem Range pflegt gegen die Leute freundlicher zu sein als irgend ein Emporkömmling.

Der Räuber riß dem Wanderever den Mantel vom Leibe.

Der Betrag für die Kost wurde den Arbeitern vom Lohne abgebrochen.

Wir waren im freien Felde, als das Gewitter ausbrach.

Tu se všechno vojsko v hromadu *strhlo*.

Strojiti. Dcera šije, matka *strojí* oběd.

Vaše matka dobře *strojí*.

Přišedši z kostela *strojila* sestra na stůl.

Oba vyslancové při dvoře císařském úklady proti sobě *strojili*.

Zvonili do kostela, když se děvče ještě *strojilo*.

Celý týden *strojili* jsme se na cestu.

Mezi vyjednáváním *strojilo* se Rusko k vojně.

Ku konci představení byl *strojený* oheň zapálen.

Svatý. Na obraze byli vymalováni všickni *svatí* patronové zemští.

Starý učitel byl divný *svatý*.

Kněžna Lidmila na Tětině *svatý* život vedla.

Hrabě Vratislav putoval do Palestiny, aby navštívil *svatá* místa.

Mojžíš zemřel dříve než Izraelité přišli do *svaté* země.

Dej mi svatý pokoj!

Svědčiti. Dítě bylo ještě příliš mladé, aby mohlo *svědčiti* před soudem.

Skutkové vojevůdce *svědčí* o jeho statečnosti.

Přisedící v radě ve všech věcech *svědčili* purkmistrovi.

Věřitel měl zápis na sumu pěti set zlatých *svědčící*.

Da vereinigte sich das ganze Heer.

Die Tochter näht, die Mutter bereitet das Mittagmal.

Ihre Mutter kocht gut.

Als die Schwester aus der Kirche kam, deckte sie den Tisch.

Die beiden Botschafter am kaiserlichen Hofe schmielten den Ränke gegen einander.

Man läutete in die Kirche, als sich das Mädchen noch ankleidete.

Die ganze Woche haben wir uns zur Reise angeeignet.

Während der Unterhandlungen rüstete sich Rußland zum Kriege.

Zum Schluß der Vorstellung wurde ein Kunstfeuer angezündet.

Auf dem Bilde waren alle heiligen Landespatrone gemalt.

Der alte Schullehrer war ein wunderlicher Kauz.

Die Fürstin Ludmilla führte auf Tetin ein frommes Leben.

Graf Vratislav pilgerte nach Palästina, um die heiligen Orte zu besuchen.

Moses starb früher als die Israeliten in das gelobte Land kamen.

Laß mich in Frieden!

Das Kind war noch zu jung, um ein gerichtliches Zeugniß abzulegen.

Die Thaten des Feldherrn bezeugen seinen mannhafteu Sinn.

Die Beisitzer des Rathes haben in allen Dingen dem Bürgermeister Recht gegeben.

Der Gläubiger hatte eine auf die Summe von fünf hundert Gulden lautende Verschreibung.

Komu *svědčí* to psaní?

Štěstí kupci *svědčilo*, zbohatl v pěti letech.

Měkký chléb mně *nesvědčí*.

Svésti. Vnuk *svedl* starého děda se schodou.

Můj syn vstoupil do služby vojenské, nedal se s toho *svésti*.

Ničemní soudruhové *svedli* mladíka k zločinu.

Obžalovaný všecku vinu *sváděl* na neznámou ženu.

Jeden žák to *svádl* na druhého.

Král Přemysl Otakar na Moravském poli nešťastnou bitvu *svedl*.

Světiti. Křesťané neděli, Židé sobotu, Turci pátek *světí*.

Na tři krále *světí* se voda.

Před padesáti lety byl biskup na knězství *svěcen*.

Svézti. Do pevnosti *svázejí* potravní zásoby.

Pohodlně se s námi *svezete*.

Noha se mi *svezla* po zrně hrachu.

Každá hloupost se na tebe *sveze*.

Svůj. Já to koupil za své peníze.

Každý necht mete před *svými* dveřmi.

Uč své děti záhy poslouchati.

An wen ist der Brief adressirt?

Das Glück war dem Kaufmann günstig, er ist in fünf Jahren reich geworden.

Frisch gebackenes Brod bekommt mir nicht wohl.

Der Enkel führte den alten Großvater von der Treppe her ab.

Mein Sohn trat in den Militärdienst, er ließ sich davon nicht abbringen.

Schlechte Kameraden haben den jungen Menschen zum Verbrechen verleitet.

Der Angeklagte schob die ganze Schuld auf ein unbekanntes Weib.

Ein Schüler gab dem andern die Schuld.

König Přemysl Otakar hat auf dem Marchfelde eine unglückliche Schlacht geliefert.

Die Christen feiern den Sonntag, die Juden den Samstag, die Türken den Freitag.

Am Dreikönigstage wird das Wasser geweiht.

Vor fünfzig Jahren wurde der Bischof zum Priester ordinirt.

Man führt Proviantvorräthe in die Festung zusammen.

Sie können bequem mit uns fahren.

Der Fuß ist mir auf einer Erbse ausgerutscht.

Jede Dummheit wird dir zur Last gelegt.

Ich habe es für mein Geld gekauft.

Jeder kehre vor seiner Thüre.

Lehre deine Kinder bei Zeiten gehorchen.

Otíme *svůj* stav, plníme-li
povinnosti jeho.

Na *své* oči jsem to viděl.

Tovaryš nedbaje škody mi-
strovy hleděl jen *svého*.

Padesát ovčí motolicemi za
své vzalo.

Dozorce neustupně stál na
svém.

Šetřiti. Slušnosti více nežli
přísnosti práva *šetř.*

Otec odevzdal synovi obchod,
aby lépe *šetřiti* mohl svého
zdraví.

Správce byl se služby slo-
žen, protože příliš *šetřil* svého
prospěchu.

Při každé příležitosti třeba
slušnosti *šetřiti*.

Město *nešetřilo* útrat, aby
škola všemi prostředky vyučo-
vacími opatřena byla.

Nepřítel *nešetřil* ani pohlaví
ani věku.

Škaredý. Ten člověk má
škaredou tvář.

To dítě má tu *škaredou* va-
du, že napadá na levou nohu.

Škaredou středou počíná čty-
rycetidenní půst.

Zločinec *škaredě* hleděl, když
mu byl rozsudek předčítán.

V těch účtech *škaredě* jsi
se omýlil.

Šprýmovný. Ponocný byl
velmi *šprýmovný* člověk.

Wir ehren unseren Stand,
wenn wir dessen Pflichten erfüllen.

Ich habe es mit eigenen
Augen gesehen.

Der Geselle war nur auf sei-
nen Vortheil bedacht, ohne
auf den Schaden des Meisters
Rücksicht zu nehmen.

Fünzig Schafe sind an der Dreh-
krankheit zu Grunde gegangen.

Der Aufseher bestand hartnä-
dig auf seinem Kopfe.

Beachte mehr die Billigkeit
als das strenge Recht.

Der Vater übergab dem Soh-
ne das Geschäft, um besser seine
Gesundheit pflegen zu können.

Der Verwalter wurde des Dien-
stes entlassen, weil er zu sehr sei-
nen Vortheil in Acht nahm.

Bei jeder Gelegenheit muß der
Anstand beobachtet werden.

Die Stadt sparte keine Ko-
sten, damit die Schule mit allen
Lehrmitteln ausgestattet würde.

Der Feind schonte weder Ge-
schlecht noch Alter.

Dieser Mensch hat ein gar-
stiges Gesicht.

Das Kind hat die üble Ge-
wohnheit, daß es auf den linken
Fuß hinkt.

Mit dem Aschermittwoch
beginnen die vierzigstägigen Fasten.

Der Verbrecher sah finster
drein, als ihm das Urtheil vor-
gelesen wurde.

In diesen Rechnungen hast du
dich absichtlich geirrt.

Der Nachtwächter war ein sehr
spaziger Mensch.

Studenti vedli *šprýmovné* řeči.

Štědrý. Jan Lucemburský byl *štědrý* pán.

Císařovna dávala klášterům *štědré* dary.

Císařovna Alžběta narodila se na *štědrý* večer.

Štěstí. Odvážil jsem se toho podniku jen na *dobré štěstí*.

Manželé jsou povinni *štěstí* i neštěstí pospolu nésti.

Moudrý panovník jest *štěstí* národu.

Tedy zítra nastoupíte novou službu; nuže *mnoho štěstí!*

Štípati. Raději bych dříví *štípal*, nežli toho tupého hochu učil.

Rak klepetem *štípe*.

Blecha mne *štípe* na zádech.

Černá ředkev více *štípe* než červená.

Svarný. Byli to *švarní* jonáci, jenž táhli proti nepříteli.

Dcera tvá jest *švarné* děvče.

Táhnouti. Jediný kůň na železné dráze *táhne* více vozů.

Tri muži *táhli* za provaz.

Ze žita *táhne* se nejlepší kořalka.

Táhni! osupil se sedlák na žebravé děvče.

Hrabě dal okolo lesa přskop *táhnouti*.

Táhl si běhounem (v sáchu) na nepravé pole.

Die Studenten führten *scherzhafte* Reden.

Johann von Luxemburg war ein freigebiger Herr.

Die Kaiserin machte den Klöstern reichliche Geschenke.

Kaiserin Elisabeth wurde am Weihnachtsabend geboren.

Ich habe die Unternehmung nur auf gut Glück gewagt.

Die Ehegatten sind verpflichtet, Wohl und Wehe mit einander zu tragen.

Ein weiser Herrscher ist das Glück des Volkes.

Also morgen werden Sie den neuen Dienst antreten; nun denn, Glück zu!

Ich wollte lieber Holz spalten, als diesen talentlosen Knaben unterrichten.

Der Krebs kneift mit der Scheere.

Ein Floh sticht mich am Rücken. Der schwarze Kettig beißt mehr als der rothe.

Es waren *schwarze* Junge, welche gegen den Feind auszogen.

Deine Tochter ist ein *nettes* Mädchen.

Ein einziges Pferd zieht auf der Eisenbahn mehrere Wagen.

Drei Männer zogen am Seile.

Aus Korn wird der beste Brautwein gebrannt.

Mache dich fort! fuhr der Bauer das bettelnde Mädchen an.

Der Graf ließ um den Wald einen Graben ziehen.

Du hast mit dem Lauser (im Schachspiele) einen falschen Zug gemacht.

Člověk nečiní vždy dobře,
jde-li kam ho žádost táhne.

Obě strany na konciliu táhly se k svatému písmu.

Zlosyn dívku za vlasy tahal.

Houba táhne do sebe vodu.

Myslivec umí dobře táhnouti.

Na podzim divoké husy táhnou na jih.

Dva opilci spolu se tahali.

Od církevního státu táhnou se Apeniny k jihu.

Zlato se táhne lépe než železo.

Tajný. Mám mnoho tajných nepřátel.

Obsah toho spisu jest posud tajnou věcí.

Tajná moudrost božská i zlé obrátí ve spásu lidstva.

Nám ovšem taková věc tajna nebyla.

Nebuď tebe tajno, že tě očekává veliká odpovědnost.

Toho tebe nechci tajna učiniti.

Tělo. Veškerým tělům nebeským vykázány jsou jisté dráhy.

Ta společnost bude tobě na zkázu těla i duše.

Slovo tělem učiněno jest, praví evangelista Jan.

Der Mensch thut nicht immer gut, wenn er dahin geht, wohin ihn das Verlangen treibt.

Beide Parteien auf dem Concilium bezogen sich auf die heilige Schrift.

Der Bösewicht hat das Mädchen bei den Haaren gezerret.

Der Schwamm saugt Wasser ein.

Der Jäger ist ein guter Zecher.

Im Herbst ziehen die Wildgänse gegen Süden.

Zwei Betrunkene balgten sich mit einander.

Vom Kirchenstaate ziehen sich die Apenninen gegen Süden.

Gold ist dehnbarer als Eisen. Ich habe viele geheime Feinde.

Der Inhalt dieser Schrift ist bis jetzt ein Geheimniß.

Die verborgene Weisheit Gottes wendet auch das Böse zum Heile der Menschheit.

Uns blieb allerdings die Sache nicht verborgen.

Es sei dir unverhohlen, daß dir eine große Verantwortlichkeit bevorsteht.

Ich will es vor dir nicht verschweigen.

Allen Himmelskörpern sind bestimmte Bahnen vorgezeichnet.

Diese Gesellschaft wird dir zum Verderben des Leibes und der Seele gereichen.

Das Wort ist Fleisch geworden, sagt der Evangelist Johannes.

Tělo převorovo bylo před kostelem pohřbeno.

Odevzdav se do vůle boží přijal nemocný *tělo* Páně.

O *božím těle* světí se věnce.

Teprv. *Teprv* po nějakém čase povím ti své mínění.

Až vykonáš práci, *teprv* můžeš žádati mzdu.

Těšiti. K povznešení myslí zajatci jeden druhého *těšili*.

Dlouho mne *těšili* nadějí na Brněnský trh.

Těším se, že se vám u nás líbí.

Těšil jsem se, že mne navštívíš.

Těžiti. Bratr nabaživ se polního hospodářství zamýšlí nyní *těžiti* hory.

Kupec věnem své manželky šťastně *těžil*.

Dnes *těžili* jsme přes tři stazlatých.

Těžkost. Otec má *těžkosti* na prsou.

Dítě dnes oddechuje bez *těžkosti*.

V divadle *přišly* na matku *těžkosti*.

Za dob válečných mnohé *těžkosti* jsme snášeli.

Těžkost myslí jest příčinou, že ta paní vzdaluje se vši společnosti.

Der Leichnam des Priors wurde vor der Kirche bestattet.

Indem sich der Kranke in den göttlichen Willen ergab, empfing er den Leib des Herrn.

Am Frohnleichnam s feste werden Kränze geweiht.

Erst nach einiger Zeit werde ich dir meine Meinung sagen.

Bis du die Arbeit verrichtet hast, dann erst kannst du den Lohn verlangen.

Zur Aufrihtung der Gemüther trösteten die Gefangenen Einer den Andern.

Lange hat man mich mit der Hoffnung auf den Brünner Markt vertröstet.

Es freut mich, daß es Ihnen bei uns gefällt.

Ich freute mich auf deinen Besuch.

Nachdem der Bruder des Feldbaues überdrüssig geworden, beabsichtigt er nun Bergbau zu treiben.

Der Kaufmann hat mit der Mitgift seiner Gattin glücklich spekulirt.

Heute haben wir über drei hundert Gulden gelöst.

Der Vater hat Beklemmungen auf der Brust.

Das Kind athmet heute ohne Beschwerde.

Im Theater wurde der Mutter übel.

In den Kriegszeiten haben wir viel Ungemach ausgestanden.

Schwer muth ist Schuld daran, daß diese Frau jede Gesellschaft flieht.

Tichý. Ta ryba nejraději se zdržuje v *tiché* vodě.

Dnes měl nemocný *tichou* noc.

Na západě Ameriky rozprostírá se *Tichý* oceán.

Kočky mají *tichý* chod.

Děvče vždy mluvilo *tichým* hlasem.

Starý učitel byl *tichá* duše.

Matka měla *tichou* smrt.

Točiti. Sklepník *točil* pivo ze sudu do džbánů.

Dva mužové *točili* kolem.

Jásající mužové *točili* klobouky.

Oba tanečníci *točili* se do kola.

Hlava se mi *točí*, když pomyslím na tu práci.

Raněný lupič divoce očima *točil*.

Řeka se *točí* od východu na jih.

Nezapomínej, že se štěstí *točí*.

Cesta se *točí* lesem.

Topiti. V zimě *topili* jsme jen tři pokoje.

Roku 1845 *topila* voda až k Žižkovu.

Kluk chěl *topiti* štěňata ve studni.

Lidé na břehu viděli, kterak se loď *topí*.

Trápiti. Zízeň *trápila* pocestné.

Dieser Fisch hält sich am liebsten im stillen Wasser auf.

Heute hatte der Kranke eine ruhige Nacht.

Im Westen von Amerika dehnt sich der stille Ocean aus.

Die Katzen haben einen schiefen Gang.

Das Mädchen sprach immer mit leiser Stimme.

Der alte Lehrer war eine sanfte Seele.

Die Mutter hatte einen sanften Tod.

Der Kellner zapfte das Bier aus dem Faße in den Krug.

Zwei Männer drehten das Rad.

Stauchend schwenkten die Männer ihre Hüte.

Beide Tänzer drehen sich im Kreise herum.

Der Kopf geht mir um, wenn ich an diese Arbeit denke.

Der verwundete Räuber wollte die Augen.

Der Fluß krümmt sich von Ost nach Süd.

Vergiß nicht, daß das Glück wechselt.

Der Weg windet sich durch den Wald.

Wir haben im Winter nur drei Zimmer geheizt.

Im Jahre 1845 reichte das Wasser bis an den Žižkaberg.

Der Bursche wollte die jungen Hunde im Brunnen ersäufen.

Die Leute am Ufer sahen es, wie das Schiff sank.

Durst quälte die Reisenden.

Na smrtelném loži podvodníka svědomí *trápilo*.

Bratr mne již dávno o ty obrazy *trápí*.

Tvoje nedůvěra mne velice *trápí*.

Trásti. Otec *trásl* stromem, děti sbíraly hrušky.

Ubohé dítky *trásl* se zimou.

Tráviti. Za tak těžkých časů nemůžeme skvostně *tráviti*.

Syn bydlí u rodičů, ale ze svého *tráví*.

Poslední léta svého života *trávil* císař Karel V. v klášteře.

Za starých časů obviňovali Židy, že *tráví* lidi.

Matka špatně *tráví*.

Třeba. Není *třeba* daleko pro příklad choditi.

Hoch musí poslouchati *třeba* nechtěl.

Chceš pít? *Třebas*.

Trhati. Děvčata *trhají* květiny na louce.

Tím skákáním marně *trháš* šaty.

Kuchařka *trhla* dva kapry.

Věc nebude jiná, i kdybychom si vlasy *trhali*.

Dítě ve spaní *sebou trhá*.

Žena *trhla* sebou leknutím.

Am Sterbebette folterte den Betrüger das Gewissen.

Der Bruder plagt mich schon lange um diese Bilder.

Dein Mißtrauen kränkt mich sehr.

Der Vater schüttelte den Baum, die Kinder lasen die Birnen auf.

Die armen Kinder zitterten vor Kälte.

Bei so schweren Zeiten können wir es nicht hoch hergehen lassen.

Der Sohn wohnt bei den Eltern, aber er zehrt vom Eigenen.

Die letzten Lebensjahre brachte Kaiser Karl V. in einem Kloster zu.

Vor Alters beschuldigte man die Juden, daß sie Leute vergiften.

Die Mutter verbaut schlecht. Man braucht das Beispiel nicht weit herzuholen.

Der Knabe muß gehorchen, wenn er auch nicht wollte.

Willst du trinken? *Meinetwegen*.

Die Mädchen pflücken Blumen auf der Wiese.

Mit diesem Springen reißeſt du umsonst die Kleider.

Die Köchin schlichte zwei Kapfen auf.

Die Sache wird nicht anders, wenn wir uns auch die Haare ausraufen möchten.

Das Kind bekommt in Schlafe Zuckungen.

Das Weib fuhr vor Schrecken zurük.

Teprv dvě léta zeď stojí a již se *trhá*.

Ten má *trhání* o tu věc.

Tuhý. Z býka bývá obyčejně *tuhé* maso.

Nemohu psátí, mám ještě ruce od zimy *tuhé*.

Nastane-li *tuhá* zima, nevýjdeme s palivem.

Při *tuhé* práci potřebí jest silnější potrawy.

Mezi *pěchotou* a jízdou nastalo *tuhé potýkání*.

Z *tuha* jsme se spolu setkali.

Tvář. Israelité padli na svou *tvář*.

Tvoje *bledá tvář* prozrazuje nemoc.

S *jasnou tvář* blížila se dcera k otci.

Němá tvář jen pudem se řídí.

U. Hrdinskou smrtí padl hrabě v bitvě u Lipska.

U Boha jest milost.

Farář u sv. Jindřicha jest již *staříčkový pán*.

U prostřed řeky vyčnívá skála.

Při požáru byly dvě ženy u velikém nebezpečství.

U přítomnosti tří svědků uzavřena byla ústní smlouva.

Uběhati. Nohy jsem jsi mohl *uběhati*, nežli jsem peníze obdržel.

Za jedinou hodinu velbloud tři míle *uběhne*.

Die Mauer steht erst zwei Jahre und bekommt schon Risse. Die Sache läßt ihm nicht Ruhe.

Ein Stier gibt gewöhnlich zähes Fleisch.

Ich kann nicht schreiben, ich habe noch vor Kälte steife Hände.

Wenn ein strenger Winter kommt, reicht uns das Brennmaterial nicht aus.

Bei schwerer Arbeit ist eine stärkere Nahrung nöthig.

Zwischen dem Fußvolk und der Reiterei begann ein hitziges Gefecht.

Wir hatten einen ersten Auftritt mit einander.

Die Israeliten fielen auf ihr Angesicht nieder.

Dein blaßes Gesicht verräth eine Krankheit.

Mit heiterem Antlitz näherte sich die Tochter dem Vater.

Das unvernünftige Thier folgt nur seinem Instinkt.

Der Graf starb den Heldentod in der Schlacht bei Leipzig.

Bei Gott ist Gnade.

Der Pfarrer zu St. Heinrich ist schon ein alter Herr.

Innitten des Flusses ragt ein Felsen hervor.

Bei dem Brande waren zwei Weiber in großer Gefahr.

In Gegenwart von drei Zeugen wurde ein mündlicher Vertrag abgeschlossen.

Ich konnte mir die Füße abtun, bevor ich das Geld bekam.

In einer Stunde legt das Kamel drei Meilen zurück.

Voda protrženou hrází *ubíhá*.

Svou vlastní všetečností *uběhl* mladík v nebezpečenství.

Dnes jsem se velice *uběhal*.

Ubirati. Voda vždycky toho břehu *ubírá*.

V kotníkách jest punčocha příliš široká, málo jsi *ubírala*.

Před slunce východem *ubírali* jsme se na cestu.

Ublížení. Bez *ublížení* jeho poctivosti ředitel tenkrát velice pochybil.

Ublížití. Nechtěl jsem tobě tím slovem *ublížití*.

Nádenník *ublížil* si zdviháním těžké klády.

Uctivě. Ještě u dveří písař *uctivě* se klonil.

K starým lidem se *uctivě* měj.

Udati. Ten obřezaný dukát *neudám*.

Kupec *udal* podvodníka u soudu.

Mezi oběma vesnicemi *událo* se nám *jíti* lesem.

Často se *udá*, že hloupý má štěstí.

Nevíš co se *událo*?

Udělati. Všecko vám k libosti *udělam*.

Dívky *udělaly* kolo.

Udělej honem snídání, volal jsem na sestru.

Das Wasser läuft durch den eingerissenen Damm ab.

Durch seinen eigenen **Borwitz** gerieth der junge Mensch in Gefahr.

Heute habe ich mich sehr in **ü**de gelaufen.

Das Wasser nimmt jedesmal ein Stück Ufer weg.

Um die Knöchel ist der **Strumpf** zu breit, du hast wenig **a b g e** nommen.

Vor Sonnenaufgang **b e g a b e** n wir uns auf den Weg.

Unbeschadet seiner Ehre hat diesmal der Direktor sehr **g e**fehlt.

Ich wollte dir mit diesen Worte nicht nahe treten.

Der Tagelöhner hat sich durch das Heben eines schweren **B a**l-**k e**ns Schaden gethan.

Noch bei der Thüre machte der Schreiber eine tiefe Verbeugung.

Gegen alte Leute betrage dich mit Ehrerbietung.

Den beschnittenen Dukaten **w e**r-**d e** ich nicht anbringen.

Der Kaufmann hat den **B e**-**t**räger bei Gerichte angezeigt.

Unser Weg führte **u n**s zwischen den beiden Dörfern **d u**rch einen Wald.

Es trifft sich oft, daß der Dumme das Glück hat.

Weißt du nicht, was sich **z u**-**g**etragen hat?

Ich will Ihnen Alles zu **G e**-**f**allen thun.

Die Mädchen schloßen einen Kreis.

Bereite geschwind ein **F r**üh-**s**tück, rief ich der Schwester **z u**.

Ustanovením toho poručníka nedospělým dětem *udělali* kozla zahradníkem.

Co jste si *udělali*? tázal se komisař hašteřících se žen.

Udělala se mi neštovice na lýtku.

Nevím co z tebe udělat.

Takovým vystupováním *udělali* byste ze sebe *smích*.

Udeřiti. Sedlák *udeřil* psa holí.

Při požáru *udeřil* hlásný na zvon.

Voják *udeřil* vrahem o zem.

Dnes v noci dvakrát hrom do věže *udeřil*.

Bubeníci *udeřili* v bubny.

Pozdě u večer vůdce *udeřil* na nepřítel.

Udusiti. Provazem lotrové *udusili* muže i ženu.

Sousedé oheň rychle *udusili*.

Dvě děti *udusily* se kouřem.

Vojsko *udusilo* povstání.

Uhoditi. Třikrát po sobě střelec *uhodil* k cíli.

Matka se pustila do souseda, že její dítě *uhodil*.

Při kopání základů *uhodili* dělníci na překážky.

Durch die Bestellung dieses Vormundes für die minderjährigen Kinder machte man den Boock zum Gärtner.

Was habt ihr euch zu Leiden gethan? fragte der Kommissär die hadernden Weiber.

Es hat sich mir eine Blatter auf der Wade aufgeworfen.

Ich bin ganz irre an dir.

Durch ein solches Auftreten würdet ihr euch dem Gelächter preisgeben.

Der Bauer versetzte dem Hunde einen Schlag mit dem Stocke.

Bei einem Brande schlägt der Thurmwächter an die Glocke.

Der Soldat warf den Mörder zu Boden.

Heute Nachts hat der Blitz zweimal in den Thurm eingeschlagen.

Die Tambours rührten die Trommeln.

Spät am Abend griff der Feldherr den Feind an.

Mit einem Strick erdroffelten die Bösewichte Mann und Weib.

Die Nachbarn haben rasch das Feuer unterdrückt.

Zwei Kinder sind im Rauche erstickt.

Die Truppen haben den Aufbruch unterdrückt.

Dreimal nach einander traf der Schütze das Ziel.

Die Mütter zog gegen den Nachbar, weil er ihr Kind eingeschlagen.

Beim Grundgraben stießen die Arbeiter auf Hindernisse.

Dům ještě nebyl dostavěn,
když tuhá zima *uhodila*.

Konečně oba sousedé o tu
věc *uhodili*.

Na nízkých schodech *uhodil*
jsem se do hlavy.

Ucho. Na levé *ucho* lépe
slyším.

Ta jehla má příliš malé *ucho*.

Ujiti. *Neujdeš trestu.*

Ten lehkovážný člověk *u-*
chází se o mou neteř.

Dlouhou nemocí *uchází* matce
sila.

Čas *ucházel* a dělníci neměli
nádobí.

Než přišla pomoc, *ušla* po-
raněnému *kev*.

Ušli jsme den cesty, nenalezše
lidského obydlí.

To ještě *ujde*, jen když není
škoda větší.

Vyskoumal jsem, kde z var-
han *uchází* vzduch.

Poslouchal jsem tak pozorně,
že mi z celého kázání ani slova
neušlo.

Ujma. Proti lonsku mám
značnou *ujmu* na svých pří-
jmech.

Učiníme po vůli vaší, pokud
se to státi může bez *ujmy* na-
ší cti.

Úřad svolil ku prodeji, avšak
bez *ujmy* érarního práva před-
kupného.

Reditel, neptaje se hraběte,

Das Haus war noch nicht fer-
tig, als eine strenge Kälte ein-
trat.

Endlich wurden beide Nach-
barn über die Sache einig.

Auf der niedrigen Treppe stieß
ich mich an den Kopf.

Mit dem linken Ohre höre
ich schärfer.

Diese Nadel hat ein zu kleines
Öhr.

Du wirst der Strafe nicht ent-
gehen.

Dieser leichtfertige Mensch be-
wirbt sich um meine Nichte.

Durch die lange Krankheit
schwindet der Mutter die Kraft.

Die Zeit flog und die Arbeiter
hatten keine Geräthe.

Bevor Hilfe kam, verblutete
sich der Verwundete.

Wir legten eine Tagesreise
zurück, ohne auf eine Menschen-
wohnung zu treffen.

Das geht noch an, wenn nur
der Schade nicht größer ist.

Ich habe ausgemittelt, wo bei
der Orgel die Luft entläuft.

Ich hörte so aufmerksam zu,
daß mir von der ganzen Predigt
kein Wort entging.

Gegen das vorige Jahr haben
sich meine Einkünfte bedeutend
geschmälert.

Wir werden eurem Wunsche
gemäß handeln, soweit es gesche-
hen kann ohne Beeinträchtigung
unserer Ehre.

Die Behörde bewilligte den
Verkauf, jedoch ohne Nachtheil
des érarischen Vorkaufsrechts.

Ohne den Grafen zu fragen

dal o své ujmě zeď rozbourati.

Co jeden společně učiní proti svolení druhého, to učinil o své ujmě.

Ukázati. Učitel *ukázal* žákům rozličné zkameněliny.

Později se *ukázalo*, že strašidlo bylo hrubý podvod.

Uklouznouti. Stařec *uklouznul* na hladkém kamenu.

Sotva mně *uklouzlo* neopatrné slovo, již jsem toho litoval.

Uložití. Nevím, kam ty knihy *uložím*.

Soused prodal dům a peníze *uložil* na úroky.

Ta masť *uložila* mi bolest.

Plukovník *uložil* setníkovi, aby hájil most.

Spiklenci *ukládali* o osobu vyslance.

Uložili jsme se pod širým nebem.

Upokojiti. *Upokojte* se, vše se dá ještě napravit.

K večeru vítr se *upokojil*.

Náruživce nešetřil obětí, aby *upokojil* svou žádost.

Upustiti. Služka *upustila* sklenici, která se rozbila.

Nejstarší syn *upustil* od svého práva k dědictví.

Uraz. Štěstí, že jsi k žádnému *úrazu* nepřišel.

Já netrpím žádného *úrazu* své cti.

ließ der Direktor eigenmächtig die Mauer einreißen.

Was ein Gesellschafter gegen die Einwilligung des andern thut, das hat er auf eigenes Risiko co gethan.

Der Lehrer zeigte den Schülern verschiedene Versteinerungen.

Später hat es sich herausgestellt, daß das Gespenst ein großer Betrug war.

Der Greis glitschte an einem glatten Steine aus.

Raum entfiel mir das unvorsichtige Wort, hat es mich schon gereut.

Ich weiß nicht, wo ich die Bücher hinlegen soll.

Der Nachbar verkaufte das Haus und legte das Geld auf Zinsen.

Die Salbe hat mir den Schmerz gestillt.

Der Oberst trug dem Hauptmann auf, die Brücke zu schützen.

Die Verschwornen stellten der Person des Gesandten nach.

Wir legten uns unter freiem Himmel schlafen.

Beruhigen Sie sich, Alles kann wieder gut gemacht werden.

Gegen Abend legte sich der Wind.

Der leidenschaftliche Mensch schenkte keine Opfer, um sein Verlangen zu stillen.

Der Diensthote ließ das Glas fallen, welches in Stücke ging.

Der älteste Sohn hat von seinem Erbrecht abgelassen.

Ein Glück, daß du keine Verletzung davongetragen hast.

Ich selbe keine Beleidigung meiner Ehre.

Uraziti. Dělová koule *urazila* kus kamene se skály.

Cestu z Prahy na Zbraslav *urazil* jsem za hodinu.

Jediným slovem *urazil* hejssek celou společnost.

Usedati. Úzkostí mi srdce *usedá*.

Udatnost vojáků *usedati* počala.

Král pokrýv si hlavu *usedl* na trůn.

Ustoupiti. Tomu velice zasloužilému muži rád *ustoupím*.

Po dvou hodinách nepřítel počal *ustupovati*.

Až mne přesvědčíš, *ustoupím* od svého mínění.

Ustrnouti. Matka leknutím celá *ustrnula*.

Dobročinná paní *ustrnula* se nad opuštěnými dětmi.

Ušlechtilý. Mezi vším stvořením božím *nejušlechtilější* jest člověk.

Nezapomínej, že vlohy tvé jsou *ušlechtilé* dary boží.

Váš syn jest jinoch *ušlechtilých* mravů.

Ušlechtilá mysl nezná závistí.

Utěšený. Nemám *utěšené* chvíle.

To je *utěšené* pacholátko.

Z oken zámku byl výhled na *utěšenou* krajinu.

Die Kanonenkugel schlug ein Stück Stein vom Felsen ab.

Ich habe den Weg von Prag nach Königsaal in einer Stunde zurückgelegt.

Mit einem einzigen Worte beleidigte der junge Kasse die ganze Gesellschaft.

Die Angst will mir das Herz abdrücken.

Die Tapferkeit der Soldaten begann nachzulassen.

Der König bedeckte sein Haupt und ließ sich auf den Thron nieder.

Diesem hochverdienten Manne weiche ich gerne.

Nach zwei Stunden begann der Feind sich zurückzuziehen.

Bis du mich überzeugt haben wirst, dann werde ich von meiner Meinung ablassen.

Die Mutter erstarrte vor Schrecken.

Die wohlthätige Frau erbarmte sich der verlassenen Kinder.

Unter allen Geschöpfen Gottes ist der Mensch das edelste.

Vergiß nicht, daß deine Talente herrliche Gaben Gottes sind.

Ihr Sohn ist ein Jüngling von feinen Sitten.

Der Edelmuth kennt keinen Neid.

Ich habe keine frohe Stunde.

Das ist ein liebenswürdiges Knäblein.

Aus den Fenstern des Schlosses öffnete sich die Aussicht auf eine reizende Gegend.

Utratiti. Šest loupežníků
jedním dnem bylo *utraceno*.

Když všechny peníze *utratil*,
vrátil se lehkomyšlník domů.

Ty více *utrácíš* než máš
příjmů.

V té hospodě jsme málo *u-
tratili*.

Utřiti. Unavený poutník *u-
třil* si pot s čela.

Mám rýmu, pořád si musím
nos *utřati*.

Utři svíčku, abych lépe vi-
děl.

Ta barva ještě není dost *u-
třena*.

Dáš-li se s tím podskoční-
kem do jednaní, uvidíš jak ti
utře.

Uvázati. Jezdci *uvázali* koně
ke stromům.

Za dne byl pes na řetěz *u-
vázán*.

Teprv před rokem *uvázal*
jsem se ve statek.

Když jsi se v práci *uvázal*,
musíš ji také vykonati.

Uváznouti. Vozka *uvázl* s
vozem v blátě.

Nevěř slovům pochlebníka,
nechceš-li *uváznouti* v jeho o-
sidlech.

Jednalo se o stavbu silnice,
ale celá věc nějak *uvázla*.

Úzko. V noci sovy tak hu-

Sechs Räuber wurden an ei-
nem Tage hingerichtet.

Nachdem der leichtsinnige Mensch
alles Geld verthan hatte, kehrte
er nach Hause zurück.

Du läßt mehr aufgehen,
als du einnimmst.

In dem Wirthshause haben
wir wenig verzehrt.

Der müde Wanderer wuschte
sich den Schweiß von der Stirne.

Ich habe den Schnupfen, fort-
während muß ich mir die Nase
wischen.

Putze das Licht, damit ich bes-
ser sehe.

Die Farbe ist noch nicht genug
zerrieben.

Wenn du dich mit diesem hin-
terlistigen Menschen in ein Ge-
schäft einlassest, wirst du sehen,
wie er dich auführt.

Die Reiter banden ihre Pferde
an die Bäume.

Bei Tage wurde der Hund an
die Kette gelegt.

Erst vor einem Jahre nahm
ich von dem Gute Besitz.

Wenn du die Arbeit über-
nommen hast, mußt du sie auch
leisten.

Der Fuhrmann ist mit dem
Wagen im Kothe stecken ge-
blieben.

Traue nicht den Worten eines
Schmeichlers, wenn du nicht in
seine Schlinge fallen willst.

Es wurde über den Bau der
Straße verhandelt, die ganze Sa-
che ist aber ins Stocken ge-
rathen.

In der Nacht haben die Enten

čely, že člověku až *úzko* přicházelo.

Užívatí. Francie *užívala* lsti proti lsti.

Ten mladík svých schopností zle *užívá*.

Vojsko mělo nařizeno, v případě odporu *užívatí* moci.

Advokát k svým účelům *užíval* cizích peněz.

Hleď, abysi v mládí svého času dobře *užil*.

Dítě nechtělo trpkého léku *užívatí*.

Syn jest majetníkem, ale matka *užívá* statku až do své smrti.

V. Celá Evropa věřila v nepřemožitelnost Napoleonovu.

Žáci plnou důvěrou měli v neomylnost učitele.

Celá tvá práce v nic přijde.

Staří páni hráli v karty.

Chlapec hůlku v *půli* rozlomil.

V tu stranu leží Drážďany.

V pět hodin jest začátek koncertu.

V čas modlení obracejí se mahomedáni k východu slunce.

V ten čas panovala v Rusku císařovna Kateřina.

Vaditi. V hloubce dvaceti sáhů voda havířům *vadila*.

Ty ženy *se vadí* celý den.

so geschrieen, daß Einem ganz unheimlich wurde.

Frankreich gebrauchte List gegen List.

Dieser junge Mensch mißbraucht seine Fähigkeiten.

Die Truppen erhielten den Befehl, im Falle des Widerstandes Gewalt anzuwenden.

Der Advokat hat sich zu seinen Zwecken fremden Geldes bedient.

Trachte, daß du in der Jugend deine Zeit gut benützeest.

Das Kind wollte die herbe Arznei nicht nehmen.

Der Sohn ist der Eigenthümer, aber die Mutter ist bis zu ihrem Tode im Nutzgenusse des Gutes.

Ganz Europa glaubte an Napoleons Unüberwindlichkeit.

Die Schüler hatten volle Zuversicht zu der Untrüglichkeit des Lehrers.

Deine ganze Arbeit wird zu Nichts.

Die alten Herren spielten Karten.

Der Knabe hat den Stock mitten entzwei gebrochen.

Auf dieser Seite liegt Dresden.

Um fünf Uhr ist der Anfang des Concertes.

Während des Gebetes wenden sich die Mahomedaner gegen Osten.

Zu der Zeit regierte in Rußland Kaiserin Katharina.

In einer Tiefe von zwanzig Klaftern war das Wasser den Bergleuten hinderlich.

Diese Weiber zanken den ganzen Tag.

Váha. Rezník mně dnes nedal dobrou *váhu*.

Kupec položil zboží na *váhy*.

Ta věc musí se dobře na *váhu vzítí*.

Jsem na *vahách*, mám-li si koupiti plášť nebo kožich.

Viděl jsem starého pána, jak svou *vahou* kráčel po náměstí.

Námítka tvá jest věc malé *váhy*.

Valný. Pětkrát do roka odbyvá se *valná* pouť k lesní kapli.

Král vypsal *valný* sněm na hrad Pražský.

To pivo není *valné*.

Vážiti. Kupec *vážil* zboží.

Jak vysoko sobě *vážíte* ten prsten?

Nesmíš slova učitelova tak lehce *vážiti*.

Toho daru si dívka vysoko *vážila*.

Vážený pane! sudte ne-stranně.

Za tou příčinou *vážil* jsem cestu do Vídně.

Šafář *vážil* vodu ze studně.

Ta homole cukru *váží* patnáct liber.

Všecky tvé námítky nic *ne-váží*.

Vdátí. Sedlák předešlého roku dvě dcery *vdal*.

Der Fleischer hat mir heute kein gutes Gewicht gegeben.

Der Kaufmann legte die Waare auf die Wage.

Die Sache muß wohl erwogen werden.

Ich bin unentschlossen, ob ich mir einen Mantel oder einen Pelz kaufen soll.

Ich sah den alten Herrn, wie er langsam über den Ring herschritt.

Deine Einwendung ist eine Sache von geringer Wichtigkeit.

Fünffmal im Jahre findet eine zahlreiche Wallfahrt zu der Waldkapelle Statt.

Der König berief einen allgemeinen Landtag auf die Prager Burg.

Dieses Bier ist nicht gar gut.

Der Kaufmann wog die Waare ab.

Wie hoch schätzen Sie diesen Ring?

Du darfst die Worte des Lehrers nicht so gering achten.

Dieses Geschenk hat das Mädchen hoch geachtet.

Geehrter Herr! urtheilen Sie unparteiisch.

Aus diesem Anlaße unternahm ich eine Reise nach Wien.

Der Schaffer schöpfte Wasser aus dem Brunnen.

Dieser Gut Zucker wiegt fünfzehn Pfund.

Alle deine Einwendungen haben keinen Werth.

Der Bauer hat im vorigen Jahre zwei Töchter verheirathet.

Ta paní již podruhé *se vdala*.

Vděk. Dcera šla do divadla, jen aby matce něco *vděk* učinila.

Ty peníze mně právě *vděk* přicházejí.

Vedle. Ti dva hoši vždycky sedí ve škole *vedle* sebe.

Vedle jiných mnohých věcí také jsme slona viděli.

Vedle zákona nemají se v městě stavěti dřevěné domy.

V nárožním domě jest kupec, a krejčí bydlí *vedle*.

Vejíti. Sotva jsme *vešli* do domu, počalo pršet.

Porážka sedláků u Chlumce *vešla* v přísloví.

Na svých cestách *vešel* jsem ve známost s mnohými umělci.

Vojsko bylo unavené, vůdce neodvážil se v boj *vejíti*.

Do té láhve se *vejdou* tři žejdlíky vína.

Věk. Matka naše netěšila se z dlouhého *věku*.

U vysokém *věku* obyčejně ochabuje paměť.

Věk mladosti jest doba ideálů.

Od *útlého věku* zabýval se Rossini hudbou.

Elektrický telegraf jest vynález nového *věku*.

Nic netrvá na *věky*.

Diese Frau hat bereits den zweiten Mann genommen.

Die Tochter ging in's Theater, nur um der Mutter etwas zu Gefallen zu machen.

Dieses Geld ist mir gerade willkommen.

Diese zwei Knaben sitzen in der Schule immer neben einander.

Nebst vielen andern Dingen haben wir auch einen Elefanten gesehen.

Dem Gesetze gemäß dürfen in der Stadt keine Häuser von Holz gebaut werden.

Im Nachbarhause ist ein Kaufmann, und der Schneider wohnt daneben.

Kaum waren wir in's Haus eingetreten, begann es zu regnen.

Die Niederlage der Bauern bei Chlumec ist zum Sprichwort geworden.

Auf meinen Reisen machte ich Bekanntschaft mit mehreren Künstlern.

Die Truppen waren ermüdet, der Feldherr wagte es nicht sich in einen Kampf einzulassen.

Diese Flasche faßt drei Sedel Wein.

Unsere Mutter erfreute sich keines langen Lebens.

Im hohen Alter schwindet gewöhnlich das Gedächtniß.

Das Jugendalter ist die Zeit der Ideale.

Von zarter Jugend an beschäftigte sich Rossini mit Musik.

Der elektrische Telegraph ist eine Erfindung der neuen Zeit.

Nichts dauert ewig.

Povídky o zlatém věku jsou pouhé báje.

Velebný. Na třetím dvoře královského hradu Pražského stojí *velebný* chrám.

Osmdní po božím těle jest *velebná* svátost vystavena.

„*Velebný* pane“ říká se obecně katolickým duchovním.

Jeptiška chtěla o té věci promluvit s *velebnou* matkou.

Věriti. Až posud jsou ještě lidé, kteří *věří* v strašidla.

Nevěř slovům toho pochleb-
níka.

Věrný. Král prokázal se *věrným* danému slovu.

Cato byl *věrný* vlastenec.

Věsti. *Ved'* koně do brodu.

Matka dítky k dobrému *vedla*.

Posud se neví, kdo *povede* vojsko.

Návrh předešlého řečníka *vede* mne na důležitou otázku.

Město *vede* silný obchod s vínem.

Oběma stranám bylo ohlášeno, že mohou svědky *vésti*.

Přese všecku pochybnost věc se dobře *vedla*.

Jak se vám *vede*?

Ta paní nad svůj stav nádherně sobě *vede*.

Obchodníci *stížnost* sobě *vedli* u vlády.

Die Erzählungen von einem goldenen Zeitalter sind bloße Mythen.

Im dritten Hofe der Prager Königsburg steht ein majestätischer Tempel.

Durch acht Tage nach dem Frohnleichnamsfeste ist das hochwürdige Gut ausgestellt.

„Geistlicher Herr“ titulirt man allgemein katholische Priester.

Die Nonne wollte darüber mit der Oberin sprechen.

Bis jetzt gibt es noch Menschen, welche an Gespenster glauben.

Traue nicht den Worten dieses Schneichlers.

Der König erwies sich treu dem gegebenen Worte.

Cato war ein aufrichtiger Patriot.

Führe die Pferde in die Schwemme.

Die Mutter hat die Kinder zum Guten angeleitet.

Man weiß bis jetzt nicht, wer das Kriegsheer anführen wird.

Der Antrag des Vorredners bringt mich auf eine wichtige Frage.

Die Stadt treibt einen starken Handel mit Wein.

Beiden Parteien wurde bekannt gegeben, es stehe ihnen frei, Zeugen zu stellen.

Trotz allen Zweifeln ging die Sache gut von Statten.

Wie geht es Ihnen?

Diese Frau gibt es über ihren Stand nobel.

Die Handelsleute haben sich bei der Regierung beschwert.

Viděti. S návrší *viděli* jsme celý průběh bitvy.

Vidí se mi ta věc pilná býti.

Nevidělo se mi toho učiniti.

Vidě že zítra k nám přijdeš?

Víra. Křesťanská *víra* zapudila otroctví.

Udatní vojínové i v zajetí vlasti své *víru* zachovali.

Vítati. Shromáždění profesorové jednohlasně *vítali* cizozemského učence.

Vítáme vás! volali nám vstříc pán i paní.

Vítej mi, slavný dni, jenž slibuješ vlasti blaženější budoucnost!

Vládnouti. Tak jsem promrznul, že ještě nemohu rukama *vládnouti*.

Tu stavbu může podniknouti jen ten, kdo znamenitými sumami *vládne*.

Přemysl Otakar *vládl* všemi zeměmi od Baltického až k Jaderskému moři.

Nemohu o své ujmě jednati, neboť *nevládnou sám sebou*.

Vložití. Při všeobecném pláči *vložili* rakev do hrobu.

Stavové nechtěli přivoliti, aby pozemky měšťanů ve dsky zemské *vloženy* byly.

Každý ať dělá, co na něj *vloženo*.

Apoštolové *ukládali* ruce na

Von einer Anhöhe sahen wir den ganzen Verlauf der Schlacht. Mich dünkt, die Sache sei bringend.

Ich fand nicht für gut dies zu thun.

Nicht wahr, du kommst morgen zu uns?

Der christliche Glaube verbannte die Sklaverei.

Die tapferen Krieger haben auch in der Gefangenschaft ihrem Vaterlande die Treue bewahrt.

Die versammelten Professoren bewillkommten einhellig den ausländischen Gelehrten.

Seien Sie uns willkommen! riefen Herr und Frau entgegen.

Sei mir gegrüßt, festlicher Tag, der du dem Vaterlande eine glücklichere Zukunft verheißest!

Ich bin so durchgefroren, daß ich noch nicht die Hände rühren kann.

Diesen Bau kann nur der unternehmen, wer über bedeutende Summen verfügt.

Přemysl Otakar beherrschte alle Länder vom Baltischen bis zum Adriatischen Meere.

Ich kann nicht eigenmächtig handeln, denn ich bin nicht mein eigener Herr.

Unter allgemeinem Weinen legte man den Sarg in's Grab.

Die Stände wollten nicht gestatten, daß die Landgüter der Bürger in die Landtafel eingetragen würden.

Jeder thue was ihm obliegt.

Die Apostel legten jenen die

ty, kdož v Krista uvěřili.

Hádky neměly konce, až se úřad *do toho vložil*.

Volný. K tomu ke všemu jsem *volný*.

Deputace nenalezla u místodržícího *volného* ucha.

Volné jsou myšlenky lidské.

Malíř měl v zátku *volný* přístup.

Do práce chci mít *volný* kabát.

Vrch. Na *vrchu* hory stojí kostelíček.

Na *vrchu* jabloně seděla pěnkava.

V jedné řadě sedělo deset holubů na *vrchu* střechy.

Světnice byla tak nízká, že jsem se *vrchem* hlavy dotýkal stropu.

Obě vesnice jsou od sebe *vrchem* rozděleny.

Srdce mně tluče, když jdu *do vrchu*.

Když jsme jeli *s vrchu*, museli jsme sevřít zadní kola.

Hašteření nemělo konce, protože každý chtěl mít *na vrchu*.

Hned *na vrchu* kniha ležela.

Poraziv Pompeja dosáhl Caesar *vrchu* své slávy.

Vroucí. Ve *vroucí* vodě rychle se křih rozpustí.

Královna *vroucí* modlithy za chotě vysílala k nebi.

Hände auf, die an Christum glaubten

Die Streitigkeiten hatten kein Ende, bis sich die Behörde in's Mittel legte.

Zu allem dem bin ich bereit.

Die Deputation fand bei dem Statthalter kein geneigtes Ohr. Frei sind des Menschen Gedanken.

Der Maler hatte im Schloße freien Zutritt.

In die Arbeit will ich einen bequemen Rock haben.

Am Gipfel des Berges steht ein Kirchlein.

Im Wipfel des Apfelbaumes saß ein Fink.

In einer Reihe saßen zehn Tauben am Giebel des Daches.

Das Zimmer war so niedrig, daß ich mit dem Scheitel des Kopfes die Decke berührte.

Die beiden Dörfer sind von einander durch einen Berg getrennt.

Das Herz klopft mir, wenn ich bergauf gehe.

Als wir bergab fuhren, mußten wir die Hinterräder sperren.

Der Streit war ohne Ende, weil jeder die Oberhand haben wollte.

Das Buch lag gleich oben.

Nachdem Cäsar den Pompejus besiegt hatte, erreichte er die höchste Stufe seines Ruhmes.

Im siedenden Wasser löst sich der Keim schnell auf.

Die Königin sendete für den Gemahl inbrünstige Gebete zum Himmel.

Vroucí láska poutala nás k vlasti.

Oba sousedé vždycky byli *vroucí přátelé*.

Vstoupiti. Když jsme *vstoupili* do kostela, bylo již po kázání.

Pod takovými výminkami obec nechtěla ve smlouvu *vstoupiti*.

Nesluší se, *vstupovati* někomu do řeči.

Čtyřicátý den po svém vzkříšení Kristus do nebe *vstoupil*.

Počátkem jara slunce *vstoupí* do znamení skopce.

Však. *Však* to není pravda, co ty noviny píší.

Začíná sice pršet, *však* myslím že brzy přestane.

Všem kupcům jest volný přístup na tento trh, *však* s výminkou cizozemcův.

Učiním dle tvé žádosti, *však* ale i ty mně musíš po vůli býti.

Všecek. Tou nehodou otec *všecek* se zarmoutil.

Všecko se k tomu podobá, že na jaře ječmenu přiskočí.

V pokoji *všecko všudy* bylo rozházeno.

Všecko panstvo v letě opustilo město.

V tom domě jest *všeho hojnost*.

Innige Liebe fesselte uns an's Vaterland.

Beide Nachbarn waren immer warme Freunde.

Als wir in die Kirche traten, war die Predigt schon vorüber.

Unter solchen Bedingungen wollte die Gemeinde den Vertrag nicht eingehen.

Es ist nicht schicksam, jemand in der Rede zu unterbrechen.

Am vierzigsten Tage nach seiner Auferstehung ist Christus in den Himmel gefahren.

Zu Anfang des Frühlings tritt die Sonne in das Zeichen des Widders.

Es ist ja nicht wahr, was diese Zeitung schreibt.

Es fängt zwar an zu regnen, aber ich glaube, daß es bald aufhören wird.

Alle Kaufleute haben freien Zutritt zu diesem Markte, jedoch mit Ausnahme der Ausländer.

Ich will dein Verlangen erfüllen, dagegen mußt auch du mir zu Willen sein.

Durch diesen Unfall wurde der Vater ganz betrübt.

Es hat alles Ansehen dazu, daß im Frühjahr die Gerste aufschlagen wird.

Im Zimmer war Alles, wo man nur hinsah, durch einander geworfen.

Der ganze Adel verließ im Sommer die Stadt.

In diesem Hause ist in Allem die Hülle und Fülle.

Všeho všudy jsem dostal pět zlatých.

Již jest po všem, staré časy se více nevrátí.

Přede vším potřebuji nový klobouk.

U všech všudy! kdy přestane ten hřmot!

Všimnouti. V kostele jsem si tebe nevšimnul.

Nikdo nevšimá si našich stížností.

Vděčný syn vždycky sobě všimá svých rodičů.

Vůle. Odvážím se toho, děj se vůle boží.

Soused nebyl nucen, z dobré vůle to učinil.

Děti se psem svou vůli provádějí.

Jednou ti to učiním k vůli.

Pro dobrou vůli matka ke všemu mlčela.

Slabí rodičové vždy byli synáčkoví po vůli.

Včera se ta mládež do vůle natancovala.

Bez mé vůle nesmíš nikam jíti.

Pojď s námi anebo zůstaň doma, máš v tom vůli.

Vydati. Ten týden vydal jsem mnoho peněz.

Podle smlouvy vydalo Rusko zločince vládě pruské.

Alles in Allem bekam ich fünf Gulden.

Es ist vorbei, die alten Zeiten kehren nicht wieder zurück.

Vor allen Dingen brauche ich einen neuen Hut.

Zum Henker! wann wird der Lärm aufhören!

In der Kirche habe ich dich nicht bemerkt.

Niemand beachtet unsere Beschwerden.

Der dankbare Sohn hat immer seine Eltern in Ehren gehalten.

Ich wage es, es geschehe der Wille Gottes.

Der Nachbar wurde nicht gezwungen, er that es aus freiem Willen.

Die Kinder haben mit dem Hunde ihren Muthwillen ausgeübt.

Einmal will ich es dir zu Gefallen thun.

Des guten Einvernehmens halber schwieg die Mutter zu Allem.

Die schwachen Eltern thaten dem Sohnelein immer nach Wunsche.

Gestern hat das junge Volk nach Herzenslust getanzt.

Ohne meine Einwilligung darfst du nirgend hingehen.

Komme mit uns oder bleibe zu Hause, es steht dir frei.

Diese Woche habe ich viel Geld ausgegeben.

Dem Vertrage gemäß hat Rußland den Verbrecher an die preussische Regierung ausgeliefert.

David vydal Uriáše v nebezpečnství života.

Tou řečí vychloubač sama sebe v posměch vydal.

Rodiče za dítky krev svou by vydali.

Ty květiny silnou vůni vydávají.

Země vydává obilí.

Každý z nás vydá počet ze skutků svých.

Generál vydal poručení, aby vše bylo k útoku připraveno.

Teprv k večeru vydali jsme se na cestu.

Cizinec vydával se za lékaře.

Vyjítí. K večeru vyšli jsme na procházku za město.

Bylo mně dvacet let, když jsem vyšel ze škol.

Celá ta událost již mně dávno z mysli vyšla.

Letošní kalendář ještě nevyšel.

O vánocích slunce v osm hodin vychází.

Královna vyšla vznešenému hostu vstříc.

Oheň vyšel na Novém městě.

Uvidíš, co z toho vyjde.

Ti dva hoši nemohou spolu vycházeti.

V rodině tak četné mnoho vychází.

David setzte den Urias der Lebensgefahr aus.

Mit dieser Rede hat der Großthuer sich selbst dem Gelächter Preis gegeben.

Die Eltern möchten für die Kinder ihr Blut hingeben.

Diese Blumen geben einen starken Geruch von sich.

Die Erde bringt Getreide hervor.

Jeder von uns wird Rechenschaft ablegen über seine Handlungen.

Der General erließ den Befehl, es solle Alles zum Sturme vorbereitet sein.

Erst gegen Abend begaben wir uns auf die Reise.

Der Fremdling gab sich für einen Arzt aus.

Gegen Abend giengen wir vor die Stadt spazieren.

Ich war zwanzig Jahre alt, als ich die Schulen verließ.

Die ganze Angelegenheit ist mir längst aus dem Sinne gekommen.

Der henrige Kalender ist noch nicht heraus gekommen.

Zu Weihnachten geht die Sonne um acht Uhr auf.

Die Königin kam dem erhabenen Gast entgegen.

Das Feuer brach in der Neustadt aus.

Du wirst sehen, was dabei heraus kommen wird.

Diese zwei Knaben können sich nicht vertragen.

In einer so zahlreichen Familie geht viel auf.

Vyložiti. Kupci měli zboží v kotcích *vyložené*.

Komnaty zlatem *vykládané* přijaly vznešenou společnost.

Učenec *vykládal* některá místa z proroka Jesaiáše.

Slova biskupova byla osadníkům do češtiny *vyložena*.

Vymluviti. Celou tu myšlenku jsem sestře *vymluvil*.

Správce šafáři notně *vymluvil*.

Ten člověk nedal pokoje, až na mně ty peníze *vymluvil*.

Kupec se *vymlouval* opožděním pošty.

Vynéstí. V devět hodin *vynesli* mrtvolu z domu.

Manželé málo *vynesli* z hořícího domu.

Pisář všecky pikle na jevo *vynesl*.

V sobotu byl rozsudek *vynesen*.

Můj dům sotva čtyry ze sta *vynáší*.

Řečník vysoko *vynášel* zásluhy zemřelého.

Vypověděti. Nedá se *vypověděti*, jaká nádhera v zámku panuje.

Utiskovaný národ *vypověděl* králi poslušensství.

Zrádce vlasti byl ze země *vypovězen*.

Vyříditi. Hrabě, *vyřídil* u císařského dvora poselství, vrátil se do Prahy.

Die Kaufleute hatten ihre Waare in Buden zum Verkaufe ausgelegt.

Mit Gold ausgelegte Gemächer nahmen die vornehme Gesellschaft auf.

Der Gelehrte erklärte einige Stellen aus dem Profeten Jesaias.

Die Worte des Bischofs wurden der Gemeinde ins Böhmisches übersezt.

Ich habe den ganzen Gedanken der Schwester ausgeredet.

Der Verwalter hat den Schaffner tüchtig ausgeholten.

Der Mensch gab keine Ruhe, bis er mir das Geld abschwahte.

Der Kaufmann entschuldigte sich durch die Verspätung der Post.

Um neun Uhr trugen sie den Todten aus dem Hause.

Die Eheleute retteten wenig aus dem brennenden Hause.

Der Schreiber hat alle Mänke offenbart.

Samstag wurde das Urtheil gefällt.

Mein Haus trägt kaum vier Perzent ein.

Der Redner rühmte die Verdienste des Verstorbenen hoch.

Es läßt sich nicht mit Worten ausdrücken, welche Pracht im Schlosse herrscht.

Das bedrückte Volk kündigte dem Könige den Gehorsam auf.

Der Vaterlandsverrätther wurde verbannt.

Nachdem der Graf am kaiserlichen Hofe seine Botschaft ausgerichtet, kehrte er nach Prag zurück.

Vojsko *vyřídilo* rozkaz svého velitele.

Vyřítiti. Loupežníci *vyřítili* se na cestovatele.

Posádka se z města na nepřitele *vyřttila*.

Vyrovnati. Po dlouhém čase byl spor konečně *vyrovnán*.

Tomu muži učeností žádný se v městě *nevyróvnd*.

Ta věc jest již *vyrovnána*.

Vyslyšeti. Celé kázání jsem *vyslyšel*.

Doufám, že mne pán *vyslyší*.

Soudce celý den *vyslýchal* svědky.

Vysoký. Hned za městem jest *vysoká* hora.

Sláva králi! zvolal předseda *vysokým* hlasem.

S *vysokými* školami Pražskými spojena jest bohatá knihovna.

Vysokou zvěř chová kníže v ohrazené oboře.

Větší část panské sněmovny náleží k *vysoké* šlechtě.

Nejvyšší kněz toho času byl Kaifáš.

Vystříhati. Dost často jsem tě před tím člověkem *vystříhal*.

Kajcník sliboval, že se budoucně hříchu *vystříhá*.

Pochlebníka se *vystříhej*.

Vytasiti. Důstojník, uražen těmi slovy, *vytasil* kord.

Die Truppen vollstreckten den Befehl ihres Commandanten. Räuber fielen über die Reisenden her.

Die Besatzung machte aus der Stadt einen Ausfall gegen den Feind.

Nach langer Zeit wurde endlich der Streit geschlichtet.

An Gehorsamkeit kommt diesem Manne Niemand in der Stadt gleich.

Die Sache ist schon ausgeglichen.

Ich habe die ganze Predigt angehört.

Ich hoffe, daß mich der Herr erhören wird.

Der Richter hat während des ganzen Tages die Zeugen verhört.

Gleich hinter der Stadt ist ein hoher Berg.

Hoch dem König! rief der Vorsitzende mit lauter Stimme.

Mit der Prager Hochschule ist eine reichhaltige Bibliothek verbunden.

Das Hochwild hegt der Fürst in einem eingefriedeten Thiergarten.

Der größere Theil des Herrenhauses gehört dem hohen Adel an.

Hochepriester zu jener Zeit war Kaifas.

Ich habe dich oft genug vor diesem Menschen gewarnt.

Der Büßer versprach, er werde in Zukunft die Sünde fliehen.

Einen Schmeichler meide.

Der Offizier, durch diese Worte beleidigt, zog den Degen.

. Nejstarší rada dlouho nechtěl se *vytásiti* se svým míněním.

Vyvésti. Sluha *vyvedl* hostě zadními dveřmi z domu.

Ta kniha *vyvedla* mne z bludu.

Pomocí zrcadel lze *ryvoditi* rozličné úkazy.

Dobře jsi to *vyvedl*.

Zchytralec ze všeho se *vyvedl*.

Vzácný. Lékař byl nám *vzácným* hostem.

Umělec pocházel z *vzácného* rodu.

Tento spis jest mně *vzácnou* památkou po otci.

Mám v Lipsku *vzácného* přítele, ježž chci navštívití.

Hrabě chová ve své sbírce mnohý *vzácný* peníz.

Vzdáti. Po dlouhém odporu nedostatkem potravy jsa přinucen velitel konečně *vzdal* pevnost.

Osvobození obyvatelé vroucí díky *vzdávali* vůdci vojska.

Vzhůru. Duše nábožné paní vznášela se *vzhůru* k nebesům.

Kůň měl zlámanou nohu, nemohl vstáti *vzhůru*.

Vzhůru! volal desátník již o půlnoci.

Der älteste Rath wollte lange nicht mit seiner Meinung herausrücken.

Der Diener führte den Gast durch eine Hinterthür aus dem Hause.

Dieses Buch hat mich aus dem Irrthume gebracht.

Mit Hilfe der Spiegel kann man verschiedene Erscheinungen hervorbringen.

Du hast es gut durchgeführt.

Der schlaue Mensch hat sich aus Allen herausgezogen.

Der Arzt war uns ein willkommener Gast.

Der Künstler war von vornehmer Geburt.

Diese Schrift ist für mich ein theueres Andenken von dem Vater.

Ich habe in Leipzig einen werthen Freund, den ich besuchen will.

Der Graf bewahrt in seiner Sammlung manche seltene Münze.

Nach langem Widerstande durch Mangel an Proviant gezwungen übergab endlich der Befehlshaber die Festung.

Die geretteten Einwohner sagten dem Feldherrn den innigsten Dank.

Die Seele der frommen Frau schwebte empor zum Himmel.

Das Pferd hatte ein Bein gebrochen, es konnte nicht aufstehen.

Auf! rief der Corporal schon um Mitternacht.

Ještě za noci dal velitel *vzhůru* troubiti.

Matka již spí, ale dcera jest ještě *vzhůru*.

Vzchází. Po tom dešti obilí krásně *vzchází*.

Po noční bouřce slunce jasné *vzešlo*.

Vzešla v městě pověst, že nepřítel se blíží.

Škody *vzešlé* nahradím.

Vznesti. Hugenoté svou stížnost na krále *vznesli*.

Skřivan *vznesl* se do povětří.

Mnohý již vysoko se *vznesl*, jenž nepocházel z vzácného rodu.

Z. Z Prahy do Vídně jeli jsme přes Jindřichův Hradec.

Jdi mi z očí, osupila se matka na rozpustilého kluka.

Malé děvčátko z *paměti* říkalo dlouhou báseň.

Z toho žáka vezmi si příklad!

Všecky žlaby v chlévě byly z kamene.

V pět hodin ráno zahřměla první rána z *děla*.

Z jara panovalo mnoho nemoci.

Již z mládí měl jsem zalíbení ve čtení.

Opatření to stalo se z moci úřadu.

Nůž jest tak tupý, že *zcela* není k potřebě.

Noch während der Nacht ließ der Kommandant Alarm blasen.

Die Mutter schläft schon, aber die Tochter ist noch auf.

Nach diesem Regen keimt das Getreide schön.

Nach dem nächtlichen Gewitter ist die Sonne hell aufgegangen.

In der Stadt kam das Gerücht auf, daß der Feind im Anzuge sei.

Den entstandenen Schaden werde ich gut machen.

Die Hugenoten legten ihre Beschwerde dem Könige vor.

Die Lerche erhob sich in die Lüfte.

Mancher hat sich hoch emporgeschwungen, ohne von vornehmer Herkunft zu sein.

Von Prag nach Wien reisten wir über Neuhaus.

Gehe mir aus den Augen, fuhr die Mutter den ausgelassenen Buben an.

Ein kleines Mädchen sagte ein langes Gedicht auswendig her.

An diesem Schüler nimm dir ein Beispiel.

Alle Futtertröge im Stalle waren von Stein.

Um fünf Uhr früh krachte der erste Kanonenschuß.

Im Frühjahr herrschten viele Krankheiten.

Schon von Jugend auf war ich ein Freund vom Lesen.

Diese Verfügung wurde von Antswegen getroffen.

Das Messer ist so stumpf, daß es gänzlich unbrauchbar ist.

Z krátka to povím.

Nikoli náhodou, nýbrž zedlosti ponocný roztrhl úřední ozkaz.

Žádný tě nenutil, šel jsi tam : *dobré vůle.*

Za. *Za* času císaře Josefa bylo mnoho klášterů zrušeno.

Již *za* živa otce spravoval syn hospodářství.

Za mého mládí platila se ještě daň z hlavy.

Pospěš, ať jsi hotov *za světla.*

To thé se musí pít *za tepla.*

Za nějaký čas objevil se kramář zase ve vesnici.

Za týden. máme svatodušní svátky.

Od dneška *za* tři neděle doufám býti v Londýně.

Libuše pojala Přemysla *za* manžela.

Otec vzal přítele *za* ruku.

Za vlast bojující otec i syn rekovskou smrtí padli.

Žena prosila jen *za* sousto chleba.

Zač jsi koupil ten klobouk?

Děkuji *za* tu milost.

Čechové Jiřího z Poděbrad *za* krále zvolili.

Měl jsem tě posud *za* rozumnějšího.

Měl jsem *za* to, že jest válka nevyhnutelná.

Ich will es kurz sagen.

Nicht zufällig, sondern aus Born zerriß der Nachtwächter den amtlichen Auftrag.

Niemand hat dich gezwungen, du bist von freien Stücken gegangen.

Zur Zeit Kaiser Josef's wurden viele Klöster aufgehoben.

Schon bei Lebzeiten des Vaters führte der Sohn die Wirthschaft.

In meiner Jugend wurde noch die Kopfsteuer gezahlt.

Beile dich, daß du fertig wirst so lange es Licht ist.

Dieser Thee muß warm getrunken werden.

Nach einiger Zeit ersahen der Krämer wieder im Dorfe.

In einer Woche haben wir Pflugsten.

Von heute über drei Wochen hoffe ich in London zu sein.

Libuscha nahm den Přemysl zum Gemahl.

Der Vater faßte den Fremd bei der Hand.

Vater und Sohn kämpften für's Vaterland und starben den Heldentod.

Das Weib bat nur um einen Bissen Brod.

Wie theuer hast du den Hut gekauft?

Ich danke für die Gnade.

Die Böhmen wählten Georg von Poděbrad zum König.

Ich habe dich bisher für vernünftiger gehalten.

Ich hielt dafür, daß der Krieg unvermeidlich sei.

Otec posýlal posla za poslem,
lékař přece nepřišel.

Ten dům nestojí za mnoho.

Za řeči přišli jsme až k po-
toku.

Za mnou! volal setník vr-
haje se na rady nepřátelské.

Krok za krokem postupovalo
vojsko za nepřítelem.

Děti po lučinách za motýly
se honily.

Slunce již zašlo za hory,
když jsme vcházeli do města.

Hřbitov jest as půl hodiny
za městem.

Před večerem vyšel si otec
za bránu.

Za branou jest maso laci-
nější.

Za řekou rozestaveny byly
stany nepřátelské.

Mezi ostatními hostni seděl
také voják za stolem.

Podle mých účtů mám ještě
za sebou dvě stě zlatých.

Zachovati. Bůh mne *zacho-
val* od neštěstí.

Hleď zdraví svého *zachovati*.

Tvůj předchůdce na tom stat-
ku *zachoval* hezké jmění.

Všickni přislíbili, že o celém
jednání *zachovají* mlčení.

Poučoval jsem mladíka, jak
se má *zachovati*.

Všem *zachovati* se nelze.

Der Vater schickte Boten über
Boten, der Arzt kam dennoch nicht.
Dieses Haus ist nicht viel
werth.

Während der Rede kamen
wir bis an den Bach.

Mir nach! rief der Haupt-
mann, indem er sich auf die feind-
lichen Reihen warf.

Schritt für Schritt rückte die
Armee dem Feinde nach.

Die Kinder jagten auf dem
Wiesengrunde den Schmetterlin-
gen nach.

Die Sonne war schon hinter
den Bergen untergegangen, als
wir in die Stadt einzogen.

Der Friedhof ist etwa eine halbe
Stunde außerhalb der Stadt.

Gegen Abend ging der Vater
vor's Thor spazieren.

Vor dem Thore ist das Fleisch
billiger.

Hinter dem Flusse standen
die Zelte des Feindes.

Unter den übrigen Gästen saß
auch ein Soldat am Tische.

Nach meiner Rechnung habe ich
bei dir noch zwei hundert Gulden.

Gott hat mich vor Unglück be-
wahrt.

Suche deine Gesundheit zu er-
halten.

Dein Vorgänger hat auf die-
ser Wirthschaft ein hübsches Ver-
mögen erspart.

Alle versprachen, daß sie über
die ganze Verhandlung Stillschwei-
gen beobachten wollen.

Ich belehrte den jungen Mann,
wie er sich zu benehmen habe.

Es ist nicht möglich Allen zu
gefallen.

Zajíti. Díval jsem se za tebou, až jsi *zašel* za roh.

V zimě slunce brzy *zachází*.

Přes Lipsko bychom si velice *zašli*.

Hrabě umí i s prostým lidem *zacházeti*.

Zajděte k nám, až půjdete okolo.

Mladý důstojník dobře s kordem *zachází*.

Chtěl jsem k vám včera přijíti, ale něco mne *zašlo*.

Na takové daleké vylety dej si chuť *zajít*.

Záloha. Pět set mužů bylo v *záloze*.

Mimo vojsko v bitvě ustanovené byly ještě silné dva sbory v *záloze*.

Všecka *záloha* obilí jest již vyčerpána.

Založiti. Aby bylo místa na poznámky, *založil* jsem list.

Chceš-li býti do večera hotov, nesmíš *založiti* ruce.

Nevím kam jsem tu knihu *založil*.

Rakouská jízda *založila* nepříteli cestu.

Lupiči *založili* v stodole oheň.

Mohl jsem tu cestu tak rychle vykonati, protože jsem měl *založené* koně.

Nebyl by koupil koně, ale otec *založil* ho penězi.

Ich sah dir nach, bis du um die Ecke vorbeigegangen warst.

Im Winter geht die Sonne bald unter.

Ueber Leipzig möchten wir einen großen Umweg machen.

Der Graf weiß auch mit dem gemeinen Volke umzugehen.

Sprechen Sie bei uns ein, wenn Sie vorbei gehen.

Der junge Offizier weiß geschickt den Degen zu führen.

Ich wollte Sie gestern besuchen, allein es ist mir Etwas dazwischen gekommen.

Auf solche weite Ausflüge laß dir die Lust vergehen.

Fünf hundert Mann lagen im Hinterhalte.

Außer den zur Schlacht bestimmten Truppen standen noch zwei starke Corps in der Reserve.

Der ganze Vorrath an Getreide ist schon erschöpft.

Um für Anmerkungen Raum zu behalten, habe ich das Blatt umgelegt.

Wenn du bis zum Abend fertig werden willst, darfst du die Hände nicht in den Schoß legen.

Ich weiß nicht, wohin ich das Buch verlegt habe.

Die österreichische Reiterei verlegte dem Feinde den Weg.

Die Räuber legten Feuer in die Scheuer.

Ich konnte den Weg so schnell zurücklegen, weil ich unterlegte Pferde hatte.

Er hätte das Pferd nicht gekauft, aber der Vater hat ihm Geld vorgeschossen.

Svobodu v tom *zakládám*, že v mezích zákona dle své vůle se mohu pohybovati.

Mnohý vojevůdce více na bohatství nežli na slávě sobě *zakládá*.

Karel IV. *založil* vysoké školu Pražské.

Oba přátelé *založili* se o pět zlatých.

Zamluviti. Včera *zamluvil* jsem si boty u ševce.

Přítel zavadil o nemilou věc, pročž hleděl jsem to *zamluviti*.

Zanechati. Kníže po sobě dobrou památku *zanechal*.

Biskup chtěl přemluviti Luthera, aby *zanechal* svých bludů.

Můj bratr *zanechal* již obchodu.

Věc byla jen na polo vyřízena, a *zanechává* se to při tom.

Zanésti. Lod' byla bouří *daně* *zanešena*.

Slepice *zanášejí*.

Potok jest *pislem zanešen*.

Nemohu vás navštíviti, nebo jsem pracemi *zanešen*.

V příštích měsících chci se *zanášeti* překladem některých básní Byronových.

Zaraziti. Chlapec si *zarazil* trn do nohy.

Uprostřed řeky lodníci *zarazili* kůl.

Die Freiheit setze ich darein, daß ich mich innerhalb der gesetzlichen Grenzen nach meinem Willen bewegen kann.

Mancher Feldherr hält mehr auf Reichthum denn auf Ruhm.

Karl IV. hat die Prager Hochschule gegründet.

Die beiden Freunde wetteten fünf Gulden.

Gestern habe ich mir Stiefel beim Schuhmacher bestellt.

Der Freund berührte einen unangenehmen Gegenstand, weshalb ich das Gespräch auf etwas Anderes zu lenken suchte.

Der Fürst hinterließ ein gutes Andenken.

Der Bischof wollte den Luther überreden, er solle seine Irrthümer verlassen.

Mein Bruder hat die Handlung bereits aufgegeben.

Die Sache wurde nur halb erledigt, und damit hat es sein Bewenden.

Das Schiff wurde vom Sturme weit verschlagen.

Die Henne verschleppt die Eier.

Der Bach ist versandet.

Ich kann Sie nicht besuchen, denn ich bin mit Arbeiten überhäuft.

In den nächsten Monaten will ich mich mit der Uebersetzung einiger Gedichte von Byron beschäftigen.

Der Knabe hat sich einen Dorn in den Fuß getreten.

Mitten im Flusse haben die Schifflente einen Pfahl eingeschlagen.

Arcikníže sám praporec na hradby *zarazil*.

Studený vzduch *zarazil* mně pot.

Nastuzením se dítěti neštovice *zarazily*.

Jediné slovo od knížete komorníka *zarazilo*.

Ronge *zarazil* v Německu novou sektu.

Tímto výjevem kazatel *zarazil* se v řeči.

Zaraz! zvolal přemožený v prachu se váleje.

Zarmoutiti. Hodná dcera nikdy svých rodičů *nezarmoutila*. Velice jsem se *zarmoutil* z té zprávy.

Zarmoucené dítě, cos udělalo!

Zasaditi. Zbojník pocestnému kyjem ránu do hlavy *zasadil*.

Ta paní si dala tři nepravé zuby *zasaditi*.

Tak veliká okna nemohl jediný muž *zasaditi*.

Šafář *zasazuje* stromy kolem dvora.

Zasadím se o rozluštění této úlohy.

Malý psík *zasazoval* se proti kanci.

Zase. Před hodinou přestalo a již *zase* prší.

Hrabě odcestoval do Paříže, ale za měsíc se *zase* navrátí.

Der Erzherzog selbst hat die Fahne auf den Wall aufgepflanzt.

Die kalte Luft hat mir den Schweiß zurückgeschlagen.

In Folge der Erkältung sind bei dem Kinde die Blattern zurückgetreten.

Ein einziges Wort des Fürsten machte den Kammerdiener bestürzt.

Ronge gründete in Deutschland eine neue Sekte.

In Folge dieses Auftritts stockte der Prediger in der Rede.

Halt ein! rief der Ueberwundene sich im Staube windend.

Die gute Tochter hat ihre Eltern nie betrübt.

Diese Nachricht hat mich in große Traurigkeit versetzt.

Unglückliches Kind, was hast du gethan!

Der Bandit versetzte dem Wanderer mit dem Knittel einen Schlag über den Kopf.

Diese Frau ließ sich drei falsche Zähne einsetzen.

So große Fenster konnte ein einziger Mann nicht einheben.

Der Schaffer pflanzt Bäume um den Hof herum.

Ich will mir die Lösung dieser Aufgabe angelegen sein lassen.

Ein kleiner Hund widersezte sich dem Eber.

Vor einer Stunde hat es aufgehört, und jetzt regnet es schon wieder.

Der Graf ist nach Paris abgereist, aber in einem Monat wird er zurückkehren.

Děkuji za návštěvu, přijďte *zas* brzy.

Udeř-li tě ten kluk, udeř ho *zase*.

Jakož jedna zpráva mne potěšila, tak *zas* druhá mne zarmoutila.

Zastati. Deputace *nezastala* ministra ve Vídni.

Hrabě Thurn *zastával* úřad purkrabího na Karlštejně.

Tu práci nemůže *zastati*, kdo nemá dobrý zrak.

Nejstarší rada *zastává* místo starostovo.

Potřebuješ advokáta, který by tě před soudem *zastával*.

Biskup horlivě se *zastával* nevinně pronásledovaných úředníků.

Zastaviti. Lékař především hleděl, aby krev *zastavil*.

Stavové žádali, aby císař krivdy proti jeho vůli činěné *zastavil*.

Chudá žena *zastavila* poslední kus šatu.

Nad touto řečí kníže se *zastavil*.

Na zpáteční cestě *zastavte* se u nás.

Zastoupiti. Vojsko bavorské mělo u Hanavy Napoleonovi *zastoupiti* cestu.

V tě při *zastupuje* mne před soudem doktor N.

Po dva měsíce *zastupoval* kaplan faráře.

Zatím. Jen jdi, já tu *zatím* zůstanu.

Ich danke für den Besuch, kommen Sie bald wieder.

Wenn dich dieser Bube schlägt, so schlage ihn ebenfalls.

Wie mich die eine Nachricht erfreute, hat mich dagegen die andere bestürzt gemacht.

Die Deputation traf den Minister nicht in Wien.

Graf Thurn verwaltete das Amt eines Burggrafen auf Karlstein.

Diese Arbeit kann Niemand leisten, der keine guten Augen hat.

Der älteste Rath versieht die Stelle des Bürgermeisters.

Du brauchst einen Advokaten, um dich vor dem Gerichte zu vertheidigen.

Der Bischof hat sich der unschuldig verfolgten Beamten eifrig angenommen.

Der Arzt trachtete vor Allem das Blut zu stillen.

Die Stände baten, der Kaiser möge dem gegen seinen Willen geübten Unrecht Einhalt thun.

Das arme Weib verpfändete das letzte Kleidungsstück.

Ueber diese Rede stuzte der Fürst.

Auf dem Rückwege halten Sie sich bei uns auf.

Die bairische Armee sollte bei Hanau Napoleon den Weg vertreten.

In diesem Prozesse vertritt mich vor Gericht Doktor N.

Zwei Monate lang hat der Kaplan des Pfarrers Stelle versehen.

Gehe nur, ich werde unterdessen hier bleiben.

Co jsem vám pověděl, to *zatím* zůstane mezi námi.

Měl jsem to za jeho pravé jméno a *zatím* jest to přezdívká.

Zatopiti. Labe všechny louky u Brandejsa *zatopilo*.

V horských krajinách dal jsem si ještě v červnu *zatopiti*.

Zavésti. Neznámá žena *zavedla* děti do lesa.

Tak dlouho do mne mluvil, až mne *zavedl*.

Pokušitel rozličných cest užívá, aby nás k hříchu *zavedl*.

Zahradník *zavedl* nový způsob roubování.

Zdáti se. Ten cukr *nezdá se* mi býti tak bílý, jako byl předešlý. Dnes *se* mně *zdálo* o mém bývalém učiteli.

Země. Merkur a Venuše jsou blíže k slunci nežli *země*.

Mnoho zboží *vyvází se* po vodě i po *zemi*.

Nepřátelský vůdce vyhrožoval, že při dalším odporu město *se země* srovná.

Žito miluje písčitou *zem*.

V té krajině jest hlavně trojí *zem*.

Zima. Zima letos záhy začala a pozdě přestala.

Zimou čtyřiceti stupňů zmrzne rtuť.

Zjevíti. *Zjevil* jsi mně tajemství, které již celému světu známo bylo.

Was ich Ihnen gesagt habe, das bleibt vor der Hand unter uns.

Ich hielt es für seinen wahren Namen, indessen ist es ein Spottname.

Die Elbe hat alle Wiesen bei Brandeis überschwemmt.

In Gebirgsgegenden ließ ich mir noch im Juni heizen.

Ein unbekanntes Weib führte die Kinder in einen Wald.

Er hat so lange in mich gesprochen, bis er mich irregeführt hat.

Der Versucher benützt verschiedene Wege, um uns zur Sünde zu verführen.

Der Gärtner hat eine neue Art des Pfropfens eingeführt.

Dieser Zucker scheint mir nicht so weiß zu sein, wie der vorige war.

Heute träumte mir von meinem ehemaligen Lehrer.

Merkur und Venus sind der Sonne näher als die Erde.

Viel Waare wird ausgeführt zu Wasser und zu Lande.

Der feindliche Feldherr drohte, er werde bei längerem Widerstand die Stadt dem Boden gleich machen.

Das Korn liebt einen sandigen Boden.

In dieser Gegend sind hauptsächlich drei Erdarten.

Der Winter hat heuer zeitlich angefangen und spät aufgehört.

Bei einer Kälte von vierzig Graden gefriert das Quecksilber.

Du hast mir ein Geheimniß geoffenbart, welches schon der ganzen Welt bekannt war.

Panně Marii zjevil se anděl Gabriel.

Zkusiti. *Zkusím*, zdali se mi to podaří.

Učitel chtěl žáka *zkoušeti*, co umí z dějin anglických.

Đábel *zkoušel* Ježíše na poušti.

Bůh *zkouš* své věrné.

Zlý. *Zlé* svědomí nedalo zločinci pokoje.

Nevím ti rady, nebo to je *zlá* věc.

V dobrých a *zlých* věcech oba přátelé věrně při sobě stáli.

Zlá pověst předcházela advokáta, dříve než sám do města přišel.

Podle *zlého* příkladu rodičů vyrostly i děti.

Hospodář měl *zlého* psa, kteréhož jen v noci s řetězu pustil.

Ten dobrodruh v městě mnoho *zlého* natropil.

Otec měl mi za *zlé*, že jsem nechtěl býti kupcem.

Znamenati. Místa vztahující se k věci *znamenal* jsem v knize červeně.

Řečnick brzy *znamenal*, že žádný ho neposlouchá.

Rímská číslice v seznamu *znamená* dotýčný svazek dfla.

Zření. Vždycky *zření* své obracuj k tomu, co tobě nejprospěšnějšího.

Der Jungfrau Maria ist der Engel Gabriel erschienen.

Ich will versuchen, ob es mir gelingen wird.

Der Lehrer wollte den Schüler prüfen, wie er in der englischen Geschichte beschlagen sei.

Der Teufel versuchte Jesus in der Wüste.

Gott prüft seine Getreuen.

Das böse Gewissen ließ dem Verbrecher keine Ruhe.

Ich weiß dir nicht zu raten, denn das ist ein schlimmer Handel.

In Glück und Unglück hielten die beiden Freunde fest zu einander.

Ein übler Ruf gieng dem Advokaten voran, bevor er noch selbst in die Stadt kam.

Nach dem schlechten Beispiele der Eltern wuchsen auch die Kinder heran.

Der Grundwirth hatte einen bösen Hund, den er nur zur Nachtzeit von der Kette losließ.

Dieser Abenteuerer hat in der Stadt viel Unheil angestiftet.

Der Vater hat es mir übel aufgenommen, daß ich nicht Kaufmann werden wollte.

Ich habe im Buche jene Stellen, die sich auf die Sache beziehen, roth bezeichnet.

Der Redner nahm bald wahr, daß Niemand auf ihn hörte.

Die römische Zahl im Verzeichnisse bedeutet den betreffenden Band des Werkes.

Nichte dein Augenmerk immer darauf, was für dich das Vortheilhafteste ist.

Křesťané v tom trápení měli
věřit k Bohu.

Zřízení. V domě hraběcím
bylo zvláštní *zřízení.*

Podle *zřízení zemského* sejdě
se sněm každý rok v hlavním
městě.

Zůstati. Dlouho v tom po-
stavení nemohu *zůstati.*

V zimě *zůstáváme* ve městě,
v letě na venkově.

Z celého jmění po všech
ztrátách jen málo mně *zůstalo.*

To město posavad pusté *zů-
stává.*

Zůstali jsme vespolek na
tom, že příští pondělí odje-
deme.

Zvátí. Vděční Čechové *zvali*
císaře Karla IV. otcem vlasti.

K hostině *zvali* také byli
vojenští důstojníci.

Žádný. V celém stáde ne-
byla *žádná černá ovce.*

Žádný neví, kdy bude z ži-
vota povolán.

Žádost. Člověk rozumem
nadáný dovede krotiti své
žádosti.

Přicházím, abych vyplnil tvou
žádost.

Král milostivě vyslechl naši
žádost.

Že. Praveno mi, že pán *není*
doma.

Těším se, že jsi zdrav.

Že jsi neuposlechl dobré ra-
dy, vězíš nyní v nesnázích.

In dieser Drangsal richteten
die Christen ihre Augen auf Gott.

In dem gräflichen Hause bestand
eine besondere Einrichtung.

Nach der Landesordnung
kommt der Landtag jedes Jahr
in der Hauptstadt zusammen.

Lange kann ich in dieser Stel-
lung nicht bleiben.

Im Winter wohnen wir in
der Stadt, im Sommer auf dem
Lande.

Von dem ganzen Vermögen ist
mir nach allen Verlusten nur we-
nig geblieben.

Diese Stadt liegt bis jetzt öde.
Wir sind gemeinschaftlich über-
einkommen, daß wir am
nächsten Montage abreisen.

Die dankbaren Böhmen nan-
ten den Kaiser Karl IV. den
Vater des Vaterlandes.

Zu dem Gastmahl wurden auch
Offiziere geladen.

In der ganzen Heerde war
kein einziges schwarzes Schaf.
Niemand weiß, wann er
vom Leben abgerufen wird.

Der mit Vernunft begabte
Mensch ist im Stande seine Be-
gierden zu zähmen.

Ich komme, um dein Verlan-
gen zu erfüllen.

Der König hat huldreich un-
sere Bitte angehört.

Man sagte mir, der Herr wäre
nicht zu Hause.

Ich freue mich, daß du gesund
bist.

Weil du guten Rath nicht
befolgt hast, steckst du jetzt in Ver-
legenheit.

Že přece jednou jdeš!

Živ. Na ten den nezapome-
nu, dokud *živ* budu.

Ubohý muž s četnou svou
rodinou neměl nač *živu býti*.

Byl to podivný úkaz na o-
bloze, *jak živ* jsem nic podob-
ného neviděl.

Touto námitkou sáhl řečník
odpůrcům do *živého*.

Pes *živou věc* nechtěl do
rybníka.

Živiti. Ten dobrý muž prací
svých rukou *živí* nejen četnou
rodinu vlastní, ale i opuštěné-
ho sirotka.

Turci všecky křesťany pobili,
žádného *neživili*.

Život. *Život* náš nedlouho
trvá.

Otec vedl děti k ctnostnému
životu.

Život sedací nejde mně k
duhu.

Život toho hrdiny jest pa-
mátný.

Ten kabát má příliš dlouhý
život.

Užíval jsem léku toho vždy
na lačný *život*.

Děvče mělo *živůtek* zlatem
vyšívány.

Daß du doch einmal kommst.
Auf diesen Tag werde ich nicht
vergessen, so lange ich lebe.

Der arme Mann mit seiner
zahlreichen Familie hatte nicht zu
leben.

Es war eine sonderbare Er-
scheinung am Firmament, mein
Lebtag habe ich nichts Aehnli-
ches gesehen.

Durch diese Einwendung hat
der Redner seine Gegner bei der
empfindlichen Seite gepackt.

Der Hund wollte auf keiner-
lei Weise in den Teich hinein.

Dieser brave Mann ernährt
durch seiner Hände Arbeit nicht
nur seine zahlreiche Familie, son-
dern auch eine verlassene Waise.

Die Türken machten alle Chri-
sten nieder, ohne Jemand zu
schonen.

Unser Leben ist von kurzer
Dauer.

Der Vater leitete die Kinder
zu einem tugendhaften Lebens-
wandel.

Eine sitzende Lebensart
schlägt mir nicht gut an.

Der Lebenslauf dieses Hel-
den ist merkwürdig.

Dieser Rock hat eine zu lange
Taille.

Ich nahm diese Arznei immer
nüchternen Magens.

Das Mädchen trug ein mit
Gold gesticktes Leibchen.

II.

Spůsoby mluvení dle abecedního pořádku německého.

Abbringen. Nur die Erinnerung an die Mutter hat ihn von dem Verbrechen abgebracht.

Abgeben. Du bist zu leichtsinnig, ich mag mich mit dir nicht abgeben.

Abgestanden. Frisches Wasser ist besser als abgestandenes Bier.

Abhängen. Von dir hängt es ab, was du thun willst.

Von dieser Bedingung hängt die Entscheidung ab.

Abholen. Zur bestimmten Stunde hole den Vater ab.

Abfarten. Die Sache war gut abgefartet.

Abkommen. Es kam vom Vertrage ab, obgleich derselbe für beide Theile vortheilhaft war.

Ablegen. Ueber Aufforderung des Richters hat der Nachbar das Zeugniß abgelegt.

Wer einen falschen Eid ablegt, unterliegt einer schweren Strafe.

Der Betrüger wurde schwer

Jen upomínka na matku odvrátila jej od zločinu.

Jsi příliš lehkomyšlný, nemám s tebou čeho činiti.

Čerstvá voda jest lepší než zvětralé pivo.

Na tobě záleží, co chceš učiniti.

Na té výmince zavěšeno jest rozhodnutí.

V určitou hodinu dojde pro otce.

Věc byla dobře navlečena.

Sešlo se smlouvy, ačkoli byla prospěšna oběma stranám.

K vyzvání soudcovu vydal soused svědectví.

Kdo složí falešnou přísahu, propadá přísnému trestu.

Podvodník byl těžce trestán,

gestraft, weil er einen falschen Eid abgelegt hat.

Abnehmen. Die Christen nehmen beim Eintritt in die Kirche den Hut ab, die Juden beten mit bedecktem Haupte.

Aus dem Erfolge kannst du abnehmen, daß ich dir gut gerathen habe.

Am Morgen war ein starker Frost, gegen Mittag nahm aber die Kälte rasch ab.

Abrichten. Sechs Wochen reichen hin, die Rekruten im Gebrauche der Waffen abzurichten.

Ich habe den Hund abgerichtet, mir den Stock zu tragen.

Manche Eltern richten ihre Kinder schon in zarter Jugend zum Betteln ab.

Abschied. Nach zehnjähriger Dienstzeit erhielt mein Bruder den Abschied.

Die sterbende Mutter nahm Abschied von ihren Kindern.

Abziehen. Wegen Undankbarkeit hat der Onkel die Hand von ihm abgezogen.

Was die Arbeiter getrunken haben, wurde ihnen vom Lohne abgezogen.

Der Feind wollte die Stadt überrumpeln, mußte jedoch unverrichteter Sachen abziehen.

Der Wirth zog den Wein ab.

Das Rasirmesser ist stumpf, ich lasse es abziehen.

Abzug. Das Wasser hat keinen andern Abzug als über meine Wiese.

Der Sieger bewilligte dem Feinde freiem Abzug.

protože učinil křivou přísahu

Křesťané vcházejíce do kostela *smekají*, Židé modlí se s pokrytou hlavou.

Z výsledku lze ti *viděti*, že jsem ti dobře radil.

Ráno silně mrzlo, k poledni však zimy rychle *ubývalo*.

Šest neděl dostačí, aby se nováčkové *vycvičili* ve zbrani.

Naučil jsem psa, aby mi nosil hůl.

Mnozí rodiče *navádějí* své děti již v útlém věku k žebrotě.

Slouživ deset roků dostal můj bratr *propuštění*.

Umírající matka *loučila se* s dětkami.

Pro nevděčnost *odvrátil* od něho strýc ruku.

Co dělníci vypili, bylo jim ode mzdy *poraženo*.

Nepřítel chtěl se města překvapením zmocniti, musil však *odejít s nepořázenou*.

Hospodský *stočil* víno do láhví.

Britva jest tupá, dám ji *přetáhnouti*.

Voda nemá jiného *spádu* než po mojí louce.

Vítěz povolil nepříteli volný *odchod*.

Ackerbau. Der Ackerbau ist die nützlichste Beschäftigung. Die Slaven trieben seit jeher Ackerbau.

Alle sein. Er lebte zweire flott, dann war sein Geld alle.

In. In der großen Menge konnte ich den Freund an der Hand nehmen.

Am Tage des Gerichtes werden die Gottlosen zittern.

Sir kommen morgen am verabredeten Orte zusammen, willst du an der Gesellschaft Theil nehmen?

Es ist bereits an zehn Jahre, daß ich die Heimat nicht gesehen.

Anbeten. Die Heiden beten Götzenbilder an.

Anblick. Mir bricht das Herz beim Anblick der Verwüstung dieser schönen Gegend.

Der Sonnenaufgang war für den Knaben ein noch nie gesehener Anblick.

Anfangen. Vor einer Stunde war noch kein Wölkchen am Himmel, und schon fängt es an zu regnen.

Nach überstandener Krankheit ergriß mein Bruder an fleißig studiren.

Am Dezember fängt es schon um vier Uhr an finster zu werden.

Angeben. Durch seine Bildung und Gewandtheit gab er in allen Gesellschaften den Ton an. Der Nachtwächter hat den Verbrechler dem Gerichte angegeben.

Orba jest nejužitečnější zaměstnání.

Slované od jakživa pole vzdělávali.

Dvě léta hýřil, pak bylo po penězích.

Ve velikém zástupu poznal jsem přítele po hlase.

V den soudný budou se trásti bezbožníci.

Sejdeme se zítra na umluveném místě, chceš se účastniti společnosti?

Jest tomu již asi deset let, co jsem neviděl otčinu.

Pohané se klaní modlám.

Srdce mně puká při pohledu na spoustu té krásné krajiny.

Východ slunce byl pro hochy objev nevidaný.

Před hodinou nebylo ještě mráčku viděti, a již dává se do deště.

Povstav z nemoci jal se bratr můj pilně studovati.

V prosinci setmává se již ve čtyry hodiny.

Vzdělaností a obratností svou vedl slovo ve všech společnostech.

Ponocný udal paliče soudu.

Angehen. Die armen Leute mußten fremde Wohlthäter um Hilfe angehen.

Kümmere dich nicht um Sachen, die dich nichts angehen.

Angelegenheit. Mische dich nicht in meine Angelegenheiten.

Du hast mir in dieser Angelegenheit einen bedeutenden Dienst geleistet.

Ich muß einer dringenden Angelegenheit wegen nach Prag reisen.

Angreifen. Greife die Arbeit ernstlich an, und sie wird dir gelingen.

Muthig griff das Heer den Feind an.

Die lange Krankheit hat meinen Bruder sehr angegriffen.

Roths Vorhänge greifen die Augen an.

Früh nahm ich die Arbeit in Angriff und Abends war ich fertig.

Ankommen. Der Henschler ist mit seiner Kuge schlecht angekommen.

Es kommt auf dich an, ob die Sache gelingt.

Die Müllerin konnte es nicht darauf ankommen lassen, daß ihr Mann Alles verschwende.

Anschein. Das Stubenmädchen gibt sich den Anschein, als wüßte sie von nichts.

Dem Anscheine nach bekommen wir Regenwetter.

Anschlagen. Das Augengewasser schlug bei mir nicht an.

Diesen Dienst hat der Herr seinem Sekretär hoch angeschlagen.

Ubozí lidé musili u cizích dobrodinců pomoc žádati.

Nestarej se o věci, do kterých ti nic není.

Neplet se do mých věcí.

V té záležitosti prokázal jsi mně znamenitou službu.

Musím za pilnou příčinou do Prahy.

Dej se pořádně do práce a podaří se ti.

Udatně udeřilo vojsko na nepřítele.

Dlouhá nemoc bratra mého velmi zemdlila.

Červené záclony vrážejí oči.

Ráno chopil jsem se práce, a večer jsem byl hotov.

Pokrytec se svou lží zle pochodil.

Záleží na tobě, zdali se věc podaří.

Mlynářka nemohla připustiti, aby muž její všecko promrhál.

Panská se tváří, jakoby o ničem nevěděla.

Jak se zdá, dostaneme deštivé počasí.

Vodička na oči zůstala u mne bez účinku.

Službu tu pán svému tajemníku vysoce cenil.

Ansehen. Der junge Offizier sieht seinen Nebenbuhler mit scheelen Augen an.

Man sieht dem armen Menschen das Elend an.

Die Ankunft des Bruders sehe ich für einen Vortheil an.

Es hat das Ansehen, als ob der Friede gebrochen werden sollte.

Rede die Wahrheit ohne Ansehen der Person.

Anspruch. Der König von Frankreich machte Anspruch auf die spanische Krone.

Mein Bruder wird im Amte vielseitig in Anspruch genommen.

Ihr Sohn ist ein sehr anspruchloser Mann.

Der abgeschmackte Idiot macht so viel Ansprüche, daß er sich überall nur dem Gelächter preis gibt.

Auf jeden Fall will ich meine Ansprüche auf die Erbschaft des Onkels geltend machen.

Anstalt. Ich mache bereits Anstalt zur Unterbringung der Gäste.

Gegen die drohende Überschwemmung wurden umfassende Anstalten getroffen.

Die Stadt machte Anstalten zum Baue der Schule.

Anstand. Ich nahm keinen Anstand, dem redlichen Manne das verlangte Geld zu leihen.

Wenn dein Bruder ein anständiges Benehmen hätte, wir würden ihn ohne Anstand in unsere häuslichen Circle laden.

Jeder anständig gekleidete Mann findet dort Zutritt.

Mladý důstojník *se dívá* skrz prsty na svého soupeře.

Jest na chudasovi bídu *viděti*.

Příchod bratra *pokládám* za výhodu.

Podobá se, jakoby pokoj měl být porušen.

Mluv pravdu bez *ohledu* na osobu.

Král Francouzský *táhl se* ke koruně Španělské.

Bratr můj jest v úradě mnohostranně *zaměstnán*.

Váš syn jest mladík velmi *skromnýj*.

Ten omrzely nedouk tolik sobě *osobuje*, že všude jenom smích ze sebe dělá.

Na všecken způsob chci vyhledávat své *právo* na dědictví po strýci.

Ulystám se již k ubytování hostů.

Proti hroící povodni činěna jsou rozsáhlá *opatření*.

Město činilo *přípravy* k stavbě školy.

Nerozpakoval jsem se poctivému tomu muži půjčiti žádaných peněz.

Kdyby tvůj bratr měl *nějaké* spůsoby, bez *rozpakování* bychom jej zvali do své domácí společnosti.

Každý *slušně* ošacený člověk může tam vejíti.

Auf dem Anstande mußt du dich stille verhalten.

Anstrich. Der Schlaufopf weiß seiner Rede immer einen guten Anstrich zu geben.

Er thut eigentlich nichts besonderes, und doch hat es stets den Anstrich einer edlen That.

Anwandeln. Mich wandelte die Lust an, die Welt kennen zu lernen, und deshalb begab ich mich auf Reisen.

Ich bin noch so schwach, daß mich gestern im Theater mehrmal eine Ohnmacht anwandelte.

Auf. Du bist zu unvorsichtig, und auf diese Art kommst du oft in Verlegenheiten.

Gott hat den Menschen auf das Vollkommenste erschaffen.

Drei Brüder folgten schnell auf einander im Besitze des Gutes.

Da du die Arbeit auf dich genommen hast, so vollende sie auch.

Seine Strafe dauert auf Lebenszeit.

Der Wahlspruch der Bergleute ist: Glück auf.

Aufbieten. Zur Beseitigung des Schnees auf den Straßen wurde das Volk aus der Umgegend aufgebeten.

Du mußt Alles aufbieten, um diese Schwierigkeit zu überwinden.

Aufbrechen. Der Feldherr brach mit dem Heere um Mitternacht aus dem Lager auf.

Aufbringen. Ich konnte das Geld in der kurzen Zeit nicht aufbringen.

Na čekání musíš býti zticha.

Ten chytrák vždy umí slova svá dobře líčiti.

Nečiní vlastně nic obzvláštěního a přec to má vždy barvu šlechetného skutku.

Zachtělo se mi poznati svět, i vydal jsem se na cesty.

Jsem ještě tak sláb, že večera v divadle několikrát přicházela na mne mdloba.

Jsi příliš neprozřetelný, a takto přicházíš často do nesnází.

Bůh stvořil člověka co nejdokonaleji.

Tri bratři rychle po sobě následovali v držení statku.

Když jsi se uvázal v práci, tedy ji také ukonči.

Trest jeho trvá do života.

Heslo havířů jest: Na zdar.

K odstranění sněhu na silnicích byl svolán lid z okolí.

Musíš všechno vynaložiti, abysi překonal tuto obtíž.

Vádcе o půlnoci hnul se s vojskem z tábora.

Nemohl jsem peníze v té krátké době sehnati.

Er ist sehr aufgebracht, daß Sie ihn zum Narren gehabt haben.

Aufgeben. Ich habe den Brief Mittwoch auf die Post aufgegeben.

Mein Onkel wollte auf Reisen gehen, hat aber seinen Entschluß wieder aufgegeben.

Als auch die Bäder ihm nicht halfen, gab der Kranke alle Hoffnung auf.

Das Uebel ist unheilbar, auch der Arzt gibt schon den Kranken auf.

Nach diesen letzten Worten gab die Mutter den Geist auf.

Aufgeben. Als ich deinen Brief bekam, gingen mir erst die Augen auf.

Mein ganzer Gewinn ist in Rauch aufgegangen.

Das Seil ist nicht gerissen, nur der Knoten ging auf.

Nach dem warmen Regen ist das Getreide aufgegangen.

Der Schmerz hörte ganz auf, nachdem das Geschwür aufgegangen war.

Eins von eins geht auf.

Aufheben. Aufgeschoben ist nicht aufgehoben.

Um sechs Uhr hob der König die Tafel auf.

Kaiser Josef hat viele Klöster aufgehoben.

In der heutigen Nacht wurde eine ganze Diebsbande aufgehoben.

Aufkommen. Bei diesen Verhältnissen konnte der Fabrikant nicht aufkommen.

Dreimal in einem Jahre ist der

Velice se hněvá, že jste jej měl za blázna.

Ve středu dal jsem psaní na poštu.

Můj strýc chtěl cestovati, upustil ale zase od svého úmyslu.

Když ani lázně mu nepomohly, ztratil nemocný všecku naději.

Choroba jest nevyhojitelná, i lékař zoufá již o nemocném.

Po těchto posledních slovech vypustila matka ducha.

Když jsem obdržel tvůj list, teprv se mi oči otevřely.

Celý zisk můj proměnil se v dým.

Láno se nepřetrhlo, jen uzel se rozvázal.

Po teplém dešti obilí vzešlo.

Bolest docela přestala, když se byl nežit protrhl.

Jedna od jedné pojde.

Co se vleče, neutěče.

V šest hodin král vstal od stolu.

Císař Josef zrušil mnoho klášterů.

Dnes v noci byl celý zlodějský spolek polapen.

Při takových okolnostech nemohl se továrník zmocí.

Třikrát v jednom roce farář

Pfarrer schwer erkrankt und immer ist er wieder aufgekommen.

Auflaufen. Durch die Versicherung werden viele Kosten auflaufen.

In der Nacht ist das Schiff auf eine Sandbank aufgelaufen.

Aufmachen. Wir mußten die Glocke ziehen, damit man uns das Thor aufmache.

Um bald in die Stadt zu kommen, machten wir uns zeitlich auf.

Aufnehmen. Wir wurden von der Tante sehr freundlich aufgenommen.

Ein feindlicher Offizier hat die ganze Gegend aufgenommen.

Um die Steuer gerecht vertheilen zu können, wurden alle Grundstücke aufgenommen.

Der Bau hat mich viel gekostet, ich mußte Geld aufnehmen.

Über die ganze Verhandlung wurde ein Protokoll aufgenommen.

Aufräumen. Der Feind hat in der eroberten Stadt vollständig aufgeräumt.

Seit lange war meine Frau nicht so aufgeräumt wie heute.

Es ist bereits Mittag und noch ist in den Zimmern nicht aufgeräumt.

Aufschlagen. Das Schwurgericht hat auf dem Rathhause seinen Sitz aufgeschlagen.

Es war schon heller Tag, als ich die Augen aufschlug.

Schlage in der Bibel die Stelle nach, wo von dem Egyptischen Josef erzählt wird.

těžce stonal a vždy se zase uzdravil.

Vtělením do kněh vzejde mnoho útrat.

V noci vrazila loď na písčinu.

Musili jsme zvonit, aby nám vrata otevřeli.

Abychom brzy přišli do města, přivstali jsme sobě na cestu.

Byli jsme od tety velmi vlídně vítáni.

Nepřátelský důstojník okresbil celou krajinu.

Aby daň mohla býti spravedlivě rozvržena, byly všechny pozemky změřeny.

Stavba mne mnoho stála, musil jsem sobě peníze vyprůjčiti.

O celém jednání byl protokol sepsán.

Nepřítel v městě dobytém všecko vyloupil.

Dávno nebyla moje paní tak rozveselena jako dnes.

Již jest poledne a ještě nejsou pokoje uklizeny.

Porotní soud vzal své sídlo na radnici.

Byl již bílý den, když jsem oči otevřel.

Vyhledej v bibli místo, kde se vypravuje o Josefovi Egyptském.

Aufwerfen. Ich warf die Frage auf, ob der Antrag zeitgemäß sei.

Günther von Schwarzburg warf sich gegen Karl IV. zum Gegenkönig auf.

Aufziehen. Sieben Kinder hatte er, und dennoch hat er sie alle sehr anständig aufgezogen.

Der eitle Mensch merkte es nicht, daß ihn der Nachbar mit seinen Schmeicheleien bloß aufzog.

Augenblick. Der Kranke verlangte jeden Augenblick etwas Anderes.

Es blitzte und in demselben Augenblicke donnerte es auch schon.

Aus. Meine Frau ist aus Tabor.

Du blutest aus der Nase.

Tretet aus dem Wege.

Aus sich selbst.

Aus Mitleid gab ich dem Bettler ein Almosen.

Das Tischservice des Fürsten ist aus purem Gold und Silber.

Der General handelte aus eigener Willkür.

Die Predigt ist schon aus.

Der junge Mensch ist von Grund aus verdorben.

Jahr aus Jahr ein.

Der Verwalter geht bei uns aus und ein.

Er weiß nicht wo aus und ein.

Ausbleiben. Es ist eine solche Menge Schnee gefallen, daß auch die Post ausbleib.

Der Knabe erschrak so sehr, daß ihm der Athem ausblieb.

Učinil jsem otázku, zdali jest návrh na čase.

Vintř Švarcburský učinil se protikrálem naproti Karlu IV.

Sedm dítek měl a přece všecky velmi slušně *odchoval*.

Marnivý člověk neznamenal, že ho soused pochlebováním jen *nabíral*.

Nemocný *přes tu chvíli* žádal něco jiného.

Zablesklo se a v témž okamžení také již zahřmělo.

Moje žena jest z Tábora.

Ty krvácíš z nosu.

Ustupte z cesty.

Sám *od* sebe.

Z útrpnosti dal jsem žebráku almužnu.

Stolní nádoby knížete jest celé *od* zlata a stříbra.

Generál jednal o své ujmě.

Už je *po* kázání.

Ten mladík je *načisto* zkažen.

Rok *od* roku.

Správce často k nám *chodívá*.

Neví *kudy* kam.

Napadlo tolik sněhu, že ani pošta *nepřišla*.

Chlapec ulekl se, až se mu duch *zatajil*.

Ausbrechen. Nach langen Verhandlungen brach endlich der Krieg aus.

Beim Anblicke der Leiche brach die Mutter in Klagen aus.

Sechs Sträflinge sind aus dem Gefängnisse ausgebrochen.

Ausfall. Durch Hunger gedrängt machten die Belagerten einen Ausfall.

Der Rechnungsabschluß für das vergangene Jahr ergab einen Ausfall der Einnahmen.

Ausführen. Trotz allen Schwierigkeiten werde ich mein Vorhaben ausführen.

Das Getreide, welches im Lande nicht verbraucht wird, wird über die Grenze ausgeführt.

Ausgehen. Der wurde für keinen echten Ritter gehalten, wer nicht auf Abenteuer ausging.

Drei Tage war ich am Ausstand und immer bin ich leer ausgegangen.

Die Haare gehen mir aus, bald werde ich eine Glatze haben.

Die Besatzung gerieth in große Bedrängniß, als ihr die Vorräthe ausgegangen waren.

Dieser Fleck geht leicht aus, wenn er in lauge gewaschen wird.

Der Heizer hat so wenig zugelegt, daß das Feuer schon nach einer halben Stunde ausgegangen war.

Auskommen. Wenn du unverehelicht bleibst, kannst du mit diesem Gehalte gut auskommen.

Die ganze Gasse ist eingäschert, und man weiß nicht, in welchem Hause das Feuer ausgekommen ist.

Po dlouhém vyjednávání konečně *vypukla* válka.

Při pohledu na mrtvolu *dala se* matka do *bědování*.

Šest trestanců *vyhlámalo se* z vězení.

Hladem donuceni učinili obležení *výpad*.

Závěrkem účtu za minulý rok objevil se *schodek* v příjmech.

Přes všechny obtíže *vyvedu* svůj úmysl.

Obilí, které se nepotřebuje v zemi, *vyvází se* za hranice.

Nebyl považován za pravého rytíře, kdož *nevysel* na dobrodružství.

Po tři dni byl jsem na čekání a vždycky jsem *odešel s* prázdnou.

Vlasy mi *lezou*, hnedle budu mítí pleš.

Posádka přišla do velikých nesnází, když jí zásoby *došly*.

Ta skvrna snadno *pustí*, vypere-li se v louhu.

Topič tak málo přiložil, že oheň již po půl hodině *uhasl*.

Neoženíš-li se, můžeš s tímto služným dobře *vystačiti*.

Celá ulice vyhořela, a neví se, v kterém domě oheň *vyšel*.

Auslassen. Alle Stellen, welche auf die Religion Bezug hatten, waren in dem Buche ausgelassen.

Der Schullehrer hat seinen Zorn gegen die unschuldigen Kinder ausgelassen.

Das ist eine allgemein bekannte Sache, ich will mich hierüber nicht weiter auslassen.

Berkehre nicht mit Ludwig, denn er ist ein ausgelassener Knabe.

Ausmachen. Alle die kleinen Auslagen machen zusammen eine bedeutende Summe aus.

Die Sache muß zwischen uns ordentlich ausgemacht werden.

Ich wurde einer geringen Sache wegen ausgemacht.

Ausnehmen. Der Knabe wurde ertappt, als er im Walde Vögel ausnahm.

Die Gans ist schon geschlachtet, nimm die Eingeweide aus.

Jeder muß Kriegsdienste thun, das Gesetz nimmt Niemanden aus.

Von dieser Anhöhe nimmst sich die Gegend herrlich aus.

Ausreden. Der Graf wußte schon von der Sache, er ließ mich gar nicht ausreden.

Mit dem Regen wirfst du dich nicht ausreden, denn es regnete kaum eine halbe Stunde.

Ausrichten. Bis du den Bruder siehst, richte ihm einen Gruß von mir aus.

Mit dem Neben richtest du nichts aus, durch Thaten mußt du beweisen, daß du dich gebessert hast.

Aus schlagen. Im halben

Všecka místa, která se vztahovala k náboženství, byla v knize *vypuštěna*.

Učitel hněv svůj *vylil* na nevinné děti.

Toť věc vůbec známá, o tom nechci se dále *švřítiti*.

Neobcuj s Ludvíkem, neboť jest to *rozpuštělý* chlapec.

Všecka malá vydání *obnášejí* dohromady znamenitou sumu.

Ta věc musí mezi námi býti pořádně *ujednána*.

Pro nepatrnou příčinu byl jsem *vypeskován*.

Chlapec byl postižen, když v lese *vybíral* ptáky.

Husa jest zabitá, *vykuchej* ji.

Každý musí konati vojenskou službu, zákon žádného *nevymáá*.

S této výšiny *poskytuje* krajina překrásný *pohled*.

Hrabě věděl již o té věci, nedal mi ani *domluviti*.

Deštěm se *neomluviš*, neboť přšelo sotva půl hodiny.

Až se sejdeš s bratrem, *vyřič* mu pozdravení ode mne.

Nic *nevymluviš*, skutky musíš dokázati, že jsi se polepšil.

V polovici března stromy již

März schlugen die Bäume schon aus. *pučely.*

Der König hat das ihm von den Ständen angebotene Geschenk ausgeschlagen.

Gehe heute in's Theater, damit du dir die bösen Gedanken ausschlägst.

Das Zimmer, wo die Frau starb, wurde schwarz ausgeschlagen.

So viele Vorbereitungen wurden gemacht, und doch ist die Sache schlecht ausgeschlagen.

Neußerst. Im äußersten Falle verkaufe ich das Haus.

Der äußerste Preis ist fünf Thaler, billiger kann ich die Waare nicht geben.

Von allen Seiten umringt wagte der Feldherr das Neußerste.

Du mußt dein Neußerstes thun, um die Arbeit in zwei Tagen zu vollenden.

Aussetzen. Die Mutter wurde verurtheilt, weil sie ihr Kind ausgesetzt hat.

David setzte den Urias der Todesgefahr aus.

Der Stiefvater setzte der Tochter ein Jahrgeld aus, und kümmernte sich weiter nicht um sie.

Es ist leichter Jemanden die Fehler auszusetzen als sie zu verbessern.

Wasserdichte Gegenstände können immerhin dem Regen ausgesetzt werden.

Ich werde mich bemühen, den ausgesetzten Preis zu gewinnen.

Es ist eine so gründliche Arbeit, daß ich daran nichts aussetzen weiß.

Král zamítl dar, který mu stavové podávali.

Jdi dnes do divadla, abys se vyrazil ze zlých myšlének.

Pokoj, v němž paní skonala, byl černě potažen.

Tolik příprav se dělo, a přece se věc zle vydařila.

V nejhorším případě prodám dům.

Nejnižší cena jest pět tolarů, levnější nemohu zboží dáti.

Se všech stran obklíčen odvažil se vůdce na nejhorší.

Musíš co nejmožněji se přičiniti, abys práci ve dvou dnech ukončil.

Matka byla odsouzena, protože své dítě pohodila.

David vydal Uriáše v nebezpečení života.

Otčím, vyházával dceři roční plat, více se o ni nestaral.

Snáze jest, někomu chyby vytýkati nežli je oprávit.

Nepromokavé věci mohou vždy býti na dešť dány.

Pokusím se o to, abych vyřazenou cenu obdržel.

Jest to práce tak důkladná, že nemám co bych jí vytýskal.

Ausfatten. Mit vielen Borzügen des Geistes und des Herzens ausgestattet regierte der König glücklich.

Die Fürstin hat versprochen, daß sie drei Bräute ausfatten werde.

Aussehen. Ich kann nichts unternehmen, weil ich mein Geld aussehe habe.

Als sich der Feind der Stadt näherte, standen die Bewohner vielen Schrecken aus.

Austragen. Das Haus brannte ab, und damit war der Streit austragen, wer das Dach ausbessern soll.

Raum aus dem Hause gekommen hat er schon das ganze Geheimniß austragen.

Austreten. Der Schnee schmilzt rasch, der Fluß wird austreten.

Wegen hohen Alters ist der Vater aus dem Amte austreten.

Banf. Alle deine Aufgaben durch die Banf waren voll Fehler.

Die Prüfung rückt heran, und du schiebst noch immer die Arbeit auf die lange Banf.

Bauen. Der Landmann baut das Feld, um reichlich zu ernten.

Im Erzgebirge werden noch immer viele Erze gebaut.

Er hat ein Haus gebaut, und dadurch hat er sich verschuldet.

Nach wenn dich die Menschen verlassen, baue auf Gott.

Bedacht. Die Sache ist sehr wichtig, wir müssen mit Bedacht anfangen.

Mnohými přednostmi ducha i srdce *nadán* panoval král šťastně.

Kněžna přislíbila, že *vybyde* tři nevěsty.

Nemohu nic podniknouti, protože *mám* peníze *mezi* lidmi.

Když nepřítel blížil se k městu, obyvatelé *poznali* mnoho strachu.

Dům shořel, a tím byl spor *vyrovnán*, kdo má opravití střechu.

Sotva z domu vyšel, již *vyzradil* celé tajemství.

Sníh rychle taje, řeka se *rozvodní*.

Pro vysoké stáří *vystoupil* otec z úřadu.

Všecky tvé úlohy *skerz* *nashrz* byly plny chyb.

Zkouška se blíží a neustále ještě s prací *odkládáš*.

Rolník *vzdělává* pole, aby hojně sklízel.

V Rudohoří až posud *dobývají* se mnoho kovů.

Stavěl dům, a tím se zadlužil.

I když tě lidé opustí, *dávěj* v Boha.

Vše jest velmi důležitá, jest nám započítí s *rozvahou*.

Du mußt darauf Bedacht nehmen, daß heute die Arbeit abgeliefert werden soll.

Bedenken. Das Buch ist gut, ich trage kein Bedenken, es zu kaufen.

Die Wohnung ist klein, deshalb bedenke ich mich, ob ich sie mieten soll.

Bevor du anfängst, bedenke, ob deine Kräfte ausreichen.

Bedenken Sie doch.

Befinden. Die Arbeit wurde von der Kommission für schlecht befunden.

Wie befinden Sie sich?

Wir alle befinden uns wohl.

Befördern. In acht Tagen war die ganze Sendung nach Hamburg befördert.

Mein Bruder heirathete nicht früher, bis er im Amte befördert wurde.

Die Neigung zum Trunke hat den jungen Mann aus der Welt befördert.

Begeben. Drei Tage werde ich mich in Pilsen aufhalten, dann werde ich mich nach München begeben.

Er war vier Jahre Missionär und begab sich in die größten Gefahren.

Ich habe mich meines Rechtes auf die Erbschaft begeben.

Zehn Jahre dauerte der Prozeß, endlich hat sich mein Bruder seines Rechtes begeben.

Es blieb ihm nichts übrig, als sich in den Schutz der göttlichen Vorsehung zu begeben.

Begehen. Der Tag des

Mušíš na to *pamatovati*, že se dnes práce odevzdátí má.

Kniha jest dobrá, *neváhám* ji koupiti.

Byt jest malý, proto se *roz-mýšlím*, mám-li ho najmouti.

Dříve než počneš, *považ*, zdali dostačí tvé síly.

Mějte pak *povážení*.

Práce *uznána* jest od komise za špatnou.

Jak se *máte*?

Jsme všickni *zdrávi*.

V osmi dnech byla celá zásilka do Hamburku *dopravena*.

Bratr můj neoženil se dříve, dokud v úradě nebyl *povýšen*.

Náchylnost k pití *sprovodila* toho mladíka se světa.

Tři dni zdržím se v Plzni, potom *odeberu* se do Mnichova.

Byl čtyry leta misionářem a *vydával* se v největší nebezpečnosti.

Vzdal jsem se práva k dědictví.

Deset let trvala pře, konečně *upustil* bratr od svého práva.

Nic mu nezbyvalo, než *utéci* se pod křídla prozřetelnosti božské.

Den vítězství *slavili* obyva-

Sieges wurde von den Bewohnern jedes Jahr feierlich begangen.

Aus Meid hat der Soldat das Verbrechen begangen.

Begreifen. Lange konnte ich mir es nicht erklären, aber jetzt begreife ich die Sache.

Der Katechismus begreift in sich die vorzüglichsten Glaubenslehren des Christenthums.

Begriff. Die Mehrzahl der Begriffe entsteht durch Vermittelung der Sinne.

Aus Begriffen bildet man Urtheile.

Er sprach eine ganze Stunde über Electricität und doch hat er keinen Begriff davon.

Sie können sich keinen Begriff machen, wie geizig der Alte ist.

Wir waren im Begriffe abzureisen, als der Brief ankam.

Behaupten. Der Botc behauptete, daß der Blitz die Erde gespalten habe.

Nach blutigem Kampfe hat endlich der König das Schlachtfeld behauptet.

Bei. Bei Prag beginnt der Schnitt um vierzehn Tage früher als bei Pisek.

Den ganzen Tag geht er müßig, und dann arbeitet er bei Lichte.

Heute geht keine Arbeit bei Seite, es wird schon dunkel.

Bei Gott, ich rede die Wahrheit!

Bei meiner Ehre, ich schreibe ihm keine Zeile mehr.

Bei Tage bekam ich keine Pferde, deshalb mußte ich bei Nacht reisen.

telé každý rok.

Ze závisti spáchal voják zločin.

Dlouho jsem si to nemohl vysvětliti, ale teď jsem doma.

Katechismus obsahuje v sobě nejhlavnější učení křesťanské víry.

Větší část ponětí vzniká pomocí smyslu.

Z pojmů skládají se úsudky.

Celou hodinu mluvil o električnosti, a přec o ní nemá ani zdání.

Nemůžete si ani pomyslet, jak skoupý jest ten stařec.

Chystali jsme se odjeti, když přišlo psaní.

Posel tvrdil, že bleskem dub byl rozštípen.

Po krvavém boji konečně král obdržel pole.

U Prahy počínají žně o čtrnáct dní dříve než u Písku.

Celý den zahálal a pak pracuje při svíčce.

Podlož nyní práci na stranu, setmívá se.

Při sám Bůh, mluvím pravdu.

Na mou čest, ani řádky mu více nebudu psát.

Ve dne nedostal jsem koně, pročež musil jsem cestovati v noci.

Der Richter nannte die Zeugen
beim Namen.

Komme Morgen bei Zeiten zu
mir, damit wir uns noch be-
rathen.

Als der Sohn aus Amerika
zurückkehrte, war der Vater noch
beim Leben.

Die Tochter fand ihre Mutter
nicht mehr beim Leben.

Alle Mittel hast du bei der
Hand, du kannst dich mit nichts
ansprechen.

Beilegen. Durch Zureden
der Freunde wurde endlich der
Streit beigelegt.

Alle Zeitungen schreiben davon,
und doch kam ich der Sache kei-
nen Glauben beilegen

Beissen. Der Hund hat den
Knaben in die Hand gebissen.

Ich konnte nicht schlafen, so
sehr haben mich die Flöhe ge-
bissen.

Der Schmitter wurde von einer
Schlange gebissen und mußte
sechs Wochen liegen.

Befehren. Dieser eifrige
Missionär hat über drei Tausend
Heiden zum christlichen Glauben
bekehrt.

Bis zu seinem zwanzigsten
Jahre war er ein Verschwender,
dann aber bekehrte er sich voll-
kommen in seinem Lebenswandel.

Bekennen. Der Angeklagte
bekennt sich dazu, daß er mit
der Waffe unvorsichtig umgegan-
gen ist.

Reumüthig bekannte die Tocht-
er ihre Schuld und versprach
Besserung.

Soudce volal svědky zejména.

Přijď zitra v čas ke mně,
abychom se ještě uradili.

Když se syn z Ameriky na-
vrátil, byl otec ještě živ.

Dcera nenalezla matku více
na živě.

Všecky prostředky máš po
ruce, nemůžeš se na nic vy-
mlouvati.

Domlouváním přátel byl ko-
nečně spor *vyrovnán*.

Všecky noviny o tom píší,
a přec nemohu věci víru *dáti*.

Pes *kousl* chlapce do ruky.

Nemohl jsem spáti, neboť
mne blechy velmi *štípaly*.

Žnec byl hadem *uštknut* a
musil šest neděl ležeti.

Tento horlivý misionář *obrá-
til* přes tři tisíce pohanů na
víru křesťanskou.

Až do dvacátého roku byl
marnotratníkem, pak se ale
zcela *polepšil*.

Obžalovaný *zná* se k tomu,
že neopatrně se zbrání za-
cházel.

Pokorně *vyznala* dcera svou
vínu a slíbila polepsení.

Bekleiden. Nicht nur die Wohnung gibt er ihm, sondern er bekleidet auch seine Kinder.

Neben der Schule bekleidet der Lehrer auch das Amt eines Waisenverwalters.

Belang. Obzwar wenig beachtet, ist dieses Bild dennoch ein Werk von Belang.

Ob ich heute oder morgen komme, ist nicht von Belang.

Belangen. Thue was du willst, was mich belangt, ich werde mich an der Unternehmung nicht theiligen.

Wegen aufreizenden Reden wurde er bei Gerichte belangt.

Belegen. Das Ausnehmen von Vogelnestern wurde mit Strafe belegt.

Wegen Unordnung in den Rechnungen ist der Gehalt des Buchhalters mit Verbot belegt.

Zur besseren Verdeutlichung hat der Professor seinen Vortrag mit Beispielen belegt.

Bemächtigen. Napoleon bemächtigte sich der Rheinländer.

Das Gericht bemächtigte sich bereits des Verbrechers.

Benahmen. Dein Brief hat mir alle Hoffnung benommen.

Der Arzt benahm mir das Vorurtheil, daß mir das Baden schadet.

Benimm dich freundlich auch gegen Menschen niederen Standes.

Beobachten. Die Auguren haben den Flug der Vögel aufmerksam beobachtet.

Ich kann nicht anders handeln,

Nejen byt mu poskytuje, ale i dítky jeho *přirodívá.*

Mimo školu *zastává* učitel také úrad sirotčího.

Jakkoli málo všimán, jest obraz ten nicméně dílo *značné ceny.*

Přijdu-li dnes nebo zítra, na tom nic *nezáleží.*

Učiň jak chceš, co se mne *týče*, já se podniku nesúčastním.

Pro pobuřující řeči byl *po- háněn* k soudu.

Na vybírání ptáků byla *po- kuta uložena.*

Pro nepořádek v účtech jest služné kněhvedoucího *zastaveno.*

K lepšímu objasnění *doložil* profesor přednášku svou příklady.

Napoleon *opanoval* Porýnsko.

Soud *ujistil* se již zločincem.

Tvůj list *zbažil* mne vši nádeje.

Lékař *vyvedl* mne z před- sudku, že mně koupání škodí.

Chovej se přívětivě i k lidem nízkého stavu.

Augurové bedlivě *pozorovali* let ptactva.

Nemohu jinaké jednati, neboť

denn ich muß die Vorschrift beobachten.

Bereit. Du kannst mich rufen, wann du willst, ich bin immer bereit.

Das Heer machte sich bereit, in das feindliche Land einzufallen.

Bereiten. Die Mutter blieb zu Hause, um die Mahlzeit zu bereiten.

Er entschlug sich aller irdischen Sorgen und bereitete sich zum Tode.

Berg. Die Haare stehen mir zu Berge, wenn ich daran denke.

Der junge Chemiker hat eine wichtige Erfindung gemacht, aber er hält damit noch hinter dem Berge.

Der Hofrath hat mir goldene Berge versprochen, und that dennoch nichts für mich.

Als es zur Ausführung kam, war der Betrüger über alle Berge.

Viele Leute prahlen mit ihren Kenntnissen, und wenn sie dieselben nachweisen sollen, so stehen die Ohren am Berge.

Bescheid. Johann war An-
genzeuge, er wird am besten Bescheid wissen.

Ueber alles dies weiß ich bes-
sern Bescheid als du.

Hier sehen Sie, welchen Bes-
cheid ich vom Ante bekam.

Mein Bruder weiß überall in
der Stadt gut Bescheid.

Aus Höflichkeit mußte ich ihm
Bescheid thun.

Beschlag. Zur Deckung des
Schadens wurde die Waare in
Beschlag genommen.

musím zachovávat

Zavolej mne kd
vždy *pohotově.*

Vojsko *chystal*
vpád do země nej
Matka zůstala
strojila jídlo.

Zprostiv se svět
stí *připravoval se*

Vlasy mi *vzchá*
když si na to pon
Mladý lučebník
žitý vynález, ale
ještě.

Hory doły mně
sliboval, a přece
mne ničeho.

Když se jednalo
byl *podvodník ten*

Mnozí lidé vy
svými vědomostmi
mají prokázati, dáv
nová vrata.

Jan byl očitedm
to bude *nejlépe vě*

O tom všem le
mám než ty.

Zde vidíte, jak
jsem obdržel od ú

Můj bratr všud
trefi.

Ze zdvořilosti
mi *připíti.*

K uhrazení škod
obstaveno.

ag auf den Schrän-
einem Silber.

de. Die Armen-
für die Gemeinde

ich werde.
n der Zahlen macht
erde.

ndreimal beim Amte
geführt, und den-
im Alten geblieben.

Die Krone ist reich
und Perlen besetzt.
des Hofherrn war

Treffen besetzt.
n besetzten Prag.

Ich kann mich
en, daß ich diesen
ört hätte.

dich nicht lange, denn
st kostbar.

der wollte anfangs
eden, dann aber be-
eines ändern.

Die Familie ist im
es Feldes bereits
nerationen.

Tode des Vaters
gste Sohn das Gut

urde vom Gerichte in
s Hauses eingeführt.

Der Bruder ist
ng aus der Botanik
en.

ng getraute sich nicht
t bestehen.

Waschine besteht
tücken.

bestehen aus Zellen.
laß meines Onkels

in einem Hause und in
2.

Kování na skříních bylo z
ryzého stříbra.

Opatřování chudých jest obci
velikým břemenem.

Pamatování čísel činí mi
obtíž.

Třikrát jsem již podal stíž-
nost k úřadu, a přece vše zů-
stalo při starém.

Koruna jest bohatě drahými
kameny a perlami vykládána.

Oděv dvoránův byl zlatem
přemován.

Prusové obsadili Prahu.

Nemohu se upamatovati, že
bych to jméno byl kdy slyšel.

Nerozmýšlej se dlouho, ne-
boť každá hodina jest drahá.

Můj bratr s počátku chtěl
býti knězem, pak ale se jinak
rozmyslil.

Rodina jest v držení toho
pole již po tři pokolení.

Po smrti otcově uvázal se
nejmladší syn ve statek.

Soudem byl dědic uveden v
držení domu.

Bratr dobře obstál při zkou-
šce z rostlinopisu.

Zbabělec netroufal si pod-
stoupiti nebezpečství.

Celý stroj skládá se ze se-
dmi kusů.

Byliny jsou složeny z buněk.

Pozůstalost mého strýce zá-
leží v domě a v hotových pe-
něžích.

Dein Bruder hat mich beleidiget, ich bestehe auf Abbitte.

Von allen Seiten wurde dem Vorsteher zugeredet, er aber bestand auf seiner Meinung.

So lange die Welt besteht, ist etwas Solches unerhört.

Der Knabe wird alle Tage ausgelassener, es ist mit ihm nicht mehr zu bestehen.

Bestimmen. Das Gericht bestimmte die Frist zur Tagfahrt.

Die Regierung hat eine Verbesserung bestimmt auf die Verbesserung des Bodens.

Dieses Geld habe ich zum Einsatz in die Lotterie bestimmt.

Die Dauer des Militärdienstes ist gesetzlich bestimmt.

Bestimmung. Es ist eine gesetzliche Bestimmung, daß jede Eingabe an die Behörde gestempelt sei.

Durch die Bestimmung des Durchmesser weiß man auch den Inhalt der Kreisfläche.

Die Bestimmung dieses Rades besteht darin, daß die Bewegung auf die Welle des zweiten Rades übertragen werde.

Die Bestimmung des Menschen wird im Erdenleben nur zum Theile erreicht.

Bestürmen. Der Feind bestürmte die Stadt, wurde aber zurückgeschlagen.

Täglich bestürmt mich mein Sohn mit Bitten, daß ich ihn zum Compagnon annehme.

Betracht. In Betracht dessen, daß er verhehlicht ist, beflaut der Gärtner eine Zulage.

Tvůj bratr mne urazil, stojím na odprošení.

Se všech stran bylo přednostovi domlouváno, on ale trval na svém mínění.

Co svět světem stojí, nikdo nic takového neslyšel.

Chlapec každým dnem jest rozpustilejší, nelze s ním více obstáti.

Soud uložil rok ke stání.

Vláda ustanovila odměnu na zlepšení půdy.

Tyto peníze odhodlal jsem na sázku do loterie.

Trvání vojenské služby jest zákonem určeno.

Jest zákonní ustanovení, aby každé podání k úřadu bylo kolkem opatřeno.

Udáním průměru jest známa i plocha kruhu.

Účelem kola toho jest, aby pohyb převeden byl na hřídel kola druhého.

Povolání člověka v životě pozemském jen s částí se vyplňuje.

Nepřítel hnal útokem na město, byl však odražen.

Každý den doléhá na mne syn prosbami, abych jej přijal za společníka.

Vzhledem toho, že jest ženat, obdržel zahrádník přídavek.

du anfängst, mußt du
nde in Betrachzt ziehen.
gen. Die ganze Ein-
es Pfarrers betragt
inlden.

ge dich so, daß dich
schen achten.

ffen. Die ganze An-
betraf meinen Nach-
richt mich.

Weib des Chalupners
eits zweimal beim Obst-
betroffen.

iben. Meine Schwester
Heransgabe ihres Erb-
ig betrieben.

sen Mitteln betrieb er
il zum Abgeordneten.
treibe den Handel schon
e.

ten. Die Tante hat
enten verboten, ihr Haus
ten.

Serbrecher konnte nicht
denn er wurde auf der
reten.

anerte auf den Dieb, um
er That zu betreten.

eb. Nachdem der Fa-
ke Maschinen erhalten,
as Geschäft in Betrieb.
ingenieur wurde Aufgabe,
steb der Eisenbahn zu

etrieb des Bergwer-
t jedes Jahr mehr in's

hren. Der Wirth be-
das Geld bei sich bis
ist des Bruders.

trich große Vorsicht wur-
: Schaden bewahrt.

Dříve než počneš, *važuj*
všecky okolnosti.

Celý příjem farářův *obnáší*
tisíc zlatých.

Chovej se tak, aby si tě do-
bří lidé vážili.

Celá věc *tykala* se souseda,
nikoli mne.

Chalupníková žena byla již
dvakrát *zastižena* při krádeži
ovoce.

Má sestra usilovně *nastupo-
vala* na vydání svého podflu.

Všemi prostředky *domáhal*
se zvolení svého za poslance.

Provozují obchod již po tři
léta.

Teta zakázala studujícímu,
aby *nevkročil* do jejího domu.

Zločinec nemohl zapírat, ne-
boť byl *dopaden* při skutku.

Šhali na zloděje, aby jej *po-
stihli* při skutku.

Fabrikant obdržev stroje *u-
vedl* závod v činnost.

Inženýrovi bylo uloženo, aby
řídil činnost železnice.

Těžení hor každým rokem
více zaniká.

Hospodský *choval* peníze u
sebe až k příchodu bratrovu.

Jenom velikou opatností byl
jsem *zachráněn* od škody.

Bewußt. Dessen bin ich mir bewußt, daß ich nie nach Ehrenstellen gestrebt habe.

Hier handelt es sich um den bewußten alten Streit.

Bezeigen. Dadurch wirst du dich nicht erniedrigen, wenn du deinem Vorgesetzten Ehre bezeigst.

Die Schwester hat sich gegen ihre Freundin stets gefällig bezeigt.

Bilden. Durch fleißiges Lesen bildete er seinen Geist.

Das Mädchen war schön gebildet und hohen Wuchses.

Bildung. Die Bildung dieser Felsen reicht in die vor-sündfluthliche Periode.

Die Bildung des Geistes ist die erste Aufgabe der Schule.

Billig. Es ist billig, daß du deinen gewesenen Lehrer ehrst.

Es ist eine billige Sache, daß der Reiche mehr beitrage, als der minder Bemittelte.

Die Waare ist billig, denn ich kaufe sie aus der ersten Hand.

Ich habe den Garten um einen billigen Preis gekauft.

Ein billig denkender Mensch bietet nicht weniger, als die Waare werth ist.

Bitten. Um Verzeihung zu bitten, wenn man gefehlt hat, ist keine Schande.

Wenn ich heirathen werde, will ich auch meine Nachbarn zur Hochzeit bitten.

Ich kam heute nicht ins Amt gehen, ich bin zu Gebatter gebeten worden.

Was er durch Drohungen nicht erreichen konnte, erlangte er durch Bitten.

Toho jsem si vědom, že jsem nikdy nebažil po důstojnostech.

Zde jedná se o známou starou při.

Nesnížíš se, vzdáš-li čest svému představenému.

Sestra se vždy *prokazovala* ochotnou k své přítelkyni.

Pilným čtením *vzdělával* ducha.

Dívka byla krásné *tvářnosti* a vysokého vzrůstu.

Utvár těchto skal sahá do doby předpotopní.

Vzdělání ducha jest přední úlohou školy.

Jest *slušno*, abysi ctíl svého bývalého učitele.

Jest věc *náležitá*, aby boháč větší částkou přispíval, nežli člověk méně zámožný.

Zboží jest *laciné*, neboť beru je z první ruky.

Koupil jsem tu zahradu za *obstojný* peníz.

Uznalý člověk nepodává méně, než zač stojí věc.

Prositi za odpuštění, když jsme chybili, není žádná hanba.

Až se budu ženit, *pozvu* i sousedy své na svatbu.

Nemohu dnes jíti do úřadu, byl jsem *požádán* za kmotra.

Čeho se nemohl dohroziti, *doprosil* se.

Bitter. Das Eishauen ist eine bittere Arbeit.

Es ist ein bitteres Brot, Nachwächterdienste zu thun.

Blatt. Bisher ist es dem Pächter gut gegangen, allein jetzt hat sich das Blatt gewendet.

Ich nehme mir kein Blatt vor den Mund.

Bleiben. Wenn du nicht Wort hältst, dann bleibe auch ich ein Lügner.

Die Ladung war zu groß, der Wagen blieb stecken.

In der Schlacht bei Königgrätz ist mein Bruder geblieben.

Wo er keine gute Küche spürt, dort ist seines Bleibens nicht.

Blicken. So lange du deine Aufgabe nicht kannst, laß dich nicht vor mir blicken.

Weil der Schuldner zahlen soll, laßt er sich nicht blicken.

Bloß. Bei der letzten Produktion hat sich der eingebilbete Aufhänger bloß gestellt.

So viel Lärm hat es gemacht, und doch war das ganze ein bloßes Geschwätz.

Blut. Gut und Blut gab das Volk für seinen König.

Der rohe Fuhrmann mißhandelte das Pferd bis aufs Blut.

Das Mädchen war noch blutjung, als ihr beide Eltern starben.

Bei diesem Unternehmen wirst du blutwenig verdienen.

Das Blut wallt mir auf, wenn ich diese Thierquälerei sehe.

Boden. Obzwar der Gensdarm schwach ist, hat er doch den Räuber zu Boden geschlagen.

Sekání ledu jest *krvavá* práce.

Jest to *perný* kousek chleba, býti ponocným.

Posud se pachtýři dobře vedlo, ale nyní se *kostky* převrhly.

Nedávám si *dlaň* před ústa.

Když nedostojíš slovu, pak i já *zůstanu* ve lži.

Náklad byl přílišný, vůz *uváznu*.

V bitvě u Králové Hradce *padl* můj bratr.

Kde necítí dobrou kuchyni, tam není jeho *stání*.

Pokud nebudeš umět úlohu, *nechoď* mi na oči.

Protože má dlužník platiti, ani se *neukáže*.

Při posledním představení ukázal domýšlivý začátečník svou *slabost*.

Tolik hluku to nadělo, a přece bylo vše *pouhé* tlachání.

Statek i život nasadil národ za svého krále.

Snrový vozka týral koně až do *živého*.

Dívka byla ještě *mladoučká*, když jí zemřeli oba rodiče.

Při tomto podniku *pramálo* získáš.

Krev se mi pění, když patřím na takové trýznění zvířecí.

Ačkoli četník jest slabý, přece *povázil* zbojníka.

Der Feind drohte, er werde die Stadt dem Boden gleich machen.

Böse. Nichts nicht parteisch, es würde böses Blut machen.

Ich trug immer enge Stiefel, davon habe jetzt ich einen bösen Fuß.

Es ist ein böser Mensch, den man nicht genug meiden kann.

Das war der böse Feind, der ihm diesen Gedanken eingegeben hat.

Mache den Hund nicht böse, sonst beißt er dich.

Mit einem unschuldigen Worte habe ich die Schwester böse gemacht.

Der sieht finster aus, sicher führt er Böses im Schilde.

Brauchen. Jetzt braucht der Vater den Karlsbader Sprudel, dann geht er nach Teplitz.

Der junge Mann ist sehr dienstfertig, er laßt sich zu Allem brauchen.

Du bist mit Allem versehen, du brauchst kein Geld.

Der Herr braucht es nur zu sagen, und es wird geschehen.

Der Thor soll nicht so groß thun, er wird mich noch brauchen.

Brechen. Es waren unzertrennliche Freunde, aber endlich haben sie doch mit einander gebrochen.

Das Herz bricht mir, wenn ich das Elend sehe.

Die Augen brechen ihm, er kennt schon Niemanden.

Mit brechenden Augen nahm der Vater Abschied von den Kindern.

Nepřítel hrozil, že město se zemí srovná.

Nesuď strannicky, spůsobilo by to *pohoršení*.

Vždycky jsem nosil těsné boty, nyní mám z toho *bolavou* nohu.

Jest to *zlomyslník*, jemuž nelze se dost vyhybatí.

Byl to *zlý duch*, jenž mu vnuknul tuto myšlenku.

Nerozzlob psa, sice tě pokouše.

Nevinným slovem *rozhněval* jsem sestru.

Ten se mračí, jistě kuje něco *zlého*.

Nyní *užívá* otec Karlovarského zřídla, pak půjde do Teplice.

Ten mladík jest velmi úslužný, dává se ke všemu *potřebovati*.

Jsi vším zaopatřen, *netřeba* ti peněz.

Ať to pán jenom řekne, a stane se.

Ať se ten zpozdilec tak nevypíná, však on ještě *rád přijde*.

Byli nerozdišní přátelé, konečně přece se spolu *rozkmotřili*.

Srdce mi *puká*, když patřím na tu bídu.

Zrak se mu *trhá* (oči mu *jdou v sloup*), nezná již nikoho.

S očima *hasnoucima* loučil se otec s dětmi.

Der Feind brach aus dem Walde heraus und warf sich auf uns.

In der Nacht sind Diebe in den Keller eingebrochen.

Jetzt werde ich bald andere Mittel ergreifen, denn die Geduld bricht mir schon.

Diese Erfindung brach anderen Forschungen die Bahn.

Es wird eine Straße gebaut werden, man bricht schon den Stein.

Die Sonne bricht aus den Wolken hervor.

Nach einem Jahre wurde der Friede gebrochen.

Er hat es mir bei seiner Ehre versprochen, und dennoch brach er sein Wort.

Bringen. Bringe den Knaben her, ich will mir ihn ansehen.

Ich habe dir das Buch gebracht, um welches du mich ersuchtest.

Ich bin zufrieden, wie es der Zufall bringt.

Der Südwind bringt Regen.

Bearbeite den Boden und er wird Früchte bringen.

Diese Unternehmung wird keinen Gewinn bringen.

Ich habe meinem Bruder viele Opfer gebracht, und alles war vergebens.

Nachdem der leichtsinnige Mensch sein Vermögen durchgebracht, bequeme er sich endlich zur Arbeit.

Durch dauernde Besserung wirst du alle früheren Fehlstritte in Vergeffenheit bringen.

Nepřítel vyrazil z lesa a vrhl se na nás.

V noci vloupli se zloději do sklepa.

Brzy uchopím se jiných prostředků, nebo už mne přechází trpělivost.

Tento vynález klesl cestu jiným výskumům.

Bude se stavět silnice, kamen se již láme.

Slunce vyskakuje z oblaků.

Po roce zrušen jest mír.

Slíbil mně to na svou čest a přece nestál v slovu.

Priveď sem toho chlapce, chci se na něj podívat.

Přinesl jsem ti knihu, za kterou jsi mne požádal.

Jsem spokojen, jak kostka padne.

Jižní vítr přináší dešť.

Vzdělávej půdu a bude vydávati plod.

To podniknutí nic nevynese.

Mnohé oběti jsem pro bratra činil a vše bylo marno.

Prohýřiv jmění teprv měl se lehkomyšlník ku práci.

Trvalým polepšením uvedeš všechny dřívější poklésky v zapomnutí.

Diese Waare ist unmodern, die wirst du kaum an Mann bringen.

Während des Gelages brachten die Bedienten fünf Flaschen Wein beiseite.

Bringe die Schriften in Ordnung.

Die Sache bringt es mit sich, daß ich diesem Fremdling nicht trauen darf.

Ich habe erst heute in Erfahrung gebracht, daß Ihre Schwester verheirathet ist.

Meine Leichtgläubigkeit hat mich um viel Geld gebracht.

Es wurde bald unter die Leute gebracht, daß ich meinen Onkel beerbt habe.

Die herrschsüchtige Frau hat ihren Mann ganz unter ihre Gewalt gebracht.

Man konnte den Stein nicht von der Stelle bringen.

Die Lotterie wird den leidenschaftlichen Spieler noch von Sinnen bringen.

Man konnte den Dieb nicht dazu bringen, daß er bekenne.

Gegen so viele Hindernisse konnte ich nichts zu Stande bringen.

Bringe die Bedingungen zu Papier.

Die Mutter konnte das Kind nicht zur Ruhe bringen.

Der Fischer zog den Knaben aus dem Wasser und brachte ihn wieder zu sich.

Bruch. Seitdem der Vater todt ist, geht Alles in die Brüche.

Wegen einer Kleinigkeit ist es zwischen ihnen zum Bruche gekommen.

Toto zboží jest již zastaralé, sotva je odbudeš.

Mezi hostinou odstranili sluhové pět láhví vína.

Spořádej spisy.

Věc to s sebou nese, že nemohu v toho cizince důvěřovati.

Zvěděl jsem teprv dnes, že vaše sestra jest vdána.

Moje lehkověrnost připravila mne o mnoho peněz.

Brzy se rozhlásilo, že jsem dědil po svém strýci.

Pánovitá žena přivedla muže svého zcela pod svou moc.

Nemohli tím kamenem ani hnouti.

Loterie zbaví toho náruživého hráče ještě rozumu.

Nemohli zloděje k tomu přiměti, aby se přiznal.

Proti tak mnohým překážkám nemohl jsem nic dokázati.

Sepiš výminky.

Matka nemohla dítě upokojiti.

Rybář vytáhl chlapce z vody a vzkřísil ho.

Po smrti otcově všecko hyne.

Pro maličkost se rozdvajili.

Brust. Er mag sich noch so sehr in die Brust werfen, man merkt ihm doch den Idioten an.

Dank. Gott sei Dank, meine Mutter ist genesen.

Durch diesen Dienst hat sich der Arzt den Grafen sehr zu Dank verpflichtet.

Daran. Der Holzhändler hat zehn Klöße gekauft und viel Geld daran verdient.

Der Knabe hat seine Lust daran, wenn es recht knallt.

Daran liegt mir nichts, ob du dich ärgerst.

Daran thust du wohl, daß du diese Gesellschaft meidest.

Gestern war der Better gesund und heute ist er daran zu sterben.

Der Hausmeister schnitt sich in den Finger und starb daran.

Darben. Spare, damit du nicht einst darben mußt.

Der Vater darbt sich Alles vom Munde ab, um es nur auf die Kinder verwenden zu können.

Darein. Lasse die Weiber streiten und mische dich nicht darein.

Ich muß mich schon darein ergeben.

Darnach. Wie ich mit meinem Vermögen gebahre, darnach hat Niemand zu fragen.

Was frage ich darnach, ob der Rock nach der Mode ist.

Der Vater hat sich deutlich ausgesprochen, richte dich darnach.

Darum. Die Mutter wird den Onkel begleiten, er hat sie darum angesprochen.

Necht se vypíná jak chce, přec každý v něm pozná hlupce.

Chvála Bohu, matka má se pozdravila.

Tou službou velmi se lékař hraběti *zavděčil.*

Dřevař koupil deset vorů a vydělal *při tom* mnoho peněz.

Chlapec má *v tom* své zalíbení, když to pořádně bouchá.

Na tom mně nic nezáleží, hněváš-li se.

Tak dobře činíš, že se vzdaluješ té společnosti.

Včera byl strýc zdrav a dnes je *na smrt.*

Domovník požezal se do prstu *a z toho* zemřel.

Společ, abys někdy *nouzi netřel.*

Od huby sobě otec *utrhuje*, aby to jenom na děti vynaložiti mohl.

Nech ženy se hádat a neplet se *do toho.*

Musím se *tomu* již poddati.

Jak hospodařím svým jměním, *po tom* nikomu nic není.

Což já *o to* dbám, je-li kabát po modě.

Otec jasně se vyslovil, *podle toho* se spravuj.

Matka bude strýce provázeti, požádal ji *za to.*

Was immer ich dir gestehen habe, jedesmal bin ich darum gekommen.

Ich sagte es darum, damit niemandem Unrecht geschehe.

Darunter. Der Ring kostet zehn Gulden, darunter kann ich ihn nicht geben.

Ich kaufe die Waare in zugenähten Säcken, und dann gibt es darunter viele schlechte.

Hier ist ein Dach, darunter wirst du nicht naß.

Was verstehen Sie darunter?

Daß. Sage ihm, daß ich kommen werde, und daß auch er komme.

Dazu. Ich werde heute nicht studiren, ich habe keine Lust dazu.

Diese Arbeit will er nicht übernehmen, er hat keine Lust dazu.

Dazu wird es nicht kommen, daß du mir etwas vorschreibest.

Dazu will ich es nie wieder kommen lassen, daß ich ohne einen Groschen Geld wäre.

Decken. Das Essen ist fertig, du kannst den Tisch decken.

Die Landlente decken die Dächer noch mit Stroh.

Die Mutter hat ihr Kind mit ihrem Leibe gedeckt.

Ich bin bezüglich des Schadens hinlänglich gedeckt.

Diese Auslage ist noch nicht gedeckt.

Denken. Wo denkst du hin, daß du dem fremden Menschen dein Haus anvertraust?

Denke zurück an jene Zeiten, wo es noch keine Eisenbahnen gab.

Cokoli jsem ti půjčil, vždycky jsem o to přišel.

Řekl jsem to *proto*, aby se nikomu křivda nestala.

Prsten stojí deset zlatých, *levněji* ho dáti nemohu.

Kupuji zboží v zašitých pytlech, a pak je *mezi tím* mnoho špatného.

Zde jest přístřeší, *pod tím* nezmokneš.

Co *tím* rozumíte?

Řekni mu, že přijdu, *aby* on také přišel.

Dnes nebudu studovati, nechce se mi *do toho*.

Tu práci nechce převzít, nemá *k tomu* chuti.

Na to nedojde, abys ty mně něco předpisoval.

To se mi více nestane, abych byl bez groše.

Jídlo jest hotovo, můžeš *strojit* na stůl.

Venkované *pokrývají* střechy posud slamou.

Matka *chránila* dítě svým tělem.

Strany škody jsem úplně *pojištěn*.

Tato výloha není ještě *uhrazena*.

Co *myslíš*, že tomu cizímu člověku svůj dům svěřuješ?

Rozpomeň se na ony doby, když ještě nebylo železnic.

Ich denke, er wird sein Wort halten.

Wie denken Sie in dieser Sache?

Wer hätte das denken können!

Der Buchhalter war immer so verlässlich, wie konnte ich denken, daß er mit dem Gelde durchgehen wird?

Ding. Vor allen Dingen muß ich eine Wohnung besorgen.

Aller guten Dinge sind drei.

Vor drei Jahren ging Anna noch zur Schule, und jetzt ist ein hübsches Ding aus ihr geworden.

Dorn. Das Stubenmädchen haßt die Köchin, die ist ihr ein Dorn im Auge.

Drängen. Die Zeit drängt, wir müssen an die Arbeit gehen.

Drehen. Dazu braucht es keiner besonderen Geschicklichkeit, das Rad zu drehen.

Ich kann den ungeschickten Menschen nicht brauchen, er trifft nicht einmal das Garn zu drehen.

Hurtig drehte das Mädchen die Spindel.

Der Wind hat sich gedreht, wir bekommen Regen.

Unwillig drehte der Gutsherr seinem Verwalter den Rücken.

Kopernik hat der erste bewiesen, daß sich die Erde um die Sonne dreht.

Der Kopf dreht sich mir, wenn ich an meine Schulden denke.

Dringen. Die Leute drängen haufenweise in den Saal.

Der Feind ist in die Stadt gedrungen.

Das Lob dieses Predigers ist bis zu uns gedrungen.

*Tuším, že slovu svému do-
stojí.*

Jak smýšlíte o této věci?

Kdož to mohl předzvidati!

Účetník byl vždy tak spo-
lehlivý, kterak jsem se měl
toho nadíti, že s penězi u-
pláchne?

Přede vším musím se o byt
postarati.

Všeho dobrého do třetice.

Před třemi lety chodila Anna
ještě do školy, a teď jest z ní
švarné děvče.

Panská nenávidí kuchařku,
ta jest jí sůl v očích.

Čas kvapí, musíme se dáti
do práce.

K tomu netřeba zvláštní
zručnosti, točiti kolem.

Nemohu toho nemotoru po-
třebovati, nedovede ani přízi
soukatí.

Hbitě vrtěla dívka vřetenem.

Vftr se obrátil, bude pršet.

Mrzutě obrátil se statkář k
svému správci zády.

Koperník první dokázal, že
se slunce kolem země otáčí.

Hlava mi jde kolem, když
pomýšlím na své dluhy.

Lid se davem hrnul do sálu.

Nepřítel vrazil do města.

Chvála toho kazatele došla
i nás.

Man hat so lange in mich gedrungen, bis ich einwilligte.

Ich muß wegen einer dringenden Angelegenheit morgen in die Stadt fahren.

Druck. Der Druck dieses Werkes wurde in Wien besorgt.

Der reiche Fabrikant beschäftigt viele Leute, und dadurch übt er einen Druck auf die Wähler aus.

Die vom Feinde besetzten Gegenden hatten den größten Druck zu erdulden.

Dulden. Die Tochter wird immerwährend zurechtgewiesen, dem Sohne wird Alles geduldet.

Der Vergiftete mußte große Schmerzen dulden.

Ihr müßet mit einander leben, also duldet euch wechselseitig.

Dunkel. Ich sehe nicht mehr, es wird mir dunkel vor den Augen.

Dunkle Farben kleiden mich besser als Lichte.

Es wird bereits dunkel, der Tag nimmt rasch ab.

Die Rede des Professors war sehr gelehrt, aber auch sehr dunkel.

Dieser Abenteurer ist ein Mensch von dunkler Herkunft.

Dünn. Das Papier ist dünn, der Brief wird nicht schwer sein.

Der Faden ist dünn, wir müssen ihn doppelt nehmen.

Jede dünne Leinwand geht in der Wäsche ein.

Dunst. Er wollte mir einen blauen Dunst vormachen.

Die Dünste steigen in die Höhe, es wird Abendröthe geben.

Durch. Es geht mir durch

Tak dlouho *naléhali* na mne, až jsem jim byl po vůli.

Za *plnou* potřebou pojedou zítra do města.

Tisk toho díla byl ve Vídni obstarán.

Bohatý továrník zaměstnává mnoho lidí, a tím činí *nátlak* na voliče.

Krajinám od nepřítele obsazeným bylo snášeti největší *nátisky*.

Dcera jest ustavičně kárána, synovi všecko *uchází*.

Otrávený musil *trpěti* veliké bolesti.

Musíte pospolu žíti, tedy se *snášejte* vespolek.

Nevidím již, dělají se mi *mráskoty* před očima.

Tmavé barvy lépe mně sluší, než světlé.

Šeří se již, dne rychle ubývá.

Řeč profesorova byla velmi učená, ale také velmi *nejasná*.

Tento dobrodruh jest člověk *neznámého* rodu.

Papír jest *tenký*, psaní nebude těžké.

Nit jest *slabá*, musíme ji vzíti dvojnásob.

Každé *řidké* plátno v prádle se srazí.

Chtěl mi dělati *běhmo* na oči.

Páry vystupují do výšky, budou červánky.

Srdce mi to *proniká*, když

das Herz, wenn ich diese Verwü-
tung sehe.

Die ganze Cavalerie setzte
durch den Bach.

Durch zwei Nächte hat die
Kranke kein Auge zugemacht.

Ich ließ es ihm durch den
Boten sagen.

Durch Geld glaubt dieser
Mensch Alles ansrichten zu können.

Durch Zufall bekam ich das
Buch in die Hand.

Durchbringen. Die Ein-
nahme des Verwalters ist zwar
nicht groß, aber dennoch bringt
er sich ehrlich durch.

Seine ganze Erbschaft hat er
in kurzer Zeit durchgebracht.

Durchdringen. Die Stim-
me des Sängers durchdrang
den ganzen Saal.

Vor Scham und Reue durch-
drungen brach sie in Thränen aus.

Ich konnte mit meiner Forde-
rung nicht durchdringen.

Sein durchdringender Ver-
stand besiegte alle Hindernisse.

Durchgehen. Das Gesetz ist
im Parlamente durchgegangen.

Die Pferde gingen durch,
der Wagen stürzte um.

Der treulose Diener ist mit
dem Gelde durchgegangen.

Du hast zu schnell gearbeitet,
ich werde deine Aufgabe durch-
gehen.

Durchschlagen. Die Com-
pagnie hat sich durch die feindli-
chen Reihen durchgeschlagen.

Die Tinte schlägt durch, sie
ist zu wässerig.

Durchsetzen. Das Pferd

hledím na tu spoustu.

Celé jezdeckto přešlo přes
potok.

Po dvě noci nemocná ani
oka nezavřela.

Vzkázal jsem mu to *po* poslu.

Ten člověk myslí, že peníze
všecko pořídí.

Náhodou přišla mně ta kniha
do ruky.

Příjmy správce nejsou sice
značné, ale přece se poctivě živí.

Celé své dědictví v krátkém
čase *prohýřil*.

Hlas pěvcův *pronikal* celý
sál.

Hanbou a litostí *projata* vy-
pukla v pláč.

Nemohl jsem žádosti svou
prorazit.

Bystrý rozum jeho překonal
všecky překážky.

Zákon byl od parlamentu
přijat.

Koně se *zplašili*, vůz se
zkácel.

Nevěrný sluha s penězi *u-
pláchl*.

Pracoval jsi velmi spěšně,
prohlédnu tvou úlohu.

Setnina se *prosekala* řadami
nepřátelskými.

Inkoust *prováží*, má mnoho
vody.

Kůň srdnatě *přebředl* řeku.

setzte muthig über den Fluß durch.

Allen Hindernissen zum Trotz hat der junge Mann seinen Vorsatz durchgesetzt.

Dürfen. Ich möchte gern, aber ich darf nicht.

Du darfst es dem Vater nur sagen, und er wird es bewilligen.

Ich stehe zu Diensten, Sie dürfen nur befehlen.

Wenn man dem Schneider glauben darf, so wird das Kleid zum Sonntag fertig.

Es dürfste kommen, daß die Mutter früher einträfe.

Eben. Heute hat mich der Präsident mit seinem Besuche beehrt, so eben war er hier.

Eben dadurch, daß du seinen Rath befolgst, wirst du fehl gehen.

Ehre. Ehre, dem Ehre gebührt.

Ich erlaube mir auch manchen Scherz, aber immer in allen Ehren.

Er thut es Ehren halber, sonst würde er sich damit nicht befassen.

Eigen. Es wird dein eigener Schade sein, wenn du nichts lernst.

Ich habe dir den Brief durch einen eigenen Boten geschickt.

Einbilden. Der Hypochonder bildet sich ein, krank zu sein.

Das hat sich Niemand eingebildet, daß dieser Mann so viel hinterlassen wird.

Du darfst dir auf deine Schulkenntnisse nicht so viel einbilden.

Weil er in Paris war, bildet er sich der Windbeutel etwas ein.

Der Schulgehilfe ist ein ein-

Navzdor všem překážkám vyvedl mladík svůj úmysl.

Rád bych, ale nesmím.

Můžeš to jen otci říci, a přivolá k tomu.

Jsem k službám, račte jen poroučeti.

Je-li krejčímu co věřit, budou šaty k neděli hotovy.

Mohlo by se přihoditi, že by matka dříve přijela.

Dnes mne předseda poctil svou návštěvou, teď právě tu byl.

Tím samým, že se držíš jeho rady, pobloudíš.

Komu čest, tomu čest.

Také si někdy zažertuji, ale vždy ve vši poctivosti.

Činí to pro slušnost, jinak by se s tím nezabýval.

Bude to tvá vlastní škoda, když se ničemu nenaučíš.

Poslal jsem ti psaní po schvalném poslu.

Ten záduščivec domnívá se, že jest nemocen.

O tom se nikomu nezdálo, že ten muž tolik zanechá.

Nesmíš sobě tolik zakládati na svých školských vědomostech.

Protože byl v Paříži, myslí ten větroplach něco o sobě.

Učitel'ský pomocník jest do-

e bildeter Mensch, der alles besser verstehen will.

Einbrechen. Der Schlüssel war nicht zu finden, man mußte die Thüre einbrechen.

Die Diebe sind aus dem Garten in das Haus eingebrochen. Bei einbrechen der Dämmerung erreichten wir die Stadt.

Einbringen. Heuer haben wir das Getreide trocken eingebracht.

Ich habe die Klage bereits eingebracht.

Ich muß trachten meine ausstehenden Schulden einzubringen.

Der Rübenbau bringt viel Gewinn ein.

Du wirst dir den Schaden schon wieder auf einer anderen Seite einbringen.

Einfall. Auch in das benachbarte Schlesien hat der Feind einen Einfall gethan.

Durch diesen wichtigen Einfall hat der junge Doktor die ganze Gesellschaft zum Lachen gebracht.

Das Haus steht erst fünf Jahre und droht schon mit dem Einfall.

Einführen. Früh wurde der Weizen geschnitten und Abends eingeführt.

Die Wache hat den Dieb eingeführt.

Im siebenzehnten Jahre wurde das Mädchen von der Mutter in die Gesellschaft eingeführt.

In der letzten Zeit wurden viele Neuerungen eingeführt.

Eingang. Die wichtigsten Gründe fanden bei ihm keinen Eingang.

mýšlivý člověk, jenž všemu lépe chce rozuměti.

Klíč nebyl k nalezení, musely se dveře *vyrazit*.

Ze zahrady *vloupali* se zloději do domu.

S *nastávajícím* soumrakem *dospěli* jsme do města.

Letos *sklidili* jsme obilí suché.

Již *podal* jsem žalobu.

Musím se snažit, abych *sehnal* své dluhy, které mám za jinými.

Pěstování řepy mnoho *vynáší*.

Však si škodu svou zase na jiné straně *nahradíš*.

Také do sousedního Slezska nepřítel učinil *vpád*.

Tímto *vtipným nápadem* rozesmál mladý doktor celou společnost.

Dům stojí teprv pět roků a již jest na *spadnutí*.

Ráno se pšenice žala a večer *sklízela*.

Stráž *zatkнула* zloděje.

V sedmnáctém roce byla dívka od matky *vedena* do společnosti.

V poslední době *zavedeno* jest mnoho novot.

Nejvýznamnější důvody neměly na něj žádného *účinku*.

Der Eingang in's Haus ist auf der Westseite.

Eingehen. Der Schuldner bot mir Fristenzahlungen an, und ich bin auf den Vergleich eingegangen.

Gehe mit Niemanden eine Freundschaft ein, den du noch nicht geprüft hast.

Das Tuch ist stark eingegangen.

Dieser Mensch ist in kurzer Zeit sehr eingegangen.

Einholen. Die Eltern sind um eine Stunde früher ausgefahren, und doch haben wir sie auf dem halben Wege eingeholt.

Ich muß früher die Erlaubniß des Vaters einholen, ob ich dich begleiten darf.

Zur Nachtzeit schlich der Spion in das feindliche Lager, um Kunde zu holen.

Einlassen. Der im Herbst abgestichene Teich wurde im Frühjahr wieder eingelassen.

Ich ließ mich mit dem Fremden in ein Gespräch ein.

Obwohl der Feldherr die Ueberlegenheit des Gegners kannte, ließ er sich doch in den Kampf ein.

Lasse dich in Nichts ein, was dich nicht angeht.

Einlegen. Das Geflügel werden wir braten, das Wildpret einlegen.

Gegen diesen Beschluß legen die Unratner Widerspruch ein.

Der Pfarrer hat für dich beim Fürsten Fürbitte eingelegt.

Mit einem solchen Betragen

Vchod do domu padní straně.

Dlužník sliboval ve lhůtách, a já s rovnání.

Nevstupuj se žác telství, koho jsi ješt

Sukno se silně s

Ten člověk za velice sešel.

Rodiče o hodinu a přece jsme je do cestě.

Musím dříve od lení vzít, zdali tě provázeti.

Za noční doby špehyř do tábora ho, aby vyzvídal.

Rybník, na podzi byl z jara zase na

Dal jsem se s řeči.

Ačkoli vůdce z protivníka, přece v

Do ničeho se ne ti nic není.

Drůbež upečeme, ložíme.

Proti tomu sne soumezníci odpor.

Farář přimlouval žete za tebe

S takovým chov

dirft du dir bei Niemanden Ehre
in legen.

Sinnebmen. Gegen die Le-
erberhärtung nehme ich Rha-
arber ein.

Der Pfarrer wurde pensionirt
nd mein Bruder nahm seinen
Kas ein.

Die Mutter verläßt sich in M-
m auf den Vormund, er hat sie
anz für sich eingenommen.

Einreißen. Bei den meisten
Städten sind die alten Mauern
ereits eingerissen.

Dadurch reißen Unordnun-
en in den Rechnungen ein.

Einrichten. Der Arzt hat
em verunglückten Maurer das
ebrochene Glied eingerichtet
nd dann in Schienen gelegt.

Der Vater hat dem Sohne die
Birthschaft eingerichtet.

Der neue Apotheker hat nur
wei Zimmer, aber die hat er sehr
aständig eingerichtet.

Einrichtung. Es wurde
e Einrichtung getroffen, daß
eder sich mit einer Karte auswei-
n mußte.

Die Einrichtung des Gutes
t nach holländischer Art.

Der Fabrikant lebt sehr einfach,
er die Einrichtung seiner
ohnung ist sehr elegant.

Einschlagen. Der rohe
ensch hat dem Knaben mit der
aufst zwei Zähne eingeschlagen.

Die Schlossen haben mir sechs
enster eingeschlagen.

Ich merke, daß wir einen fal-
jen Weg eingeschlagen.

dného nedojdeš cti.

Proti zatvrzení jater *užívám*
rabarbory.

Farář byl dán na odpočinutí,
a můj bratr *zaujal* jeho místo.

Matka ve všem na poručníka
se spoléhá, docela ji pro sebe
záskal.

U větší části měst jsou již
staré hradby *zbořeny*.

Z toho *vznikají* nepořádky v
účtech.

Lékař k úrazu příšlému ze-
dníku zlamaný úd *narovnal* a
pak do deštěk vložil.

Otec synovi hospodářství *za-
řídil*.

Nový lékárník má jen dva
pokoje, ale ty *vystrojil* velmi
slušně.

Učinilo se *zařizení*, že každý
se musil vykázati lístkem.

Spořádání statku je podle
holandského způsobu.

Továrník žije velmi skromně,
ale *nábytek* v jeho pokojích
jest velmi elegantní.

Ten surovec pěstí *vyrazil*
hochovi dva zuby.

Kroupy mně *vytloukly* šest
oken.

Pozoruji, že jsme *se pustili*
po nepravé cestě.

Der Blitz hat in eine Tanne eingeschlagen.

Darein mende dich nicht, das schlägt in mein Fach ein.

Schlage das Buch in Papier ein.

Ich schlug ohne Bedenken ein.

Einschließen. Der Feind hat die Festung ringsherum eingeschlossen.

Bis du der Schwester schreibst, werde ich auch ein Briefchen einschließen.

Der Priester am Altare schließt auch die Sünder in sein Gebet ein.

Einsetzen. Vor einem Jahre wurde mein Bruder in das Pfarramt eingesetzt.

Da der reiche Kaufmann keine Kinder hatte, setzte er das Waisenhaus zum Erben ein.

Der Vater wurde den Kindern des Nachbarn zum Vormunde eingesetzt.

Die alte Tante ließ sich vier Zähne einsetzen.

Der Glaser hat drei neue Tafeln in das Fenster eingesetzt.

Einsicht. Ich kann das Haus nicht kaufen, so lange ich nicht in die Bücher Einsicht genommen habe.

Nach meiner Einsicht wirst du bei der Unternehmung nur Schaden haben.

Eintreten. Der neue Bürgermeister wird morgen in sein Amt eintreten.

Die Bäume standen schon in voller Blüthe, als wieder Fröste eintraten.

Hrom *uhodil* do jedle.

Do toho se neplet, to *sahá* do mého oboru.

Zaobal knihu do papíru.

Bez rozmyšlení jsem *svolil*.

Nepřítel pevnost *vákol obklčil*.

Až budeš psát sestře, také *přiložím* listek.

Kněz u oltáře v modlitbě také na hříšníky *pamatuje*.

Před rokem byl můj bratr *dosazen* na faru.

Nemaje dítek *učinil* bohatý kupec sirotčinec dědicem.

Otec byl *ustanoven* za poručníka dětí sousedových.

Stará teta dala si čtyry zuby *vsaditi*.

Sklenář *zasadil* do okna tři nové tabule.

Nemohu dům koupiti, dokud *nenahlédnu* do knéh.

Dle mého *uznání* budeš mít z toho podniku jen škodu.

Nový purkmistr zítra *nastoupí* úrad.

Stromy stály již v plném květu, když opět *uhodily* mrazy.

Einziehen. Die ganze Diebsbande wurde einge z o g e n.

Es nahte ein Sturm, das Schiff zog die Segel ein.

Ich habe den Athem einge z o g e n, um das Kind nicht zu wecken.

Gestern sind wir in die neue Wohnung einge z o g e n.

Der König ist feierlich in die Stadt einge z o g e n.

Eitel. Mit eitlen Worten wirfst du mich nicht bethören.

Du weißt, daß du den Namen Gottes nicht eitel nennen sollst.

Alle seine Versprechungen waren nur eitler Trost.

Es ist ein eitler Mensch, der seine Vorzüge überschätzt.

Das eitle Weib kleidet sich nur in Seide.

Empören. Eine solche Handlungsweise mußte mein Gemüth empören.

Wegen solcher Bedrückungen empörte sich endlich das Volk gegen die Regierung.

Ende. Von Anfang bis zu Ende.

Die vier Enden der Welt.

Die Herrlichkeit des Tyrannen ist bereits sehr gesunken und ihrem Ende nahe.

Entblößen. Der Graf stürzte mit entblößtem Schwerte in den Saal.

Ich kann dir das Buch nicht kaufen, denn ich habe mich ganz vom Gelde entblößt.

Entdecken. Columbus hat Amerika entdeckt.

Es wurde eine Verschwörung unter der Armee entdeckt.

Celý spolek zlodějský jest zatčen.

Bouře se blížila, loď svínila plachty.

Dech jsem do sebe táhl, abych dítě nezbudil.

Včera přistěhovali jsme se do nového bytu.

V slavném průvodu vešel král do města.

Prázdnými slovy mne neomámíš.

Víš, že nemáš bráti jméno boží nadarmo.

Všecky sliby jeho byly jen těšinská jablka.

Jest to člověk ješitný, jenž přeceňuje své přednosti.

Ta marnivá žena jen v hedbáví se obléká.

Na takové jednání musil jsem se rozhorliti.

Pro takové utiskování zboural se konečně národ proti vládě.

Od začátku až do konce.

Čtyry končiny světa.

Již sláva ukrutníkova k náklonku přišla a jest na samém zvratu.

Hrabě s obnaženým mečem vrazil do síně.

Nemohu ti koupiti té knihy, neboť jsem se docela vyčal z peněz.

Kolumbus objevil Ameriku.

Vyzrazeno jest spiknutí mezi vojskem.

Du kannst dich dem Dunkel vertranlich entdecken, er wird dir gewiß helfen.

Entsetzen. Wegen muthwilliger Bedrückung des Volkes wurde der Statthalter des Amtes entsetzt.

Der Feldherr schlug den Feind auf's Haupt und entsetzte die belagerte Stadt.

Ich war über die unerwartete Trauernachricht entsetzt.

Entziehen. Mit dem Einstellen der Fabrik waren dem Verwalter seine Einnahmen entzogen.

Du sträubst dich umsonst, dieser Pflicht kannst du dich nicht entziehen.

Man warf dem in's Wasser Gefallenen einen Strick zu und entzog ihn so der Lebensgefahr.

Erbauen. Ich sehe es gerne, wenn Ihr euch durch fromme Lectüre erbaut.

Dieses Haus ist auf dem Gemeindegrunde erbaut.

Ergeben. Die Besatzung der Festung war endlich gezwungen, sich auf Gnade und Ungnade zu ergeben.

Ergib dich in den Willen Gottes.

Daraus ergibt sich, daß auch du bei der Rauferei warst.

Ergeben. Es wird deiner Gesundheit sehr wohl thun, wenn du dich täglich im Freien ergibst.

An alle Gemeindevorsteher ist der Befehl ergangen, den nöthigen Vorspann beizustellen.

Er war zwei Jahre in Rußland, und auch dort ist es ihm übel ergangen.

Müžeš se strýci důvěrně svěřiti, jistě ti pomůže.

Pro svévolné utiskování lidu byl místodržící s úřadu složen.

Vojevůdce porazil nepřitele na hlavu a osvobodil obležené město.

Užasl jsem nad neočekávanou truchlivou zprávou.

Zastavením továrny byly správcí jeho příjmy odejmuty.

Marně se zdráháš, z povinnosti té nemůžeš se vytáhnouti.

Hozen do vody spadlému provaz, a tak vyveden z nebezpečení života.

Rád vidím, když nábožným čtením vzděláváte mysl svou.

Tento dům vystavěn jest na půdě obecní.

Konečně byla posádka pevnosti přinucena, vzdáti se na milost.

Odevzdej se do vůle boží.

Z toho následuje, že také ty jsi byl při rvačce.

Dobře poslouží tvému zdraví, projdeš-li se každý den v širém poli.

Vyšel rozkaz ke všem představeným obcí, aby dostavili potřebnou příprěž.

Byl dvě léta v Rusku, a také tam se mu zle vedlo.

Jch muß manches Unrecht über mich ergehen lassen.

Ergreifen. Beide Offiziere ergrieffen schon die Waffen, als der General zwischen sie trat.

Der Zorn ergrieff ihn in dem Maße, daß ihm die Adern auf der Stirne anschwellen.

Du mußt die Gelegenheit ergreifen, so lange sie sich dir bietet.

Erheben. Der Redner erhob die Verdienste des Verstorbenen.

Dieses Geschlecht wurde schon im Mittelalter in den Adelsstand erhoben.

Das Kind erhob ein Geschrei, daß wir glaubten, der Hund habe es gebissen.

Der Richter begab sich in das Dorf, um den Thatbestand zu erheben.

Erhebe dein Gemüth zu Gott, und du wirst alle Leiden leichter tragen.

Es war schon heller Tag, als ich mich vom Lager erhob.

Es erhob sich ein Wind, der uns den Staub in die Augen trieb.

Erklären. Jch mußte bei der Prüfung einige Stellen aus dem Livius erklären.

Trotz seinem Lügner wurde der Angeklagte des Todtschlages schuldig erklärt.

In den ersten Jahrhunderten des Christenthums wurden viele Menschen für Ketzer erklärt.

Der König hat seinen Willen erklärt, die Behörden mußten gehorchen.

Die Mehrzahl erklärte sich für die Rebellen.

Musím snáseti (*trpěti*) mnohé příkoří.

Oba důstojníci *chopili se* již zbraně, když generál mezi ně vkročil.

Hněv ho *pojal* v takové míře, že mu žily na čele naběhly.

Musíš *užiti* příležitosti, pokud se ti naskytuje.

Rečník *vynášel* zásluhy zesnulého.

Rod ten byl již ve středověku do šlechtického stavu *povýšen*.

Dítě *dalo se* do křiku, až jsme mysli, že jest od psa pokousáno.

Soudce odebral se do vesnice, aby *vyšetřil* událost.

Pozdvihni mysl svou k Bohu a všechna utrpení snáze ponesesh.

Byl již bílý den, když jsem *se vzbopil* z lože.

Povstal vítr, který nám hnal prach do očí.

Musil jsem při zkoušce některá místa z Livia *vysvětliti*.

Přes své zapírání byl obžalovaný *uznán* za vinného zabitím.

V prvních stoletích křesťanství bylo mnoho lidí za kacíře *prohlášeno*.

Král *projevil* svou vůli, úřadové musili poslouchati.

Většina *přidala se* k buřičům.

Erledigen. Der Streit wurde durch einen Vergleich erledigt.

Bei unserer Gemeinde ist die Stelle eines Kassiers erledigt.

Erreichen. Wenn du nicht die gehörigen Mittel anwendest, dann wirst du den Zweck nicht erreichen.

Das Wasser erreichte eine große Höhe.

Erscheinen. Das überspannte Weib behauptete, daß ihr die Mutter Gottes im Traume erschienen sei.

Als der Zeuge vor Gericht erschien, stellte er sich irrsinnig.

Dieser Grund erscheint mir nicht genügend.

Erschén. Hieraus ersieht man, daß du auch nicht ganz unschuldig bist.

Ich werde meine Zeit erschén und dann rückwärtslos alle Ungehorsamen strafen.

Fach. Der ganze Kasten ist in acht Fächer eingetheilt.

Der neue Fabriksdirektor ist ein in seinem Fach erfahrener Mann.

Dies schlägt nicht in mein Fach ein.

Fahren. Sonst ist der Berschwender mit vier Pferden gefahren, jetzt geht er zu Fuß.

Das Schiff ist auf den Grund gefahren.

Ich fuhr auf einem Schiffe von Triest bis Venedig.

Am vierzigsten Tage nach seiner Auferstehung ist Christus gen Himmel gefahren.

Durch den Lärm geweckt fuhr ich aus dem Bette.

Spor byl narovnaním vyřízen.

U naší obce jest uprázdněno místo pokladníka.

Neuchopíš-li se vhodných prostředků, pak *nedojdeš* cíle.

Voda vysoko *vystoupila*.

Přepiatá žena tvrdila, že se jí matka boží ve snách *zjevila*.

Když svědek se *dostavil* k soudu, tvářil se jako na mysli pomatený.

Ten důvod *nezdá se* mi dostatečným.

Z toho lze *viděti*, že ty také nejsi zcela nevinný.

Vyčkám svou dobu a potrestám pak bez ohledu každého neposlušníka.

Celá skříň rozdělena jest na osm *přihrad*.

Nový ředitel fabriky jest muž ve své věci *zběhlý*.

To nenáleží do mého *oboru*.

Jindy ten marnotratník *jezdíval* čtyřmi koňmi, nyní chodí pěšky.

Loď *vrazila* na dno.

Plavil jsem se na lodi z Terstu do Benátek.

Čtyřicátého dne po svém z mrtvých vstání *vstoupil* Kristus na nebe.

Hlukem probuzen *vyskočil* jsem z postele.

Die beiden Weiber waren so erbost gegen einander, daß sie sich in die Haare fuhren.

Was ist dir in den Kopf gefahren, daß du kein Wort sprichst?

Der Schrecken ist mir in alle Glieder gefahren.

Daß jede Furcht fahren, Gott wird dich beschützen.

Mit deiner Unredlichkeit wirst du schlecht fahren.

Fahre wohl! vielleicht sehen wir uns nie mehr wieder.

Fall. Mein Bruder beschädigte sich durch einen Fall von der Stiege.

Hochmuth kommt vor dem Falle.

Es mag kommen, was will, ich bin auf alle Fälle gefaßt.

Auf jeden Fall kommst du morgen zu mir.

Setzen wir den Fall, daß sich die Post verspätet.

Fallen. Der alte Mann fiel von der Treppe und brach ein Bein.

Die arme Frau ist vor Schrecken zu Boden gefallen.

Im Herbst fällt das Laub von den Bäumen.

Das Wasser fällt, die Gefahr der Uberschwemmung ist vorüber.

Das Brod ist im Preise gefallen, das Fleisch gestiegen.

Wir dürfen nicht den Muth fallen lassen, wenn etwas nicht auf den ersten Schlag gelingt.

Mein Cousin ist auf dem Schlachtfelde gefallen.

Du wirst in eine Krankheit fallen, wenn du dich nicht gegen die Kälte besser verwahrst.

Fassen. Der Hauptmann faßte

Obě ženy byly tak na sebe rozlíčeny, že se chytly za pačesy.

Co ti vlezlo do hlavy, že ani slova nemluvíš?

Leknutí se mi vrazilo do všech údů.

Pust všecken strach mimo sebe, Bůh tě bude chránit.

Se svou nepoctivostí zle pochodíš.

Měj se dobře! snad už se nikdy více neuhlídáme.

Můj bratr přišel k úrazu pádem se schodů.

Pýcha předchází pád.

Necht se stane co stane, jsem připraven na všechny případy.

Na všecken způsob přijdeš zítra ke mně.

Dejme tomu, že by se pošta opozdila

Stařec spadl se schodů a zlámal si nohu.

Ubohá paui se leknutím svalila.

V podzimku padá listí se stromů.

Voda opadává, nebezpečnoství povodně pominulo.

Chlebu spadlo, masu připatilo.

Nesmíme na mysli klesnouti, když se něco prvním rázem nezdaří.

Můj bratranec padl v bitvě.

Rozstaneš se, neopatríš-li se lépe proti zimě.

Setník vzal mne za ruku

mich bei der Hand und führte mich zum Fenster.

Der Goldarbeiter hat den Rubin in Gold gefaßt.

Ein plötzlicher Schauer faßte mich, als der Uhu schrie.

Ich faßte den Entschluß, dem nachlässigen Schuldner noch einmal zu schreiben.

Fasse Zutrauen zu mir, und ich werde dir immer ein Freund sein.

Fasse dich, noch ist nicht Alles verloren.

Der Wirth konnte sich vor Lachen kaum fassen.

Fasse dich kurz, ich habe nicht viel Zeit dich lange anzuhören.

Fassung. Unser Vorstand ist ein ruhiger Mann, er behält immer seine Fassung.

Die Gegenwart des Direktors darf dich nicht aus der Fassung bringen.

Durch diese Frage des Richters wurde der Angeklagte ganz aus der Fassung gebracht.

Fehlen. Der beste Schütze fehlt manchmal.

Es fehlen noch zwei Personen, damit der Tisch ganz besetzt sei.

Ich habe es an nichts fehlen lassen.

Ich glaubte, es könne mir nicht fehlen.

Feiern. Wenn du dir mehr verdienen willst als die andern Arbeiter, so darfst du nicht so oft feiern.

Wir feiern heute den Geburtstag des Vaters.

Fein. Dieser Flachß wird keine feine Leinwand geben.

a vedl mne k oknu.

Zlatník vsadil rubín do zlata.

Nenadálá hrůza mne pojala, když sova zahučela.

Ustanovil jsem se na tom, že nedbalému dlužníku budu ještě jednou psátí.

Věnuj mi svou důvěru a vždycky ti budu přítelem.

Zpamatuj se, ještě není všechno ztraceno.

Hospodský smíchy div nepukl.

Pověz to krátce, nemám času, abych tě dlouho poslouchal.

Náš představený jest muž klidný, vždycky podrží chladnou krev.

Přítomnost ředitelova nesmí tě spléstí.

Tou otázkou soudcovou byl obžalovaný zcela pomaten.

Nejlepší střelec někdy chybí.

Ještě schdzejí dvě osoby, aby byl celý stůl obsazen.

Mnou nic nescházelo.

Myslil jsem, že mi nemůže sklápnouti.

Chceš-li si více vydělati nežli ostatní dělníci, nesiníš tak často zaháletí.

Slavíme dnes narozeniny otcovy.

Tento len nedá tenké plátno.

Die Kuchen sind vom feinsten Mehl.

Der Sarg war aus feinem Silber.

Der Kaffee ist fein gemahlen.

Der Hund hat einen feinen Geruch.

Zwischen diesen zwei Dingen ist ein feiner Unterschied.

Frauen pflegen eine feinere Haut zu haben als Männer.

Das hast du fein angestellt.

Feine Sitten werden dich überall empfehlen.

Feld. Auf freiem Felde hat uns der Platzregen überrascht.

Das steht noch im weiten Felde.

Der Feind rückte mit seiner ganzen Macht in's Feld.

Fest. Nach langer Fahrt erleichtern sie endlich das feste Land.

Die Mutter erfreut sich einer ersten Gesundheit.

Durch zehn Jahre bestand zwischen ihnen eine feste Freundschaft.

Die Nomadenvölker haben keine ersten Wohnsitze.

Der Häuptling der Bande wurde fest genommen.

Für alle seine Waaren bestimmte er Kaufmann feste Preise.

Es wurde festgesetzt, daß eine Sammlung eingeleitet werde.

Ich hatte festes Vertrauen zu diesem Menschen, und er hat mich getäuscht.

Finden. Denke nur nach, und du wirst den rechten Weg finden.

Man findet Menschen, wel-

Koláče jsou z *nejpěknější* mouky.

Rakev byla z *čistého* stříbra.

Káva jest *na drobno* mleta.

Pes má *ostrý* čich.

Mezi těmi dvěma věcmi jest *subtilný* rozdíl.

Paní mívají *jemnější* pleť nežli mužové.

To jsi *chytře* nastrojil.

Ušlechtilé mravy ti všude získávají oblibu.

Na *širém poli* nás liják překvapil.

Do té doby ještě *mnoho vody* uplyne.

Nepřítel s celou mocí vytrhl do *pole*.

Po dlouhé plavbě přistáli konečně k *pevné* zemi.

Matka se těší *dobrému* zdraví.

Po deset let panovalo mezi nimi *stálé* přátelství.

Kočující národové nemají *stálých* sídel.

Náčelník spolku byl *zatčen*.

Za všechno své zboží určil kupec *stálé* ceny.

Bylo *ustanoveno*, aby se zřídila sbírka.

Silnou důvěru měl jsem v toho člověka, a tak mne oklamal.

Jen přemýšlej, a *nalezneš* pravou cestu.

Jsou lidé, kteří popírají ne-

Die die Unsterblichkeit der Seele läugnen.

Ich habe für gut gefunden, nicht mehr hinzugehen.

Durch diese Worte fand sich der Lehrer beleidigt.

Wo werden wir uns morgen vor dem Ausfluge finden?

Der neue Gefelle war anfangs sehr linksch, aber jetzt hat er sich schon in die Arbeit gefunden.

Trotz dem Verbote fand die Versammlung statt.

Wir fanden uns auf einmal zwischen Gärten.

Fliegen. Die Vögel fliegen in der Luft.

Die Stunden fliegen und die Arbeit geht nicht vorwärts.

Mit fliegenden Fahnen zog die siegreiche Armee in die Stadt.

Ihr fliegendes Haar bekundete schon ihre Aufregung.

Es wurde eine fliegende Brücke über den Fluß geschlagen.

Flott. Das neue Dampfschiff wird morgen flott gemacht.

Der Graf führte in seiner Jugend ein sehr flottcs Leben.

Folge. Die Sache wird böse Folgen haben.

In der Folge wirst du eine Zulage bekommen.

In Folge höheren Befehls hat der Bürgermeister die Versammlung verboten.

Fördern. Ich weigere mich nicht, die gute Sache zu fördern.

Es ist schon Freitag, ihr müßt die Arbeit fördern.

Es wird nur wenig Silbererz zu Tage gefördert.

smrtelnost duše.

Uznan jsem za dobré, více tam nechoditi.

Těmi slovy cítil se učitel uražena.

Kde se *shledáme* zítra před výletem?

S počátku byl nový tovaryš velmi neobratný, ale nyní se již *vpravil* do práce.

Přes záповeď se schůzka *odbyvala*.

Najednou *ocitli* jsme se mezi zahradami.

Ptáci *lítají* v povětří.

Hodiny *prohají* a práce nejde ku předu.

S *vlajicemi* prapory vešlo vítězné vojsko do města.

Rozpuštěné vlasy svědčily již o jejím rozčilení.

Letavý most byl přes řeku zřízen.

Nový parník *připraví* se zítra *na vodu*.

Ve svém mládí byl hrabě velmi *zhýrale* živ.

Věc bude mít zlé *následky*.

Budoucně dostaneš přídavek.

Z vyššího rozkazu zapověděl purkmistr schůzi.

Nezdráhám se dobré věci *napomáhati*.

Máme již pátek, musíte si s prací *popílit*.

Jen málo stříbrné rudy *vyndáš* se na světlo.

Es ist die Pflicht eines jeden Bürgers, das gemeine Beste zu fördern.

Fordern. Dein Neben hilft nichts, denn du forderst eine unmögliche Sache.

Wegen dieses Excesses wurde der Soldat vor Gericht gefordert.

Ein Nebenbuhler forderte den andern zum Zweikampf.

Du hast von mir Nichts mehr zu fordern.

Das Gesetz fordert, daß der Beamte beide Landessprachen spreche.

Die Billigkeit fordert es, daß du nachgibst.

Frei. Mein Schwager bezieht seine jährliche Rente und lebt frei von Sorgen.

Erst nach dem Abmarsche der Preußen athmeten wir aus freier Brust.

Ich lasse der Sache freien Lauf, die Folgen will ich aber nicht verantworten.

Die Nacht brachten wir unter freiem Himmel zu.

Noch ein Jahr bleibst du in der Lehre, dann werde ich dich frei sprechen.

Der Angeklagte wurde frei gesprochen.

Der Mensch hat einen freien Willen.

Ich habe ihn nicht darum ausgesprochen, er hat mir aus freien Stücken geholfen.

Frieren. Heute friert es stark. Mich friert in die Hände.

Frisch. Meine Tochter ist sehr blaß, ich werde sie alle Tage auf die frische Luft schicken.

Jest povinností každého občana, aby k obecnému dobru přispíval.

Tvá řeč jest marná, neboť žádáš nemožnou věc.

Pro ten výstupek byl voják *poháněn* k soudu.

Jeden soupeř *vyzval* druhého na souboj.

Nemáš nic více za mnou.

Zákon *požaduje*, aby úředník mluvil oběma jazyky zemskými.

Slušnost to *vymáhá*, abysi ustoupil.

Můj švagr má svůj roční důchod a žije *bez* starostí.

Teprv po odchodu Prusů *volně* jsme dýchali.

Dám věci *průchod*, za následky ale nestojím.

Přenocovali jsme pod *širým* nebem.

Ještě rok zůstaneš v učení, pak ti dám za *vyučenou*.

Obžalovaný byl za *nevinného* uznán.

Člověk má *svobodnou* vůli.

Nepožádal jsem ho, *sám od sebe* mně pomáhal.

Dnes *mrzne* silně.

Zebe mne v ruce.

Má dcera jest velmi *bledá*, budu ji každý den poslati na *čerstvé* povětrí.

Ich nachtmahle täglich Brod und frische Butter.

Frisches Brod mit Honig ist für mich ein Leckerbissen.

Ich habe mir die geschicktesten Leute gewählt, und so geht die Arbeit frisch von der Hand.

Er konnte nicht läugnen, denn er wurde auffrischer That ertrappt.

Frisch zu, je größer die Schwierigkeiten, desto ruhmvoller der Sieg.

Fristen. Tag und Nacht arbeite ich, nur um das Leben zu fristen.

Froh. Sei frohen Muthes, in einem Monate bist du am Ziele.

Seitdem die Schwiegermutter bei uns eingezogen ist, habe ich keine frohe Stunde.

Ich bin dessen froh, daß der Bruder die Stelle anschlug.

Fügen. Ich habe zwei Bretter zusammengefügt und daraus einen Steg über den Bach gemacht.

Es blieb ihm nichts übrig als sich in sein Schicksal zu fügen.

Der Mann fügte sich allen Launen seiner Frau.

Gott weiß Alles gut zu fügen.

In der Welt fügt es sich oft wunderbar.

Führen. Dein Buch hat mich auf den rechten Weg geführt.

Er führt eine gute Feder.

Der Nachbar führte eine Mauer um seinen Garten.

Ich habe ihm zu Gemüthe geführt, welche Wohlthaten er genossen.

Unserm Pfarrer führt seine Schwester die Wirthschaft.

Ich sah es dem Duckmäuser

Každý den večerím chléb a nové máslo.

Měkký chléb s medem jest mi lahůdkou.

Vybral jsem si nejzručnější lidi, a tak jde práce *hbitě* od ruky.

Nemohl zapírat, neboť byl dopadnut při *samém* skutku.

S chutí do toho, čím větší obtíže, tím slavnější vítězství.

Ve dne v noci pracuji, abych jen živobyti *uhájil*.

Buď *dobré* mysl, za měsíc budeš u cíle.

Od těch dob, co se k nám tchýně přistěhovala, nemám *utěšené* chvíle.

Jsem tomu *rád*, že bratr toho místa nepřijal.

Srazil jsem dvě prkna a z toho udělal jsem lávku přes potok.

Nic mu nezbývalo, leč *podrobiti* se svému osudu.

Muž *hověl* všem choutkám své ženy.

Bůh vše dobře *řídí*.

Ve světě se často podivně *děje*.

Tvá kniha *přivedla* mne na pravou cestu.

Umí výborně perem *zacházeti*.

Soused *ohradil* svou zahradu zdí.

Přiváděl jsem mu na mysl, jakých dobrodiní *požíval*.

Našemu faráři *spravuje* hospodářství sestra.

Poznal jsem na potutelníku,

an; daß er etwas Böses im Schilde führe.

Wir führen ein zufriedenes Leben.

Jede Woche führt der Pächter Getreide auf den Markt.

Für. Du mußt das Hemd allein nähen, die Mutter wird nicht für dich arbeiten.

Was sind das für Leute?

Die Abfälle benützt man als Futter für das Vieh.

Die Mutter hustet sehr stark, ich fürchte für ihr Leben.

Aus Liebe für dich will ich ein Opfer bringen.

Die Kamille ist ein gutes Mittel für Krämpfe.

Ich für meine Person werde mich nicht beteiligen.

Der gefühllose Vater hat seine Kinder für immer verlassen.

Schritt für Schritt nähern wir uns dem Grabe.

Fuß. Er ist ein Schelm vom Kopf zu Fuß.

Ich bin zu Fuß gekommen.

Wir folgten euch auf dem Fuße.

Die Frau warf sich dem Könige zu Füßen.

Hat das Unkraut festen Fuß gefaßt, dann ist es schwer auszurotten.

Wir stehen mitsammen auf freundschaftlichem Fuße.

Der Bankier lebt auf großem Fuße.

Gang. Der Bär hat einen langsamen Gang.

Der Altgeselle hat die Mühle in Gang gebracht.

Ich muß einen nothwendigen Gang thun.

že něco zlého kuje.

Jsme spokojeně živi.

Každý týden vozí pachtýř obiln na trh.

Sama musíš tu košili štít, matka nebude za tebe pracovati.

Co je to za lidi?

Odpadků používá se za píci pro dobytek.

Matka silně kašle, bojím se o její živobytí.

Z lásky k tobě chci přinést obět.

Heřmánek jest dobrý lék proti křečem.

Co se mne týče, já se ne-súčastním.

Necitelný otec na vždy opu-stil své dítky.

Krok za krokem blížíme se k hrobu.

Jest šibal od hlavy do paty.

Přišel jsem pěšky.

Následovali jsme vás v zápětí.

Paní padla králi k nohoun.

Když se plevel usadí, pak nelze ho vykořeniti.

Jsme spolu za dobré.

Penězoměnc vedé nádherný život.

Medvěd má zdlouhavou chůzi.

Stárek pustil mlýn.

Mám pilnou cestu.

Ereignisse, die eben im Gange sind, nehmen die ganze Thätigkeit der Regierung in Anspruch.

In den Klostergängen findet man manchmal Malereien von bedeutendem Werthe.

Die Burg war durch einen unterirdischen Gang mit der Kapelle verbunden.

Garderobe. Gib diesen Mantel in die Garderobe.

Seinem Bedienten vermachte der Baron seine Garderobe.

Geben. Horatius Cocles hat sein Leben für's Vaterland gegeben.

Man sagt, daß der sterbende Schwan eine klagende Stimme von sich gebe.

Ich habe den Hund schon für verloren gegeben, und doch kam er wieder zurück.

Die Aussprache der englischen Namen machte mir anfangs Schwierigkeiten, allein es hat sich bald gegeben.

Gib dich zufrieden mit deinem Lose, vielen Menschen geht es noch schlimmer.

Das gibt der gesunde Verstand, daß eine feuchte Wohnung der Gesundheit schadet.

Gebrauch. Die Mutter bestimmte diese Löffel zum täglichen Gebrauch.

Jedes Volk hat seine eigenen Gebräuche.

Gedeihen. Bei der Gerste gedeihen die Pferde vortrefflich.

Der Wein gedeiht nur in warmen Ländern.

Mein Bruder hat sich für die

Případnosti, které se právě dějí, zaujímají všecku činnost vlády.

V chodbách klášterních nalézají se někdy malby znamenité ceny.

Hrad byl podzemním průcho-dem s kaplí spojen.

Ulož tento plášť do šatnice.

Sloužícímu svému baron své šatstvo odkázal.

Horatius Cocles nasadil život za vlast.

Praví se, že umírající labuť vydává od sebe žalostný hlas.

Pokládal jsem psa již za ztraceného, a přec se zase vrátil.

Výslovnost anglických jmen dělala mi s počátku obtíže, ale brzy se to poddalo.

Spokoj se se svým osudem, mnohému se vede ještě hůře.

To zdravý rozum s sebou nese, že vlhký byt zdraví škodí.

Matka ustanovila tyto lžíce ke každodenní potřebě.

Každý národ má své zvláštní obyčeje.

Ječmen jde koňm velmi k duhu.

Víno daří se jenom v teplých krajích.

Můj bratr nepomstil se za

Beleidigung nicht gerächt, und das gedenkt ihm zur Ehre.

Gegen. Der Wind wendet sich gegen Süden.

Böhmen grenzt gegen Norden an Sachsen.

Die Fahrt dauerte lange, das Schiff mußte oft gegen den Wind segeln.

Gegen Recht und Billigkeit verlangten die Arbeiter höheren Lohn.

Das Gesetz wird dich gegen das Unrecht schützen.

Heute arbeitet der Mann noch unentgeltlich, morgen aber schon gegen Bezahlung.

Der Lehrer war schon gegen vierzig Jahre alt, als er die Schule bekam.

Gehen. Meine Tochter war erst zehn Jahre alt und ging schon der Mutter an die Hand.

Du gehst irre, wenn du den Schmeichlern glaubst.

Der Glaser ist genug vorsichtig zu Werke gegangen, und doch hat er drei Tafeln zerbrochen.

Es gibt keine Arbeit, Tausende von Menschen gehen müßig.

Der Schmied hielt sich mehr im Wirthshause als in der Werkstatt auf, und so ging er zu Grunde.

Das Brod wird kleiner werden, das Korn ist stark in die Höhe gegangen.

Lasse es dir nicht zu Herzen gehen, daß du die Stelle nicht bekamst.

Mancher Mensch unternimmt die gewagtesten Dinge, und Alles geht ihm gut.

Das geht über unsere Kräfte.

urážku, a to mu *slouží* ke cti.

Vítr se obrací k jihu.

Čechy hraničí na sever se Saskem.

Plavba trvala dlouho, loď musila často plouti *proti* větru.

Mimo spravedlivé a slušné žádali dělníci větší mzdu.

Zákon tě bude hájiti *před* křivdou.

Dnes muž ten ještě pracuje zdarma, zítra ale už *za* plat.

Učitelovi bylo již *okolo* čtyřiceti let, když se dostal na školu.

Mé dceři bylo teprv deset roků a již *byla* matce k ruce.

Bloudíš, věříš-li pochlebníkům.

Sklenář dosti opatrně *si* *počínal*, a přece roztloukl tři tabule.

Nedostává se práce, tisíce lidí *zahdělá*.

Kovář se zdržoval více v hospodě než v kovárně, a tak *přišel* na mizinu.

Chléb bude menší, žitu silně *přiskočilo*.

Nepřipouštěj si to k srdci, že jsi se na to místo nedostal.

Některý člověk podniká nejodvážnější věci, a vše se mu *darí*.

To *přesahuje* naše síly.

Gelten. Was galt heute am Markte das Getreide?

Was gilt's, daß die Wroldau noch einmal zufriedert?

Baron Türkheim galt viel beim wiener Hofe.

Weim ich auch diese Ausnahme gelten lasse, so wird es doch gewiß keine andere geben.

Der neue Redakteur gilt für gelehrt.

Es gilt deinen Kopf, sagte der General zum Spion.

Gemein. Der Mißwachs ist in den Gebirgsgegenden gemein.

Auch im schönen Rock steckt oft ein gemeiner Mensch.

Die wahre Bürgertugend sieht immer früher auf das gemeine Wesen als auf das Privatwohl.

Gerad. Ich ging geraden Weges in die Schule.

Der egyptische Josef staunte in gerader Linie von Abraham ab.

Die gerade Zahl gewinnt, die ungerade verliert.

Bei dem Stoß ist die Wirkung im geraden Verhältnisse mit der Schnelligkeit der Bewegung.

Gerathen. Nahe bei Rom gerieth der Graf unter Mörder.

Beide Nachbarn geriethen in Streit wegen der Dachtraufe.

Der Unglückliche gerieth auf Abwege, nachdem er sich von Gott abgewendet.

Reizbare Menschen gerathen bei dem geringsten Anlasse in Zorn.

Alte Gebräuche gerathen allmählig in Vergessenheit.

Heuer ist das Getreide gerathen.

Zač bylo dnes obilí na trhu?

Oč se vsadíme, že Vltava ještě jednou zamrzne?

Svobodný pán Türkheim mnoho mohl u Vídeňského dvora.

Když i připustím tuto výminku, jistě nebude jiné.

Nového redaktora pokládají za učeného.

Běží o tvou hlavu, řekl generál k vyzvědači.

Neúroda jest v horských krajinách něco obyčejného.

I v krásném kabátě vězí často sprostý člověk.

Pravá ctnost občanská vždy přihlíží dříve k obecnosti, nežli k soukromému blahobytu.

Rovnou cestou jsem šel do školy.

Egyptský Josef přímou posloupností pocházel od Abrahama.

Sudý počet vyhraje, lichý prohraje.

Při rázu jest účinek v pravém poměru k rychlosti pohybu.

Blíže Říma upadl hrabě mezi vrahy.

Oba sousedé svadili se pro odkap se střechy.

Nešťastník opustiv Boha uchýlil se s pravé cesty.

Prchliví lidé rozzlobí se pro každou maličkost.

Staré obyčeje přicházejí znenáhla v zapomenutí.

Letos se obilí urodilo.

Das Schiff ist auf eine Sandbank gerathen.

Geschäft. Der Direktor ist mit Amtsgeschäften überhäuft.

In öffentlichen Geschäften wohl bewandert.

Mit dem Tabak hat der Vater ein gutes Geschäft gemacht.

Ich habe ein wichtiges Geschäft vor.

In Prag ist es stille, wie gehen die Geschäfte in Wien?

Gesicht. Der Verbrecher konnte dem Richter nicht in's Gesicht sehen.

Die Mutter kann nicht mehr nähern, sie hat ein schwaches Gesicht.

Ich kenne den Mann vom Gesicht, weiß aber seinen Namen nicht.

Maria Theresia hatte ein geistreiches Gesicht.

Der Herr bewillkommte seine Gäste mit freundlichem Gesicht.

Der Affe schnitt Gesichter zum Fenster hinaus.

Moses hatte auf dem Berge Sinai ein Gesicht.

Gewinnen. Der Schneider kaufte sich ein Haus, als er in der Lotterie gewonnen.

Napoleon hat die Schlacht bei Austerlitz gewonnen.

Dadurch, daß ich den Fußpfad ging, habe ich einen Vorsprung gewonnen.

In der Schlacht bei Waterloo haben die Engländer die Oberhand gewonnen.

Der Wirth gewinnt bei jedem Faß Wein zwanzig Thaler.

Lod' *uvázla* na mēlčině.

Ředitel jest úředními *pracemi* zanešen.

Ve *správách* veřejných dobře zběhlý.

S tabákem otec dobře *pochodil*.

Mám před sebou důležité *řízení*.

V Praze jest ticho, jak jdou *obchody* ve Vídni?

Zločinec nemohl soudci do *očí* hleděti.

Matka nemůže již štít, má slabý *zrak*.

Znám toho muže od *vidění*, nevím ale jeho jméno.

Marie Terezie měla ducha-
plný obličej.

Pán uvítal hosti s vlídnou *tváří*.

Opice *ošklíbala* se z okna.

Mojžíš měl *vidění* na hoře Sinai.

Krejčí koupil si dům, když v loterii *vyhrál*.

Napoleon *zvítězil* v bitvě u Slavkova.

Tím, že jsem šel pěšinou, *nadešel* jsem si.

V bitvě u Waterloo *oddrželi* vrch Angličané.

Hospodský *vydělá* při každém sudu vína dvacet tolarů.

Der Lehrer hat den Waisenknaben Lieb gewonnen.

Gleich. Beide Gatten sind gleichen Alters.

Mir ist Alles gleich, ob ich in's Theater gehe oder nicht.

Cicero hatte in der Redekunst nicht seines Gleichen.

Durch die Narbe auf der Stirn sieht er sich nicht mehr gleich.

Ein Mann von festen Grundsätzen bleibt sich immer gleich.

Grimmig. Nero war ein grimziger Wittvater.

Gestern war eine grimrige Kälte.

Grob. Das Papier ist grob, der Brief wird zu schwer.

Zu dieser Leinwand genügt großes Garn.

Die zweite Magd verrichtet alle grobe Arbeit.

Der Angeklagte wollte sich durch ein grobe Lüge helfen.

Der Feldherr konnte die Festung nicht berennen, weil er noch auf das grobe Geschütz wartete.

Jedem groben Menschen weiche vom Weiten aus.

Grund. Der Grund des Meeres ist so uneben, wie die Oberfläche des festen Landes.

Das Haus wurde von Grund aus überbaut.

Der Prediger hat seiner Rede das Evangelium vom barmherzigen Samaritaner zu Grunde gelegt.

Die späten Fröste haben alle Obstgärten zu Grunde gerichtet.

Der letzte des Stammes ist elend in Ungarn zu Grunde gegangen.

Učitel *zamiloval* si sirotka.

Oba manželé jsou *stejného* stáří.

Mně jest vše *jedno*, jdu-li do divadla neb nejdu-li.

Cicero v řečnictví neměl sobě *rovného*.

Jizvou na čele není si více *podoben*.

Muž pevných zásad vždy *ve své vůle* trvá.

Nero byl *zuřivý* ukrutník.

Včera byla *třeskutá* zima.

Papír jest *tlustý*, psaní bude příliš těžké.

Na to plátno dostačí *režná* příze.

Druhá služka dělá všecku *těžkou* práci.

Obžalovaný chtěl si pomoci *hrubou* lží.

Vůdce nemohl útokem na pevnost hnáti, protože ještě čekal na *těžkou* střelbu.

Každému *nezdvořáku* z daleka se vyhni.

Dno mořské jest tak nerovné, jako povrch pevné země.

Dům byl od *základu* přestavěn.

Kazatel za *základ* své řeči vzal evangelium o milosrdném Samaritánovi.

Pozdní mrazy *zkazily* všechny štěpnice.

Poslední toho rodu bídne v Uhrách *zahynul*.

Manche Grasarten lieben sum-
pfigen Grund.

Mein ganzes Vermögen besteht
in liegenden Gründen.

Wichtige Gründe bewogen den
König, Frieden zu schließen.

Die Schüler werden auf den
Mittelschulen in den Anfangs-
gründen der Wissenschaften un-
terrichtet.

Gunst. Schmeichler pflegen bei
den Höfen in Gunst zu stehen.

Karl war der Liebling des Vaters,
jetzt hat er aber seine Gunst
verloren.

Der Zeuge sprach zu Gunsten
des Angeklagten.

Gut. Guter Wein ist oft
eine gute Arznei.

Kaum hat der Zahnschmerz auf-
gehört, war die Schwester wieder
guter Dinge.

Der Minister hat die Versü-
gung seines Sekretärs gut ge-
heißen.

Der General hat durch einen
Nachtmarsch den Fehler wieder
gut gemacht.

Der Lehrer war sehr aufgebracht,
durch Fleiß hat ihn aber der Schü-
ler wieder gut gemacht.

Ich bin schon eine gute Weile
hier.

Ich werde ihm das Geld lei-
hen, wenn du für die Rückzah-
lung gut bist.

Lassen Sie das gut sein, ich
werde es allein besorgen.

Haar. Bei den Römern wa-
ren röthliche Haare beliebt.

An diesem durchtriebenen Spitz-
buben ist kein gutes Haar.

Některé traviny milují mo-
čály.

Celé moje jmění záleží v po-
zemských statcích.

Mocné důvody přiměly krále,
aby mír uzavřel.

Žáci vyučují se na středních
školách počátkům věd.

Pochlebníci bývají v milosti
u dvorů.

Karel býval miláčkem otco-
vým, nyní mu ale již vypadl
z lásky.

Svědék mluvil ve prospěch
obžalovaného.

Dobré víno jest často do-
brým lékem.

Sotva přestalo bolení zubu,
již byla sestra zase veselá myslí.

Ministr schválil zařízení svého
tajemníka.

Generál nočním pochodem
chybu zase napravil.

Učitel byl velmi rozzloben,
žák jej ale pilností zase udobřil.

Jsem tu již hodnou chvíli.

Půjčím mu peníze, když se
zaručíš za zaplacení.

Nechte toho, sám se o to po-
starám.

U Římanů byly rusé vlasy
oblíbeny.

V tomto prohnáném šibalu
není ani dobré žilky.

Der Kahn neigte sich und bei einem Haarr wäre ich in's Wasser gefallen.

Daß dir der Nebenbuhler vorgezogen wurde, darüber laß dir kein graues Haar wachsen.

Halten. Die Soldaten in Reihe und Glied halten den Kopf gerade.

Der Kaufscherr hinter der Thüre hielt den Athem an sich.

Der Vater war schwer krank, er kann sich noch jetzt nicht auf den Füßen halten.

Das Wild hat die Saaten abgeweidet, der Graf mußte die Landleute schadlos halten.

Für den nächsten Zins halte ich das Geld schon bereit.

Der Herr hat es dem Diener für übel gehalten, daß er den neuen Rock anzog.

Der Fürst versprach der Wittwe eine Unterstützung und hielt edelmüthig Wort.

Die Nachbarin ist sehr abergläubisch, sie hält fest auf Träume.

Hart. Hartes Holz gibt mehr Hitze als weiches.

Auf die Veruntreuung bestimmt das Gesetz eine härtere Strafe als auf den Diebstahl.

Wegen harter Behandlung hält bei ihm kein Diensthote aus.

Hauen. Holz hauen ist oft weniger mühevoll, als einen Halsstarrigen zu überzeugen.

Die Gesetze der alten Römer wurden in Stein gehauen.

Dieses Pferd ist sehr empfindlich, man darf es nicht einmal leicht mit der Gerte hauen.

Loďka se naklonila a mǎlem byl bych spadl do vody.

Že sok tvůj obdržel přednost, to si neber k srdci.

Vojáci v šiku drží hlavu přímo.

Poslouchač za dveřmi tajil dech.

Otec těžce stonal, posud nemůže na nohou státi.

Zvěř spásla osení, hrabě musil rolníkům škodu nahraditi.

Na nejbližší činži mám již peníze pohotově.

Pán měl za zlé sluhovi, že oblékl nový kabát.

Kníže slbil vdově podporu a šlechtně dostál slovu.

Sousedka jest velmi pověřivá, pevně věří snům.

Tvrde dříví dává více výhřevu nežli měkké.

Na zpronevěření ustanovuje zákon přísnější trest, než na krádež.

Pro kruté nakládání u něho žádný čeledín nevydrží.

Dříví štípatí jest někdy méně namáhavé, než přesvědčiti tvrdohlavce.

Zákony starých Římanů byly do kamene vyryty.

Tento kůň jest velmi choulostiv, nedá se ani dost málo prutem šlehnouti.

Man kann immerhin sein Leben genießen, nur darf man nicht über die Schnur hauen.

Seben. Es muß ein starker Mann sein, der mit einer Hand zwei Centner in die Höhe hebt.

Der Kranke war so schwach, daß er in den Wagen gehoben werden mußte.

Mein Vater hat fast alle Kinder des Dorfes aus der Taufe gehoben.

Lange wußte man nicht, zu welcher Partei sich der Minister neige, bis endlich seine Rede jeden unsern Zweifel hob.

Herz. Der Redner konnte es nicht über's Herz bringen, den gestrigen Auftritt mit Stillschweigen zu übergehen.

Die arme Frau kommt oft zu meiner Mutter, um ihrem Herzen Luft zu machen.

Hitze. Wegen der glühenden Hitze hielten die Schnitter Raststunde.

Während der Mittagshitze treibt der Hirt die Schafe in kühlen Schatten.

Die Hitze des Wassers kann den achtzigsten Grad des Reaumur'schen Thermometers nicht übersteigen.

Die Kranke klagt sehr über Hitze im Leibe.

Mein Bruder blieb lange ruhig, endlich ist er aber doch in die Hitze gerathen.

Die Hitze der Leidenschaften verträgt sich nicht mit einem gesunden Urtheil.

Soch. Es ist hohe Zeit, daß du dich besserst.

Můžeme vždy svého života užívatí, jenom *nečítáme* přes míru.

Musí to být silný muž, jenž *pozdvihne* dva centy jednou rukou.

Nemocný byl tak slabý, že jej musili do vozu *vsaditi*.

Otec můj téměř všechny děti ve vsi *držel na rukou*.

Dlouho se nevědělo, ku které straně jest ministr nakloněn, až konečně řeč jeho *vyvedla* nás ze vši pochybnosti.

Řečníkovi *to nedalo*, aby pomlčel o včerejším výstupu.

Ubohá paní často přichází k mé matce, aby sobě *posteskla*.

Pro *parno* odpočívali ženci.

Za *vedra* poledního žene ovčák ovce do chladu.

Vřelost vody nemůže přesahovati osmdesátý stupeň Reaumurova teploměru.

Nemocná velmi stýská na *palčivost* v těle.

Bratr můj zůstal dlouho klidný, konečně se ale přece *rozpálil*.

Prudkost vášní nesrovnává se se zdravým úsudkem.

Jest *svrchovaný* čas, abysi se polepšil.

In einigen Badestädten am Rhein wird um hohes Geld gespielt.

Der Vater ist im höchsten Grade über den Leichtsinns des Sohnes aufgebracht.

Der Beamte hat es sehr hoch aufgenommen, daß die Leute vor ihm nicht den Hut zogen.

Der Sohn hat hoch und theuer geschworen, daß er die schlechten Gesellschaften meiden werde.

Hut. Der Vater hat der Tochter einen neuen Hut gekauft. Jede Woche verbrauchen wir einen ganzen Hut Zucker.

Immer. Der Wagner wandert nach Amerika aus, er hat schon von den Nachbarn auf immer Abschied genommen.

Ich erschrecke immer, so oft Jemand an die Thüre klopft.

Es kommen viele Leute zu uns, und so hören wir immer etwas Neues.

In. Erdbeeren wachsen im Walde und werden im Garten gezo-gen.

Es geht schon so in der Welt, daß das Verdienst nicht den Lohn findet.

So sehr sich auch das Pferd bäumte, hat es der Ketter doch im Zaume gehalten.

In drei Stunden hat der Bote den Weg von Prag nach Brandeis zurück gelegt.

In meiner Jugend gab es noch keine Eisenbahnen.

Die Weber im Riesengebirge leben größtentheils in Armut.

Der Komet erschien in der

V některých lázeňských městech na Rýně hraje se o veliké peníze.

Otec jest nanejvýše rozhněván lehkomyšlností synovou.

Úředník velmi to měl za zlé, že lidé před ním nesmekali.

Syn svatosvatě přísahal, že se vystřihá zlych společnosti.

Otec koupil dceři nový klobouk.

Každý týden spotřebujeme celou homoli cukru.

Kolář vystěhuje se do Ameriky, již se rozloučil na vždy se sousedy.

Pokaždé se lekám, kdykoli někdo zaklepe na dvěře.

Mnoho lidí k nám dochází, a tak slyšíme pořád něco nového.

Jahody rostou v lese a pěstují se v zahradě.

Jest již tak na světě, že zásluha nenalézá odměny.

Jakkoli se kůň vzpínal, přec jej držel jezdec na uzdě.

Za tři hodiny vykonal posel cestu z Prahy do Brandýsa.

Za mého mládí nebylo ještě železnic.

Tkalci v Krkonoších jsou z větší části bídne živi.

Vlasatice objevila se skutečně

Tha zu der vom Astronomen be-
stimmten Zeit.

In diesem Jahre gibt es
mehr Kirschen als im vorigen.

Die Post geht nur zweimal
wöchentlich in die Stadt.

Der wachsame Hund hat die
Diebe in die Flucht geschlagen.

Zur Zeit der Noth muß jeder
Waffenfähige in den Krieg ziehen.

Kehren. Jeder kehre vor
seiner Thüre.

Ich habe das Oberste zu un-
terst gekehrt und doch den ver-
lorenen Schlüssel nicht gefunden.

Der niederträchtige Mensch
wollte mich abbitten, aber ich keh-
te ihm den Rücken.

Der Soldat im Felde darf sich
nicht darauf kehren, ob das Wet-
ter schlecht ist.

Kennen. Petrus hat dreimal
behauptet, daß er Christum nicht
kenne.

Der Bote verirrt sich, denn
er kannte den Weg nicht.

In Afrika kennt man weder
Kälte noch Schnee.

Vor einem Monat haben sie
sich kennen gelernt, und mor-
gen haben sie schon Hochzeit.

Klage. Die Klage der Wit-
wen und Waisen bringt zum
Himmel.

Der Landmann führte Klage
über die große Dürre.

Der Kaufmann reichte die Klage
ein, daß ihn der Schuldner nicht
bezahle.

Klar. Durch drei Wochen
sahen wir keinen Klaren Himmel.

v době hvězdářem určené.

Letos jest více třešní než
vloni.

Pošta jde jen dvakrát za tý-
den *do* města.

Bedlivý pes obrátil zloděje
na útěk.

V čas potřeby musí každý
zbraně schopný muž jíti *na*
vojnu.

Každý necht *zametá* před
vlastními dveřmi.

Vše jsem zrub narub *obrátil*,
a přece jsem nenalezl ztracený
klíč.

Ničemník chtěl mne odpro-
siti, ale já mu *ukázal* záda.

Voják v poli nesmí se na to
ohlížeti, je-li povětrí nepřívznivé.

Petr třikráte tvrdil, že *nezná*
Krista.

Posel zabloudil, neboť nebyl
povědom cesty.

V Africe *nevědí* ani o zimě
ani o sněhu.

Před měsícem se *seznámili*,
a zítra již mají svatbu.

Nářek vdov a sirotků ne-
besa proniká.

Rolník vedl *stížnost* na ve-
liké sucho.

Kupec zadal *žalobu*, že mu
dlužník neplatí.

Po tři neděle nespátřili jsme
jasného nebe.

Der Arzt hat verordnet, daß der Kranke nur klare Suppe bekomme.

Seine Worte waren so klar, daß kein Zweifel über seine Gesinnung austauschen konnte.

Die Sache war klar, es war überflüssig die Zeugen zu vernehmen.

Kommen. Freuet euch Kinder, die gute Taute kommt schon.

Wie bist du bei solchem Wetter nach Hause gekommen?

Sie auch einmal in Prag, wie sind Sie hergekommen?

Langen wußte ich nicht, wer den Zucker nascht, endlich bin ich dahinter gekommen.

Es kommt ein Wind, der Staub hebt sich auf der Straße.

Die Fenster sind den ganzen Tag zu, woher kommen so viele Fliegen?

Der Oberst ließ es nicht dazu kommen, daß der Streit mit einem Duelle ende.

Der Vater ist in den Josef verliebt, er läßt nichts auf ihn kommen.

Du gibst mehr aus als du einnimmst, wo kommst du mit einer solchen Wirthschaft zuletzt hin?

Diese Unvorsichtigkeit ist mir hoch gekommen.

Dem Müller ist die Mühle abgebrannt und er kam darüber von Sinnen.

Erst nach längerer Zeit konnte ich vor Schrecken zu mir kommen.

Die Schwester ist so gelaufen, daß sie nicht zu Athem kommen konnte.

Lékař nařídil, aby nemocný dostával jen čistou polévku.

Slova jeho byla tak zřetelná, že nemohla vzniknouti žádná pochybnost o jeho smýšlení.

Věc byla *patrná*, bylo zbytečno vyslýchati svědky.

Těšte se dítky, dobrá teta již *přichází*.

Jak jsi se *dostal* domů při takovém počasí?

Vy také jednou v Praze, kde jste se tu *vzal*?

Dlouho jsem nevěděl, kdo mlsá cukr, konečně jsem to *vypátral*.

Dělá se vítr, prach se zvedá na silnici.

Okna jsou celý den zavřena, kde se tu *nabere* tolik much?

Plukovník *nedopustil*, aby spor se ukončil soubojem.

Otec jest zamilován do Josefa, nic na něj *nedopustí*.

Více vydáváš než přijímáš, kam se posléze *poděješ* s takovým hospodařením?

Ta neopatrnost mne *stála* mnoho.

Mlynáři shořel mlýn, a z toho *pozbyl* rozumu.

Teprv po delším čase mohl jsem se *zpatovatí* od leknutí.

Sestra tak se uběhla, že nemohla *ducha* popadnouti.

Gegen die Windseite steht ein hohes Haus, und das kommt meinem Garten sehr zu Statten.

Drei Knaben sind in's Wasser gefallen, aber ohne Schaden davon gekommen.

Durch diese Frage des Richters ist der Verbrecher außer Fassung gekommen.

Man ließ mich nicht einmal zu Worte kommen.

Es könnte kommen, daß man Ihnen Schuld gäbe.

Kunst. Michelangelo hinterließ sowohl in der Architektur als in der Malerei und Bildhauerei große Werke der Kunst.

Die schönen Künste wurden von den Griechen fleißiger als von den Römern gepflegt.

Ein Theil der Gesellschaft spielt Theater, ein Theil macht Künste auf dem Seile.

Ich habe meinen Hund verschiedne Künste gelehrt.

Kurz. Im Winter ist der Tag kurz, die Nacht lang.

Sonst wurde ein großer Theil von kurzer Waare aus Nürnberg bezogen.

Ueber lang und kurz muß Jeder sterben.

Meine Tochter bekam die Mattern, nachdem sie kurz zuvor das Fieber überstanden hatte.

Lager. Der Löwe verläßt gegen Abend sein Lager, um auf Raub auszugehen.

Der Kaufmann hat viel Wein am Lager.

Die römischen Heere brachten auch den Winter meistens im Lager zu.

Proti větru stojí vysoký dům, a to se výborně hodí mé zahradě.

Tři hoši spadli do vody, vyvázli ale bez úrazu.

Touto otázkou soudcovou zarazil se zločinec.

Ani k slovu mne nepřipustili.

Mohlo by se státi, žeby vám vinu dávali.

Michelangelo zanechal i v stavitelství i v malbě a sochařství veliká díla umělecká.

Pěkná umění byla od Řeků bedlivěji pěstována nežli od Římanů.

Část společnosti hraje na divadle, část provozuje *kejskly* na provaze.

Naučil jsem svého psa rozličným *kouskům*.

V zimě jest den *krátký*, noc dlouhá.

Druhdy dovážena byla velká část *drobného* zboží z Norimberka.

Dříve neb později jest každému umříti.

Dcera má dostala neštovice, když byla *málo* před tím přestála zimnici.

Lev opouští k večeru *lože*, aby šel na lup.

Kupec chová mnoho vína na *skladě*.

Římská vojska trávil obyčejně i zimu v *ležení*.

Žižka schlug vor Prag sein Lager auf.

Lang. Die Familie unterhielt sich in den laugen Abenden mit Lektüre.

Es ist schon lange her, daß ich im Theater war.

Damit Ihnen die Zeit nicht lang werde, bringe ich Ihnen die Zeitung.

Lassen. Was du nicht durchführen kannst, laß sein.

Der Oheim ist ein gutherziger Mann, er läßt sich nicht lange bitten.

Ich ließ mir einen neuen Rock machen.

Laß ihn nur kommen, ich werde ihm in's Gewissen reden.

Die Bürger wollten den Abgesandten nicht in die Stadt lassen.

Laß mich in Ruhe, ich will nichts mehr davon hören.

Der Freund ließ mir sagen, daß er nicht kommen könne.

Nach so vielen Beweisen von Liebe konnte ich das Mädchen nicht mehr lassen.

Der Hund ließ den Dieb nicht los.

Lasset uns im Unglücke nicht verzweifeln.

Ich habe mir sagen lassen, daß es in dieser Gegend wilde Katzen gibt.

Du hast einen schönen Ring, laß sehen.

Der Jäger schoß fehl, und ließ dann seinen Zorn dem Hunde empfinden.

Die Unordnung in den Ge-

Žižka položil se *táborem* před Prahou.

Rodina bavila se za *dlouhých* večerů čtením.

Jest tomu již *dávno*, co jsem byl v divadle.

Aby se vám *nestýskalo*, přináším vám noviny.

Co nemůžeš provést, toho *nech*.

Ujec jest muž *dobrosrdečný*, *nedá* se dlouho prositi.

Dal jsem si štíti nový kabát.

Jen *at* přijde, budu mu mluvit do svědomí.

Měšťané nechtěli vyslance do města *pustiti*.

Dej mi pokoj, nechci o tom nic více slyšeti.

Přítel mi *vzkázal*, že nemůže přijíti.

Po tolikých důkazech lásky nemohl jsem již dívku *opustiti*.

Pes *nepustil* zloděje.

V neštěstí *nezoufejme*.

Povídali mně, že jsou v této krajině divoké kočky.

Máš krásný prsten, *ukaz*.

Myslivec se chybil, a *vylil* si pak zlost na psu.

Nepořádek v účtech obec-

meinderechnungen ist groß, davon ließe sich viel sagen.

Der neue Hut läßt der Schwester sehr gut.

Laufen. Laufe nach Hause und bringe mir den Regenschirm.

Gib Acht, daß dir der Hund nicht fortläuft.

Zweimal sind die Türken gegen Wien Sturm gelaufen.

Die Jahre laufen, und ehe wir uns dessen versehen, stellen sich graue Haare ein.

Das Wasser steigt, es läuft schon in die Keller der Häuser am Ufer.

Der Mund läuft mir voll Wasser, wenn ich diese Pfirsiche sehe.

Gehe nicht zu dem Hunde, sonst läufst du Gefahr gebissen zu werden.

Laune. Der Diener muß sich in die Launen seines Herrn fügen.

Wenn du den Onkel guter Laune findest, wird er zu Allem willig sein.

Du bist übler Laune, weil dir dein Plan nicht gelungen ist.

Lebhaft. Ein lebhaftes Kind kann nicht so ruhig sitzen, wie ein ernstler Mann.

Lebhaftige Augen verleihen dem Gesichte Ausdruck.

In seiner Jugend war König Wenzel ein Mann von lebhaftem Geiste.

Pilsen ist nur zur Marktzeit eine lebhaftige Stadt.

Die Stadt Riga führt einen lebhaften Handel.

ních jest veliký, o tom by bylo co mluvit.

Nový klobouk sestře velmi dobře sluší.

Běž domů a přines mi deštník.

Dej pozor, aby ti pes neutekl.

Dvakrát Turci útokem hnali na Vídeň.

Léta ubíhají, a než se nadějeme, sešedivíme.

Voda vystupuje, teče již do sklepů pobřežních domů.

Dělají se mi laskominy, když vidím tyto broskve.

Nechoď ke psu, jinak jsi v nebezpečství, že tě pokouše.

Sluha musí hovět choutkám svého pána.

Najdeš-li strýce v dobré míře, bude ke všemu volen.

Jsi mrzut, že se ti záměr tvůj nezdařil.

Cilé dítě nemůže tak pokojně seděti, jako vážný muž.

Bystré oči dodávají tváři výrazu.

V mládí byl král Václav muž jarého ducha.

Plzeň jest jen o trzích hlučným městem.

Město Riga provozuje silný obchod.

Meine Schwester liebt besonders lebhaft Farben.

Ein lebhaftes Gefühl für das Vaterland gibt sich in allen Werken dieses Dichters kund.

Ledig. Wie glücklich lebe ich, seit ich aller Sorgen ledig bin.

Der junge Birth sparte und nach zwei Jahren war er aller Schulden ledig.

Ich habe zwei verheirathete und zwei ledige Schwestern.

Leer. Der Verschwender schmelgte so lange, bis der Beutel leer war.

Mit leerem Magen hat man keine Lust zum Gesange.

Bei diesem Leuteschinder wirst du mit leeren Händen nichts ausrichten.

Einen Dümmling unterrichten ist so viel, als leeres Stroh dreschen. Alle deine Versprechungen sind leere Worte.

Die späteren römischen Kaiser fanden Wohlgefallen am leeren Gepränge.

Beim prager Magistrate sind zwei Stellen leer.

Leid. Die verlassenene Mutter ist vor Leid gestorben.

In Freude und Leid ausharren.

Es thut mir Leid, daß ich auf dich vergessen habe.

Es that ihm Leid, daß er seinen Wohlthäter beleidigt hatte.

Ich befürchte, daß sich der Unglückliche in der Verzweiflung ein Leid anthut.

Wir haben Niemanden ein Leid zugefügt.

Leiden. Der Soldat litt

Moje sestra miluje obzvláště světlé barvy.

Vřelý cit pro vlast jeví se ve všech dílech tohoto básníka.

Jak šťastně žiji, co jsem prost všech starostí.

Mladý hospodář šetřil, a po dvou letech byl zbaven všech dluhů.

Mám dvě provdané a dvě svobodné sestry.

Marnotratník tak dlouho hýřil, až byl měsíc prázděn.

S lačným žaludkem není nám do zpěvu.

U toho vydrídoucha nic nepořídiš holýma rukama.

Hlupáka vyučovati jest tolik, jako hluchou slámu mlátiti.

Všecky tvoje sliby jsou planá slova.

Pozdější císařové Římští měli zalíbení v jalové nádhernosti.

U Pražského magistrátu jsou dvě místa uprázdněna.

Opuštěná matka hořem zemřela.

V slasti a strasti setrvati.

Jest mi líto, že jsem na tebe zapomněl.

Zželelo se mu toho, že svého dobrodince urazil.

Obáván se, aby si nešťastník v zoufalství smrt neudělal.

Nikomu jsme neublížili.

Voják trpěl veliké bolesti,

große Schmerzen, bevor die Wunde verbunden war.

Du wirst das Fenster zerschlagen und ich werde Schaden leiden.

Die Märtyrer litten lieber den Tod, als daß sie Christum verläugnet hätten.

Bei Austerlitz erlitten die Russen eine Niederlage.

Leisten. Kein vernünftiger Mann verspricht, was er nicht leisten kann.

Der Herr befahl, der Diener leistete Folge.

Bei dem Brande der Kirche haben Leute der ganzen Umgegend Hilfe geleistet.

Für die Zahlung der Interessen leistet die Regierung Gewähr.

Die Reibung leistet Widerstand bei der Bewegung der Körper.

Der Schuldner mußte für die Zahlung Sicherheit leisten.

Das Gesetz schreibt es vor, daß der Schuldige dem Beschädigten Genugthuung leiste.

Auch ein alter Pelz leistet im Winter guten Dienst.

Sie hat nichts anderes zu thun, als der alten Frau Gesellschaft zu leisten.

Leiten. Der erfahrene Freund leitete mich auf den richtigen Weg.

Der Mann ist auf Reisen, die Frau leitet indessen die Wirthschaft.

Vorsicht leite alle deine Schritte.

Die Schwester leitete das Gespräch auf die gestrige Oper.

než byla rána obvázána.

Roztlučeš okno a já budu mít škodu.

Mučeníci raději smrt *podstoupili*, než aby Krista zapřeli.

U Slavkova *byli* Rusové poraženi.

Rozumný muž neslibí, co nemůže *splniti*.

Pán poručil, služebník *uposlechl* rozkazu.

Při požáru kostela *přispěli* lidé z celého okolí na pomoc.

Za placení úroků *ručí* vláda.

Tření *činí* odpor při pohybu těl.

Dlužník mnsil za splacení pojištění dáti.

Zákon předpisuje, aby vinník škodu trpícímu dosti *učínil*.

I starý kožich v zimě *prokazuje* dobrou službu.

Nemá nic jiného na práci, než aby *tovaryšila* staré paní.

Zkušený přítel *vedl* mne na pravou cestu.

Muž jest na cestách, paní prozatím *spravuje* hospodářství.

Opatrnost *řídí*ž všechny tvé kroky.

Sestra *obrátila* řeč na včerejší zpěvohru.

Du hast selbst Verstand, laß dich nicht von Andern leiten.

Liebl. Die drei Grazien auf diesem Bilde sind liebliche Gestalten.

Am Gipfel des Berges angelangt hatten wir die Aussicht auf eine liebliche Gegend.

Die Erdbeeren haben einen lieblchen Geschmack.

Der liebliche Geruch der blühenden Bäume lockte mich in den Garten.

Das Kind auf dem Hunde schlafend war eine liebliche Erscheinung.

Liegen. Ermüdet von der langen Reise lag ich die ganze Nacht und den ganzen Tag.

Der Kranke wird den Morgen nicht erleben, er liegt schon in den letzten Zügen.

Meine Schwestern liegen sich fortwährend in den Haaren.

Es liegt am Tage, daß dir das Rauchen schadet.

Die Wirthschafterin ist so lange dem Vater in den Ohren gelegen, bis er ihr einen neuen Hut kaufte.

Locker. Ich lasse mir den Zahn reißen, er ist schon sehr locker.

Sackleinwand ist ein lockeres Gewebe.

Dieses Erdreich ist allzu locker. Mir scheint, dein Freund ist ein lockeres Subjekt.

Lösen. Alexander löste den gordischen Knoten dadurch, daß er ihn zerhieb.

Wer dieses Räthsel löst, bekommt einen Apfel.

Máš sám rozum, nedej se voditi od jiných.

Tři gracie na tomto obraze jsou zpanilé postavy.

Dostoupivše vrchole hory měli jsme vyhlídku na utěšenou krajinu.

Jahody mají lahodnou chuť.

Pochotná vůně kvetoucích stromů vábila mne do zahrady.

Děcko na psu spící bylo líbezným zjevem.

Unaven dlouhou cestou ležel jsem celou noc a celý den.

Nemocný nedožije jitra, pracuje k hodince.

Moje sestry ustavičně jsou spolu na štíru.

Jest patrnó, že ti kouření škodí.

Hospodyně tak dlouho hučela otecí do uší, až jí koupil nový klobouk.

Dám si vytrhnouti zub, jest již příliš viklavý.

Pytlovina jest řídká tkanina.

Tato země jest příliš sypká. Zdá se mi, že tvůj přítel jest lehké zboží.

Alexander rozvázal gordický uzel tím, že jej přetál.

Kdo tu hádanku uhodne, dostane jablko.

Um die Sülze zu bereiten, wird vorerst das Fleisch von den Knochen gelöst.

Zuletzt blieben nur zwei Mann, der eine lud, der zweite löste die Kanone.

Der Vertrag wurde durch Einverständnis beider Parteien gelöst.

Der arme Mann mußte lange sparen, bevor er das Pfand lösen konnte.

Der Kaufmann löst täglich über hundert Gulden.

Luft. Die ganze Woche arbeitet der Handwerker zu Hause, darum geht er gern am Sonntag in die frische Luft.

Der Adler schwebte hoch in der Luft und spähte nach der Beute.

Trane nicht den Versprechungen dieses Menschen, er redet nur in die Luft.

Auf den Bergen liegt noch Schnee, und hier im Thale weht schon eine milde Luft.

Luft. Ich habe meine Luft daran, wenn junge Katzen spielen.

Die Vögel singen im Garten, daß es eine Luft ist.

Ich soll heute zwei Seiten aus dem Livius übersetzen und habe keine Luft dazu.

Luxus. In unsern Tagen greift der Luxus immer mehr um sich.

Alles, was das Bedürfnis übersteigt, ist Luxus.

Machen. Du hast es schon gemacht, statt Zucker Salz zu nehmen.

Schon mit dem Hute in der Hand fragte noch der Vater: Was

Aby se připravil rosol, odřezá se dříve maso od kostí.

Posléze zbyli jen dva muži, jeden nabíjel, druhý vypaloval dělo.

Smlouva zrušena jest srozuměním obou stran.

Chudás musil dlouho sporiťi, nežli mohl zástavu vyplatiti.

Kupec tržil každý den přes sto zlatých.

Celý týden pracuje řemeslník doma, pročez rád si vyjde v neděli na čerstvý vzduch.

Orel vznášel se vysoko v povětří, slídě po kořisti.

Nevěř slibům toho člověka, mluví jen do větru.

Na horách ještě leží sníh a zde v údolí vane již libý větříček.

Mám v tom své potěšení, když si hrají mladé kočky.

Ptáci zpívají v zahradě až málo.

Mám dnes přeložiti dvě stránky z Livia a nechce se mi do toho.

Za našich dnů vždy více se zmahá rozkošnictví.

Cokoliv přesahuje potřebu, jest zbytečnost.

Tys to vyvedl, místo cukru vzal jsi sůl.

Klobouk již v ruce drže ještě se tázal otec: Co počnu,

mach e ich, soll ich gehen oder bleiben?

Jeden Morgen muß das Mädchen drei Zimmer kehren und alle Betten machen.

Durch den Spaziergang erholt ich mich und mache den Kindern ein Vergnügen.

Bei der Deputirtenwahl hat der Advokat seinem Nebenbuhler Platz gemacht.

Christoph Harant hat eine Reise nach Jerusalem gemacht.

Ogleich ich täglich sechs Meilen machte, kam ich doch zu spät in Wien an.

Deine Liebe macht mich alle erduldeten Leiden vergessen.

Ein Schatten macht uns oft zittern.

Man will uns glauben machen, daß das Pferd nicht lah m sei.

Napoleon hat bei Jena Tausende von Preußen zu Gefangenen gemacht.

Auch den Mühlstaub macht der Müller zu Gelde.

Nach sieben Jahren machte Maria Theresia mit Friedrich Frieden.

Machen Sie sich keine Sorgen, Ihr Sohn wird bei der Prüfung gut bestehen.

Wegen der Hitze am Tage machte ich mich schon vor Sonnenaufgang auf den Weg.

Wolken steigen auf, es macht sich zum Regen.

Zwei und zwei macht vier.

Mild. Die weißen ungarischen Weine sind gewöhnlich mild.

Ein milder Regen erquickte die Kluren.

mám jít či zůstat?

Každé ráno musí děvče ve třech pokojích zamésti a poštěle *sláti*.

Procházkou se zotavím a dětem *spůsobím* vyrazení.

Při volbě poslance *ustoupil* advokát svému soupeři.

Krištof Harant *konal* cestu do Jerusalema.

Ačkoli jsem denně šest mil *urazil*, přece jsem do Vídně přišel pozdě.

Pro tvou lásku na všecko přestálé trápení *zabývám*.

Často i před stínem se *třešme*.

Chtějí nám *namluviti*, že ten kůň není chroný.

Napoleon *zujal* u Jeny tisíce Prusů.

Také prach po mlýně mlynář *zpeněží*.

Po sedmi letech *uzavřela* Marie Terezie s králem Friderichem pokoj.

Nestarejte se, váš syn při zkoušce dobře ob stojí.

Pro parno za dne *vydal* jsem se na cestu již před slunce východem.

Mračna vystupují, *chystá se* k dešti.

Dvě a dvě *jsou* čtyry.

Bílá vína uherská jsou obyčejně *lahodná*.

Tichý déšť osvěžil nivy.

Du thust ein mildes Wort,
wenn du die Wittve unterstützest.

Der Domherr hat sein Vermögen
mit den Stiftungen vermacht.

Mit. Es war eine ungewöh-
nliche Erscheinung, das Mädchen
mit den blauen Augen hatte
schwarze Haare.

Der Wagen fuhr über den ge-
frorenen Fluß und das Eis brach
mit ihm.

Mit einem stumpfen Messer
kann man kein hartes Brod schneiden.

Der Maler hat das Bild mit
großem Fleiß gearbeitet.

In diesem Laden wird die
Leinwand nicht mit der Elle ge-
messen, sondern stückweise verkauft.

Der unglückliche Mensch ergab
sich dem Trunke, und dann war
es aus mit ihm.

Job hatte alle seine Leiden
mit Geduld ertragen.

Das Heer wurde geschlagen, die
Festung mit Sturm genommen.

Der Jäger geht schon mit
Anbruch des Tages in den Wald.

Mitte. In der Mitte des
Waldes verirrtet wir uns.

In der Mitte des Weges
blieb er stehen.

Schickt Jemanden aus Eurer
Mitte zum Kaiser.

Er faßte mich in der Mitte.

Mögen. Ein ungeschickter
Mensch mag thun was er will,
es wird ihm nichts gelingen.

Was mag wohl unser Freund
machen?

Ich möchte mich zu Tode la-
chen über die Grimassen des Affen.

Der Bruder mag nicht in's

Učiniš *milosrdný* skutek, bu-
deš-li podporovati vdovu.

Kanovník odkázal své jmění
pobožným nadáním.

Byl to zjev neobyčejný, děv-
če s modrýma očima mělo čer-
né vlasy.

Vůz jel přes zamrzlou řeku
a led se *pod* ním prolomil.

Tupým nožem nelze krájeti
tvrdý chléb.

Malř maloval ten obraz s
velikou pilností.

V tom krámě neměří se plá-
tno *na* loket, nýbrž prodává se
na kusy.

Nešťastník oddal se opilství,
a pak bylo *po* něm veta.

Všecka svá utrpení Job tr-
pělivě snášel.

Vojsko bylo poraženo, pev-
nost *útokem* dobyta.

Myslivec jde již *na* úsvitě
do lesa.

Uprostřed lesa jsme zablou-
dili.

Na *půl* cestě zůstal státi.

Pošlete někoho *ze* sebe k
císaři.

Popadl mne *vejprůl*.

Neobratný člověk *at* dělá co
dělá, nic se mu nepodaří.

Co *asi* dělá náš přítel?

Pukl *bych* smíchy nad škle-
bením se opice.

Bratr *nechce* jíti do hospody,

Wirthshaus gehen, weil dort zu viel Rauch ist.

Müde. Müde von der Arbeit schlief der Vater halb ein.

Ich bin ganz müde vom Stehen.

Ich trat aus dem Verein, denn ich war der Sache schon müde.

Mühe. Alle meine Mühe war vergebens.

Nur mit großer Mühe wurde das Feuer gelöscht.

Der Reiter hatte Mühe mit dem Pferde, daß es mit ihm nicht durchginge.

Munter. Eine muntere Unterhaltung erfrischt den Geist.

Die Schwester geht zeitlich schlafen und wird doch nie vor Sonnenaufgang munter.

Müssen. Alle Menschen müssen sterben.

Der Nachbar ist ein arbeitsamer Mann, diese Anerkennung muß man ihm zollen.

Dazu werde ich nicht einwilligen, ich mußte denn gezwungen werden.

Müßig. Aus Mangel an Werkzeug gingen die Arbeiter müßig.

Wenn ich eine müßige Stunde habe, begieße ich die Blumen im Garten.

Muth. Wer auf Gott vertraut, pflegt auch im Unglücke guten Muthes zu sein.

Wie mag dem Verbrecher zu Muth gewesen sein, als ihm das Urtheil vorgelesen wurde.

Der Reiter hat großen Muth bewiesen, als das Pferd mit ihm durchging.

protože je tam mnoho kouře.

Zemden jsa práci otec brzy usnul.

Jsem celý ustálýj.

Vystoupil jsem ze spolku, neboť jsem měl již té věci dost.

Všecka moje práce byla marná.

Jen s velikým namáháním byl oheň uhašen.

Jezdec měl co dělati s koněm, aby se mu nezplašil.

Veselá zábava osvěžuje ducha.

Sestra jde záhy spat a přece se nikdy neprobudí před slunce východem.

Všichni lidé musejí umříti.

Soused jest muž pracovitý, to sluší při něm uznati.

K tomu nepřivolfm, leč bych byl přinucen.

Pro nedostatek nádobí dělníci zaháleli.

Mám-li prázdnou hodinu, zalévám květiny v zahradě.

Kdo v Boha důvěruje, bývá i v neštěstí dobré myslí.

Jak asi bylo zločinci okolo srdce, když se mu četl rozsudek.

Jezdec dal na jevo velikou srdnatost, když se s ním kůň zplašil.

Nach. Mein Bruder ist nach Italien gereist.

Dreimal hat der Jäger nach dem Adler geschossen, und immer hat er ihn gefehlt.

Mein Freund kommt nie vor Mitternacht nach Hause.

Die Mutter wurde plötzlich krank, wir mußten nach dem Arzte schicken.

Noch vor hundert Jahren haben abergläubige Menschen am Palmsonntage nach Schätzen gegraben.

Die Prinzessin Sofie trachtete Peter dem Großen nach dem Leben.

Sieben unfruchtbare Jahre folgten im Lande nach einander.

Der Corporal mußte nach der Vorschrift des Hauptmanns handeln.

Gott schuf den Menschen nach seinem Bilde.

Das Tuch wird in Stücken und nach der Elle verkauft.

Das Brod riecht nach Schimmel. Der junge Landwirth sparte und bezahlte nach und nach alle Schulden.

Nachkommen. Gehen Sie vorans in die Kirche, wir werden nachkommen.

Der Soldat muß dem Befehle seines Vorgesetzten nachkommen.

Ein ordentlicher Mensch kommt früher seinen Pflichten nach und dann erst denkt er auf die Unterhaltung.

Um dein gemachten Versprechen nachzukommen, reiste mein Bruder in strenger Kälte ab.

Nachsehen. Bei jeder Arbeit muß man nachsehen.

Weil das Kind Besserung ver-

Můj bratr odejel do Vlach.

Třikrát myslivec střílil po orlu a vždycky se ho chybil.

Můj přítel nikdy nepřichází domů před půlnocí.

Matka náhle se rozstonala, musili jsme poslati pro lékaře.

Ještě před sto lety pověřiví lidé kopali poklady o květné neděli.

Kněžna Žofie stála o život Petru Velikému.

Seďm neúrodných let následovalo v zemi po sobě.

Desátník musel jednati dle předpisu setníkova.

Bůh stvořil člověka ku podobnosti svému.

Sukno prodává se v kusech i na lokte.

Chléb smrdí plesnivinou.

Mladý rolník spořil a pomalu zaplatil všechny dluhy.

Jděte napřed do kostela, my přijdeme později.

Voják musí šetřiti rozkazu svého představeného.

Pořádný člověk koná dříve své povinnosti a pak pomýšlí na zábavu.

Aby splnil učiněný slib, odcestoval bratr v kruté zimě.

Při každé práci musí se dohlížeti.

Protože dítě slibovalo polep-

sprach, sah ihm der Vater den ersten Fehltritt nach.

Nachsehen. Die Soldaten setzten dem Feinde bis an die Grenze nach.

Der Hund setzte dem Hasen nach.

Die Religion gebietet es, daß wir alles Andere Gott nachsetzen.

Nabe. Die mährische Stadt Jglau liegt nahe an der böhmischen Grenze.

Es geht dem Vater nahe, daß man ihm drei Söhne zum Militär abgeführt hat.

Der Prediger konnte es seinen Zuhörern nicht genug nahe legen, die Pflicht der Dankbarkeit nicht zu vernachlässigen.

Der Verstorbene war ein friedlicher Mann, er ist niemanden nahe getreten.

Neben. Bei Tische saß die Tochter neben der Mutter.

Du sollst keine anderen Götter haben neben mir.

Nehmen. Der Graf hat den jungen Mann freundlich bei der Hand genommen.

Der Müller war schon vierzig Jahre alt, als er eine Frau nahm.

Der Uhrmacher hat die Uhr auseinander genommen.

Du darfst es mir nicht übel nehmen, wenn ich deiner Einladung nicht folge.

Die Frau nimmt sich den Tod ihres Gatten sehr zu Herzen.

Der Herr war unwillig, weil sich der Diener viel herannahm.

Die Unsinnsige wollte Hungers

sení, *prominul* mu otec první poklések.

Vojáci *honili* nepřítelů až na hranice.

Pes pustil se za zajícem.

Náboženství velí, abychom vše jiné *po Bohu kladli*.

Moravské město Jihlava leží *blízko* českých hranic.

Rmoutí to otce, že mu byli tři synové odvedeni k vojsku.

Kazatel nemohl svým posluchačům dosti *na srdce klásti*, aby nezanedbávali povinné vděčnosti.

Zemřelý byl pokojný muž, žádnému *neublížil*.

U stolu seděla dcera *vedle* matky.

Nebudeš žádných bohů mítí *mimo* mne.

Hrabě vlídně *vzal* mladška za ruku.

Mlynáři bylo již čtyřicet let, když *pojal* ženu.

Hodinář *rozbral* hodiny.

Nesmíš mně za zlé *mítí*, nepřijmu-li tvého pozvání.

Paní příliš si *připouští* k srdci smrt svého chotě.

Pán se hněval, protože služebník mnoho sobě *dovoloval*.

Nesmýšlná chtěla hladem u-

sterben, durch drei Tage nahmen sie keine Speisen zu sich.

Als sich die Soldaten näherten, nahmen die Räuber die Flucht.

Wir kamen spät in die Stadt, weil wir einen Umweg durch das Gebirge nahmen.

Der Präsident hat dem Redner das Wort genommen.

Der Feldherr hat gegen einen nächtlichen Ueberfall Maßregeln genommen.

Der Bösewicht dachte nach, wie er Rache nehmen könnte.

Das vom Hunde verfolgte Kind nahm seine Zuflucht zur Mutter.

Neigung. Dieser Abhang hat eine Neigung von 45 Graden.

Man hat schreckliche Beispiele, wohin die Neigung zu übermäßigem Trunke führt.

Die beiden jungen Leute saßen bald Neigung zu einander.

Niederschlagen. Der Bösewicht hat den Greis mit einem Knüttel niedergeschlagen.

Beschämt schlug das Mädchen die Augen nieder.

Der Beamte wurde der Untreue beschuldigt, der Proceß wurde aber niedergeschlagen.

Nach diesem Unfalle war die Mutter sehr niedergeschlagen.

Noch. Die Sonne stand schon hoch und der Reisende schlief noch.

Aus dem Auslande zurückgekehrt fragte der Sohn, ob sein Vater noch lebe.

Und wenn sie noch so sehr hätte, der Vater bezahlt nicht mehr die Schulden seiner leichtsinigen Tochter.

mřiti, po tři dni nepoživala žádných pokrmů.

Když se vojáci blížili, utekli loupežníci.

Přišli jsme pozdě do města, protože jsme učinili zacházku pohorím.

Předseda zbavil řečníka slova.

Vůdce opatřil se proti nočnímu přepadení.

Zlomyslník přemýšlel, jak by se mstil.

Dítě psem jsouc pronásledováno uteklo se k matce.

Tato stráž má sklon 45 stupňů.

Hrozné příklady máme, kam vede náchylnost k přílišnému pití.

Oba mladí lidé brzo pocítili k sobě náclonnost.

Zlosyn klackem porazil kmeta k zemi.

Zahanbeno sklopilo děvče oči.

Úředník byl obviněn pronevěřením, pře byla však potlačena.

Po té nehodě byla matka velmi sklíčena.

Slunce již bylo vysoko a počestný ještě spal.

Navrátiv se z ciziny tázal se syn, zdali otec jeho dosavad jest na živě.

A kdyby sebe více prosila, otec již nezplatí dluhy své lehkomyšlné dcery.

Nüchtern. Diese Arznei muß auf nüchternen Magen eingenommen werden.

So lange die Trinker nüchtern waren, saugen sie lustige Lieder; sobald ihnen aber der Wein zu Kopfe stieg, begannen sie Streit mit einander.

Offen. Die Kirche ist nicht mehr offen.

Ein offenes Gesicht erweckt Zutrauen.

Zwischen den böhmischen Ständen und dem Kaiser Mathias brach endlich ein offener Kampf aus.

Ort. Das Feuer brach an mehreren Orten aus.

Dein Bruder mag sich wenig zu Hause aufhalten, denn ich begegne ihm aller Orten.

An einigen Orten fehlen Blätter in diesem Buche.

Ich habe den Diebstahl gehörigen Orts gemeldet.

Paffen. Der alte Rock paßt mir besser als der neue.

Deine Antwort paßt wie die Faust auf's Auge.

Peinlich. Das Mädchen nahm Gift und starb eines peinlichen Todes.

Nach dem alten peinlichen Rechte war die Folter zulässig.

Die Flucht seines Sohnes hat den redlichen Beamten in eine peinliche Lage versetzt.

Person. Das Gesetz ist wirksam ohne Ansehen der Person.

Ich für meine Person gebe dem Bier den Vorzug vor dem Weine.

Prinz Eugen von Savoyen war klein von Person.

Tento lék užívá se na žaludek.

Dokud byli pijáci střízliví, zpívali veselé písně, jak však jim víno do hlavy vsádko pilo, počali se spolu haštit.

Kostel již není otevřen.

Uprímná tvář vzbuzuje věru.

Mezi českými stavy a řem Matiašem vzešel konzejný boj.

Oleň vypukl na více stech.

Tvůj bratr se asi málo žuje doma, nebo všude ho tkávám.

Misty scházejí listy knize.

Oznámil jsem krádež u slušného úřadu.

Starý kabát lépe mně přezněli nový.

Odpověď tvá se hodí přest na oko.

Děvče se otrávilolo a bolestnou smrtí.

Podle starého hrdebního va mohlo se užívati muče

Útek syna jeho uvedl svého úředníka v trapné vení.

Zákon má platnost bez dílu osoby.

Co se mne týče, já d pivu přednost před vínem

Princ Eugen Savojský nízké postavy.

Pflegen. Der Rath Albert pflegt die Untersuchung über den verübten Mord.

Ich thue nichts ohne mit meinem Gewissen Rath zu pflegen.

Der Greis pflegt der Ruhe im Garten.

Die barmherzigen Schwestern pflegen die Kranken.

In dieser Gegend pflegt es öfter zu regnen.

Plan. Vier Künstler haben Pläne gezeichnet für das Nationaltheater.

Ich hatte im Plane das Feld zu kaufen.

Platz. Hier ist kein Platz für dich.

In Prag am Wenzels-Platz wird der Getreidemarkt abgehalten.

Mein Freund ist bei Stein auf dem Platze geblieben.

Nehmen Sie Platz.

Der König hat der Bitte des Landtags Platz gegeben.

Der tapfere Soldat läßt die Furcht nicht Platz greifen.

Preis. Der Preis dieser Waare ist höher als ihr Werth.

Auf ein gutes Lustspiel wurde ein Preis ausgeschrieben.

Die Erneuerung zum Offizier war der Preis der Tapferkeit dieses Kriegers.

Wegen eines Gewinnes gibt sich der Mensch oft der Gefahr Preis.

Probe. Die neue Brücke wurde mit großen Lasten beschwert und sie bestand die Probe.

Der Herr hat die Treue des Dieners auf die Probe gestellt.

Rada Albert *koná* vyšetřování o spáchané vraždě.

Nic nečiním, abych nebral rady se svým svědomím.

Stařec *hová* sobě v zahradě.

Milosrdné sestry *ošetřují* nemocné.

V té krajině často *prší*.

Čtyři umělcové udělali *ná-kresy* pro národní divadlo.

Měl jsem *zámysl* koupiti to pole.

Zde není *místa* pro tebe.

V Praze na Václavském *náměstí* odbývá se obilní trh.

Můj přítel padl v *boji* u Jičina.

Posadte se.

Král *vyslyšel* prosbu sněmu.

Udatný voják nedá *bázní* vzniknouti.

Cena toho zboží jest vyšší nežli hodnota jeho.

Na dobrou veselohru byla *cena* vypsána.

Jmenování důstojníkem bylo *odměnou* udatnosti toho vojína.

Pro zisk často se člověk *vy-dává* v nebezpečství.

Nový most byl obtěžkán velikými břemeny a obstál ve *zkoušce*.

Pán *zkoušel* věrnost služebníkovu.

Der Kaufmann verschickt Proben seiner Waare.

Die Mehrzahl der Schüler gab Proben ihres Fleißes.

Nutzen. Der Bediente putzt seinem Herrn die Stiefel.

Junge Mädchen putzen sich gerne.

Er trifft nicht einmal das Licht zu putzen.

Rad. Dieser Arbeiter muß den ganzen Tag das Rad drehen.

Der Gaukler schlug ein Rad und sprang dann auf das gespannte Seil.

Die ganze Gesellschaft sprach böhmisch, nur ein junger Mann hörte nicht auf das deutsche *über's Rad zu drehen*.

Rang. Die Frau abonnierte auf eine Loge im ersten Rang.

Der Kapitän kommandierte ein Schiff ersten Ranges.

Unter den Gästen waren Männer von hohem Range.

Diesem Gelehrten gebührt wegen seiner Kenntnisse der erste Rang.

Rath. Bevor der Vater das Haus kaufte, zog er einen Baumeister zu Rathe.

Die Sache ist zweifelhaft, hier ist guter Rath theuer.

Nur muthig an's Werk, ich werde dir mit Rath und That beistehen.

Hier ist kein anderer Rath, als durch den Bach zu waten.

Ich habe mit dem Futter zu Rathe gehalten, um bis Nichts nicht auszukommen.

Die Herren im Rathe haben

Kupec rozesílá *ukázky* svého zboží.

Většina žáků podala *důkazy* své pilnosti.

Služebník *cídí* pánu svému boty.

Mladé dívky rády se *šintí*.

Ani svíčku neumí *utřítí*.

Ten dělník musí celý den točiti *kolem*.

Kejkliv učinil *kozelec* a vyskočil pak na natažený provaz.

Celá společnost mluvila česky, jen nějaký mladík nepřestával *dřmoliti* němčinu.

Paní předplatila se na loži v prvním *pořadí*.

Kapitán velel lodi první *řady*.

Mezi hostmi byli mužové vysoké *důstojnosti*.

Tomuto učenci náleží pro jeho vědomosti první *místo*.

Dříve než otec dům koupil, *radil* se se stavitelem.

Věc jest pochybná, zde jest *těžko raditi*.

Jen s chutí do toho, budete pomáhati *radou* i skutkem.

Zde není jiné *pomoci*, leč přebřísti potokem.

Spořil jsem píce, abych vyšel do hromnic.

Páni v *radě* se usnesli, aby

geschlossen, eine neue Schule zu
men.

Mein Bruder war Kriminal-
ath in Prag.

Rechnung. Jeder von uns
ird einst über seine Handlungen
rechnung legen müssen.

Der Fremde aß und trank auf
eine Rechnung.

Das Mädchen machte sich Rech-
nung auf ein neues Kleid zum
amensstage.

Der Fleischer verkauft das Fleisch
in einen Kreuzer billiger und
ndet dabei seine Rechnung.

Recht. Wir werden zeitlich
aufbrechen, damit wir zur rech-
en Zeit in die Stadt kommen.

Wer etwas Rechtes gelernt
ist, der verliert sich nicht in der Welt.

Sie kommen mir eben recht,
h will Sie um etwas fragen.

Wir haben gestern im Theater
recht gelacht.

Reichen. So weit das Auge
reicht, nichts als das weite Meer.

Ich reichte meinem Gegner
die Hand zur Ausöhnung.

Das Geld reicht nicht zum
Einkauf so vieler Sachen.

Reihe. Längs der Grenze
steht sich eine Reihe Berge.

Die Soldaten stehen in Reihe.

Es wurde Alarm geschossen,
und in fünf Minuten stand die
Armee in Reihe und Glied.

Die Schüler wurden nach der
Reihe vorgerufen.

Das Glas geht in der Reihe
erum.

Die Häuser stehen in einer
Reihe.

se stavěla nová škola.

Můj bratr byl radou při hr-
delním soudu v Praze.

Každému z nás bude jednou
účty skládati ze skutků svých.

Cizinec jedl a pil na můj
vrub.

Dívka dělala si šátku na no-
vé šaty k svátku.

Řezník prodává maso o krej-
car laciněji, a má z toho do-
brý zisk.

Vyjdeme časně, abychom v
pravý čas přišli do města.

Kdo se něčemu pořádnému
naučil, neztratí se ve světě.

Právě mně přicházíte vhod,
chci se vás na něco zeptati.

Včera jsme se v divadle hodně
nasmáli.

Kam oko sáhá, nic než širé
moře.

Podal jsem ruky protivníku
svému na smířenou.

Peníze nestačí k nakoupení
tolika věcí.

Podél hranic táhne se pásma
hor.

Vojáci stojí v řadách.

Vystřeleno na poplach a v
pěti minutách stála armáda v
řadě a šiku.

Žáci byli předvoláni jeden
po druhém.

Sklenice jde kolem.

Domy stojí v jednom pořadí.

Rein. Alle Blutsflecken hat der Mörder rein gewaschen.

Die Krone ist von reinem Gold.

Schon durch die reine Verunft kann man beweisen, daß es einen Gott gibt.

Ich muß noch verschiedene Dinge in's Reine bringen.

Ich mußte von der Begebenheit, aber ich hielt reinen Mund.

Reißen. Der Strich ist gerissen.

Die Felsen rissen.

In reißendem Strom stürzt der Gießbach durch die Schlucht.

Die Mutter liegt schon vier Tage, sie hat Reißen in den Gliedern.

In der Gesellschaft ernster Männer darfst du keine Possen reißen.

Herzog Ulrich riß die Herrschaft an sich.

In der Verzweiflung riß sich der Unglückliche die Haare aus dem Kopfe.

Die Leidenschaft riß den Unglücklichen fort, daß er das Verbrechen beging.

Die Ankunft des Freundes riß mich aus der Verlegenheit.

Rest. Den Rest der Speisen bekamen die Armen.

Wir haben den Auftrag bekommen, die Steuerreste einzutreiben.

Ich nahm neue Waare und so blieb ich wieder im Reste.

Der Pächter war ohnehin nicht in den besten Verhältnissen, aber die Viehseuche hat ihm erst den Rest gegeben.

Všecky skvrny od krve vrah čistě vypral.

Koruna jest z ryzího zlata.

Již pouhým rozumem lze dokázati, že jest Bůh.

Musím ještě rozličné věci sporádati.

Věděl jsem o té události, ale mlčel jsem.

Provaz se přetrhl.

Skály se pukaly.

Dravým proudem vrhá se bystřice roklinou.

Matka již čtyry dni leží, má lámání v údech.

Ve společnosti vážných mužů nesmíš dělati kudrlinky.

Kníže Oldřich zmocnil se vlády.

V zoufalství trhal si nešťastník vlasy.

Náruživost nešťastníka uchvátila, že se dopustil zločinu.

Příchod přítele vysvobodil mne z nesnáze.

Zbytek jídel dostali chudí.

Dostali jsme nařízení, aby chom sháněli nedoplatky daní.

Odebral jsem nové zboží a tak jsem opět zůstal ve dluhu.

Pachtýř beztoho v tom nebyl valně, ale pád dobytka teprv ho dorazil.

Durch diesen An-
Redner die Auf-
uf sich gerichtet.
schliche Streben ist
zeit gerichtet.
nen wurden gegen
richtet.
teister richtete sich
em Plane.
ist an dich gerichtet.
ange gezaudert, jetzt
ber meinen Vorsatz
chten.
ichtige Mensch wen-
in, um seinen Neben-
runde zu richten.
Die Uhr geht

wurde richtig be-

heute lauter Unsin,
nicht richtig im

Das Mehl riecht

1 Bisam in der Arz-
18 rieche ich nichts.
rieche angenehm.
3 kommt heute nicht,
t er den Braten.

Die Kugel rollt
den.

sinnige rollte wild

ollten ihr über die
ihr die Begnadigung
den wurde.

en rollen, die Stin-
man hört sein eige-
icht.

nicht beim Feuer ste-
: den Teig rollen.

Tím návrhem *obrátil* řečník
pozornost na sebe.

Všecko lidské snažení ku bla-
ženosti *se nese*.

Děla byla na město *namí-
řena*.

Stavitel *řídil* se přísně dle
nákreasu.

To psaní *svědčí* tobě.

Dlouho jsem váhal, ale nyní
předsevzetí své *vedu* ve skutek.

Ten mstivý člověk všecko
vynaložil, aby svého soupeře
zkažil.

Hodiny jdou *dobře*.

Psaní bylo *náležitě* dodáno.

Mluvíš dnes pouhý nesmysl,
straší ti v *kotrbě*.

Mouka *zapáchá* ztuchlinou.

Není pížma v léku, alespoň
nic *nečítám*.

Růže příjemně *voní*.

Lišák dnes nepřichází, jistě
něco *čije*.

Koule se *lutá* po zemi.

Zběsilec divě *točil* očima.

Slze *kanuly* jí po líci, když
jí byla oznámena milost.

Vozy *rachotí*, děti křičí, není
svého slova slyšeti.

Nemohu státi u ohně, musím
válet těsto.

Rücken. Die Uhr geht zu spät, ich werde den Zeiger rücken. Die ganze Armee ist in's Feld gerückt.

Wegen seiner Fähigkeit ist der Beamte alle Jahre höher gerückt.

Um Platz zum Tanzen zu gewinnen, rückten sie den Tisch an die Wand.

Als der Viehhändler mit dem Gelde heraus rückte, war der Kauf gleich abgeschlossen.

Rückwärts. Ich wohne rückwärts im Hofe.

Wir konnten in dem Gedränge weder vor- noch rückwärts kommen.

Meine Schwester kann nicht rückwärts sitzen, ohne Schwindel zu bekommen.

Ruf. Er ist auf den Ruf des Herrn in die Ewigkeit hinübergewandert.

Der Hund folgt dem Rufe.

Mein Freund bekam einen Ruf nach Russland.

Das bairische Bier hat einen guten Ruf.

Diese Erfindung hat den Namen des Gelehrten in ganz Europa in Ruf gebracht.

Ruhe. Der Postbote hat den ganzen Tag keine Ruhe.

Der Hund läßt der Katze keine Ruhe.

Ich habe keine Ruhe, so lange die Sache nicht entschieden ist.

Die Reisenden begaben sich zeitlich zur Ruhe.

Die Ruhe des Gewissens hat einen großen Werth.

Hodiny se zpozdívají, *pošoupnu ručičku.*

Celá armáda *vytrhla* do pole.

Pro svou schopnost *postoupil* úředník každým rokem výše.

Aby nabyli místa k tanci, *postrčili* stůl ke zdi.

Když se honák *vytasil* s penězi, byla koupě hned uzavřena.

Bydlím *vzadu* na dvoře.

V té tlačnici nemohli jsme ani napřed, ani *nazpátek*.

Moje sestra nemůže seděti *po koních*, aby nedostala závrat.

Poslušen *hlasu* Hospodinova odebral se na věčnost.

Pes poslouchá na *zavolání*.

Můj přítel jest *povolán* do Ruska.

Bavorské pivo má dobrou *pověst*.

Tento vynález *roznese* jméno učencovo po celé Evropě.

Poštovní sluha celý den nemá *oddechu*.

Pes kočce nedá *pokoje*.

Nemám *stání*, dokud nebude věc rozhodnuta.

Pocestní záhy se odebrali na *odpočívání*.

Spokojenost svědomí má velikou cenu.

Rösten. Der Italiener ver-
kauft geröstete Kastanien.

Die Mutter röstet Kaffee.

Wir hatten in der Suppe ge-
röstete Semmeln.

Auf der Wiese wird der Flach
geröstet.

Sagen. Ich habe für mei-
nen Bruder gut gesagt, jetzt
muß ich zahlen.

Du hast von Glück zu sa-
gen, daß du nicht ein Bein ge-
brochen hast.

Die Deputation kam nach Wien,
um dem Kaiser Dank zu sagen.

Es hat nichts zu sagen, ob
der Hock schwarz oder blau ist.

Die Wolken verhüllten den
Himmel, daß es so zu sagen
Nacht war.

Man sagt, daß heuer zweimal
refrutirt wird.

Ich ließ dem Hutmacher sa-
gen, daß er mir zwei Hüte schicke.

Ich bin nicht dein Diener, du
hast mir nichts zu sagen.

Sammeln. Vormittags wa-
ren wir auf dem Felde, nachmit-
tags haben wir Obst gesammelt.

Die Bienen sammeln Honig
aus den Blüten.

Der alte Vater sammelte
seine Kinder um sich.

Sammelt Schätze, welche die
Motten nicht fressen.

In fünf Jahren hat er durch
seine Sparsamkeit ein hübsches
Vermögen gesammelt.

Das Pferd hatte durch vier
Wochen den Strengel, jetzt sam-
melt es sich bereits wieder.

Sauft. Die Todten ruhen
saft.

Vlach prodává *pečené* ka-
štany.

Matka *praží* kávu.

Měli jsme v polévce *smažené*
housky.

Na louce se *rosí* len.

Ručil jsem za svého bratra,
nyní musím platiti.

Můžeš se *pokládati za šťast-
ného*, že jsi nezlámal nohu.

Deputace přišla do Vídně,
aby císaři *díky vzdala*.

Na tom *nic nezáleží*, je-li
kabát černý nebo modrý.

Mraky zahalily oblohu, že
byla *taková* noc.

Povídá se, že budou letos
dvakrát odváděti.

Vzkázal jsem kloboučnickovi,
aby mně poslal dva klobouky.

Nejsem tvým služebníkem,
ty mně nemáš co *poroučeti*.

Předpolednem byli jsme na
poli, odpůldne *česali* jsme o-
voce.

Včely *sbírají* med z květů.

Starý otec *shromáždil* své
děti okolo sebe.

Strádejte poklady, jež moly
nesžirají.

Za pět let si *uspořil* hezké
jmění.

Kaň měl po čtyry neděle
chřipčí, teď se již zase *spra-
vuje*.

Zemřelí *těše* odpočívají.

Durch ihr sanftes Wesen hat die Prinzessin die Liebe Aller gewonnen.

Ein sanftes Roth der Wangen verrieth ihre Genesung

Es war eine sanfte Seele, Gott gebe ihr die ewige Ruhe.

Der Arzt hatte die Wunde nur sanft berührt.

Sauer. Dieser Wein ist sauer.

Es ist eine saure Arbeit, vier Bogen im Tage aufzuschreiben.

Der Bauer hat ein saures Gesicht gemacht, als er den Schaden ersetzen mußte.

Schaffen. Die Schrift ist sehr unleserlich, das wird mir viel zu schaffen machen.

Was schaffen Sie? fragte dienstbeflissen der Kellner.

Der Kaufmann bezahlte den Wechsel, sein Freund hatte ihm das Geld geschafft.

Der Schmied entließ den streitsüchtigen Gefellen, um sich Ruhe zu schaffen.

Ehe die Kommission kam, hatte der Dieb schon alle gestohlenen Sachen aus dem Wege geschafft.

Das Trinken hat den Mann aus der Welt geschafft.

Den Menschen habe ich mir glücklich vom Halse geschafft.

Schande. Mit Recht rechnet du dir deine schlechte Schrift zur Schande.

Arnmuth bringt keine Schande.

Die Anschläge des Bösewichts sind zu Schanden geworden.

Scharf. Zum Rasieren braucht man ein scharfes Schermesser.

Lahodnými spůsoby získala si princezna lásku všech.

Útlý ruměncem líci prozrazoval její pozdravení.

Byla to *něžná* dušinka, dej jí Bůh radost věčnou.

Lékař jen *zvolna* dotknul se rány.

Toto víno jest *kyselé*.

Jest to *krušná* práce, čtyry archy za den napsati.

Sedlák se *ošklíbal*, když musel nahraditi škodu.

Písmo jest velmi nečitelné, to mi dá mnoho práce.

Co *poroučíte*? tázal se úslužný sklepník.

Kupec zaplatil směnku, přítel mu *zopatřil* peníze.

Kovář propustil svárlivého tovaryše, aby si *zjednal* pokoj.

Než přišla komise, *odklidil* již zloděj všecky ukradené věci.

Pití *sprovodilo* toho muže se světa.

Toho člověka jsem se šťastně *zbavil*.

Právem sobě pokládáš špatné své písmo za *hanbu*.

Chudoba *cti* *netratí*.

Uklady *zlomyslnskovy* *jsou* *zmuřeny*.

K holení jest potřebí *ostré* břitvy.

Der rothe Nettig ist weniger scharf, als der schwarze.

Das Gericht fällt ein scharfes Urtheil über den unverbesserlichen Taugenichts.

Ich habe in der Stadt scharfe Nachfrage gehalten, ohne auf die Spur des gestohlenen Pferdes zu kommen.

Der Adler hat ein scharfes Gesicht.

Diese Pfeife hat einen scharfen Ton.

Scheiden. Es gelingt nicht immer, die Schafe von den Böcken zu scheiden.

Unser Nachbar hat sich von seiner Frau scheiden lassen.

Die Alpen scheiden Italien von Deutschland.

Wir sind uns oft in den Haaren gelegen, aber zuletzt schieden wir freundschaftlich.

Seine Kinder segnend ist der Vater aus dem Leben geschieden.

Schein. Es brennt in der Ferne, man sieht einen Schein am Himmel.

Um selbst den Schein eines Mißtrauens zu vermeiden, ließ ich mein Zimmer offen.

Du stellst dich als mein Freund, allein ich weiß, daß es zum Schein ist.

Dem Scheine nach sind die entfernten Wälder blau.

Unter dem Scheine der Aufrichtigkeit hat mich der Schurke betrogen.

Der Vater hat einen Schein ausgestellt, daß er den Sohn durch drei Jahre in der Lehre lassen werde.

Červená ředkev jest méně štiplavá nežli černá.

Soud vyřkl přísný rozsudek nad nenapravitelným ničemou.

Pilně jsem se v městě vyptával, ale nedopídl jsem se stopy po ukradeném koni.

Orel má bystrý zrak.

Ta píšťala má pronikavý hlas.

Nepodaří se vždycky oddělití ovce od kozlů.

Náš soused se dal rozvésti se svou ženou.

Alpy dělí Vlchy od Německa.

Často jsme se sváрили, ale posléze rozloučili jsme se přátelsky.

Žehnaje dítkám vykročil otec ze života.

Hoří daleko, jest viděti záři na nebi.

Abych i stínu nedůvěry se uvaroval, nechal jsem svůj pokoj otevřený.

Stavíš se mým přítelem, vím však, že jest to jenom na oko.

Na pohled jsou vzdálené lesy modré.

Pod barvou upřímnosti dareba mne ošidil.

Otec dal od sebe písemnost, že syna po tři roky nechá v učení.

Schießen. Heute werden wir in die Scheibe schießen.

Thränen schossen ihr in die Augen.

Die Brüder schossen das Geld zum Ankauf des Hauses zusammen.

Ich schoss ihm mein letztes Geld vor.

Schlag. Man hörte einen starken Schlag.

Leute von diesem Schläge halten nichts auf die Ehre.

Schlag auf Schlag blitzte und donnerte es.

Du wirst Schläge bekommen, wenn du nicht folgst.

Der Rutschenschlag stand ganz offen.

Der Schlag hat ihn gerührt.

Schlagen. Das Wirthshaus war schon zu, die Reisenden mußten an das Thor schlagen.

Der Dieb schlug den Genßbarm in's Gesicht.

Der große Stein wurde in Stücke geschlagen.

Graf Schlick hatte das Recht, Münzen zu schlagen.

Kaiser Friedrich schlug vor Mailand ein Lager.

Der Arzt hat dem Kranken eine Ader geschlagen.

Die Kleinigkeit ist es nicht werth, darüber einen solchen Lärm zu schlagen.

Die Mutter hat fünf Eier in die Suppe geschlagen.

Ein junger Wald soll nicht geschlagen werden.

Die Alee war zu dicht, es mußte jeder dritte Baum geschlagen werden.

Dnes budeme *stráletí* do terče.

Slze jí *polily*. (Oči se jí slzami *zabily*).

Bratři *složili se* na ten dům.

Já ho *založil* svými posledními penězi.

Bylo slyšeti silnou *ránu*.

Lidé toho *druhu* nedrží na čest.

Ráz na ráz blýskalo se a hřmělo.

Budeš bit, jest-li že neposlechneš.

Dvůrka do kočáru byla dokořán otevřena.

Mrtvice ho ranila.

Hospoda byla již zavřená, pocestní museli na vrata *tlouci*.

Zloděj *uderil* četníka v líce.

Veliký kámen byl na kusy *roztloučen*.

Hrabě Šlik měl právo peníze *raziti*.

Císař Bedřich *rozbil* ležení před Milánem.

Lékař nemocnému *pustil* žilou.

Ta maličkost za to nestojí, aby se proto *dělal* takový povyk.

Matka *vrazila* pět vajec do polévky.

Mladý les nemá se *mýtití*.

Stromořadí bylo příliš husté, každý třetí strom musel býti *poražen*.

Die Butter wird entweder in Kübeln oder in Fässern geschlagen.

Die Flamme schlug schon am Dache in die Höhe.

Zwei Söhne geriethen dem Vater nach, der dritte ist aus der Art geschlagen.

Die Uhr schlägt neun.

Beim Stiegensteigen schlägt mir das Herz stark.

Das Herz schlägt in der Minute sechs- bis achtzigmal.

Auf feuchtem Grunde schlägt die Weide schnell Wurzeln.

Die Farbe der Schwalbe schlägt in's Blaue.

Sachsen hat sich zu Oesterreich geschlagen.

Die Nachtigall schlägt auch in der Nacht.

Napoleon hat die Russen an der Moskau geschlagen.

Die Feinde waren wie mit Blindheit geschlagen.

Zum Ritter schlagen.

Schleifen. Der Fleischer schleift die Messer, er wird morgen schlachten.

Das Pferd hat den Reiter am Boden geschleift.

Mehre Festungen am Rhein wurden geschleift.

Statt der Schule hat der Knabe am Eise geschleift.

Ein ungeschliffener Mensch verdirbt jede Gesellschaft.

Schließen. Schließe die Thüre, damit der Vogel nicht davon fliegt.

Oesterreich und Preußen schlossen Frieden.

Hier schließt der Brief.

Praseologie

Máslo se buď *tluče* v kbelíku, buď se *vrtí* v soudku.

Plamen již na střeše *vyrážel* do výšky.

Dva synové se zdařili po otci, třetí se *zvrhnul*.

Hodiny *bijí* devět.

Při vystupování na schody silně mi srdce *bije*.

Srdce *tluče* za minutu šedesát- až osmdesátkrát.

Na vlhké půdě vrba rychle *pouští* kořeny.

Barva vlaštovky *jde* do modra.

Sasko se *přidalo* k Rakousku.

Slavík *tluče* i v noci.

Napoleon *porazil* Rusy u Moskvy.

Nepřátelé byli jako slepotou *poraženi*.

Na rytířství *pasovati*.

Řezník *brousí* nože, bude zejtra porážen.

Kůň *vlekl* jezdce po zemi.

Více pevností na Rýnu bylo *rozbořeno*.

Místo školy *klouzal* se chlapec po ledě.

Neuhlazený člověk pokazí každou společnost.

Zavři dvěře, aby pták nevyletěl.

Rakousko a Prusko *učinilo* mír.

Zde *končí* psaní.

Die Verbrecher wurden in Ketten geschlossen.

Erst in vorgerücktem Alter sann mein Bruder darauf, eine Ehe zu schließen.

Schneiden. Mit dieser Maschine wird das Erroh geschnitten.

Ich habe einen wunden Finger, ich kann das Fleisch nicht schneiden.

Der Schuhmacher schneidet das Leder.

Die Mutter schneidet Leinwand zu Hemden.

Wir werden erst nach Martini das Kraut schneiden.

Morgen werden wir die Gerste schneiden.

Der Affe hat Gesichter geschnitten.

Jedesmal schneidet es mich im Bauche, wenn ich Erbsen esse.

Schnippisch. Das Mädchen ist seines schnippischen Wesens nirgend wohl gelitten.

Schön. Wir hatten zur Erntezeit eine schöne Witterung gehabt.

Der Krieger auf diesem Bilde hat ein schönes Gesicht.

Die Königin Cleopatra war ein schönes Weib.

Eine schöne Seele vergift leicht Beleidigungen.

Das schöne Geschlecht war in der Gesellschaft zahlreich vertreten.

Die Tochter hat dem Vater so lange schön gethan, bis er ihr den Hut kaufte.

Ich danke schön.

Schöpfen. Das Mädchen hat aus dem Bache Wasser geschöpft.

Nur am Sonntage schöpfe ich frische Luft.

Zločinci byli okovy spoutáni.

Teprvé v pokročilém věku pomýšlel bratr můj na to, aby *vstoupil* v manželství.

Tímto strojem se *řeže* sláma.

Mám bolavý prst, nemohu maso *krájet*.

Švec *krájí* kůži.

Matka *stříhá* plátno na kosi.

Teprv po svatém Martině budeme *krouhat* zeli.

Zejtra budeme *žít* ječmen.

Opice se *ošklíbala*.

Pokaždé mne *ujímá* v břiše, když jím hrách.

Pro svou *úštěpačnost* není to děvče nikde rádo viděno.

Ve žních měli jsme *pěkné* počasí.

Vojín na tomto obraze má *slíšenou* tvář.

Královna Kleopatra byla *krásná* žena.

Zpanilá duše ráda zapomíná na urážky.

Krásná pleť byla ve společnosti hojně zastoupena.

Dcera tak dlouho *se lichotila* k otci, až jí klobouk koupil.

Pěkně děkuji.

Devče *nabíralo* vodu z potoka.

Jen v neděli *požívám* čerstvého povětří.

Erst am Gipfel des Berges
schöpften wir Athem.

Der Husten hörte auf, wir
schöpften Hoffnung, daß die
Mutter genesen werde.

Der Herr schöpfte gegen den
Diener Verdacht, daß er ihn betrüge.

Schuld. Die Schuld des
Angeklagten ist bewiesen.

Die Schuld am Hause be-
trägt tausend Gulden.

Es ist unsere Schuld, das
wahre Verdienst anzuerkennen.

Schwach. Das Pferd ist hoch,
aber von schwachem Körper.

Der Kranke darf schon schwache
Wein genießen.

Die Festung hatte nur eine
schwache Besatzung.

Der Kläger führte nur schwache
Beweisgründe an.

Der Merkur hat ein schwaches
Licht.

Der Greis hatte schon ein
schwaches Gedächtniß.

Der Mensch ist ein schwaches
Geschöpf.

Schwer. Die Saumthiere
tragen schwere Lasten.

Schweres Geschütz wurde
auf die Stadt gerichtet.

Zwei Jahre schmachtete der
Freund unschuldig im schweren
Kerker.

Es war ein schweres Stück
Arbeit, die Glocke auf den Thurm
zu ziehen.

Ich habe mir eine schwere
Sorge aufgebürdet.

Schwerhörig. Seit meiner
letzten Krankheit bin ich schwer-
hörig.

Teprv na vrcholi hory jsme
sobě *oddechli*.

Kašel přestal, *nabyli* jsme
naděje, že se matka pozdraví.

Pán měl služebníka v pode-
zření, že ho šálí.

Vina obžalovaného jest do-
kázána.

Dluh na domě obnáší tisíc
zlatých.

Jest naší *povinností*, uznati
pravou zásluhu.

Kůň jest vysoký, ale *slabého*
těla.

Nemocný smí již požívati
lehkého vína.

Pevnost měla jen *nedostateč-*
nou posádku.

Žalobník uváděl jen *chatrné*
důvody.

Merkur má *mllé* světlo.

Stařec měl již *špatnou* pa-
mět.

Člověk jest *lehké* stvoření.

Soumaři nesli *těžká* břemena.

Hrubá střelba byla namí-
řena na město.

Dva roky upěl přítel nevinně
v *tuhém* žaláři.

Byl to *pracný* kus díla, vy-
táhnouti zvon na věž.

Vzal jsem si *mnoho* na sta-
rost.

Od své poslední nemoci *ne-*
doslýchám.

Schwingen. Wir stürmten, und in einer halben Stunde schwang der Hauptmann die Fahne auf den Wällen der Festung.

Der Ritter schwang die Lanze.

Hoch in der Luft schwingt die Lerche die Flügel.

Der Reiter schwang sich auf's Pferd.

Durch seinen Fleiß hat er sich so hoch aufgeschwungen.

Selig. Ein seliges Gefühl erfüllte mich, als ich wieder Gottes Sonne sah.

Die Seligen im Himmel freuen sich über einen Sünder, der Buße thut.

Wer nicht glaubt, wird nicht selig.

Die Prinzessin Agnes wurde selig gesprochen.

Der Verstorbene war ein braver Mann, Gott hab' ihn selig.

Der Sohn ist kein solcher Wirth, wie sein seliger Vater.

Sehen. Sehe dich zu mir, ich werde dir eine Geschichte erzählen.

Es war schon zwei Uhr, als wir uns zu Tische setzten.

Vierzig Jahre hat der Beamte gedient, dann hat er sich zur Ruhe gesetzt.

Der Kaffee setzt sich.

Den gefallenen Kriegern wurde ein Denkmal gesetzt.

Auf der kalten Verglehnse setzt der kluge Wirth Birken.

Der Magistrat wollte der Vetele ein Ziel setzen.

Der Kranke hat eine Rippen-

Hnali jsme útokem, a za půl hodiny točil setník korouhvi na hradbách pevnosti.

Rytíř máchal kopím.

Vysoko v povětří třepá skřivan křídlo.

Jezdec vyšvihnul se na koně.

Pilností tak vysoko se povznesl.

Blahocit naplňoval mne, když jsem zase spatřil boží slunce.

Nebešťané radují se nad hříšníkem pokání činícím.

Kdo nevěří, nebude spasen.

Kněžna Anežka byla za blahoslavenou vyhlášena.

Zemřelý byl hodný muž, dej mu Bůh nebe.

Syn není takový hospodář, jako nebožtík otec.

Posad' se ke mně, budu ti povídat pohádku.

Byli již dvě hodiny, když jsme zasedli ke stolu.

Čtyřicet let sloužil úředník, pak šel na odpočínutí.

Káva se usazuje.

Padlým vojínům byl pomník postaven.

Na holé stráni sází moudrý hospodář brízy.

Magistrát chtěl žebrotě učiniti konec.

Nemocný má zánět pohrud-

fellentzündung, es werden ihm Blutegel gesetzt.

Der Sultan ließ die Boten in's Gefängniß setzen.

Das thörichte Weib setzt fleißig in die Lotterie.

Der junge Mann hat Leib und Leben daran gesetzt, um das Kind aus dem Feuer zu retten.

Was er sich einmal in den Kopf setzt, davon läßt er nicht ab.

Setze die Schickslichkeit nie aus den Augen.

Der Meister muß in seine Gefellen Vertrauen setzen.

Erst nach einem Jahre wurde der Plan in's Werk gesetzt.

Sicher. Der General hatte sichere Nachrichten, daß der Feind sich verschanze.

Seit einem Jahre ist der Weg durch den Wald vollkommen sicher.

Sinn. Der Mensch hat fünf Sinne.

Diese Beweisführung hat keinen Sinn.

Durch den Schrecken kam die Frau von Sinnen.

Ich hatte im Sinne, den Sohn studiren zu lassen.

Man kann nicht wissen, was der Undankbare im Sinne führt.

Als der Arzt kam, war der Kranke nicht mehr bei Sinnen.

Es geht nicht nach unserem Sinn.

Sitz. Ein gesperrter Sitz im Theater ist mir lieber als eine Loge.

Der Bürgermeister hat in der Kirche seinen eigenen Sitz.

nice, *sázejí* mu pijavky.

Sultan dal posly do vězení *uvrhnouti*.

Ta zpozdilá žena pilně *sází* do loterie.

Svého života se mladík *odvážil*, aby zachránil dítě z ohně.

Co si jednou do hlavy *vezme*, od toho neupustí.

Nikdy *nepouštěj* s očí slušnost.

Mistr musí svým tovaryšům *důvěřovati*.

Teprv po roce byl plán ve skutek *uveden*.

Generál měl *jisté* zprávy, že se nepřítel ohražuje.

Od roku jest cesta lesem úplně *bezpečna*.

Člověk má patero *smyslů*.

V tomto dovozování není žádného *rozumu*.

Leknutím pominula se pauí *smyslem*.

Zamýšlel jsem, dáti syna na studie.

Nemůžeme věděti, co nevděčnick ten *zamýšlí*.

Když přišel lékař, nebyl již nemocný při *paměti*.

Nejde dle naší *věle*.

Zavřené *sedadlo* v divadle jest mi milejší nežli lože.

Purkmistr má v kostele svou vlastní *stolici*.

Prag ist der Sitz eines Erz-
bischofs.

Nach der Jagd verzehrte der
Jäger eine Schüssel Braten auf
einen Sitz.

Sonst. Sonst weiß es Nie-
mand als du und ich.

Der Vater ärgert sich über jede
Kleinigkeit, sonst war er nicht so
aufbrausend.

Bezahlen sie mich, sonst gehe
ich zu Gericht.

Der Nachbar streitet gern, sonst
ist er ein braver Mann.

Spannen. Der Rutscher hat
die Pferde vor den Wagen ge-
spannt.

Tell spannte den Bogen, der
Pfeil durchbohrte den Apfel.

Du wirst alle Kräfte span-
nen müssen, um das Ziel zu er-
reichen.

Mit gespannter Aufmerk-
samkeit beobachtete die Katze den
Vogel.

Der neue Rock spannt mich
unter der Achsel.

Speisen. Sonntags speisen
wir um eine Stunde später.

Wer speiset die Vögel im
Felde?

Ein ganzes Jahr hast du mich
mit leeren Hoffnungen gespeist.

Spiel. Die Spiele der
Kinder wechseln nach den Jahres-
zeiten.

Meine ganze Zukunft steht
auf dem Spiele.

Wenn du französisch kannst, dann
hast du gewonnenes Spiel.

Auch dein Bruder hat die Hand
mit im Spiele.

Praha jest sídlem arcibiskupa.

Po honbě snědl myslivec
mísu pečeně na jedno posezení.

Neví to nikdo, *kromě* mne
a tebe.

Otec se hněvá pro každou
maličkost, *jindy* nebýval tak
prchlý.

Zaplatte mne, *sic* půjdu k
soudu.

Soused se rád pře, *jinak*
jest hodný muž.

Kočí *zapřáhnul* koně k vozu.

Tell *natáhl* luk, šíp pronikl
jablkem.

Musíš všecku sílu *vynaložiti*,
aby si dosáhl cíle.

S *napnutou* pozorností po-
hlížela kočka na ptáka.

Nový kabát *škrtí* mne pod
paždí.

V neděli *jíme* o hodinu po-
zději.

Kdož *lrmé* ptactvo v poli?

Po celý rok *kojil* jsi mne
marnou nadějí.

Dětské *hry* mění se podle
ročních počasí.

Běží o celou mou budou-
cnost.

Umíš-li francouzsky, pak
máš *vyhráno*.

Také tvůj bratr *je* v tom
spolku.

Spitze. Die Spitze der Lanze
Drang durch den Panzer.

Die Spitzen der Berge hülf-
ten sich in Wolken.

Graf Thurn stand an der
Spitze des Heeres.

Springen. Die Kinder
sprangen vor Freude über den
Christbaum.

Das Pferd sprang über den
Graben.

Vor Hitze ist das Glas ge-
sprungen.

An der Violin sind zwei Sai-
ten gesprungen.

Die Feinde ließen eine Mine
springen.

Der Kopf möchte mir vor
Schmerzen springen.

Die Befahrung mußte über
die Klänge springen.

Das springt in die Augen.

Spur. Der Sohn ist in die
Spuren seines Vaters getreten.

Der Jagdhund folgt der Spur
des Wildes.

Von dieser Burg ist keine
Spur mehr vorhanden.

Stand. Die Königin Eliza-
beth konnte sich nicht entschließen,
in den Ehestand zu treten.

Die Landstände versammelten
sich in der königlichen Burg.

Bei der alten Eiche hatte der
Jäger seinen Stand.

Wer zweien Herren dient, hat
einen harten Stand.

Ich habe mich so lange bemüht,
bis ich die Sache zu Stande
gebracht habe.

Nach Eintritt der Reaction
wurde Alles in den vorigen Stand
gesetzt.

Hrot kopí proníkl brněním.

Vrchole hor halily se v
mraky.

Hrabě Thurn byl v čele voj-
ska.

Děti *skákaly* radostí nad vá-
nočním stromkem.

Kůň *přeskočil* příkop.

Horkem sklenice *pukla*.

Na houslích *praskly* dvě
struny.

Neprátele *vyhodili* podkop.

Div se mi hlava bolestí ne-
rozskočí.

Posádka byla *porubána*.

To *bije* do očí.

Syn vstoupil do *slépějí* své-
ho otce.

Honící pes sleduje zvěř po
stopě.

O tom hradu není ani *pa-
mátky* více.

Královna Alžběta nemohla
se odhodlati, aby vstoupila do
stavu manželského.

Stavové zemští shromáždili
se na královském hradě.

U starého dubu měl myslí-
vec své *stání*.

Kdo slouží dvěma pánům,
má zlé *postavení*.

Tak dlouho jsem se snažil,
až jsem věc přivedl k *místu*.

Po nastoupení reakce vše u-
vedeno v *předošlý stav*.

Die Pferde waren nicht im Stande den Wagen zu ziehen.

Stechen. Ein gerades Schwert dient zum Hauen und Stechen.

Ich habe mich verfehlt, es sticht mich in der Seite.

Gegen Abend stechen die Mücken am meisten.

Der Fleischer wird uns das Schwein stechen.

Der Vater ist Maler, und der Sohn sticht ausgezeichnet in Kupfer.

Im Kartenspiel sticht gewöhnlich der König den Ober.

Stecken. Der Schlüssel steckt im Schloße.

Wir blieben im Kothe stecken.

Der Prediger blieb mitten in der Rede stecken.

Ich steckte das Geld in die Tasche.

Die Eltern haben ihre einzige Tochter in's Kloster gesteckt.

Stehen. Wer steht, sehe zu, daß er nicht falle.

Im stehenden Wasser halten sich die Frösche am liebsten auf.

Die Augen standen der Wittwe voll Thränen.

Mein Vater stand beinahe dem ganzen Dorfe zu Gebatte.

Wir werden einst alle für unsere Handlungen Gott Rede stehen müssen.

Die Thüre steht offen.

Ob ich noch zehn Jahre lebe, das steht bei Gott.

Alle Priester stehen unter dem Bischöfe.

Wie steht's?

Dieses Kleid steht ihr nicht.

Koně nemohli vůz utahnouti.

Rovný meč slouží k sekání i bodání.

Nastudil jsem se, píchá mne v boku.

K večeru komáři nejvíce štípají.

Rezník nám prase zapíchne.

Otec jest malíř a syn ryje výborně do mědi.

V kartech obyčejně král bije svrška.

Klíč vězí v zámku.

Uvázli jsme v blátě.

Kazatel uprostřed řeči se zajknul.

Strčil jsem peníze do kapsy.

Rodiče jedinou svou dceru dali do klášteřa.

Kdo stojí, měj se na pozoru, aby nepadl.

V stojaté vodě nejraději zdržují se žáby.

Vdova měla oči plné slzí.

Můj otec byl skoro celé vsi za kmotra.

Všickni musíme se jednou Bohu zodpovídati z činů svých.

Dvěře jsou otevřeny.

Budu-li ještě deset let na živě, to je u Boha.

Všickni kněží jsou podřízeni biskupu.

Jak se máte?

Ty šaty jí nesluší.

Steif. Vor Kälte habe ich
st eise Hände.

Sechs Stunden nach dem Tode
pfllegt die Leiche schon steif zu sein.

Der Schneider kaufte zehn El-
len steife Leinwand.

Die Schwester ist steif und
fest darauf bestanden, daß der
Knabe Musik lerne.

Sein steifes Benehmen macht
ihn unbeliebt in der Gesellschaft.

Stellen. Stelle den Tisch
an die Wand.

Jedes Dorf stellte zwei Re-
kruten.

Der Zeuge hat sich zu Gerichte
gestellt.

Alle Gefangenen wurden auf
freien Fuß gestellt.

Du willst dadurch meine Worte
in Zweifel stellen.

Ich habe die Genäßigkeit des
Kindes auf die Probe gestellt.

Die Rechnung wurde durch zwei
Revisoren sicher gestellt.

Der Neid bewog Kain, daß er
dem Bruder nach dem Leben stellte.

Mancher Käfer stellt sich tod,
wenn man ihn berührt.

Stiften. Vergeblich bemühte
sich Frankreich, Frieden zu stiften.

Auch eine kleine Sache kann
dir großen Nutzen stiften.

Im Mittelalter wurden viele
Klöster gestiftet.

Stillen. Frisches Wasser
stillt am besten den Durst.

Die erste Aufgabe nach der
Operation war, daß Blut zu
stillen.

Bei der Bleivergiftung stillt
Opium die Schmerzen.

Zimou mám *zkřehlé* ruce.

Šest hodin po smrti bývá
mrtvola již *ztuhlá*.

Krejčí koupil deset loket
kláženého plátna.

Sestra *pevně* na tom stála,
aby se hoch učil hudbě.

Jeho *neohrabané* chování činí
jej neoblíbeným ve společnosti.
Postav stůl ke zdi.

Každa vesnice *odváděla* dva
nováčky.

Svědék *dostavil* se k soudu.

Všickni zajatci byli *na svo-
bodu propuštěni*.

Chceš tím má slova *uvést*
v pochybnost.

Zkoušel jsem mlsnost dítěte.

Účet byl dvěma revisory na
jisto postaven.

Závist přiměla Kaina, že *stál*
o život bratru.

Některý brouk se *dělá* mrt-
vým, když se ho dotkne.

Marně snažila se Francie,
aby *zjednala* pokoj.

I malá věc může ti *spůsobiti*
velký užitek.

Ve středověku bylo mnoho
klášterů *založeno*.

Čerstvá voda nejlépe *uhasí*
žízeň.

První úlohou po operaci
bylo, krev *staviti*.

Při otrávení olovem opium
ukrotí bolesti.

Endlich wurde mein sehnlichstes Verlangen gestillt, unsern Wohlthäter kennen zu lernen.

Der Aufruhr der Soldaten wurde bald gestillt.

Die Mutter ist krank, sie kann das Kind nicht selbst stillen.

Der Königin gelang es, den Zorn des Königs zu stillen.

Sturm. Das Schiff war auf offener See, als sich ein Sturm erhob.

Am nächsten Morgen wollten die Franzosen Sturm laufen.

Der Feind stand vor den Thoren, der Bürgermeister ließ Sturm läuten.

Suchen. Der Hirt suchte ein verlaufenes Schaf.

Ich suche nur dein Gutes, sagte der Vater dem Sohne.

Der Dieb suchte vergebens zu entwischen.

Taub. Wer von Geburt taub ist, der ist auch stumm.

Dieses Bergwerk liefert bis jetzt nur taubes Gestein.

Das Eichhörnchen warf die taube Nuß weg.

Tauchen. In Rußland wird bei der Taufe das Kind unters Wasser getaucht.

Vor meinen Augen tauchte das Schiff unter.

Ich habe schon die Feder in die Tinte getaucht.

Taugen. Für den Durst taugt Bier besser als Wein.

Wohlfeile Waare taugt gewöhnlich nichts.

That. Alexander und Cäsar haben große Thaten vollbracht.

Konečně *ukojena* jest moje snažná žádost, poznati našeho dobrodince.

Zpoura vojenská byla brzy *udrušena*.

Matka jest nemocna, nemůže dítě sama *kojiti*.

Královně se podařilo, králův hněv *uchlácholiti*.

Loď byla v širém moři, když se strhla *bouře*.

Příštího jitra chtěli Francouzové *útokem* hnáti.

Nepřítel byl před branami, purkmistr dal bít na *poplach*.

Pastýř *hledal* zabloudilou ovcí.

Vyhledávám jen tvoje dobré, pravil otec k synovi.

Zloděj marně *hleděl* upláchnouti.

Kdo jest od narození *hluchý*, jest také němý.

Tyto doly posud neposkytují než *jalovou* skálu.

Veverka odhodila *prázdný* ořech.

V Rusku *ponořuje* se dítě při křtu pod vodu.

Před mýma očima se loď *potopila*.

Již jsem *namočil* péro do inkoustu.

Pro žízeň *jest* pivo lepší než víno.

Laciné zboží obyčejně za nic *nestojí*.

Alexander a Caesar vykonali slavné *skutky*.

Nach der That kommt der Rath zu spät.

In der That ging die Pro-
pheetzeiung in Erfüllung.

Ich weiß in der That nicht,
den wiederelten wir heute haben.

Die Gründung eines Gymna-
siums ist endlich zur That ge-
worden.

Theil. An einem Ganzen
darf kein Theil fehlen.

Dieses Werk ist in zwei Thei-
len herausgekommen.

Die ganze Stadt nimmt Theil
an seinem Unglücke.

Der Arzt nahm Theil an der
Novara-Expedition.

Diesem Schauspieler wurde
viel Beifall zu Theil.

Diese reiche Sammlung wurde
nach dem Tode des Besitzers größ-
tentheils zerstreut.

Jeder bekam seinen Theil an
der Beute.

Die Leute waren eines Theils
arbeitsfroh, anderen Theils
gab es auch wenig Arbeit.

Thun. Heute komme ich nicht
zu dir, ich habe viel zu thun.

Der Hund bellt, er thut seine
Schuldigkeit.

Ich thue für die Familie, was
ich kann.

Thue mir's zu Gefallen, komm
mit mir spazieren.

Alle Tage muß die Mutter ein
halbes Pfund Del in die Lampe
thun.

Adolf hat sich vor allen seinen
Mitschülern hervorgethan.

Wenn du so furchtsam thust,
wirst du nichts zu Wege bringen.

Po účinku zlá rada.

Skutečně se proroctví vypl-
nilo.

Opravdu nevím, kolikátého
dnes máme.

Založení gymnasia vešlo ko-
nečně ve skutek.

K celku nesmí scházeti žá-
dné částky.

Tento spis vyšel ve dvou
dílech.

Celé město má útrpnost s
jeho neštěstím.

Lékař účastnil se výpravy
na Novare.

Tomu divadelnímu herci do-
stalo se mnohé pochvaly.

Tato bohatá sbírka byla po
smrti majitelově větším dílem
rozptýlena.

Každý dostal svůj podíl z
kořisti.

Jednak štítili se lidé práce,
s druhé strany bylo také práce
málo.

Dnes nepřijdu k tobě, mám
mnoho na práci.

Pes štěká, koná svou povin-
nost.

Činím pro rodinu seč jsem.

Udělej mi to k vůli, pojd se
mnou na procházku.

Každý den musí matka dáti
půl libry oleje do lampy.

Adolf vynikl nade všechny
spolužáky.

Když tak bázlivě sobě počí-
náš, nic nedovedeš.

Der Fuß thut mir wehe.

Toll. Dieser tolle Mensch mischt sich in Alles.

Mache mich nicht toll, sonst laufe ich dir davon.

Ein toller Hund ließ sich im Felde blicken.

Durch die Sonnenhitze ist der Hund toll geworden.

Das ist zu toll, der große Knabe kann noch nicht bis hundert zählen.

Trachten. Ich trachte jedermann zufrieden zu stellen.

Der Kluchlose trachtete nach dem Leben des eigenen Vaters.

Tragen. Die Kameele tragen große Lasten.

Die Mutter trägt den ganzen Tag das kranke Kind auf den Händen.

Die Säulen tragen das Dach.

Die Erde trägt mannigfaltige Früchte.

Trotz seines Reichthums trägt sich unser Nachbar gemein.

Bei Marengo hat Napoleon den Sieg davongetragen.

Trauen. Traue nicht einem jeden, der dir schmeichelt.

Ich traue es mir zu, die Brücke nach dem vorgelegten Plane zu bauen.

Der Sterbende ließ sich auf dem Todtenbette trauen.

Treffen. Der Schütze hat dreimal das Ziel getroffen.

Vom Blitze getroffen sank Saulus vom Pferde.

Der Greis wurde vom Schlage getroffen und ist auf der rechten Seite gelähmt.

Noha mne bolí.

Ten ztřeštěnec do všeho se plete.

Nerozzlob mne, sice ti uteku.

Vzteklý pes ukázal se v poli.

Vedrem slunečným pes se pomínul.

To je přes příliš, tak velký chlapec neumí počítati do sta.

Snažím se každého upokojiti.

Zlosyn stál o hrdlo vlastnímu otci.

Velbloudi nosí veliká břemena.

Matka chová nemocné dítě po celý den.

Sloupy drží střeche.

Země vydává rozmanité plodiny.

Přes vše bohatství soused náš sprostě si chodí.

U Marenga Napoleon obdržel vítězství.

Nevěř každému, kdo ti pochlebuje.

Troufám si, vystavěti most podle předloženého nákresu.

Umírající dal se na smrtelné posteli oddati.

Střelec třikrát uhodil do terče.

Hromem udeřen klesl Šavel s koně.

Stařec, mrtvici raněn, jest po pravé straně ochromen.

Ich habe den Verwalter noch zu Hause getroffen.

Mich trifft jedes mögliche Unglück.

So viel treffe ich auch als du.

Desters trifft es sich, daß noch im Mai Schnee fällt.

Es war eine treffende Bemerkung von ihm.

Treiben. Der Hirt treibt das Vieh auf die Weide.

Prinz Eugen hat die Türken in die Flucht getrieben.

Die Noth treibt auch den Faulenzer zur Arbeit.

Unser Schuster hat früher vom Handel gelebt, jetzt treibt er wieder das Handwerk.

Die Stadt Trieste treibt starken Handel.

Wenn sich der Lehrer entfernt, treiben die Buben Unfug.

Der Wind trieb das Schiff gegen den Felsen.

Die Ruthe treibt ausgelassene Kinder am besten zu Paaren.

Der Verlust des Vermögens treibt den Stolz der Reichen zu Paaren.

Treten. Der Knabe trat dem Hunde auf den Fuß.

Die Mutter trat an's Fenster, um die Pilger zu sehen.

Treten Sie ein wenig abseits, damit der Wagen durchfahren kann.

Ich verzeihe ihm alles, obwohl er mir oft nahegetreten ist.

Baiern ist auf Seite Desterreichs getreten.

Die Thränen traten ihm in die Augen, als er so viele Gräber sah.

Ještě jsem správce zastihl doma.

Mne potkává všeliké možné neštěstí.

Tolik také dokážu jako ty.

Často se stává, že ještě v máji padá sníh.

Případně to podotknul.

Pastýř žene dobytek na pastvu.

Princ Eugen obrátil Turky na útěk.

Nouze i lenocha ku práci dohání.

Náš švec živil se dříve obchodem, nyní zase provozuje řemeslo.

Město Terst vede silný obchod.

Když se učitel vzdálí, tropí kluci nezbednosti.

Vítr hnul loď na skálu.

Metla rozpustilým dětem nejlépe vezme červa.

Ztráta jmění pokořuje pýchu boháčů.

Chlapec šlápnul psu na nohu.

Matka přistoupila k oknu, aby viděla poutníky.

Poodstupte stranou, aby mohl vůz projeti.

Všecko mu odpouštím, ačkoli mně často ublížil.

Bavory přidaly se k Rakousku.

Slze ho polily, když spatřil tolik hrobů.

Im März tritt die Sonne
in das Zeichen des Widbers.

Trog. Das Glas bietet dem
härtesten Stahl Trog.

Der Knabe thut es mir zum
Trog.

Trog dem Verbote versam-
melten sich die Mitglieder des
Vereins.

Tüchtig. Die Mutter schnitt
für den Bettler ein tüchtiges
Stück Brod ab.

Der Dieb wurde tüchtig
durchgeprügelt.

Die Leute arbeiten schwer, folg-
lich müssen sie auch tüchtig essen.

Wählen wir den Apotheker zum
Gemeindevorsteher, er ist dazu voll-
kommen tüchtig.

Üben. Die Rekruten üben
sich in den Waffen.

Dieser Maler übt seine Kunst
nur zu seiner Unterhaltung.

Der Räuber übte Gewalt an
dem Reisenden.

Der Samaritaner allein übte
Barmherzigkeit.

Der edle Mann übt nicht
Rache.

Der Minister übt einen großen
Einfluß auf die Entschlüsse
des Königs.

Über. Der Graf wohnt im
ersten Stock, der Rath über ihm.

Die Vorsehung Gottes wacht
über alle Menschen.

Der Garten war über alle
Maßen schön.

Der Kaufmann steckt über die
Ohren in Schulden.

Von Jugend an ist der Alter-

V březnu *vstoupí* slunce do
znamení skopce.

Sklo *vzdoruje* nejtvrdší oceli.

Hoch činí mně to *naschvál*.

Přes všecku záповěd sešli
se členové spolku.

Matka ukrojila pro žebráka
hodný kus chleba.

Zloději *notně* vyprášili.

Lidé těžce pracují, pročež
musejí také *pořádně* jísti.

Zvolme lékárníka za před-
staveného obce, úplně se k
tomu *hodí*.

Nováčkové *cvičí* se ve zbrani.

Tento malíř *provazuje* své
umění jen pro vlastní zábavu.

Loupežník *páchal* násilí na
pocestném.

Samaritán jediný *konal* mi-
losrdenství.

Šlechtný muž *se nemstí*.

Ministr *má* značné působení
na rozhodnutí krále.

Hrabě bydlí v prvním po-
schodí, rada *nad* ním.

Prozřetelnost božská bdí *nade*
všemi lidmi.

Zahrada byla *překrásná*.

Kupec vězí v dluzích až *po*
uši.

Od mladosti starožitník *po-*

thümmler immer über den Büchern gelegen.

Der Uhrmacher hat lange Zeit über der Uhr zugebracht.

Das Mädchen war so müde, daß es über der Arbeit einschlief.

Newton vergaß über dem Studiren Essen und Trinken.

Über der Grenze wohnen auch Menschen.

Das Getreide wird über die Grenze ausgeführt.

Der Flüchtling wollte über die Grenze kommen.

Der Hund schwamm über den Fluß.

Das Wasser ging mir bis über die Knie.

Der Reutscher ärgerte sich über das Pferd.

Der Ochse war über acht Zentner schwer.

Der Bruder ist von Berlin über Prag nach Wien gereist.

Die Schwester schickt uns Briefe über Briefe.

Über's Jahr komme ich wieder.

Der Kaufmann fordert für die Waare über die Gebühr.

Ich habe lange über die Bestimmung des Menschen nachgedacht.

Übernehmen. Du hast die Pflicht über nommen, die ganze Nacht bei dem Kranken zu wachen.

Der Töpfer hat die Arbeit für das ganze Haus über nommen.

Der Unmäßige über nimmt sich im Essen und Trinken.

Um. Die Tochter ist den ganzen Tag um die kranke Mutter.

řád ležel v knihách.

Hodinář dlouhý čas strávil s hodinami.

Děvče bylo tak unaveno, že při práci usnulo.

Pro studování zapomínal Newton na jídlo a pití.

Za hranicemi také bydlí lidé.

Obilí vyváží se přes hranice.

Uprchlík chtěl se dostat za hranice.

Pes ploval přes řeku.

Voda mně šla až nad kolena.

Kočí se zlobil na koně.

Vůl byl přes osm centů těžký.

Bratr jel z Berlína přes Prahu do Vídně.

Sestra nám posílá psaní na psaní.

Za rok přijdu zase.

Kupec žádá za zboží více než patří.

Přemýšlel jsem dlouho o povolání člověka.

Uvázal jsi se v povinnost, celou noc bdíti u nemocného.

Hrnčář přijal práci pro celý dům.

Nestrádmý přeběře se v jídle a pití.

Dcera jest celý den okolo nemocné matky.

Das Feuer brach um Mitternacht aus.

Einer um den andern ist in das Wasser gesprungen.

Der alte Mann hat ein Bein gebrochen, es steht schlecht um ihn.

Die eigene Unvorsichtigkeit brach- te den Arbeiter um's Leben.

Diese Waare wird nur um baares Geld verkauft.

Hab' ich das um dich verdient?

Es ist Schade um den jungen Menschen, daß er nicht studiren kam.

Bevor der Arzt kam, war es um ihn geschehen.

Um Gottes Willen, was fangen wir an!

Der Vater schickte um Bier.

Ich bin um zwei Jahre älter als du.

Gewinnst du mehr bei dem Unternehmen, um so besser für dich.

Man lebt nicht um zu essen, sondern man ist um zu leben.

Wenn meine Zeit um ist, trete ich aus dem Militärdienst aus.

Umgeben. Die Unsrigen umgingen den Feind.

Ich darf nicht mehr trinken, der Kopf geht mir schon um.

Die Bäuerin geht mit ihrem Gefinde schlecht um.

Schon der Blick dieses Menschen verrieth es, daß er mit einem bösen Vorhaben umgehe.

Man sagt, der verstorbene Berwalter gehe im Schloße um.

Unrecht. Wer den bedungenen Lohn vorenthält, handelt unrecht.

Oheň vypukl o půlnoci.

Jeden *po* druhém skákali do vody.

Stařec zlámal nohu, je s ním zle.

Vlastní neopatrnost připravila dělníka o život.

Toto zboží prodává se jen za hotové peníze.

To-li jsem si *na* tobě zasloužil?

Škoda je *toho* jinocha, že nemůže studovati.

Než přišel lékař, bylo *po* něm.

Pro Boha, co počneme!

Otec poslal *pro* pivo.

Jsem o dvě léta starší než ty.

Získáš-li více tím podnikem, *tím lépe* pro tebe.

Nejsme živi, *abychom* jedli, nýbrž jíme, *abychom* živi byli.

Až můj čas *dojde*, vystoupím z vojenské služby.

Naši *obešli* nepřitele.

Nesmím více pít, hlava se již se mnou *točí*.

Selka zle *nakládá* se svou čeládkou.

Pohled toho člověka již prozrazoval, že *zamýšlí* něco zlého.

Povídají, že nebožtík správce v zámku *straší*.

Kdo umluvenou mzdu zadržuje, *nespravedlivě* jedná.

Ich kam zur un rechten Zeit,
der Verwalter hatte Gäste.

Sie werfen mir meine Ver-
spätung vor, und darin haben Sie
Unrecht.

Die utraquistische Partei führte
Beschwerde, daß ihr alles mög-
liche Unrecht geschehe.

Unter. Den ganzen Tag
blies ein starker Wind, mitunter
regnete es auch ein wenig.

Der Hund liegt unter dem
Tische.

Unter zehn Gulden kann ich
die Waare nicht geben.

Der müde Wanderer setzte sich
unter den Baum.

Ich werde es Ihnen unter
vier Augen sagen.

Die Schwägerin hat die Kenig-
feit gleich unter die Leute ge-
bracht.

Unter der Regierung Karl
IV. lebte Petrarca.

Untergang. Beim Uter-
gang der Sonne werfen die Berge
den längsten Schatten.

Die sittliche Verderbniß des Vol-
kes beschleunigte den Utergang
des römischen Reiches.

Unterhalten. Frankreich
unterhält jetzt gute Freund-
schaft mit England.

Der Gaukler hat die Kinder
gut unterhalten.

Wir unterhielten uns mit
Lektüre.

Urtheil. Aus zwei Begriffen
kann man ein Urtheil bilden.

Nach dem Urtheile des Ge-
richtes erhielten beide Erben gleiche
Theile.

Přišel jsem v nečas, správce
měl hosti.

Vytýkáte mně mé opozdění,
a v tom máte křivdu.

Strana pod obojí vedla si
stížnost, že se jí děje všeliké
bezpráví.

Po celý den vál silný vítr,
mezi tím také trochu přšelo.

Pes leží pod stolem.

Pod deset zlatých nemohu to
zboží dáti.

Ušlý pocestný sedl si pod
strom.

Povím Vám to mezi čtyrma
očima.

Ta klepna hned novinu roz-
nesla.

Za panování Karla IV. žil
Petrarka.

Při západu slunce mají hory
nejdelší stín.

Mravní zvrhlost národu ury-
chlila úpadek Římské říše.

Francie nyní zachovává dobré
přátelství s Anglií.

Kejklř dobře vyrážel děti.

Bavil jsme se čtením.

Ze dvou pojmů může se slo-
žiti úsudek.

Podle soudního nálezu obdr-
želi oba dědicové stejné po-
díly.

Verbinden. Die Säuren verbinden sich mit den Oxyden zu Salzen.

Geiz pflegt gewöhnlich mit Neid verbunden zu sein.

Gegen Napoleon I. hatte sich ganz Europa verbunden.

Nach der Operation wurde die Wunde verbunden.

König Philipp war mit der englischen Königin Marie ehelich verbunden.

Das Kloster hat sich verbunden zur Anschaffung einer Glocke.

Verdienen. Dieser Arbeiter verdient wöchentlich zehn Gulden.

Diese That verdient eine Belohnung.

Verfolgen. Die Wache hat den Dieb bis an den Fluß verfolgt.

Die ersten Christen wurden wegen des Glaubens verfolgt.

Der Hund verfolgte die Spur des Hasen.

Der Gläubiger verfolgte sein Recht vor Gericht.

Humboldt wollte die Natur in allen ihren Geheimnissen erforschen, und dieses Ziel verfolgte er bis an sein Lebensende.

Bergebens. Alles war vergebens, man konnte den Erfrornen nicht wieder zum Leben bringen.

Ich habe diese Auslage vergebens gemacht.

Bergehen. Man sieht es deutlich, wie das verwaiste Kind vor Gram vergeht.

Die Zeit vergeht schnell.

Kyseliny *slučují* se s kysličnky v soli.

Lakomství bývá obyčejně sezávistí *spojeno*.

Proti Napoleonovi I. *spolčila* se celá Evropa.

Po operaci byla rána *obvázána*.

Král Filip byl *zasnouben* s Marií, královnou Anglickou.

Kláster se *zavázal* k opatření zvonu.

Tento dělník *vydělá* týhodně deset zlatých.

Ten skutek *zasluhuje* odměnu.

Stráž *honila* zloděje až k řece.

První křesťané byli pro víru *pronásledováni*.

Pes *stopoval* zajíce.

Věřitel *vyhledával* své právo před soudem.

Humboldt chtěl prozkoumati přírodu ve všech tajemstvích jejích, a za tím účelem *šel* až na konec života svého.

Vše bylo *marné*, nemohl zmrzlého více *vzkřísiti*.

Zbůhdarma jsem si udělal tu výlohu.

Jest patrnó, jak osiřelé dítě hořem *hynie*.

Čas rychle *míjí*.

Bitte den Vater um Verzeihung, bis ihn der Zorn vergeht.

Mit einem einzigen Worte kannst du dich gegen das Gesetz vergehen.

Der Sohn hat sich thätlich gegen den Vater vergangen.

Vergleich. Zwischen dir und deinem Bruder findet gar kein Vergleich statt.

Die streitenden Parteien schlossen einen gütlichen Vergleich.

Verhalten. Der Taucher unter dem Wasser verhält den Athem.

Der Lehrer verhält dich nur zum Guten.

Der Präsident verhielt sich unparteiisch.

Wie verhält sich die Sache?

Die Klasten verhält sich zum Schuh wie 1 zu 6.

Verkehren. Der schwarz gesiegelte Brief hat die Freude in Traurigkeit verkehrt.

In Karlsbad habe ich viel mit Fremden verkehrt.

Verkehr. In Triest ist ein starker Handelsverkehr.

Dein Haus an der Hauptstraße ist zum Verkehr gelegen.

Verlassen. Im Monate September verlassen uns die Schwalben.

Verlasse dich nicht auf dein Gedächtniß.

Verlaufen. Die Zeit verläuft schnell.

Beim Anrücken des Militärs hat sich das Volk verlaufen.

Ich habe mich verlaufen, weil das Billard nicht gerade steht.

Pros otce za odpuštění, až ho zlost přejde.

Jediným slovem se můžeš proviníti proti zákonu.

Syn vztáhl ruku na otce.

Mezi tebou a tvým bratrem není žádného přirovnání.

Sporné strany učinily přátelské narovnění.

Potapěč pod vodou tají dech.

Učitel má tě jen k dobrému.

Předseda se choval nestranně.

Jak je s tou věcí?

Sáh má se k stopě jako 1 k 6.

Černě zapečetěné psaní obrátilo radost v zármutek.

V Karlových Varech mnoho jsem obcoval s cizinci.

V Terstu jest silný obchod.

Tvůj dům na hlavní silnici jest na ráně.

V měsíci září opouštějí nás vlaštovky.

Nespolehej se na svou paměť.

Čas rychle ubíhá.

Při blížení se vojska lid se rozutíkal.

Zaběhl jsem se, protože kulečník nestojí rovně.

Nach Verlauf von drei Monaten.

Verlegen. Das Fest wurde auf einen anderen Tag verlegt.

Ich muß das Buch verlegt haben, daß ich es nicht finden kann.

Der Bruder hat sich mit Vorliebe auf Mathematik verlegt.

Verlieren. Durch das Faliment eines Hamburger Kaufmanns habe ich viel Geld verloren.

Haßt du den Verstand verloren, daß du ein blindes Pferd kauft?

Zwei Jahre dauerte der Streit um die Riese, endlich hat der Müller den Prozeß verloren.

König Otakar hat die Schlacht auf dem Marchfelde verloren.

Du verlierst die Zeit mit unnützen Dingen.

Verschlagen. Der Sturm verschlug das Schiff auf eine unbekante Küste.

Wenn der Mantel etwas länger wird, das verschlägt nichts.

Traue dem Ludwig nicht, er ist ein verschlagener Mensch.

Verschwören. Der Knabe verschwor sich, daß er nie wieder Bienen reizen werde.

Die Werschowizen verschworen sich gegen das Leben des Herzogs.

Versehen. Der kleine Rechner hat eine Ziffer versehen.

Der Sekretär erhielt einen Verweis, weil er in seinem Amte etwas versehen hatte.

Ve třech měsících pořád zběhlých.

Slavnost byla na jiný den odložena.

Musil jsem tu knihu založit, že jí nemohu najít.

Bratr se oddal s láskou mathematice.

Úpadkem Hamburského kupce ztratil jsem mnoho peněz.

Pozbyl jsi rozumu, že kupuješ slepého koně?

Dva roky trvala hádka o louku, konečně mlynář *prosou- dil*.

Král Otakar *prohrál* bitvu na Moravském poli.

Maříš čas ničemnými věcmi.

Bouře *zanesla* loď na neznámé pobřeží.

Bude-li plášť o něco delší, to nic *nevadí*.

Nevěř Ludvikovi, je to *zchytralý* člověk.

Hoch se *zařikal*, že nebude víckrát dráždit včely.

Vršovci *spikli* se proti životu knížete.

Malý počtář *přehléd*l jednu číslici.

Tajemník obdržel dátku, proto že v úradě svém *pochybil*.

Daß der Fluß über die Ufer austritt, dessen habe ich mich nicht versehen.

Die Festung wurde mit Vorräthen versehen.

Mein Bruder versteht das Amt eines Waisenverwalters.

Versetzen. Der Räuber versetzte dem Reisenden einen Schlag auf den Kopf.

Im Herbst werden wir den Apfelbaum in den Garten versetzen.

Durch den Tod des Vaters wurde die Familie in das größte Elend versetzt.

Der Hund hat die Kinder sehr in Furcht versetzt.

In diesem Kelch ist das Gold stark mit Kupfer versetzt.

Um Geld zu bekommen, hat er seine Uhr versetzt.

Versprechen. Die Mutter versprach der Tochter einen neuen Hut.

Dieser Schauspieler verspricht sich sehr oft.

Karl und Anna waren schon als Kinder mit einander versprochen.

Verstossen. König Přemysl Otakar hat seine Gattin verstossen.

Der Vater hat das ungerathene Kind verstossen.

Albert ist in der Gesellschaft nicht beliebt, weil er oft gegen die gute Lebensart verstößt.

Versuchen. Mein Freund hat die Lösung dieser Aufgabe versucht.

Že řeka vystoupí z břehů, toho jsem se *nenadal*.

Pevnost byla *zopatřena* zásobami.

Můj bratr *zastává* úřad sirotčího.

Lupič *zasadil* pocernému ránu do hlavy.

Na podzim *přesadíme* jablono do zahrady.

Úmrtím otce byla rodina do největší bídy *uvržena*.

Pes dětem mnoho strachu *nahnal*.

V tom kalichu jest k zlatu mnoho mědi *přisazeno*.

Aby přišel k penězům, *zastavil* své hodinky.

Matka *slíbila* dceři nový klobouk.

Tento herec velmi často se *přeřikává*.

Karel a Anna byli již jako děti spolu *zaslíbeni*.

Král Přemysl Otakar *zapudil* svou manželku.

Otec *zavrhl* nezdárné dítě.

Vojtěch není ve společnosti oblíben, protože často se *prohřešuje* proti dobrému mravu.

Můj přítel se *pokusil* o rozluštění této úlohy.

Gott versuchte das erwählte Volk in der Wüste.

Der Teufel hat Jesum versucht.

Verwahren. Die Thüre war mit zwei Schloßern verwahrt.

Der Dieb war sehr gefährlich, er wurde im Gefängnisse gut verwahrt.

Gegen diese Anschuldigung hat sich der Schriftsteller verwahrt.

Von. Der Jäger nahm die Klinte von der Wand.

Um ein Uhr gingen wir schon vom Tische.

Die Jäger kommen hungrig vom Walde.

Von heute an besucht der Knabe die Schule.

Zwei Gäste sind von Prag, zwei von Wien.

Das jüngste Kind wird gewöhnlich von den Eltern am meisten geliebt.

Dieser Ring ist von Gold.

Fürst Windischgrätz war ein Mann von hohem Wuchse.

Kennst du die Fabel von dem Fuchse, dem die Traube zu sauer war?

Die Frau vom Hause empfing die Gäste.

Der Kaiser von Oesterreich traf mit dem Könige von Preußen in Olmütz zusammen.

Vor. Vor achtzig Jahren gab es noch keine Eisenbahnen.

Ein Bettler steht vor der Thüre.

Gehen wir vor das Thor spazieren.

Ich kaufe nur ein Pfund Ker-

Bůh zkoušel vyvolený národ na poušti.

Đábel pokoušel Ježíše.

Dvěře byly dvěma zámky opatřeny.

Zloděj byl velmi nebezpečný, dobře ho *hlídali* ve vězení.

Proti tomu obvinění *ohradil* se spisovatel.

Myslivec vzal pušku *se* stěny.

V jednu hodinu šli jsme již *od* stolu.

Myslivci přicházejí z lesa hladově.

Ode dneška hošík navštěvuje školu.

Dva hosté jsou z Prahy, dva z Vídně.

Nejmladší dítě bývá obyčejně *od* rodičů nejvíce milováno.

Ten prsten jest *zlatý*.

Kníže Windischgrätz byl muž *vysoke* postavy.

Znáš bájku o lišce, již byl hrozen *kyselý*?

Domáci paní přivítala hosti.

Císař *Rakouský* sešel se v Olomouci s králem *Pruským*.

Před osmdesáti lety ještě nebylo *železnic*.

Žebrák stojí *za* dveřmi.

Pojdme *za* bránu na procházku.

Koupím jen libru svíček, *pro-*

zen, vor der Hand habe ich *zatím* genug.

Diesmal will ich noch Gnade vor Recht ergehen lassen.

Jeder nahm den Hut ab vor diesem Ehrenmanne.

Gott sei vor, daß wieder ein Krieg ausbreche.

Die Gebirgsbewohner starben vor Hunger.

Dieser furchtsame Mensch unternimmt nichts vor lauter Zweifeln.

Das Kind erschrock vor dem Hunde.

Vorkommen. Es kommt manchmal vor, daß es noch im Juni friert.

Ich konnte bei dem Minister nicht vorkommen.

Es kommt mir vor, als wenn der Wein sauer wäre.

Vorstellen. Stellen sie sich vor, zum dritten Male habe ich schon das Fieber!

Der Präsident stellte seine Beamten dem Statthalter vor.

Ich habe ihm die Gefahr der Reise zur Winterzeit vorgestellt.

Warm. Es ist kalt, die warme Suppe wird dir gut thun.

Man muß das Eisen schmieden, so lange es warm ist.

Warme Liebe zum Vaterlande bewiesen die Helden der alten Griechen.

Wechsel. Der Wechsel der Temperatur war plötzlich.

Der Kaufmann hat den Wechsel prolongirt.

Tenkrát chci ještě milost za právo udělití.

Každý smeknul před tímto poctivcem.

Chraň Bůh, aby zase válka vypukla.

Horale umfrali hladem.

Ten bázlivec nic nepodniká pro samé pochybnosti.

Dítě se leklo psa.

Někdy se *přihází*, že mrzne ještě v červnu.

Nebyl jsem k ministru *připuštěn*.

Zdá se mně, jakoby víno bylo kyselé.

Pomyslete si, potřetí mám již zimnici!

Předseda *představil* místodržícímu své úředníky.

Dával jsem mu na *uváženou* nebezpečnost cesty v zimní době.

Jest zima, *teplá* polévka dobře ti poslouží.

Železo musí se za *horka* kouti.

Vroucí lásku k vlasti prokázali hrdinové starých Řeků.

Změna teploty byla náhlá.

Kupec prodloužil *směnku*.

Wechseln. Alles wechselt
in der Welt.

Bruder und Schwester wechselten im Gesange.

Ich habe stark geschwitz, ich muß die Wäsche wechseln.

Auf jeder Post haben die Reisenden die Plätze gewechselt.

Beide wechselten zwar scharfe Worte, waren aber bald wieder gut.

Ich habe einen Dukaten gewechselt.

Weit. Wir wollen zeitlich zur Ruhe gehen, wir haben morgen eine weite Reise vor uns.

Ich habe ein weites Kleid lieber als ein enges.

Jenseits der Theiß dehnt sich eine weite Ebene aus.

Das arme Mädchen arbeitet weit in die Nacht.

Pürglitz liegt von Prag fünf Meilen weit.

Der Branntwein schadet der menschlichen Gesundheit weit mehr als das Bier.

Ich hoffte auf eine reiche Ernte, aber weit gefehlt!

Wenig. In wenig Tagen haben wir Ostern.

Der wenige Vorrath war bald verzehrt.

Trink ein wenig, vielleicht wird dir das Schlucken aufhören.

Je weniger du redest, desto besser.

Der General war gut gerüstet, nichts desto weniger verlor er die Schlacht.

Wenn. Ich freue mich, wenn ich Sie sehe.

Vše na světě se mění.

Bratr a sestra zpívali *střídavě*.

Silně jsem se potil, musím se *převléknouti*.

Čestující *přesedali* na každé postě.

Oba sice se *pohádali*, brzy se ale zase udobřili.

Měnil jsem dukát.

Záhy se položíme, máme zítra *dalekou* cestu před sebou.

Raději mám *volný* šat nežli těsný.

Za Tisou prostírá se *prostranná* rovina.

Ubohé děvče pracuje *dlouho* do noci.

Křivokláty leží od Prahy pět mil *vzdáli*.

Kořalka škodí lidskému zdraví *mnohem* více nežli pivo.

Doufal jsem v hojnou sklizeň, ale *chyba* lávky!

V *málo* dnech máme velikonoce.

Skrovná zásoba byla brzy strávena.

Napí se *trochu*, snad ti škytavka přestane.

Čím *méně* mluvíš, tím lépe.

Generál byl dobře připraven, *něméně* prohrál bitvu.

Těším se, *když* vás vidím.

Wenn ich an deiner Stelle wäre, würde ich es nicht dulden.

Wenn es dir möglich ist, besuche mich Nachmittag.

Wenn auch das Glück sich jetzt von dir wendet, deshalb verzweifle nicht.

Ich freue mich auf den Frühling; wenn er nur bald käme!

Werfen. Der Knabe warf einen Stein in's Wasser.

Der kleine David hat den großen Goliath zu Boden geworfen.

Der König ließ die treulosen Diener in's Gefängniß werfen.

Die Frau warf sich vor dem Altare auf die Knie.

Werk. Minn dich des verwaisten Kindes an und du thust ein gutes Werk.

Legs noch heute Hand an's Werk, sonst wirst du nicht fertig.

Endlich hat der Magistrat seinen Entschluß in's Werk gesetzt.

Das Werk einer Uhr muß gut berechnet sein.

Diese Bibliothek enthält lauter gelehrte Werke.

Die Werke dieser Festung sind von Granit gebaut.

Werth. Der Gemeindevorsteher ist aller Ehren werth.

Was ich für meine Person brauche, ist nicht der Rede werth.

Das Haus ist 20.000 Gulden werth.

Werther Freund! wie gerne erfülle ich deinen Wunsch.

Wesen. Ein höheres Wesen waltet über den Geschicken des Menschen.

Kdybych byl na tvém místě, netrpěl bych toho.

Je-li ti možná, navštiv mne odpůldne.

Třeba se štěstí nyní od tebe odvrátilo, proto nezaoufej.

Těším se na jaro; *když* by jen brzo přišlo!

Chlapec *hodil* kámen do vody.

Malý David *porazil* velikého Goliáše.

Král dal nevěrné služebníky do vězení *wrhnouti*.

Paří *padla* před oltářem na kolena.

Ujmi se sirotka a učiníš dobrý *skutek*.

Ještě dnes přilož ruku k *dělu*, sice nebudeš hotov.

Konečně magistrát *uskutečnil* své usnešení.

Stroj v hodinách musí být dobře rozpočítán.

Tato knihovna obsahuje samé učené *spisy*.

Hradby této pevnosti jsou vystavěny ze žuly.

Představený obce jest vši cti *hoden*.

Co sám pro sebe potřebuji, *nestojí* za řeč.

Dům *stojí* za 20.000 zlatých.

Drahý příteli, jak rád splním tvé přání!

Vyšší *bytost* vládne nad osudy lidskými.

Das stille Wesen dieser Frau
gewinnt ihr jedes Herz.

Der Schein trägt, auf das
Wesen muß man sehen.

Wenn die Bürger verarmen,
so leidet darunter auch das ge-
meine Wesen.

Widersprechen. Der Herr
wurde böse, weil ihm der Diener
widersprach.

Es widerspricht dem Ge-
setze der Schwere, daß das Was-
ser bergauf fließe.

Widerstehen. Der Knabe
konnte der Versuchung nicht wi-
derstehen, von dem König zu
nachsen.

Ich habe einen verdorbenen
Magen, jede Speise widersteht
mir.

Widmen. Mein Sohn hat
sich dem geistlichen Stande ge-
widmet.

Der Bischof widmet jährlich
eine bedeutende Summe den Ar-
men.

Diese Kapelle ist der Mutter
Gottes gewidmet.

Der Dichter hat sein Trauer-
spiel dem Fürsten gewidmet.

Willen. Der Herr war zu-
frieden, daß die Arbeiter wenig-
stens einen guten Willen hatten.

Der Soldat muß gehorchen, er
darf nicht nach seinem eigenen
Willen handeln.

Die Schwester streitet immer-
fort, sie will immer ihren Wil-
len haben.

Ich bin Willens, auf das
Feld heuer Weizen zu säen.

Tichá povaha té paní získá
jí každé srdce.

Podoba klame, třeba míti
zřetel k *podstatě*.

Zchudnou-li občané, trpí tím
i *věc* pospolitá.

Pán se rozhněval, protože
mu služebník *odmlouval*.

Odporuje zákonu o tíži, aby
voda tekla proti vrchu.

Hoch nemohl *odolati* poku-
šení, aby nemlsal med.

Mám zkažený žaludek, každé
jídlo se mi *protiví*.

Můj syn se *dal* na kněžství.

Biskup ročně *věnuje* chudým
značnou sumu.

Tato kaple jest *zasvěcena* ro-
dičce Boží.

Básník *připsal* svou truchlo-
hru knížeti.

Pán byl spokojen, že dělníci
měli aspoň dobrou *vůli*.

Voják musí poslouchati, ne-
smí jednati dle vlastní *libosti*.

Sestra se ustavičně hašteří,
chce mít *svou na vrchu*.

Hodlám letos na to pole za-
seti pšenici.

In dem Gedränge wurde ich wider Willen mit dem Strome fortgerissen.

Um Gottes Willen, was war das für ein Schlag?

Wind. Der Wind hat sich gelegt, wir bekommen Regen.

Der ungerathene Sohn hat die guten Lehren des Vaters in den Wind geschlagen.

Der Fuchs schlich davon, als er Wind bekam, daß sich der Jäger näherte.

Wollen. Ich will, daß du deine Pflicht thust.

Was wollt ihr? fragte der Fabrikant die Deputation der Arbeiter.

Dem sei wie ihm wolle, ich trage den Schaden.

Wir wollen sehen, ob der neue Verwalter etwas ausgerichtet.

Wollen Sie die Güte haben, mir das Buch zu leihen.

Wort. Für neue Erfindungen müssen gewöhnlich neue Wörter gebildet werden.

Diesen Satz kannst du nicht von Wort zu Wort übersetzen.

Der Staatsanwalt fiel dem Bertheidiger in's Wort.

Der Gemeindevorsteher hat dem Angeklagten nachdrücklich das Wort geredet.

Ich sage kein Wort mehr.

Wunder. Der Kolos von Rhodus gehörte unter die sieben Wunder der Welt.

Die Pharisäer wollten nicht an die Wunder Jesu glauben.

V tlačení byl jsem bezděky proudem unesen.

Pro pána Boha, co to bylo za ránu?

Vitr se utišil, bude pršet.

Nezdárný syn nedbal dobrých naučení otcových.

Liška upláchla, když větřila, že se blíží myslivec.

Chci, abysi konal svou povinnost.

Čeho žádáte? tázal se továrník deputace dělníků.

Buď jak buď, já trpím škodu.

Uvidíme, zdali nový správce něco pořídí.

Račte být tak laskav, zapůjčíte mně tu knihu.

Pro nové vynálezy musí se obyčejně tvořiti nová slova.

Tu větu nemůžeš doslovně překládati.

Státní zástupce přejal obhájci řeč.

Představený obce důrazně se zastával obžalovaného.

Již ani neceknu.

Kolos Rodýzský náležel mezi sedm divů světa.

Farizeové nechtěli věřiti v zázraky Ježíšovy.

Es nimmt mich Wunder, daß sich der Mann so geändert hat.

Kein Wunder, daß der Lehrer bei deiner Nachlässigkeit mit dir nicht zufrieden ist.

Ich dachte Wunder wer er sei.

Zeit. Im irdischen Leben ist alles nur auf eine Zeit.

Zeit Lebens werde ich daran denken, was ich auf dieser Reise angestanden habe.

Das sind die traurigen Folgen unserer Zeit.

Ich fange gleich an, damit ich beizeiten fertig werde.

Mit der Zeit reift das Korn im Felde.

Zerschlagen. Die Schloßen haben alle Fensterscheiben auf der Westseite zerschlagen.

Der Käufer wollte kein Angeld geben, und so zerschlug sich der Kauf.

Frankreich verlangte die Aufhebung der Schutzzölle, und dadurch haben sich die Verhandlungen zerschlagen.

Zerstreut. Der Wind hat den Staub zerstreut.

Die Gesellschaft zerstreute sich noch vor zehn Uhr.

Du warst ein zerstreuter Zuhörer, da du dir so wenig aus der Rede gemerkt hast.

Ich führte die Frau in's Theater, um sie zu zerstreuen.

Ziehen. Die Pferde ziehen den Wagen.

Durch listige Vorspielungen wollte der Angekuldigte den Kopf aus der Schlinge ziehen.

Jest mi ku podivu, že se ten muž tak změnil.

Není divu, že přítvé nedbalosti učitel s tebou není spokojen.

Myslil jsem kdo ví čím je. V životě pozemském jest všecko jenom na čas.

Jaktěživ budu na to pamatovati, co jsem vystál na té cestě.

To jsou smutné následky našeho věku.

Hned začnu, abych byl v čas hotov.

Časem zraje žito v poli.

Kroupy roztloukly všecky tabule v oknech na západní straně.

Kupec nechtěl dáti závdavek, a tak s koupí sešlo.

Francie žádala zrušení ochranných cel, a tím vyjednávání zmařeno.

Vítr rozptýlil prach.

Společnost se rozešla ještě před desátou hodinou.

Byl jsi roztržitým posluchačem, když jsi sobě z řeči tak málo pamatoval.

Vedl jsem paní do divadla, aby se vyrazila.

Koně táhnou vůz.

Lstivým předstíráním chtěl obviněný z osidel vyváznouti.

Die beiden Nebenbuhler hatten schon die Degen gezogen.

Bei so ungleichen Waffen wirst du immer den Kürzern ziehen.

Ich ließ den Wein aus dem Fasse auf Flaschen ziehen.

Die Sache ist zu wichtig, du mußt einen Kenner zu Rathe ziehen.

Der Herr hat den treulosen Diener zur Verantwortung gezogen.

Der englische Gesandte hat die Verhandlungen in die Länge gezogen.

Der Minister versprach, er werde die ganze Angelegenheit in reifliche Erwägung ziehen.

Lange wurde die Wahrheit dieser Naturerscheinung in Zweifel gezogen.

Der Feldherr hat aus Vorsicht Verstärkungen aus Galizien an sich gezogen.

Fröhlich ziehen die Handwerksburschen ihren Weg.

Zu. Heute habe ich keine Zeit, komme morgen zu mir.

Es war mir nicht wohl zu Muthe, als ich die Wölfe sah.

Zum Frühstück bekam jeder Soldat ein Gläschen Rum.

Ein Treffen zur See gewährt ein eben so schönes als furchtbares Schauspiel.

Der Königin zur Rechten saß der Erzbischof.

Zur Frühlingszeit kehren die Störche zu ihren Nestern zurück.

Zum Beweise führt der Schriftsteller eine Stelle aus den Kirchenvätern an.

Oba sokové vytasili již kordy.

Při tak nestejně zbrani vždycky prohraješ.

Dal jsem víno ze sudu stáhnouti do láhví.

Věc jest velmi důležitá, musíš se znalce o radu tázati.

Pán volal nevěrného služebníka k odpovídání.

Vyslanec anglický protahoval vyjednávání.

Ministr přislíbil, že bedlivě uváží celou záležitost.

Dlouho byla pravdivost tohoto výjevu přírodního v pochybnost brána.

Polní vůdce z prozřetelnosti přibíral posilu z Haliče.

Vesele kráčeli chasníci svou cestou.

Dnes nemám času, přijď zejtra ke mně.

Nebylo mně dobře okolo srdce, když jsem spatřil vlky.

K snídani dostal každý voják skleničku rumu.

Bitva na moři poskytuje i krásné i děsné divadlo.

Podle královny na pravici seděl arcibiskup.

Na jaře vracejí se čápi k svým hnízdům.

Na důkaz uvádí spisovatel místo z církevních otců.

Mir ist nicht wohl, ich werde zeitig zu Bette gehen.

Ich war vom Kopf bis zum Fuß vom Regen durchnäßt.

Durch den Krieg sind viele Menschen zu Schaden gekommen.

Es war gerade zu Mittag, als dein Bruder in's Zimmer trat.

Zu Wasser und zu Lande wird viel Getreide aus Böhmen ausgeführt.

Der Ausrufer sagte rasch: zum ersten-, zweiten-, drittenmale — und klopfte mit dem Hammer.

Denke nicht, daß ich dir immer zu Willen sein werde.

Zu derselben Zeit erklärte Baiern und Preußen den Krieg.

Zur Noth muß man sich mit Wenigem behelfen.

Zur Zeit Karl's IV. war Amerika noch nicht entdeckt.

Pius IX. wurde im Jahre 1846 zum Papste gewählt.

Ueber dem Thore war die Aufschrift: Gasthaus zum weißen Löwen.

Zug. Seitdem der Rauchfang erhöht worden, hat der Ofen einen guten Zug.

Auf einen Zug habe ich das volle Glas ausgetrunken.

Der Vater lag schon in den letzten Zügen, als der Sohn ankam.

In der Prager Lotterie findet der nächste Zug am Mittwoch statt.

Die Gemeinde übernimmt die Polizeigeschäfte, die Sache ist im Zuge.

Není mi dobře, půjdu brzy do postele.

Promokl jsem od hlavy až do paty.

Válkou přišlo mnoho lidí do škody.

Bylo to právě v poledne, když bratr tvůj vešel do pokoje.

Po vodě i po suchu vyváží se z Čech mnoho obilí.

Vyvolavač rychle pravil: po-nejprv, podruhé, potřetí — a udeřil kladivem.

Nemysli, že ti vždycky budu po vůli.

V týž čas vypovědělo válku i Bavorsko i Prusko.

Z nouze musíme na mále přestatí.

Za času Karla IV. nebyla Amerika ještě objevena.

Pius IX. byl roku 1846 za papeže zvolen.

Nad vraty byl nápis: Hosti-nec u bílého lva.

Od těch dob, co je komín zvýšen, mají kamna dobrý tah.

Na jeden doušek vypil jsem plnou sklenici.

Otec již byl v posledním ta-žení, když syn přišel.

Příští tah v Pražské loterii bude ve středu.

Obec převezme záležitosti policejní, věc se již vyjednává.

Der Zug des Herzens erweckte in mir die Sehnsucht nach der Heimath.

Ein langer Zug Wägen bewegte sich langsam auf der Straße.

Zurecht. Die Hausfrau beeilte sich, um das Nachtmal zurecht zu machen.

Der Pfarrer hat dem Thunichtgut den Kopf zurechtgesetzt.

Ich konnte mich in der Stadt nicht zurecht finden.

Ich werde mit ihm schon zurecht kommen.

Bevor das Mädchen sich die Kleider zurecht gelegt hatte, war es finster.

Zutragen. Die Köchin trägt der Frau alles zu, was das übrige Gesinde spricht.

Die Leute laufen zusammen, es hat sich etwas Außerordentliches zugetragen.

Zuwider. Wer mit brennendem Lichte in die Scheuer geht, handelt dem Gesetze zuwider.

Der eigensinnige Knabe thut mir alles zuwider.

Wegen seiner Zubringlichkeit ist mir dieser Mensch zuwider.

Zuziehen. Die Mitglieder der Deputation wurden zur tairlichen Tafel zugezogen.

Die Schwester hat sich die Krankheit selbst zugezogen durch den übermäßigen Genuß von Obst.

Zwischen. Zwischen zwei Häusern liegt immer ein Garten.

Der Kutscher fiel vom Wagen und kam zwischen die Räder.

Puzení srdce vzbudilo ve mně touhu po otcině.

Dlouhá řada vozů zdlouhavě se pohybovala po silnici.

Hospodyně pospíchala, aby přistrojila večeri.

Farář nezbedovi napravil hlavu.

Nevěděl jsem v městě kudy kam.

Však já se s ním shodnu.

Než si dívka šaty usrovnala, setmělo se.

Kuchařka všecko paní donášel, co mluví ostatní čeládka.

Lidé se sbíhají, přihodilo se něco neobyčejného.

Kdo s hořící svíčkou jde do stodoly, jedná proti zákonu.

Svémyslný chlapec všecko mně dělá na odpor.

Pro svou dotíravost jest mi ten člověk protivný.

Členové deputace byli pozváni k císařské tabuli.

Sestra si sama způsobila tu nemoc přílišným požíváním ovoce.

Mezi dvěma domy jest vždycky zahrada.

Kočí spadl s vozu a přišel pod kola.

III.

Praktické příklady.

Obyčejný příběh.

Již sprostý rozum to s sebou nese, ještě více ale zkušenost ukazuje, že nedostatky dobrého zvedení žádnými sebe většími schopnostmi nebývá nahrazen. Následující příběh, jenž se v mé otčině udál, znova tuto pravdu potvrzuje.

Žilť tam kupec, člověk z míry dobrý, ale tím samým i slabý, který manželce své plnou vůli nechával. On byl výborný obchodník a přičinlivostí svou znamenitě jmění sobě nashromáždil. Čím více sobě však obchodu všímal, tím méně dohlédal na domácnost, což právě ve zkázu jeho rodiny se obrátilo.

Měli jedině dítě, chlapce, který již v útlém mládí znamenitě schopnosti ukazoval. Matka jeho, žena, jakých na tisíce jest, jevila k němu právě nerozumnou lásku. Netřeba te-

Eine Alltagsgeschichte.

Schon der einfache Verstand, noch mehr aber die Erfahrung lehrt es, daß der Mangel an guter Erziehung von keinen noch so großen natürlichen Anlagen ersetzt werden kann. Nachfolgende Geschichte, welche sich in meiner Vaterstadt ereignete, liefert einen neuen Beweis dafür.

Dort lebte ein Kaufmann, ein Mensch von überaus gutem Herzen, aber eben deshalb schwach, welcher seine Gattin frei walten ließ. Als tüchtiger Geschäftsmann hatte er sich durch seine Betribsamkeit ein bedeutendes Vermögen gesammelt. Je fleißiger er jedoch seinem Geschäfte nachging, um so weniger richtete er das Augenmerk auf seinen Haushalt, welches eben seiner Familie zum Verderben ausschlug.

Sie hatten ein einziges Kind, einen Knaben, welcher schon in früher Jugend bedeutende Anlagen entwickelte. Seine Mutter, ein Weib von gewöhnlichem Schlage, bezeugte ihm eine wahre Af-

prv říci, že tím mladého Karlíčka rozmazlila. Ona dělala mu pomyšlení, neboť chlapec byl dosti vtipný, kdykoli se mu něčeho zachtělo, vzítí matku svou za slabou stránku, i uměl ji sobě okolo prstu obvinouti.

Což divu, že chlapec byl při tom rozpustilý a více než slušno sobě dovoloval, an všem choutkám jeho průchod byl dáván? Kdykoli při něčem přistížen byl, co by trest bylo zasluhovalo, matka vždy vymlouvala to jeho mladostí. Jen co prý vyroste, však nabude rozumu. Otcí pak nikdy o kouskách nezdárného synáčka neříkala, pravíc, že jest tuze přísný a v zlosti se necítí. Při tom se Karlíček pod pukličkou smál, a sotva metle odrostl, byl z něho učiněný dareba.

Jakmile do světa vstoupil, hledal známosti s prostopášnými hejsky, kteří jej tak uměli omámiti, že se jim ve všem chtěl vyrovnati. Požíval do vůle všelikých rozkoší a v krátce veliké peníze promarnil. Tu nemohlo na dlouze tajno zůstati otce, kterak syn jeho převrhl se a od cesty mravnosti uchý-

fenliebe. Überflüssig wäre es zu sagen, daß der kleine Karl dadurch verärgert wurde. Sie that ihm, was sie ihm an den Augen absehen konnte, denn der Knabe war verschmigt genug, wenn er nach irgend Etwas Verlangen trug, seine Mutter immer bei der schwachen Seite anzupacken, und brachte es bald dahin, daß sie ihm Nichts versagen konnte.

Was Wunder, daß der Knabe dabei seinen Muthwillen trieb und sich Vieles über die Gebühr erlaubte, da man allen seinen Gelüsten freien Lauf ließ? Würde er je bei Etwas betreten, das eine Ahndung verdient hätte, so entschuldigte ihn die Mutter jedesmal mit seiner Jugend. Laßt ihn nur groß werden, sprach sie, der Verstand wird ihm schon kommen. Dem Vater theilte sie nie Etwas von den Streichen seines ungerathenen Söhneins mit, vorgehend, er sei zu streng und seiner in Zorne nicht mächtig. Dabei lachte der kleine Karl in's Fünfstüchen, und kaum hatte er die Kinderschuhe ausgezogen, wurde er ein ausgemacht liederlicher Mensch.

Das Erste bei seinem Eintritte in die Welt war, daß er unter verschwenderischen Wäfflingen Bekanntschaft suchte, welche ihn dergestalt zu bethören wußten, daß er ihnen Alles gleich thun wollte. Er genoß nach Lust alle Freuden des Lebens und brachte in Kurzen eine bedeutende Summe durch. Da konnte es auf die Dauer dem Vater nicht entgehen, wie

lil, a pomalu přicházely věci na jevo, nad kterými ustrnul. Nyní teprv otvíraly se mu oči, i uznával, že jeho jest vina, an sobě tak málo hleděl vychování synova. Avšak po účinku zlá rada. Domlouváť sicezhýralému synu, napomínal i káral jej a budoucnost připomínal, kterak, nenapraví-li život svůj, nevyhnutelně v zlá místa přijíti musí; ale vše bylo nadarmo, synáček nedal jinak a zůstal při svém prostopášném živobytí. Z toho velice se rmoutil dobrý otec, i bylo to spolu příčinou jeho brzké smrti.

Dle poslední vůle byl syn jediným dědicem, toliko matce ujistěn byl úroční plat a něco k pobožným odkazům ustanoveno.

Když Karel k letům přišel a ve správu jmění svého se uvážal, obávala se matka, aby marnotratněm konečně nepřišel o všecko, i myslila, že nejlépe mohla by ho na jinou cestu připravití cnostná a milovaná manželka. I počala k němu častěji mluvití o proměně jeho stavu a domlouvati mu, aby se o nějakou hodnou nevěstu ucházel. On uposlechl a v skutku vzal si děvče nízkého sice rodu,

sein Sohn aus der Art geschlagen und vom rechten Wege abgewichen sei, und nach und nach kamen Dinge an's Licht, über die er sich entfetzte. Jetzt erst gingen ihm die Augen auf, daß an ihn selbst die Schuld liege, indem er sich so wenig mit der Erziehung seines Sohnes befaßt hatte. Aber die Reue kam zu spät. Zwar redete er seinem lieberlichen Sohne zu, sparte weder Ermahnung noch Klüge, wies ihm auf die Zukunft, wie es ihm dereinst mansweichlicher Weise schlecht gehen müßte, wenn er seinen Lebenswandel nicht änderte: aber Alles war vergeblich, das Söhnlein thats nicht anders und setzte sein wüßtes Leben fort. Dies kränkte den guten Vater sehr, und war guten Theils Ursache an seinem bald darauf erfolgten Tode.

Nach seiner letztwilligen Anordnung war der Sohn Alleinerbe, außer daß der Mutter eine Jahresrente gesichert und ein geringer Theil zu milden Stiftungen bestimmt war.

Als Carl volljährig wurde und die Verwaltung seines Vermögens antrat, befürchtete seine Mutter, er möchte am Ende all' das Seinige durchbringen, und dachte, am ehesten würde ihn eine tugendhafte geliebte Gattin auf den rechten Weg leiten. Deshalb sprach sie ihm öfters vom Heirathen und redete ihm zu, er möge sich doch um irgend eine brave Braut bewerben. Er folgte und heirathete in der That ein Mäd-

která mu toliko svou krásu a cnost věnem přinesla, ostatně však výborně k tomu se hodila, milostností svou muži domácnost milou učiniti.

Ale již neměly k němu přístupu šlechtnější city, brzo nabaživ se manželky své opět jako prvě v samém hýření život trávil. Při tom tak nelaskavě počal se ženou zacházeti, že tato často ve skrytosti hořké slzy cedila.

Zatím i jeho matka hořem umřela, přesvědčivši se, že se záhuby synovy neubála.

V čase ku podivu krátkém utratil Karel všecko pomocí hejna jemu podobných přátel, potom pak ze zoufalství stal se z něho sprostý ožralec. Denně přicházel domů po půl noci celý omráčen lihovinami, a nemoha na nohou státi sotva že postele své dopadl. Takové živobytí též na zdraví jeho účinkovati počalo, jakž viděti bylo na sešlém jeho obličejí. Nyní i věřitelé jeho počali naň nastupovati, a když neměl čím platiti, při soudu proti němu zakročili.

chen von zwar geringem Herkommen, welche bloß ihre Tugend und Schönheit mitbrachte, übrigens aber ganz geeignet war, durch ihre Liebenswürdigkeit dem Manne den Geschmack an der Häuslichkeit beizubringen.

Aber bereits war er unempfindlich für edlere Gefühle geworden, in kurzer Zeit wurde er seiner Gattin satt und begann wie früher in Sans und Draus zu leben. Zugleich wurde sein Betragen gegen die Frau so lieblos, daß sie öfters in Geheim bittere Thränen vergoß.

Inzwischen starb auch seine Mutter vor Gram, nachdem sie die Ueberzeugung erlangt hatte, daß ihre Befürchtungen hinsichtlich der Zugrunderichtung ihres Sohnes nur zu wohl begründet waren.

In einer merkwürdig kurzen Zeit brachte Karl mit Hilfe eines Schwarmes ihm ähnlicher Freunde Alles durch, und dann sank er aus Verzweiflung zu einem gemeinen Trunkenbold herab. Tag für Tag kam er erst nach Mitternacht nach Hause, ganz betäubt von geistigen Getränken und unfähig sich aufrecht zu erhalten. Kaum daß er sein Bett erreichen konnte. Ein solches Leben hatte auch auf seine Gesundheit einen nachtheiligen Einfluß, wie es schon sein abgelebtes Gesicht bezeugte. Jetzt begannen ihn auch seine Gläubiger zu drängen, und da er nicht zahlen konnte, schritten sie gerichtlich gegen ihn ein.

Měltě pak Karel starého strýce, bratra otcova, který, jsa v držení výnosného statku, měl hezké jmění, ale žádné děti. Tomu když se doneslo, jak daleko přišlo s jeho synovcem, rozpo- menul se nad ním, považuje vše za následek pouhé lehkomy- slnosti, a umínil si jemu pomoci. Lidé, kteří lépe věci znali, zrazovali jej, on ale ne- dbaje žádné rady jednal po svém a právně zaručil se za ničemníka. Tento zdál se ve- lice pohnut v srdci takovou dobrotivostí, a když strýc jeho velmi rozzloben se stavěl nad rozházením tak znamenitého jmění, zaklínal se i svatosvatě sliboval polepšení.

Byla by mu trpká jeho zku- šenost měla výstrahou býti, ale jemu nebylo pomoci, neboť zlé navyklosti jeho byly s ním té- měř srostly, a on netoliko nic nedával na něžné napomínky ženiny, nýbrž když se mu do- mlouvati opovážila, ještě zle s ní zacházel. Lítost jeho byla pouze lícená, aby pak daremné živobytí své před strýcem za- kryl, rozličnými barvami ho podváděl.

Tak tropil to nějaký čas, ale brzy nabyla věc jinou tvář. Pro- neslo se naň, že byl spolčen s

Karl hatte einen alten Onkel, einen Vatersbruder, welcher im Besitze eines einträgliches Gutes ein schönes Vermögen hatte, aber kinderlos war. Als diesem hin- terbracht wurde, wie weit es mit seinem Neffen gekommen war, that es ihm Leid um ihn, und indem er Alles als die Frucht bloßen Leichtsinnes betrachtete, be- schloß er ihm zu helfen. Leute, welche den Stand der Dinge bes- ser kannten, riethen ihm davon ab, aber er gab keinen Rathschlägen Gehör, folgte seinem Kopfe und leistete gerichtliche Bürgschaft für den Nichtswürdigen. Dieser schien im Innersten gerührt von solcher Güte, und als sein Onkel sich sehr aufgebracht stellte, daß er ein so bedeutendes Vermögen versplit- tert hatte, gelobte er hoch und theuer Besserung.

Wohl hätte ihm seine bittere Erfahrung zur Warnung dienen sollen, aber für ihn war keine Rettung, denn seine üblen Ge- wohnheiten hatten bei ihm zu tief Wurzel gefaßt, und er achtete der zärtlichen Ermahnungen seines Weibes nicht im geringsten, viel- mehr mißhandelte er sie noch, wenn sie sich dergleichen erlaubte. Seine Reue war bloß erheuchelt gewesen, und um sein lieberliches Leben vor dem Onkel geheim zu halten, wußte er denselben durch mancherlei Vorwände zu hinter- gehen.

So trieb er es einige Zeit, aber bald bekam die Sache ein anderes Aussehen. Es kam her-

falešnými hráči, pro kterouž příčinu před soud byl pohnán. Byl sice zase propuštěn pro nedostatek důkazů, ale již byl dobrotivý strýc vyčíhal jeho spády. Zádal, aby vydal účet z peněz, které mu byl do ruky dal, a když to nemohl, odejmul mu docela svou podporu. Byltě tak rozhorlen, že ho ani více viděti nechtěl, a živou věcí nedal se nakloniti, aby jej k sobě připustil, když nevděčník pln líčené skroušenosti přišel, chtěje jej obměkčiti. Konečně i žena jeho přinucena byla od něho odejiti. Když pak začala proskakovati pověst, že ze msty ukládal o bezhrdlí strýcovo, aby horšímu ušel, sám utrechchem se otrávil a tak bídně za své vzal.

Rozmluvy.

- A. Vejděte!
 B. Přeji dobré jitro.
 A. Vítám vás; již jsem myslil, že pochvili ani nepřijdete.
 B. Vždyt jsem přislíbil, že pro vás přijdu, ale nechtěl jsem vás příliš časně obtěžovati.
 A. Je-li vám líbo, posnídejte se mnou.
 B. Děkuji za laskavost.

aus, daß er mit falschen Spielern in Verbindung war, weshalb er vor Gericht gezogen wurde. Er wurde zwar wegen Mangel an Beweisen wieder freigelassen, aber schon war der gute Onkel hinter seine Schliche gekommen. Er verlangte, daß er Rechnung lege über die Summe, die er ihm eingehändigt hatte, und als er dies nicht konnte, entzog er ihm ganz und gar seine Unterstützung. Er war so entrüstet, daß er ihn nicht einmal mehr sehen wollte, und war nun keinen Preis dahin zu bringen, ihn vorzulassen, als der Undankbare voll gehenckelter Zerknirschung kam, in der Absicht, nun ihn zu erweichen. Zuletzt war selbst seine Frau gezwungen ihn zu verlassen. Als es endlich ruckbar wurde, daß er aus Rache seinem Onkel nach dem Leben gestellt habe, nahm er, um einem ärgeren Lose zu entgehen, Arsenik und endete so sein Leben auf eine elende Art.

Gespräche.

- A. Herein!
 B. Guten Morgen.
 A. Seien Sie mir willkommen; ich dachte schon, Sie würden am Ende gar nicht kommen.
 B. Ich hatte ja versprochen Sie abzuholen, nur wollte ich Sie nicht allzuzeitlich belästigen.
 A. Wenn es Ihnen gefällig ist, frühstücken Sie mit mir.
 B. Sie sind zu gütig.

A. Chcete čaj, anebo budete se mnou držet při masité snídani.

B. Budu se vás držet.

A. Zde jest studené pečité, a tuto láhev výborného vína.

B. To jest víno velmi lahodné. — Nyní však máme svrchovaný čas, abychom se vypravili, chceme-li všechny památnosti města prohlédnouti.

A. Jsem hotov a čekám toliko na čisté boty, ale cídič s nimi dlouho nejde.

B. Již je tu s nimi.

A. Právě v čas. — Proč přicházíte tak pozdě?

C. Zůstali mně hodinky státi, a nevěděl jsem kolik je.

A. To je prázdna výmluva, přiznejte se raději, že jste zaspal. — Jak je venku?

C. Před chvílí dalo se do deště a dělá se tam bláto; a při tom je tak zima, že mi údy křehnou.

A. Jste vy to, co včera tady v domě zloděje chytil?

C. K službám.

A. Chválím vaši pozornost. Hned jsem vás poznal po hlase, jak jste vstoupil.

B. Taková spřež měla by přísněji trestána býti než se stává.

A. Ba právě, to je má řeč.

C. Kdo by si byl pomyslíl, že se někdo osmělí, v právě

A. Trinken Sie Thee, oder wollen Sie lieber mit mir ein Gabelfrühstück einnehmen?

B. Ich werde es mit Ihnen halten.

A. Hier ist kalter Braten und hier eine Flasche vortrefflichen Weines.

B. Das ist ein sehr milder Wein. — Jetzt aber ist es höchste Zeit, daß wir aufbrechen, wenn wir alle Merkwürdigkeiten der Stadt besuchen wollen.

A. Ich bin fertig und warte bloß auf gepuzte Stiefel, aber der Stiefelpuzer bleibt lange aus.

B. Da bringt er sie.

A. Wie gerufen. — Warum kommt Ihr so spät?

C. Meine Uhr ist stehen geblieben, und ich wußte nicht, wie viel es an der Zeit ist.

A. Das sind faule Fische, gesteht lieber, daß Ihr verschlafen habt. — Was ist für ein Wetter draußen?

C. Vor kurzem fing es an zu regnen und es bildet sich Roth; dabei ist es so kalt, daß mir die Glieder erstarren.

A. Seid Ihr es, der gestern hier im Hause einen Dieb gefangen?

C. Aufzuwarten.

A. Eure Wachsamkeit ist lobenswerth. Ich habe Euch gleich beim Eintritte an der Stimme erkannt.

B. Solches Gestudel sollte strenger bestraft werden als es geschieht.

A. Ja wohl, das sage ich auch.

C. Wer hätte glauben sollen, daß Jemand die Reckheit haben

poledne na krádež se vydati!

A. A byl by vám prý bez mála utekl?

C. Jen s těžkem jsem ho zadržel.

A. Zde vezměte za své posloužení. — Jen nechte.

C. Poroučím se ponížně Vaší Milosti.

A. To psaní, které jsem včera od vrátníka dostal, nepatří mně, nýbrž vám svědčí. Tu je máte.

B. To je psaní od mého bratra, který se do dluhů zaflekal a nyní žádá, abych ho z toho vyvedl.

A. A ke komuž by se v takové nesnázi spíše obrátiti měl nežli k bratru?

B. O to není, ale že jsem se právě ze všech peněz vydal.

A. Mnoho-li to asi obnáší?

B. Okolo tisíce zlatých.

A. Snad bych vám v té věci mohl posloužiti, mám peníze za někým, který právě včera nabízel se mně zaplatiti, ale že je člověk pořádný a já jich nepotřebuji, pravil jsem, aby je podržel, až mu o ně řeknu.

B. Kdybyste chtěl tak laskav býti a zapůjčiti mi těch peněz, pro větší jistotu dal bych vám směnku.

A. Toho není potřebí mezi

werde, gerade um die Mittagszeit auf Diebstahl auszugehen!

A. Wie ich höre, so fehlte nicht viel und er wäre Euch entwischt?

C. Ich konnte ihn nur mit genauer Noth festhalten.

A. Hier nehmet für Eure Dienstleistung. — Laßt nur gut sein.

C. Ich empfehle mich Euer Gnaden gehorsamst.

A. Der Brief, welchen ich gestern vom Portier erhielt, gehört nicht mir, sondern ist an Sie adressirt.

B. Der Brief ist von meinem Bruder, welcher sich in Schulden gestürzt hat und mich nun bittet ihn herauszuhelfen.

A. Und an wen sollte er sich auch in einer solchen Verlegenheit eher wenden, als an seinen Bruder?

B. Das ist wohl in der Ordnung, aber ich habe gerade all' mein Geld ausgegeben.

A. Wie viel beträgt es ungefähr?

B. An tausend Gulden.

A. Vielleicht könnte ich Ihnen in dieser Angelegenheit nützlich sein, ich habe Geld bei Jemanden, der sich gerade gestern anbot mich zu bezahlen, aber weil er ein solider Mensch ist und ich es nicht brauche, so sagte ich, er möge es behalten, bis ich ihn darum ausspreche.

B. Wenn Sie die Güte haben wollten mir das Geld zu leihen, so würde ich Ihnen zur größeren Sicherheit einen Wechsel ausstellen.

A. Das ist nicht nothwendig

dobrymi známými. — Nemý-
lím-li se, tedy patří vašemu
bratru uhelny u N.

B. Tak jest, a u srovnání k
nynějšmu výnosu koupil je za
pravou babku.

A. Čím pak se tak náhle zvý-
šil výnos?

B. Poněvadž tudy nyní že-
leznice jde.

A. Tu musil ale ještě jednou
tolik peněz do toho strčit.

B. To právě byl začátek jeho
dluhů.

A. Proto není zle, když mu
poskytneme pomoci, bude brzo
všecko v pořádku.

B. Tak doufám.

A. Jak je s vaším otcem?

B. Nehrubě dobře, sychravě
povětrí holesti mu zvětšilo.

A. Mám za to, že by mu je-
diné to pomohlo, kdyby se vo-
dou léčil, což jest nejlepší pro-
středek proti dně.

B. Však s ním nemusilo tak
daleko přijít, kdyby svůj ne-
duh, dokud to pouhý hostec byl,
nebyl zanedbal.

A. Mnóho asi přispělo zdejší
zimmé podnebí, kterému po tak
dlouhá léta odvykl.

B. Je s ním očistec. Dávno
přede dnem jest již vzhůru, a
neustále z pohovky na odpoči-
vadlo a zase nazpět přenášeti
se dává, hledaje pohodlného

bei guten Bekannten. — Wo ich
nicht irre, so gehört Ihrem Bru-
der das Kohlenbergwerk bei N.

B. Ja, und im Vergleiche zu
dem jetzigen Ertrage bekam er es
um ein wahres Spottgeld.

A. Wodurch ist denn der Er-
trag auf einmal so gestiegen?

B. Weil jetzt die Eisenbahn da
vorbei geht.

A. Da bräuchte er aber ein
doppeltes Betriebskapital dazu.

B. Das eben war der Anfang
seines Schuldenmachens.

A. Deshalb steht die Sache
nicht schlecht, mit unserer Beihilfe
wird bald Alles in Ordnung sein.

B. Ich hoffe es.

A. Wie geht es Ihrem Vater?

B. Nicht sehr gut, die naßkalte
Witterung hat seine Schmerzen
vermehrte.

A. Ich glaube, ihm würde
einzig und allein die Wasserkur
helfen, welche das sicherste Mittel
gegen die Gicht ist.

B. Es wäre niemals mit ihm
so weit gekommen, wenn er sein
Uebel, so lange es bloß rheuma-
tisch war, nicht vernachlässigt hätte.

A. Vieles mochte auch das
hiesige rauhe Klima beigetragen
haben, an welches er schon seit
so viel Jahren nicht mehr ge-
wohnt war.

B. Es ist ein wahres Kreuz
mit ihm. Lange vor Tagesan-
bruch ist er schon auf, und läßt
sich unablässig aus dem Armstuhl
auf's Sopha und wieder zurück

položení bolavým údům.

A. Jaká pomoc? nemocnému člověku musí se vše státi, pokud to slouží k jeho upokojení.

B. Mnozí nás straší, že ho jaro dotrhne.

A. Na to nedbejte, a dokud duše v těle, naději nepouštějte.

B. Poslední čas přidal se k tomu ještě jiný neduh, který lékaře znepokojuje — dráždění v průdušnici, jež mu způsobuje silný suchý kašel.

A. Z toho, kdyby se to nepředělo, mohlo by snadno povstati úbytí průdušnice.

B. Bylo by věru smutné, kdybychom otce, na jehož příchod jsme se tak dlouho těšili, v tak krátkém čase ztratiti měli.

A. Bohužel proti smrti není léku.

A. Má se k dešti, nezapomeňte vzíti deštník.

B. Mám sice dosti ošumělý kabát, ale přece jest nepřijemno, když člověk promokne, pročez učiním dle vaší rady.

A. Jak se ráno nebe ukazovalo, byl bych řekl, že se přece dnes bez deště zdrží.

übertragen, indem er eine bequeme Lage für seine kranken Glieder sucht.

A. Was ist zu thun? einem Kranken muß man seinen Willen lassen, insofern es zu seiner Beruhigung dient.

B. Viele machen uns fürchten, daß ihm der Frühling den Rest geben wird.

A. Achten Sie nicht darauf, und so lange Leben im Körper ist, geben Sie die Hoffnung nicht auf.

B. Die letzte Zeit schlug sich noch ein anderes Uebel dazu, welches den Arzt beunruhigt — ein Reiz in der Luftröhre, der ihm einen heftigen Reuchhusten verursacht.

A. Daraus könnte, wenn dem nicht vorgebengt würde, leicht Luftröhrenschwindsucht entstehen.

B. Es wäre in der That recht traurig, wenn wir unsern Vater, auf dessen Ankunft wir uns so lange gefreut hatten, in so kurzer Zeit verlieren sollten.

A. Leider ist für den Tod kein Kraut gewachsen.

A. Es läßt sich zum Regen an, vergessen Sie nicht einen Regenschirm mitzunehmen.

B. Mein Rock ist zwar ziemlich abgetragen, aber dennoch ist es unangenehm, durchzuäßt zu werden, deshalb will ich Ihren Rath befolgen.

A. Wie sich früh der Himmel zeigte, hätte ich geglaubt, daß es heute nicht regnen würde.

B. Tuším, že se opět probírá.

A. Ba naopak bouře se stahuje.

B. Již se spustilo, prší jen se leje.

A. Tím dříve přestane; ale kdyby to byl tichý déšť, nebylo by mu tak brzo konce. Zatím jest hodně zataženo.

B. Déšť již ulevuje.

A. Tedy můžeme počkati, až docela přestane.

A. Smím-li věriti, co o našem správci proskakuje?

B. S tím to bledě vypadá.

A. Bude prý s úřadu složen.

B. Však se bez toho jen dokoupil, a tu myslil, že má již vyhráno.

A. Není ho škoda, nebýval nikdy k lidem; na sprostého člověka se osupoval a každého jen zkrátka odbýval.

B. Tak se stává, pýcha předchází pád.

A. Na nás také vždy jenom skrz prsty se díval.

B. Nyní se kostky obrátily.

A. Co je příčinou jeho svržení?

B. Dobré bydlo ho píchalo.

A. Tuším že pamatoval vždy více na sebe nežli na vrchnost.

B. Mir scheint, daß sich der Himmel wieder aufheitert.

A. Umgekehrt, vielmehr zieht ein Gewitter auf.

B. Jetzt geht's los, ein wahrer Platzregen.

A. Um so eher wird es aufhören, aber wenn es ein sanfter Regen wäre, der würde schon länger anhalten. Uebrigens ist der Himmel weit und breit umwölkt.

B. Der Regen läßt bereits nach.

A. Nun so können wir warten, bis es gänzlich aufhört.

A. Ist es wahr, was man hier und da von unserem Verwalter spricht?

B. Der ist gar übel daran.

A. Wie ich höre, soll er des Amtes entsetzt werden.

B. Er hat es ohnedies bloß erkaufte, und nun glaubte er gewonnenes Spiel zu haben.

A. Es ist kein Schade um ihn, er hatte kein Vernehmen; die gemeinen Leute fuhr er an und wollte Jedermann nur kurz abspesen.

B. So geht es, Hochmuth kömmt vor dem Fall.

A. Uns hat er auch immer nur scheel angesehen.

B. Jetzt hat sich das Blatt gewendet.

A. Und was ist die Ursache seiner Absetzung?

B. Der Haber hat ihn gestochen.

A. Mir scheint, er hat immer mehr an sich als an die Obrigkeit gedacht.

B. Tak jest, a to se konečně vyhradilo. Mnoho též přispělo k jeho pádu, že se vrchnosti doneslo, kterak kruté nakládá s lidem služebným.

A. Myslí bez pochyby, že ani pes po tom neštěkne, když nad chudákem, který sobě pomoci nemůže, vůli svou provede, kdykoli se mu zachce.

B. Dosti dlouho to bez trestu tropil, a vždy, kdykoli naň stížnost byla vedena, uměl jednání svému takovou barvu dáti, že věc zůstala jak byla.

A. Jeho předchůdce byl jiný muž. Kde mohl chudíně nadlehčoval, a vrchnost při tom škody netrpěla.

B. Byl to člověk skutečně šlechetný. Proto ho také nebožtík kníže pán před jinými úředníky ctíl.

A. Tenkrát byly zde lepší časy, ale jakmile starý kníže se světa sešel, dostala věc jinou tvářnost.

B. Staří úředníci musili ustoupiti novým, a též našeho dobrého správce nynější vypchl.

A. Ubohý se pak na stará kolena dosti oháněti musil, jen aby život obhájil.

B. Dělalí mu sice potom nádeji k výnosnějšímu místu, ale

B. So ist es, und dies kam endlich ans Licht. Sehr viel trug auch zu seinem Falle bei, daß der Obrigkeit hinterbracht wurde, wie hart er mit den Dienstleuten verfuhr.

A. Wahrscheinlich mochte er denken, es würde kein Hahn darüber krähen, wenn er an einem armen Manne, der sich nicht selbst helfen kann, sein Mütchen kühste, so oft ihn die Lust anwandelte.

B. Er trieb es lange genug ungestraft, und jedesmal, wenn eine Beschwerde gegen ihn geführt wurde, wußte er seiner Handlungsweise einen solchen Anstrich zu geben, daß man die Sache auf sich beruhen ließ.

A. Sein Vorgänger war ein anderer Mann. Wo er konnte, schaffte er den armen Leuten Erleichterung, ohne daß die Obrigkeit dabei Schaden litt.

B. Es war ein Mann von wahrhaft edler Denkungsart. Daher zeichnete ihn auch der selige Fürst vor andern Beamten aus.

A. Damals waren hier bessere Zeiten, aber sobald der alte Fürst aus dem Leben schied, bekam die Sache ein anderes Gesicht.

B. Die alten Beamten mußten neuen Platz machen, und auch unser brave Verwalter wurde durch den jetzigen verdrängt.

A. Der Arme mußte sich sodann auf seine alten Tage nicht wenig anstrengen, nur um sein Leben zu fristen.

B. Später stellte man ihm eine einträglichere Stelle in Aussicht,

to byla Těšnská jablka; kdykolivěk jaké uprázdněno bylo, vždy byl přeskočen.

A. Páni mívají děravou paměť.

A. Byl jsem ráno u vás, ale nebyl jste doma.

B. Povídali mně, že jste přišel, an jsem sotva byl odešel.

A. Podivno, že jsme se minuli.

B. Však již nebudu dlouho v tom bytu zůstávati, přeplatil mne kdosi. Mám nyní naháňku o nový byt.

A. Vezměle můj, já se též budu stěhovati.

B. Při tak veliké činži, jakou vy platíte, nemohl bych obstáti.

A. Je-li Vám líbo, podívejte se na všecku mou příležitost, a pak shledáte, že za ten peníz není ten byt drahý.

B. Musil bych k sobě někoho ještě jiného do podnájmu vzíti.

A. Toho by vám domácí nebránil.

A. Těším se na jaro, až budu moci dušnému povětří městskému uklouznouti.

B. Závidím vám, že můžete letní čas venku trávit.

aber das war leerer Trost; so oft eine erlebigt war, wurde er immer präterirt.

A. Große Herren pflegen vergeblich zu sein.

A. Ich war früh bei Ihnen, aber Sie waren nicht zu Hause.

B. Man sagte mir, daß Sie gerade gekommen wären, als ich kaum fortgegangen war.

A. Es ist seltsam, daß wir uns verfehlten.

B. Ich werde nicht lange mehr in dieser Wohnung bleiben, denn man hat mich überboten. Jetzt bin ich in der Klemme wegen einer andern.

A. Nehmen Sie die meinige, ich werde ebenfalls ausziehen.

B. Bei so hohem Zinse, als Sie zahlen, könnte ich nicht aufkommen.

A. Wenn es Ihnen gefällig ist, so sehen Sie sich meine ganze Gelegenheit an, und Sie werden finden, daß die Wohnung für dieses Geld nicht theuer ist.

B. Ich müßte noch jemand Andern in Ustermiethe aufnehmen.

A. Das würde Ihnen der Hansherr nicht verbieten.

A. Ich freue mich auf den Frühling, wo ich der drückenden Stadtlust werde entfliehen können.

B. Ich beneide Sie darum, daß Sie die Sommersaison auf Lande zubringen können.

A. Jste též milovník přírody?

B. Kdož by jím nebyl?

A. Myslíl jsem, že vaše filosofická studia mysl vaši ode všeho, co není nadsmyslného, odvrátila.

B. Myslíte, že přirozený cit, kterým každý ku krásné přírodě lne, mohl by tak snadno utuhnouti?

A. Znal jsem jistého mladíka, který se tak velice přebral filosofickými studiemi, že netoliko ho nedojímala krása a vznešenost přírody, nýbrž že ji samu v lehkost bral, nazýváje ji skutkem pouhé náhody.

B. Ten zajisté špatně pojal ducha pravé filosofie.

A. Jemu nade všechno byl duch lidský, a toliko v jeho skutecích viděl božskost.

B. Znám toto rouhavé zbožňování sama sebe, v jaké upadli někteří přepiatí žakové jistého novějšího mudrce německého, a které zvláště domyšlivosti lidské lahodí.

A. Odtud vzal jsem takovou nechuť ke vsí filosofii, že nyní, když nestranněji o věci přemýšlím, uznávám, kterak i já málem bych byl v zámezi zabloudil.

B. Filosofie toliko silným duchům slouží, kteří se pravdy

A. Sind Sie auch ein Freund der Natur?

B. Wer wäre es nicht?

A. Ich war der Meinung, daß Ihre philosophischen Studien Ihren Geist von allem Ueberflüssigen abgewendet hätten.

B. Glauben Sie, daß das angeborene Gefühl, durch welches sich ein Jeder zur schönen Natur hingezogen fühlt, so leicht ersterben könnte?

A. Ich kannte einen jungen Menschen, welcher sich derart mit philosophischen Studien übernahm, daß die Schönheit und Erhabenheit der Natur nicht nur keinen Eindruck auf ihn machte, sondern daß er diese selbst geringschätzte, indem er sie ein Werk bloßen Zufalls nannte.

B. Der hatte in der That den Geist wahrer Philosophie schlecht aufgefaßt.

A. Ihm ging der menschliche Geist über Alles, und nur in seinen Werken sah er die Göttlichkeit.

B. Ich kenne diese lästernde Selbstvergötterung, in welche einige überspannte Schüler eines gewissen neuern deutschen Philosophen verfielen, und welche vorzüglich dem menschlichen Eigendünkel schmeichelt.

A. Seit der Zeit faßte ich eine solche Abneigung gegen alle Philosophie, daß ich jetzt, wo ich die Sache unpartheischer überlege, einsehe, wie ich selbst beinahe in's Extrem verfallen wäre.

B. Die Philosophie sagt nur starken Geistern zu, welche vor

nehrozí; protož dobře jest, že slabochové na škořepině přestávají, z které si jako děti malichernou hračku utvoří; kdyby se k jádru dostali, silný zápach jeho by je omámil.

A. V mladších letech se zálibením obíral jsem se tou vědou, když však jsem se dlouho ničeho nedopátral, nechal jsem tak.

B. Jistoty docíliti lze toliko cestou zkušenosti, domysl pouze hádá. Ostatně musí se z každé filosofické soustavy týž závěrek dát učiniti, totiž že každého člověka povinností jest, na tom místě, na které ho moc nad námi panující postavila, dle sil svých ku blahu celého člověčenstva přispívati.

A. Mnozí hledali blahopouze v tělesních rozkoších.

B. Tento blud již dávno pomínul, neboť již všickni v tom se srovnávají, že není rozkoše nad vědomí vykonané povinnosti.

A. Kterak pěkně shodují se v tom filosofie a náboženství.

Něco z vojenství.

Hlavní zbraň našeho času jest palná, která se dělí na

der Wahrheit nicht erschrecken; deshalb ist es gut, daß die Schwachen sich mit der Schale begnügen, aus welcher sie sich, gleich den Kindern, ein kleinliches Spielzeug machen; würden sie zum Kerne gelangen, sein starker Geruch würde sie betäuben.

A. In jüngern Jahren beschäftigte ich mich mit Vorliebe mit dieser Wissenschaft, als ich jedoch lange zu keinem Resultate kam, gab ich sie auf.

B. Gewißheit kann man nur auf dem Wege der Erfahrung erlangen, das Forschen a priori ist bloßes Rathen. Uebrigens muß sich aus jedem philosophischen Systeme derselbe Schluß ziehen lassen, nämlich daß es die Pflicht eines jeden Menschen sei, in der Stellung, welche ihm die ober uns waltende Macht angewiesen hat, vermöge seinen Kräften zum Besten der ganzen Menschheit beizutragen.

A. Viele suchten die Glückseligkeit bloß in sinnlichen Genüssen.

B. Dieser Irrthum ist längst vorüber, denn bereits stimmt man allgemein darüber ein, daß es keinen höhern Genuß gebe, als das Bewußtsein, seine Pflicht erfüllt zu haben.

A. Wie schön kommt hierin die Philosophie mit der Religion überein.

Etwas aus dem Kriegswesen.

Die vornehmste Waffe unserer Zeit ist die Schußwaffe, welche in

střelbu hrubou a ruční.

Dle rozdílnosti olova a střeliva rozeznáváme děla, kartáče, houfnice, moždíře atd.; ruční střelba nazývá se prosto ručnicí nebo puškou. Děla v ložích spočívají. V nejnovější době palná zbraň k veliké dokonalosti přivedena jest, tažená děla a ručnice k nabíjení od zadu co nevidět budou u všech vojsk zavedena.

Než může voják do pole vytáhnouti, musí býti cvičen ve všech obracech, jak ručních k užívání zbraně, tak houfních k šikování se proti nepříteli.

Pěchota rozdělena jest na pluky, kterémuž každému velí plukovník a v jeho nebytí podplukovník; pluky rozděleny jsou na praporece, jichž velitelé nazývají se majoři čili praporečníci, a tyto zase na setniny pod svými setníky, jenž mají k své ruce zástupníky čili poručíky. Jezdecké pluky dělí se na švadrony, nad nimiž postaveni jsou rytmistři. Poddůstojníci jsou: strážmistr, šikovatel, desátník a svobodník. Nad většími sbory, sestavenými z rozličných druhů zbraně, postaveni jsou generálové rozličných stupňů, jimž náleží prováděti válečné operace.

grobes und in Handgeschütz eingetheilt wird.

Nach der Verschiedenheit des Kalibers und Geschosses unterscheidet man Kanonen, Kartätschen, Haubitzen, Mörser u. s. w.; das Handgeschütz wird kurzweg Gewehr genannt. Die Kanonen ruhen auf Lafetten. In der neuesten Zeit hat man die Schußwaffen zu großer Vollkommenheit gebracht, gezogene Kanonen und Hinterladungsgewehre werden binnen Kurzem in allen Armeen eingeführt sein.

Ehe der Soldat in's Feld rücken kann, muß er exercirt sein, sowohl in allen Handgriffen zur Handhabung des Gewehrs, als auch in Massenbewegungen, um sich gegen den Feind aufstellen zu können.

Das Fußvolf wird in Regimentern eingetheilt, deren jedes von einem Obersten und in dessen Abwesenheit von dem Oberstlieutenant kommandirt wird; die Regimentern bestehen aus Bataillonen, deren Kommandanten Majore oder Oberstwachtmester heißen, und diese wieder aus Kompagnieen unter ihren Hauptleuten, denen Rientenants zur Seite stehen. Die Kavallerieregimentern werden in Eskadronen eingetheilt, über welche Rittmeister gesetzt sind. Unteroffiziere sind: der Wachtmester, der Feldwebel, der Korporal, der Gefreite. Ueber größere Korps verschiedener Waffengattungen sind Generäle verschiedenen Ranges gesetzt, welche die Kriegsoperationen leiten.

Zásobníci čili dodavatelé opatřují vojsko potravou i jinými potřebami.

Kancelářské práce zastávají při vojště písařové vojenští.

V čas nouze sbírá se všeobecná hotovost.

Vůdce na příhodném místě ležení rozbil, v kterémž okopav se nepřítel očekával. Nedlouho dal tento na sebe čekati, ale s velikou mocí přitřhl. Tu kázal vůdce ihned vzhůru troubiti, chtě naň udeřiti, než by se od obtížné cesty zotavil. Heslo bylo: „Král a vlast,“ a naši úprkem se oborili na nepřátelské zástupy. Nepřítel sice odolal prvnímú útoku, ale když naše jezdeckto ze zadu jej zaskočilo, vida nezbytí paty ukázal. Tu jich jest množství na kusy rozsekáno a naši pole obdrželi. V té bitvě nad jiné vynikl mladý syn vůdčův, jehož vysoký bílý chochol vždy viděti bylo uprostřed nepřátelských zástupů.

Generál dostal poručení, přimo na hlavní město táhnouti, jehož vzetí, jak věci stály, rozhodnouti musilo. Neunavným spěchem předskočil vojsko nepřátelské, které hlavnímu městu na pomoc táhlo, a ve třech

Lieferanten versorgen das Heer mit Lebensmitteln und andern Bedürfnissen.

Die Kanzleiarbeiten versehen bei dem Heere die Fouriere.

Zur Zeit der Noth geschieht ein allgemeines Aufgebot.

Der Feldherr schlug auf einem vortheilhaft gelegenen Platze sein Lager auf, in welchem er sich verschanzte und den Feind erwartete. Dieser ließ nicht lange auf sich warten, sondern rückte mit großer Macht heran. Da ließ der Feldherr sogleich Alarm blasen, denn er war Willens ihn anzugreifen, noch ehe er sich von dem beschwerlichen Marsche erholen konnte. Das Feldgeschrei war: „König und Vaterland,“ und die Unsrigen griffen die feindlichen Heerhaufen mit Heftigkeit an. Der Feind widerstand zwar dem ersten Anprall, als ihm aber unsere Reiterei in den Rücken fiel und er keine Rettung mehr sah, nahm er Reißaus. Da wurden eine Menge in die Pfanne gehauen und die Unsrigen behaupteten das Schlachtfeld. In diesem Treffen zeichnete sich vor Andern der junge Sohn des Feldherrn aus, dessen hoher weißer Federbusch immer in der Mitte der feindlichen Haufen zu sehen war.

Der General erhielt den Auftrag, gerade auf die Hauptstadt loszugehen, deren Einnahme bei der Lage der Sachen den Ausschlag geben mußte. Durch angestrengte Marsche gewann er dem feindlichen Heere einen Vortheil

dnech s celou mocí položil se před ně. Aby daremně lidi v šanc nevydával, nedal hnáti útokem, nýbrž podkop učiniti kázal, jehož zapálením veliký průlom se stal ve hradbách. Tudy davem hrnuli se naši do města, a slabá posádka, nemo- houc je podstoupiti, vzdáti se musila.

Mnozí nespokojenci ve voj- ště začali reptat na zadržování platu, až se bylo obávati po- zdvižení, ale odhodlaný vůdce shromáždil všecko vojsko a proti plukům odboje chtivým kázal zříditi kusy, při nichž stáli dě- lostřelci s doutnajícími knoty, čehož onino ulekše se bez od- poru odzbrojiti se dali. Ná- vodci toho spiknutí podařilo se uprchnouti, ostatní pak za trest toliko na 24 hodin do kozelce byli spoutáni.

ab, welches zur Deckung der Haupt- stadt herbeieilte, und in drei Ta- gen lagerte er mit seiner ganzen Macht vor derselben. Um nicht unnützer Weise Leute preiszugeben, ließ er nicht Sturm laufen, son- dern eine Mine graben, durch de- ren Sprengung eine große Bre- sche in den Wall gemacht wurde. Durch dieselbe drängten sich die Unfrigen haufenweise in die Stadt, und die schwache Besatzung, die es mit ihnen nicht aufnehmen konnte, mußte sich ergeben.

Viele Unzufriedene im Heere be- gannen zu murren, daß ihnen der Sold nicht ausgezahlt werde, so daß ein Aufruhr zu befürchten stand, aber der entschlossene Feld- herr versammelte das ganze Heer und befahl gegen die zur Empö- rung geneigten Regimente Kanonen zu richten, bei denen Artille- risten mit brennenden Funten fer- tig standen, worüber jene erschra- cken und sich ohne Gegenwehr ent- waffnen ließen. Dem Anstifter des Komplottes gelang es zu ent- wischen, die übrigen wurden zur Strafe bloß auf 24 Stunden krumm geschloffen.

IV.

Vzorné překlady.

a) Z češtiny do němčiny.

**Důkaz, že člověk nejdokona-
lejší, nejdivnější, nejslav-
nější tvor jest.**

Od Komenského.

Když řecký mudrc Pittakus známé ono povědění: „Poznej sebe samého“ ponejprv vynesl, tak se ono hned jiným tehdejší-
ším pohanským mudrcům zalíbilo, že schválili je všechněm lidem, chtějíce o něm, že s nebe spadlo, hlásati, a nade dveřmi chrámu Apollinova v Delfách, kamž se lidu množství odevšad sbíhalo, zlatými literami napsati dali. Smyšlenát to sic od nich řeč byla, že s nebe spadlo, a však my víme, že pravé jest. Kniha zajisté písem, kterouž my z milosti boží v rukou máme, s nebe jest, proto že hlas boží jest, neznějící jiného nic, než: Poznej člověče mne, poznej člověče sebe. Mne, že jsem od věčnosti blahoslavený, požehnaný Bůh, jehož díla jsou nebesa i země, a což v nich

**Beweis, daß der Mensch das
vollkommenste, wunderbarste,
vorzüglichste Geschöpf ist.**

Von Comenius.

Als der griechische Weltweise Pittakus zuerst jenen bekannten Satz: „Kenne dich selbst“ aussprach, gefiel er sogleich anderen damaligen Philosophen des Heidenthums so sehr, daß sie, um ihn allgemein zu empfehlen, vorgaben, er sei vom Himmel gefallen, und ihn mit goldenen Buchstaben ober der Thüre des Apollotempels zu Delphi, wo ein großer Zulauf von Volk aus allen Gegenden Statt fand, aufschreiben ließen. Die Sache war von ihnen zwar nur erdacht, aber daß der Spruch richtig ist, wissen wir. Jenes Buch der Schriften, welches wir aus Gottes Gnade in Händen haben, ist sicher vom Himmel, denn es ist Gottes Stimme, welche nicht anders lautet, als: Erkenne mich, o Mensch, erkenne dich selbst. Mich als den von Ewigkeit her gütigen,

jest; **sebe**, žes obraz můj přistrojený k věčnosti, blahoslavenstvím a požehnáním mým naphěný, aby spatřoval a spravoval **díla** rukou mých a v tom **kochání** měl na věky. Jest tedy **člověk** tvor sic boží, jako i země, **voda**, kámen, dřevo, hovoďo, **pták** atd., ale tvor z všech tvorů **nejdokonalejší, nejdívnější, nejslavnější.**

Nejdokonalejší, proto že co jiným tvorům porážnu dáno, to jemu **všecko** spolu, a ještě nad to **výš.** Ku příkladu někteří tvorové nic nemají, jediné byt ve světě, že něčím jsou a nejsou **ničím**, jako země, voda, vítr, **ohně**, kámen, kov. Jiným přidán jest život, že se krmí, **zažívají**, rostou, sílí, símě sobě plodí a skrze ně se množí, však **tak**, že o tom nevědí a toho v sobě necítí, jako takový život **mají** stromové a byliny všelijaké. Třetí tvorů stupeň jest, že některým mimo život dáno **cítění** v sobě života a k tomu **dýchání** a hýbání, aby z místa **na** místo, pro shledávání sobě **potrav**, obydlí a pohodlí všelijakých přenášeti se mohli. Protož jim i nástrojové cítění dáni, **jenž** smyslové slovou, zrak, **sluch**, čich, chuť a hmat, to jest **moc** dotýkání, věc od věci **rozeznávající**, aby tak po blesku, **hlaholu**, vůni, chuti atd.

segenvollen Gott, dessen Werke Himmel und Erde sind, nebst allem was darauf ist; dich als mein Ebenbild, geschaffen zur Ewigkeit und voll Seligkeit und meines Segens, damit du sähest und verwaltetest die Werke meiner Hände und daran dich erfreuest in Ewigkeit. Es ist daher der Mensch zwar eine Schöpfung Gottes, so wie auch die Erde, das Wasser, der Stein, das Vieh, der Vogel u. s. w., aber von allen die vollkommenste, die wunderbarste und vorzüglichste.

Die vollkommenste deshalb, weil, was andern Geschöpfen vereinzelt gegeben ist, in ihm alles vereinigt ist und noch mehr darüber. So kommt z. B. einigen Schöpfungen nichts Anderes zu, als ihr Dasein, so daß sie etwas und nichts sind, wie die Erde, das Wasser, der Wind, das Feuer, der Stein, das Metall. Andern ist Leben gegeben, so daß sie Nahrung zu sich nehmen, verdauen, wachsen, an Kraft zunehmen, Samen erzeugen und sich durch denselben vielfältigen, jedoch so, daß sie davon nichts wissen und es nicht fühlen; ein solches Leben haben Bäume und Pflanzen aller Art. Der dritte Grad ist, daß einigen nebst dem Leben noch das innere Gefühl desselben ertheilt ist, und dazu Athemholen und Bewegung, damit sie sich von Ort zu Ort begeben könnten, um sich Nahrung, Wohnung und allerlei Bequemlichkeit aufzusuchen. Deshalb sind ihnen auch Gefühlswerkzeuge ge-

jdouce pohodlných přirození svému věci hledali, nepohodlným se vyhýbali. Takoví tvorové jsou živočichové, odtud, že život nejen mají, ale i číjí, tak nazvaní: všecka totiž čtvernohá zvěř a hovada, ptactvo létavé, ryby a jiný hmyz vodní, zeměplazové a žížaly. Nu toť tré všecko člověku dáno: byt, život, cit neb citelnost; avšak ještě mu s nebe nadchnutím Boha samého rozumnost přidána, aby, že jest něčím, že živ jest, že cítí a činí něco, rozuměti a tak i sebe i Boha učinitele svého i všeliké jiné skutky tvorů jeho znáti, a k čemu, co a jak jest a býti má, uvažovati uměl a mohl. A v tomť již s ním žádný zemský tvor spolku a tovaryšstva nemá, i sám on obrazem všemohoucího Boha slove a jest. Andělé také sic rozumný tvor jsou, však poněvadž jsou sami o sobě mysl bez těla, člověk pak i mysl andělům nápodobně má i tělo zemským tvorům nápodobně, za tou příčinou nejdokonalejším tvorem sám on zůstává, všecku plnost všech tvorů sám jediný pospolu maje.

geben, welche Sinne heißen, als: Gesicht, Gehör, Geruch, Geschmack und Tastsinn, d. h. Fähigkeiten, durch Berührung Gegenstände von einander zu unterscheiden, damit sie nach dem Lichte, Schalle, Geruche, Geschmacke u. s. w. urtheilend das, was ihrer Natur zuträglich ist, auffuchen und das nicht Zuträgliches meiden könnten. Solche Geschöpfe sind alle vierfüßigen wilden und zahmen Thiere, die Vögel in der Luft, die Fische und anderes Wassergezieser, die Reptilien und Würmer. Diese drei Eigenschaften nur sind alle auch dem Menschen gegeben: Dasein, Leben und Empfindung; und noch dazu ist ihm vom Himmel durch Einhauchung Gottes selbst die Vernunft beigegeben, damit er sich dessen, daß er etwas sei, daß er lebe, empfinde und handle, bewußt sein und so sich selbst wie auch Gott seinen Schöpfer und alles Wirken seiner Geschöpfe erkennen, und über Zweck und Wesen von allem, was da ist, nachdenken könne. Und dieses hat mit ihm kein anderes Erdengeschöpf gemein; er allein heißt und ist das Ebenbild des allmächtigen Gottes. Die Engel sind zwar auch vernünftige Geschöpfe, aber da sie pure Geister ohne Körper sind, so bleibt der Mensch, weil er gleich ihnen einen Geist und gleich den Erdengeschöpfen einen Körper hat, deshalb auch das vollkommenste Geschöpf, indem er allein die Eigenthümlichkeiten aller Geschöpfe zusammen in sich vereinigt.

A pro tuž také příčinu nejdivnějšímu tvorem slove. Nebo že zemští tvorové mimo zemanatost a povětrnost svou nic nemají, nebeští pak duchové jsou, že nejvyššího toho ducha duchů rozumnosti účastnost mají, to divného nic není, proto že každá věc v podobnosti té podstaty, z níž a k níž jest, zůstává. Ale že v člověku obě to, nebeské s zemským, viditelné s neviditelným, nesmrtelné s smrtelným se sbíhá, aby v kusu hlíny rozumná, nesmrtelná, věčná duše bydlela a z obojího jediná toliko osoba byla, to moudrosti boží velký jest skutek a řemeslnictví jeho zrcadlo přejasné nad všechny jiné skutky boží na zemi i na nebi.

Jest také nejslavnější tvor, netoliko nade všechny zemské tvory, jimž za pána představen, ale pro spojení, spříznění a skrevnění se osobně Boha s ním. Nebo že při prvním stvoření moudrost boží člověka k obrazu svému stvořila, toho se i andělům dostalo; ale že také boží moudrost, porušeného člověka přetvořiti chtě, obraz jeho sama na se vzala, to již sláva jeho jest, již se nade všechny anděly chlubití můž, jakž písmo dí, že Bůh zjeven jest v těle a ukázán andělům (1. Tim. 3, 16.), totiž nejen aby viděli a divili se, poněvadž dívati se hued z dávna

Und aus diesem Grunde nennt man ihn auch das wunderbarste Geschöpf. Denn darin liegt nichts Wunderbares, daß die Geschöpfe dieser Erde außer ihren irdigen und luftigen Bestandtheilen nichts anderes besitzen, jene des Himmels aber als Geister Theil haben an der Vernunft des obersten Geistes der Geister, indem ein jedes Ding das Gepräge seiner Wesenheit an sich trägt. Aber daß sich im Menschen dies beides, Sichtbares und Unsichtbares, Sterbliches und Unsterbliches vereinigt, damit in einem Stück geformter Erde eine vernünftige, unsterbliche, ewige Seele wohne und Beides zusammen Eines ausmache, dies ist ein Meisterwerk der Weisheit Gottes und ein glänzender Beweis seiner Kunst, mehr als alle übrigen Werke Gottes im Himmel und auf Erden.

Er ist auch das vorzüglichste Geschöpf, nicht bloß deshalb, weil er allen Erden-Geschöpfen zum Herrn eingesetzt ist; sondern wegen seiner unmittelbaren Verbindung und nächsten Verwandtschaft mit Gott. Denn daß bei der ersten Schöpfung Gottes Weisheit den Menschen nach ihrem Ebenbild schuf, dessen wurden auch die Engel theilhaftig; aber daß dieselbe Weisheit Gottes, als sie den verdorbenen Menschen umschaffen wollte, selbst seine Gestalt annahm, dies ist ein Vorzug, womit er sich vor allen Engeln rühmen kann; denn es heißt in der Schrift, daß Gott verkörpert und den Engeln gezeigt wurde (1. Tim.

žádostivi byli (1. Petr 1, 12.), ale také aby se tomu v těle zjevenému Bohu, nébrž tomu synu člověka klaněli.

3, 16), und zwar nicht nur, damit sie sehen und bewundern, indem sie zu schauen schon lange begierig waren (1. Peter 1, 12), sondern damit sie auch den so verkörperten Gott, den Menschensohn anbeten.

O slávě velikého krále Otakara II.

Od V. V. Tomka.

Nade všechna království toho času křesťanská bylo České za Otakara krále nejmocnější. Jeho byly země: Čechy, Morava, Rakousy, Štýrsko, Korutany, krásné krajiny od hor Krkonoší až k moři Adriatickému; mnohá slezská a polská knížata i města vlaská pod ochranu jeho se dávali; jmeno pak jeho pro statečné skutky pověstné bylo na východě i na západě, tak že sami Tataři zlostní králem železným jej nazývali pro hrdinství, Němci pak a Vlachové králem zlatým, vidouce nádhernost a bohatství jeho. Nikdež dvoru tak slavného nebylo, jako na hradě Pražském, kdež sídlo měl, tolik sluhů urozených i menších, tolik poslu z cizích vlastí, taková hojnost a štědrotá. Sám pak byl jak hrdinský tak moudrý, k malým i velkým, k Čechům i Němcům, ano k samým Židům opovrženým stejně spravedlivý, nábožný, zpanilé výmluvnosti a ke všem laskavého

Des großen Königs Otakar II. Herrlichkeit.

Von W. W. Tomek.

Unter allen christlichen Königreichen damaliger Zeit war Böhmen unter König Otakar das mächtigste. Ihm gehörten die Länder: Böhmen, Mähren, Oesterreich, Steiermark, Kärnten, alle die schönen Länder vom Riesengebirge bis zum adriatischen Meer; viele schlesische und polnische Herzoge und italienische Städte begaben sich in seinen Schutz, und sein Name war tapferer Thaten halber im Osten und Westen berühmte, so daß ihn selbst die grimmigen Tataren seines Heldenmuthes wegen den eisernen König, die Deutschen und Italiener aber, seine Pracht und seinen Reichthum sehend, den goldenen König nannten. Nirgend gab es einen so glänzenden Hof wie auf der Prager Burg, wo er seinen Sitz hatte, so viele Diener aus höherem und niederem Stande, so viele Gesandte und Gäste aus fremden Ländern, so großen Ueberfluß und so große Freigebigkeit. Er selbst aber war ebenso weise als heldenmüthig, gleich gerecht gegen Böh-

chování, chtě všechny cnosti rytířské tak vykonávati, aby jiní sobě příklad míti mohli.

Ty doby v zemi České blažení časové byli, a mnohé věci nové dály se, ježto mohly k obecnému dobrému prospěšny býti. Znamenav král Otakar, kterak mnozí županové, příliš mocni jsouce, i králi Václavovi, otci jeho, prvé s ním společně protiviti se směli, toho byl pamětliv, aby přetrhl nepořádek takový. Protož rozdělil župy na menší okresky, mnoho nových hradů vystavěv a tak posadiv na ně purkrabí z rodů menších, kteří by jeho poslušnější byli a vládli nad okresky. Ti všickni měli nad sebou purkrabí hradu Pražského, který nazván nejvyšším purkrabím. Aby pak spravedlivost při cudách, kteréž po župách byly, nehynula, nařídil v každém kraji tři pány a tři rytíře, kteří popravci nazváni jsou, aby hubili loupežnky, a co cudy za právo naleznou, mocně vykonávali. Kdož by pak myslil křivdu sobě od cudy učiněnou míti, dovolil, aby směl dále žalovati čili odvolati se k cudě Pražské, kteráž potom nazvána nejvyšším soudem zemským, jehožto vznešenost byla taková, že před ním jedenkaždý, i sám král, státi a jeho rozsudku se

men und Deutsche, ja selbst gegen die verachteten Juden, fromm, wohl beredt und im Benehmen gegen jedermann gütig, indem er alle ritterlichen Tugenden auf eine Art üben wollte, damit andere ein Beispiel daran nehmen könnten.

Damals waren für Böhmen glückliche Zeiten, und es geschahen manche, das allgemeine Beste fördernde Neuerungen. Als König Otakar sah, wie viele Župane, weil sie zu mächtig geworden waren, früher im Bunde mit ihm selbst, sogar gegen seinen Vater den König Wenzel sich aufzulehnen erkühnten, war er darauf bedacht, diesem Uebelstande ein Ende zu machen. Deshalb theilte er die Župen in kleinere Bezirke, erbaute viele neue Burgen und besetzte sie mit Burggrafen aus geringern Geschlechtern, welche ihm gehorsamer sein und die Bezirke verwalteten sollten. Ueber alle diese war der Burggraf des Prager Schlosses gesetzt, welcher oberster Burggraf genannt wurde. Und damit die Gerechtigkeit bei den Župengerichten nicht leide, setzte er in jedem Kreise drei Herren und drei Ritter ein, welche popravci genannt wurden, um die Räuber auszurotten, und das, was die Gerichte zu recht erkennen, mit Macht zu vollstrecken. Und sollte jemand glauben, daß ihm das Gericht Unrecht gethan, dem erlaubte er weiter zu klagen und an das prager Gericht zu appelliren, welches später das oberste Landesgericht genannt wurde, und dessen

podrobiti musil. Tu také při tom soudu psány jsou všechny statky a dědiny, komu co přináleží, do knih pergamenových, aby o tom žádná pochybnost býti nemohla; kteréžto knihy jsou dsky zemské nazvány, a uctivost k nim všeho lidu byla veliká. Neboť i sněm, když držán byl, nálezy na něm učiněné do těch desk se zapisovaly pro památku, aby z nich ve všech věcech co právo a zákon jest, mohlo poznáno býti. Na soudu zemském sedal král s dvanácti kmety zemskými a jinými pány z celé země nejmoudřejšími. Úředníci pak královi tito byli nejpřednější: nejvyšší komorník, nejvyšší maršálek, nejvyšší purkrabí, nejvyšší sudí, nejvyšší kanclér, nejvyšší truksas, nejvyšší šenk a královský podkomoří.

Ohtěv král Otakar zemi Českou obchodem a řemesly zvelebiti, kterých Němci víc než Čechové znali, přijal mnoho Němců do Čech a uvedl je do župy Loketské, Trutnovské a Kladské i jinam na pomezí, i také v městech mnohých se usaditi dovolil jim a nových měst přistavěl, která hradbami

Aufsehen so groß war, daß ein jeder, selbst den König nicht ausgenommen, vor demselben erscheinen und sich dessen Aussprüche fügen mußte. Bei diesem Gericht wurden auch alle Landgüter und alles Grundeigenthum sammt deren Besitzern in Pergamentbücher eingetragen, damit kein Zweifel darüber entstehen könnte; diese Bücher wurden die Landtafel genannt und standen in hohen Ehren bei der ganzen Nation. Sogar wenn ein Landtag gehalten wurde, wurden auch die gefaßten Beschlüsse zum Gedächtniß in diese Landtafel eingetragen, damit daraus erkannt werden möchte, was in jeglicher Sache Recht und Gesetz sei. Im Landesgerichte saß der König mit zwölf Landesältesten und andern Herren, welche die weisesten im Lande waren. Von den königlichen Beamten waren folgende die vornehmsten: der oberste Kämmerer, der oberste Marschall, der oberste Burggraf, der oberste Richter, der oberste Kanzler, der oberste Truchses, der oberste Mundschenk und der königliche Unterkämmerer.

Da König Otakar Böhmen durch Handel und Manufakturen zu Glanze bringen wollte, worin die Deutschen bewanderter waren, nahm er viele Deutsche in's Land auf und wies ihnen den Ellbogener, Trautenauer und Slaker Distrikt nebst mehreren andern Grenzgegenden an, auch erlaubte er ihnen, sich in Städten sesshaft zu

obezditi kázal, jakož Prahu zdí novou s věžemi kolkolem, aby se města na způsob hradů proti nepřátelům hraditi mohla. Tu jim dal mnohá práva veliká, aby měšťané od cud obecných souzení nebývali, ale od rady své, tím způsobem; že sami mezi sebou muže sobě vybrali moudré a rozsáhlé, z kterýchžto královský podkomoří konšely čili radní jmenoval a ti ve městech nejvyšší správcové byli. Dovolil jim také podle jiných práv souditi, než nad jinými země obyvateli, některým podle práva německého, kteréž Maidburské slulo, jiným podle obzvláštních práv čili výsad na způsob práva římského zřízeníých, tak že potom dvojí bylo právo v zemi České: zemské a městské právo. Odtud počal nový stav městský čili třetí v zemi slavný býti; neboť i měšťané měst svobodných směli sobě statky všeliké kupovati a do desk zemských klásti, i také k sněmům posly své poslati a vedle pánů a rytířů o obecné dobré radu brávali. Tato pak města svobodná, jedinému králi a nejvyšším úředníkům podrobená, byla následující: Ústí, Beroun, Budějovice, Čáslav, Domažlice, Hradec, Chrudim, Kadaň, Kouřim, Kolín, Kutná Hora, Litoměřice, Mělník, Mýto, Most, Nymburk, Plzeň, Polička, Praha a Zatec.

machen. Er selbst gründete neue Städte und umgab die alten mit Wällen, namentlich um Prag führte er ringsum eine Mauer mit Thürmen, damit die Städte nach Art der Burgen gegen die Feinde besetzt würden. Auch verlieh er ihnen große Rechte, die Bürger sollten nicht von den Gemeinverrichteten, sondern von ihrem Rathe gerichtet werden, der Art, daß sie aus ihrer Mitte weise und kluge Männer wählen sollten, aus denen der königliche Unterkämmerer Schöppen oder Rathsherrn ernannte, und diesen sollte in den Städten die oberste Verwaltung anvertraut sein. Auch erlaubte er ihnen nach andern Rechten zu entscheiden, als denen die übrigen Landeseinwohner unterworfen waren, einigen nach dem deutschen Rechte, welches das Magdeburger hieß, andern nach eigenthümlichen Rechten und Privilegien nach Art des römischen Rechts, so daß von nun an ein zweifaches Recht in Böhmen galt: ein Landrecht und ein Stadtrecht. Von da an begann der dritte oder Bürgerstand im Lande mächtig zu werden, denn auch die Bürger der freien Städte durften allerlei Güter ankaufen und in die Landtafel eintragen lassen, auch schickten sie Deputirte zu den Landtagen, welche neben den Herren und Rittersn über das allgemeine Wohl berathschlagten. Und diese freien Städte, welche einzig und allein dem Könige und seinen obersten Beamten unterstanden, waren fol-

Však i o sedláky, aby, čeho v potu tváře sobě dobývají, svobodně mohli požívati, péči měl velikou. Tedy nejprvé, když Němce do Čech uvedl, a potom i sedlákům českým prodával pole a dědiny tak, aby z nich poplatek čili úrok platili, jinak podle vůle své jich užívající aneb jiným prodávající, což nazváno právo zákupní. A tak s povolením královským i jiní pánové, kteří lid poplatný a robotný měli, činili, že udíleli sedlákům právo zákupní, jehožto kteří dosáhli, též jako měšťané nemuseli před cudami k soudu státi, ale měli rychtáře své, kteří v malých věcech soudili, ve velikých do měst nejbližších ku právu chodili, jakož i všech robot zemských prázdni byli, toliko berni obecnou platíce.

Úvod k přírodopisu Dr. Václava Staňka.

Člověk pojímá smysly svými vše, co hmotného jest: roz-

gende: Aufig, Beraun, Budweis, Cassau, Taus, Grätz, Chrudim, Raaden, Kauřim, Kolín, Kuttenberg, Letmeritz, Melník, Mauth, Brüx, Nimbürg, Pilsen, Politzschka, Prag und Saaz.

Aber auch der Landmann lag ihm sehr am Herzen, damit er das im Schweiß des Angesichtes Gewonnene frei genießen könne. Nachdem er also vorerst Deutsche in's Land gezogen, verkaufte er auch an böhmische Landleute Acker und Grundstücke der Art, daß sie eine jährliche Abgabe oder Zins von ihnen entrichten mußten, übrigens aber damit frei schalten und sie nach Belieben verkaufen konnten, welches man Erbpacht nannte. Und so thaten mit Bewilligung des Königs auch andere Herren, welche unterthänige und arbeitspflichtige Leute hatten, daß sie den Bauern ihre Grundstücke in Erbpacht gaben, so daß diese nun, gleich den Bürgern, nicht verpflichtet waren, sich vor die Gemeingerichte zu stellen, sondern ihre eigenen Schulzen hatten, welche in geringen Angelegenheiten entschieden; in wichtigen suchten sie Recht in den nächsten Städten, ferner waren sie von allen Landesroboten frei und zahlten bloß die allgemeine Steuer.

Einleitung zur Naturgeschichte des Dr. Weuzel Stašek.

Mittelfst seiner Sinne nimmt der Mensch alles wahr, was ma-

umem ale svým proniká až k nesmrtnosti. Tam poznává on jakousi bytnost všemohoucí, pramen moudrosti, velikosti a dobroty, jižto Bohem nazývá. Rozum by sám o sobě tak daleko nedostihal, kdyby se o smysly opírali nemohl. Smyslům našim objevuje se celá příroda krásná jako obraz, z jehožto mistrného kreslení, z neskončené rozmanité a živé barvitosti souditi můžeme o dokonalosti a mocnosti tvůrce jeho.

Bůh stvořil svět a vdechl mu život. Svět tento živoucí nazýváme přírodou. Jak ale rozmanitá jest tato příroda! jak divně jeví se život její v celku a v jednotlivých částkách! Tuto vidíme prášek vznášeti se v paprscích slunečních: celé moře takovýchto skoro neviditelných zrnek obletuje naši zemi při každém zavanutí větru. A co jest naše země v poměru k celému hvězdnatému oboru? jiného nic leda prášek takovýto sluneční. Vidíme tamto v jarním teple pod večer lítati jepici, jejížto celý život jen několik hodin trvá. Porovnáme-li s tím stoletý věk člověka, není-liž on celá učiněná věčnost proti věku jepice? A kolik tisíc pokolení těchto dlouhověkých tvorů prožilo již od té doby, co země naše žiti počala? A kdož vysloví počet věků, jižto proběhlo živobyti celé

terieell ist, aber seine Vernunft dringt bis zur Unsterblichkeit vor. Er lernt ein allmächtiges Wesen kennen, den Urquell der Weisheit, Größe und Güte, welches er Gott nennt. Durch die Vernunft allein würde er nicht so weit reichen, wenn sich dieselbe nicht auf die Sinne stützen könnte. Unfern Sinnen erscheint die ganze Natur schön wie ein Bild, dessen meisterhafte Zeichnung, dessen unendlich mannigfaltige und lebendige Farbenpracht auf die Vollkommenheit und Macht seines Schöpfers schließen läßt.

Gott erschuf die Welt und hauchte ihr Leben ein. Diese lebende Welt nennen wir Natur. Aber wie mannigfaltig ist diese Natur! wie wunderbar äußert sich ihr Leben im Ganzen und in den Theilen! Hier sehen wir ein Stäubchen in den Sonnenstrahlen schwimmen, ein ganzes Meer solcher kaum sichtbarer Körnlein umfliegt unsere Erde beim geringsten Wehen des Windes. Und was ist unsere Erde im Verhältniß zu dem ganzen Sternenkreise? nichts Anderes als ein solches Sonnenstäubchen. Dort sehen wir Abends in der Frühlingswärme die Eintagsfliege, deren ganzes Leben nur wenige Stunden dauert. Vergleichen wir damit das hundertjährige Alter des Menschen, ist es nicht eine ganze, wahre Ewigkeit gegen das Alter der Eintagsfliege? Und wie viele tausend Geschlechter dieser langlebenden Geschöpfe sind nicht vergan-

soustavy sluneční a soustav hvězdných, ku kterým země tato náleží? Z toho patrně, jak příjemné a důležité jest seznámiti se s přírodou a s životem jejím. Tu krásnou nauku, která nás k tomu vede, *přírodovědou* nazýváme.

Pravili jsme, že příroda není mrtvá hmota, ale že jeví jakýsi život, jež jmenujeme *silami přírodními*. Všecky vlastnosti jedné každé věci nazýváme *přírozeností* její. Podle toho rozeznáváme dvě nauky, jednu totiž o hmotách přírodních čili přírodninách a druhou o silách přírodních. Ona slove *přírodopis*, tato *silozpyt*.

Z toho patrně, jak veliký vykázan jest úkol přírodopisu, tak že již naši staří předkové za potřebné uznávali, aby ohromná tato spousta na několik říší se rozdělila.

Přírodopis dělí celou přírodu na dvě takové říše: na *rosty*, jenžto vznikají, rostou a hynou, a na *nerosty*, jenžto vznikají a hynou, ale nerostou. Mimo to liší se rostové od nerostů tím, že mají ústrojí k přijímání potravy, jižto zažívají a k růstu svému obracují, stále jakousi činnost do sebe majíce, kteréžto život říkáme. Pro první vlast-

gen, seit unsere Erde zum Leben erwachte? Und wer kann die Zahl der Aeonen aussprechen, welche das ganze Sonnen- und die Sternensysteme durchgelebt haben, zu denen unsere Erde gehört? Dieses zeigt deutlich, wie interessant und wichtig es sei, die Natur und ihr Leben kennen zu lernen. Diejenige schöne Wissenschaft, welche uns dazu führt, nennen wir die *Naturforschung*.

Wir sagten, daß die Erde keine todte Masse sei, sondern daß sie ein gewisses Leben äußere, welches wir mit dem Namen *Naturkräfte* bezeichnen. Alle Eigenschaften einer Sache nennen wir ihre *natürliche Beschaffenheit*. Hiernach unterscheiden wir eine zweifache Wissenschaft, nämlich eine der *Naturstoffe* und eine andere der *Naturkräfte*. Jene heißt *Naturgeschichte*, diese *Naturlehre*.

Hieraus erfieht man deutlich, wie groß die Aufgabe der *Naturgeschichte* ist, so daß schon unsere Vorfahren es für nothwendig hielten, diesen ungeheuern Schwamm in einige Reiche zu theilen.

Die *Naturgeschichte* theilt die ganze Natur in zwei solche Reiche: in *organische Wesen*, welche entstehen, wachsen und vergehen, und in *unorganische*, welche entstehen und vergehen, aber nicht wachsen. Außerdem unterscheiden sich die organischen Wesen von den unorganischen dadurch, daß sie Organe haben zur Aufnahme der Nahrung, welche sie verdauen

nost nazýváme je *bytnostmi ústrojnými* a pro druhou *živoky*. Tito živokové jsou zase dvojí: *živočichové* samovolně se pohybující a čijící, a pak *rostliny*, jenžto pouze rostou, samovolně se nepohybujíce, aniž cítí jakého majíce, ačkoliv některým rostlinám jistého stupně citlivosti odepřítí se nemůže, ku př. citlivce, která, dotkne-li se jí kdo, hned listy klopí, anebo květu dřítalovému, který, sáhne-li kdo do něho špendlíkem, hned se svírá.

und zu ihrem Wachstume verwenden, während sie ohne Aufhören eine innere Thätigkeit beurlunden, welche wir Leben heißen. Wegen jener ersten Eigenschaft nennen wir sie organisch, wegen der zweiten lebende Wesen. Diese lebenden Wesen sind zweierlei: Thiere, welche sich frei bewegen und fühlen, und Pflanzen, welche bloß Wachsthum haben, ohne sich frei zu bewegen oder Gefühl zu haben, obzwar man einigen Pflanzen einen gewissen Grad von Empfindlichkeit nicht absprechen kann, z. B. der Mimose, welche, sobald sie berührt wird, sogleich die Blätter senkt, oder der Blüthe der Parietaria, welche sich vor einer Stecknadel zusammenzieht.

b) Z němčiny do češtiny.

Blätter der Vorzeit.

Von F. G. von Herder.

Adams Tod.

Neunhundert dreißig Jahr war Adam alt, als er das Wort des Richters in sich fühlte: Du sollst des Todes sterben.

„Laß alle meine Söhne vor mich kommen“ sprach er zur weinenden Eva, „daß ich sie noch sehe und segne.“ Sie kamen alle auf des Vaters Wort und standen vor ihm da, viel hundert an der Zahl, und flehten um sein Leben.

Listové z dávnověkosti.

Z Herdera přeložil F. L. Čelakovský.

Smrt Adamova.

Devět set třiceti let byl Adam stár, když pocítil v sobě soud stvořitele svého: *Umřeš smrtí.*

„Necht přistoupí ke mně všickni synové moji,“ řekl k plačící Evě, „abych je uviděl naposledy a požehnal jich.“ I přišli všickni na jeho slovo, a bylo mnoho set na počet před ním stojících a modlících se za život jeho.

„Wer unter euch,“ sprach Adam, „will zum heiligen Berge geh'n? Vielleicht daß er für mich Erbarmung finde, und bringe mir die Frucht vom Lebensbaum.“ — Als bald erböten sich alle seine Söhne, und Seth der frömmste ward vom Vater selbst zur Botschaft auserwählt.

Sein Haupt mit Asche bestreuet eilte er und säumte nicht, bis er vor der Pforte des Paradieses stand. „Laß ihn Erbarmung finden, Barmherziger (so flehte er) und sende meinem Vater eine Frucht vom Lebensbaum.“

Schnell stand der glänzende Cherub da, und statt der Frucht vom Lebensbaum hielt er einen Zweig von dreien Blättern in seiner Hand. „Bringe dem Vater ihn,“ so sprach er freundlich, „zu seiner letzten Labung hier, denn ewiges Leben wohnt nicht auf der Erde. Nur eile, seine Stunde ist da.“

Schnell eilte Seth und warf sich nieder und sprach: „Keine Frucht vom Baume des Lebens bringe ich dir, mein Vater, nur diesen Zweig hat mir der Engel gegeben zu deiner letzten Labung hier.“

Der Sterbende nahm den Zweig und freute sich. Er roch an ihm den Geruch des Paradieses. Da erhob sich seine Seele: „Kinder,“ sprach er, „ewiges Leben wohnt für uns nicht auf dieser Erde, ihr folgt mir nach. Aber an diesen Blättern athme ich den Hauch einer andern Welt, Er-

„Kdo z vás mi dojde,“ dí Adam, „k svatému vrchu? Snad by tam nalezl smilování nade mnou a přinesl mně ovoce ze stromu života?“ — Ihned byli ochotni všickni synové, a nejzbožnější z nich, Seth, byl na poselství od otce vyvolen.

Posypav hlavu popelem pospíchal neunaveně, až byl u brány zahrady rajské: „Buď milostiv, slitovníče, otci,“ tak se modlil, „a pošli jemu plod ze stromu života.“

V tu dobu stál v záři před ním cherub, a místo plodu ze stromu života držel ratolístku třech listů v ruce. „Odevzdej tuto otcovi,“ dí laskavě, „na jeho poslední zdejší posilnění; neboť život věčný nepřebývá více na světě tomto. Pospěš, hodina jeho přišla.“

Rychle pospíšil Seth a padna k zemi řekl: „Nepřináším ti, otče můj! ze stromu života plodu žádného; toliko ratolest tuto mně podal anděl na poslední posilnění tvé.“

Umírající přijal ratolest s radostí. Přičinil ji k nosu a pocítil vůni rajskou. I pozdvížená jest duše jeho a on promluvil řka: „Dítky mé, život věčný nepřebývá pro nás na zemi této, vy musíte za mnou. Ale lístkové tito vydávají občerstvující dech světa jiného.“

quickung.“ — Da brach sein Auge, sein Geist entfloh.

Adams Kinder begruben ihren Vater und weinten um ihn dreißig Tage lang; Seth aber weinte nicht. Er pflanzte den Zweig auf seines Vaters Grab zum Haupt des Todten und nannte ihn den Zweig des neuen Lebens, des Aufwachens aus dem Todeschlaf.

Der kleine Zweig erwuchs zum hohen Baume, und viele Kinder Adams stärkten sich an ihm mit Trost des andern Lebens.

So kam er auf die folgenden Geschlechter. Im Garten Davids blühte er schön, bis sein bethörter Sohn an der Unsterblichkeit zu zweifeln anfang, da verdorrte der Zweig, doch kamen seine Blüthen unter andere Völker.

Und als an einem Stamm von diesem Baume der Wiederbringer der Unsterblichkeit sein heiliges Leben aufgab, streute sich von ihm der Wohlgeruch des neuen Lebens umher weit unter alle Völker.

Der afrikanische Rechts- spruch.

Alexander aus Macedonien kam einst in eine entlegene goldreiche Provinz von Afrika; die Einwohner gingen ihm entgegen und brachten ihm Schaalen dar, voll goldener Äpfel und Früchte. „Esset ihr diese Früchte bei euch?“ sprach Alexander; „ich bin nicht gekommen euer Reichthümer zu sehen,

— Zakalily se oči Adamovy a on skonal.

Dítky jeho, pochovavše otce, plakali proň třicet dní; jediný Seth neplakal. Vsadil ratolest na hrob rodiče svého u hlav, nazýváje ji ratolestí života nového, procitnutí ze sna mráкотného.

A ratolest vzrůstala, až vyrostla u vysoký strom, a mnohé dítky Adamovy braly posilu z něho, těšíce se životem lepším.

Tak se dostal od pokolení ku pokolení. Krásně kvetl v zahradě Davidově, ale ratolest uschla, jakmile pošetilý syn jeho nad nesmrtelností duše zoufati počal. Nicméně květ jeho se roznesl v národy jiné.

A když na peni jednom dřeva tohoto obnovitel nesmrtelnosti svůj svatý život dokonal, milostná vůně života nového daleko mezi všechny národy od něho se roznesla.

Rozsudek afrikánský.

Alexander Macedonský přišel jednou v dalekou krajinu afrikánskou, bohatou na zlato. Obyvatelé zdejší mu vyšli vstříc, nesouce nádoby naplněné zlatými jablky a jiným ovocem. „Jíte vy takové ovoce u vás?“ vece Alexander; „nepřišel jsem viděti bohactví vaše, nýbrž po-

sondern von eneren Sitten zu lernen.“ Da führten sie ihn auf den Markt, wo ihr König Gericht hielt.

Eben trat ein Bürger vor und sprach: „Ich kaufte, o König, von diesem Manne einen Sack voll Spreu, und habe einen aufsehlichen Schatz in ihm gefunden. Die Spreu ist mein, aber nicht das Gold.“

Und sein Gegner, auch ein Bürger des Ortes, antwortete: „Du fürchtest dich, etwas Unrechtes zu behalten, und ich sollte mich nicht fürchten, ein solches von dir zu nehmen? Ich habe den Sack verkauft mit allem was darinnen ist; behalte das Deine. Sprich ihm zu, o König.“

Der König fragte den Ersten, ob er einen Sohn habe? Er antwortete: „Ja.“ Er fragte den Andern, ob er eine Tochter habe, und bekam Ja zur Antwort. „Wohl an,“ sprach der König, „ihr seid beide rechtschaffene Leute: verheirathet eure Kinder unter einander, und gebet ihnen den gefundenen Schatz zur Hochzeitgabe; das ist meine Entscheidung.“

Alexander erstaunte, da er diesen Ausspruch hörte. „Habe ich unrecht gerichtet,“ sprach der König des fernem Landes, „daß du also erstaunest?“ — „Mit nichten,“ antwortete Alexander, „aber in unserem Lande würde man anders richten.“ — „Und wie denn?“ fragte der afrikantische König. — „Beide Streitende,“ sprach Alexander, „berlöben ihre Häupter,

učit se na vašich mravech.“ I veden jest na náměstí, kde král soudil.

Zrovna předstoupil měštěnin a řekl: „Koupil jsem, ó králi, od tohoto muže pytel plev, a nalezl jsem v něm znamenitý poklad. Plevy jsou mé, nikoli ale zlato.“

A odpůrce jeho, nápodobně měštěnin města toho, odpověděl: „Ty se bojíš, abys neučinil krivdu; a jakž já se nemám báti přijmouti od tebe? Prodáváť jsem tobě pytel se vším co bylo v něm; měj si svoje. Domluv mu, králi.“

Král se tázal prvního, má-li syna? Odpověděl: „Ano.“ Ptal se pak druhého, má-li dceru, a obdržel zase „ano“ za odpověď. „Nuže,“ vece král, „jste oba spravedliví lidé: provďtež dítky své za sebe, odevzdávaje jim nalezený poklad za věno; takové jest rozhodnutí mé.“

I podivil se Alexander nemálo, slyše rozsudek takový. „Soudil jsem neprávě?“ táže se ho král z vlasti daleké, „že se tak divíš?“ — „Nikoli,“ odpoví Alexandr, „ale ve vlasti naší jinak by se soudilo.“ — „A jak? pověz,“ táže se afrikánský král. — „Oba odpůrcové,“ dí Alexandr, „přišli by o krk a poklad v ruce královské.“

und der Schatz käme in die Hände des Königs.“

Da schlug der König die Hände zusammen und sprach: „Scheint denn bei euch auch die Sonne? und läßt der Himmel noch auf euch regnen?“ Alexander antwortete Ja. „So muß es,“ fuhr er fort, „der unschuldigen Thiere wegen sein, die in eurem Lande leben; denn über solche Menschen sollte keine Sonne scheinen, kein Himmel regnen.“

Weingefäße.

Eines Kaisers Tochter sprach zu einem Weisen: „Wie eine große Geschicklichkeit ist in dir und du bist so häßlich! Wie eine so große Weisheit in einem so schlechten Gefäß!“

„Sage mir,“ sprach der Weise, „in welchen Fässern habt ihr euren Wein liegen?“ — „In irdenen,“ sagte sie. — „Und seid so reich! Bitte deinen Vater, daß er den Wein in silberne Fässer lege.“ Sie that's, und der Wein ward Effig.

„Warum hast du meine Tochter zu solcher Thorheit vermocht?“ fragte der Kaiser; der Weise sagte ihm die Veranlassung und behauptete, daß in einem und demselben Menschen Weisheit und Schönheit selten beisammen wohnen.

„Ei,“ sagte der Kaiser, „es gibt doch auch schöne Menschen, die gelehrt und geschick sind.“ — „Wenn sie nicht schön wären,

I spínaje král ruce zvolal: „Svítlí-li pak u vás slunce? a dopouštějí-li nebesa, aby přišlo na vás?“ Alexandr doložil: „Ano.“ „Tedy se to nepochybně děje k vůli nevinným zvířatům, žijoucím v zemi vaší; neboť nad lidmi takovými nemělo by svítiti slunce, nemělo by deštiti nebe.“

Vinné nádoby.

Dcerka císařova promluvila jednou k mudrci: „Jaké schopnosti jsou v tobě při vši škaredosti tvé! jak veliká moudrost v chatrné nádobě.“

Načež se jí táže mudřec: „Pověz mi, v jakých sudech chováte vína svá?“ — „V hlíněných,“ odtušila. — „A jste tak bohatí! Požádej otce, aby přelil vína v stříbrné sudy.“ Mladice jej uposlechla, a víno zkysalo.

„K jaké pošetilosti jsi nabídl dceru mou?“ tázal seho císař; ale mudřec mu vypověděl po-hnůtky toho, stojí na svém, že v jednom a témž člověku moudrost a krása zřídka při sobě bývá.

Jemu na to císař: „Nu, přece se nalezají krásní lidé, jenž moudří a rozšafní jsou.“ — „Kdyby neměli krásy, byli by

wären sie wahrscheinlich gelehrter und gescheider. Ein schöner Mensch ist selten demüthig; er denkt an sich und vergißt darüber das Lernen.“

Drei Freunde.

Trage keinem Freunde, worin du ihn nicht geprüft hast; an der Tafel des Gastmals gibst du mehrere derselben als an der Thür des Herbers.

Ein Mann hatte drei Freunde; zweien derselben liebte er sehr, der dritte war ihm gleichgiltig, ob dieser es gleich am reblichsten mit ihm meinte. Einst ward er vor Gericht gefordert, wo er unschuldig, aber hart verklagt war. „Wer unter euch,“ sprach er, „will mit mir gehen und für mich zeugen? Denn ich bin hart verklagt worden, und der König zürnt.“

Der erste seiner Freunde entschuldigte sich sogleich, daß er mit ihm nicht gehen könne wegen anderer Geschäfte. Der zweite begleitete ihn bis zur Thüre des Richterhauses; da wandte er sich um und ging zurück, aus Furcht vor dem zornigen Richter. Der dritte, auf den er am wenigsten gebaut hatte, ging hinein, redete für ihn und zeugte von seiner Unschuld so freudig, daß der Richter ihn losließ und beschenkte.

Drei Freunde hat der Mensch in dieser Welt; wie betragen sie sich in der Stunde des Todes,

bezpochyby moudřejší a rozšafnější. Krásný člověk málokdy se ponizuje, máje toliko sebe v mysli a zapomínaje na učení.“

Tri přátelé.

Nevěř příteli, dříve než by jej zkusil; více jich bývá na hodech a kvasech, nežli u dveří žaláře.

Muž jeden měl tři přátel; dva miloval nad míru, proti třetímu byl ale lhostejný, ačkoliv tento nejupřímněji o něho smejšlel. Byl jednou těžce obžalován, a máje se stavěti před soud řekl k nim: „Kdo z vás přijde se mnou a bude mým svědkem? Neboť těžce jsa obžalován uvalil jsem králův hněv na sebe.“

I vynlouval se hned první přítel, že mu nemožná jíti pro zaměstnání jiná. Až ke dveřím soudnice jej doprovodiv druhý, obrátil se a zpět ustoupil, boje se rozlněvaného soudce. Třetí ale, na něhož se byl nejméně spolehal, předstoupil s ním a mluvil za něho, tak že soudce jej propustil a obdaroval.

* * *

Troji přátele nalezá člověk na světě tomto; ale jakž se mají k němu v hodině smrti,

wenn ihn Gott vor Gericht fordert? Das Geld, sein bester Freund, verläßt ihn zuerst und geht nicht mit ihm. Seine Verwandten und Freunde begleiten ihn bis zur Thür des Grabes, und kehren wieder in ihre Häuser. Der dritte, den er im Leben oft am meisten vergaß, sind seine wohlthätigen Werke. Sie allein begleiten ihn bis zum Throne des Richters; sie gehen voran, sprechen für ihn und finden Barmherzigkeit und Gnade.

když ho Báh na soud volá? *Peníze*, jeho nejmilejší přítel, nejdou s ním, jej první opouštějíce. *Příbuzní a přátelé* jeho, doprovodíce jej ke dveřím hrobovým, vracují se v domy své. Třetí, na kteréhož v životě nejvíce zapomínal, jsou *dobří skutkové* jeho. Jenom tito ho doprovázejí až ke trůnu soudnému; ano již předejdouce jej zaň se přimlouvají a vyjednávají mu milosrdenství a slietování.

Geschichte Oesterreichs seit dem Wiener Frieden 1809.

Von Anton Springer.

Die französische Occupation Wiens.

Unaufhaltsam drangen die französischen Schaaren, von Hillers Armee-corps nach dem Gefechte bei Ebersdorf (3. Mai) nicht weiter belästigt, gegen Wien vor. Hier hatte der öffentliche Geist im Laufe weniger Wochen die traurigste Wandlung erfahren. Siegesgewiß dachte man anfangs auf die Nachrichten von der Armee, deren erstes Bulletin lautete: „Der Feind eigt sich, die Armee wünscht ihn erreichen und schlagen zu können.“ Dieser Wunsch, so erzählte bald darauf ein Gerücht, sei vollständig i Erfüllung gegangen, das französische Heer vom Erzherzog Karl i milde Flucht gejagt worden. Von der Kaiserin — der Kaiser

Ant. Springra

Dějepis Rakouska od míru Vídenského roku 1809.

Obsazení Vídně od Francouzů.

Neodolatelně postupovali francouzští zástupové, od Hillerova armádního sboru po šarvátku u Ebersdorfu (3. máje) více znepokojovaní, k Vídni. Zde byl veřejný duch v běhu několika neděl podstoupil nejsmutnější obrat. V naději jistého vítězství očekávány s počátku zprávy od armády, jejíž první bulletin zněl takto: „Nepřítel se ukazuje, vojsko přeje si jej dostihnouti a poraziti.“ Toto přání, vypravovala brzo na to roznášející se pověst, vyplnilo prý se úplně, arcikníže Karel obrátil nepřátelské vojsko na divý útěk. Od císařovny — císař byl v Schärdingu

war in Schärding in der Nähe der Armee — bis zum Geringsten aus dem Volke hinab überließ sich Alles endlosem Jubel. Aber die Bestätigung der Nachricht kam nicht, es blieben eine Zeitlang alle Nachrichten von der Armee aus, bis man endlich die erschreckende Kunde von der Niederlage und Flucht derselben nach Böhmen empfing. Noch tröstete man sich mit der Hoffnung, der Erzherzog werde sich frühzeitig genug mit dem Hiller'schen Corps vereinigen, um Napoleon vom Anmarsch gegen Wien zurückzuhalten. Auch diese Erwartung wurde bitter getäuscht. Die Aufforderung des Commandanten, Erzherzog Maximilian, sich zur Vertheidigung bereit zu halten, die kriegerischen Anstalten, die man auf den Wällen der alten Stadt bemerkte, ließen über die Nähe der Gefahr keinen Zweifel. Die Seltenheiten der Hofbibliothek, die Kostbarkeiten der Schatzkammer, und, wie das Volk ohne Arg glaubte, der unermessliche Privatchatz des Kaisers wurden eingepackt und nach Ungarn geflüchtet, die Archive leerten sich, die Hofräthe verschwanden. Mit diesen Zeichen der Furcht stimmten schlecht die prunkreichen Aureden des Erzherzogs Maximilian; ebensowenig konnte das Husarenregiment, welches mit einigen Bataillonen der Linie und der Freiwilligen die Besatzung Wiens bildete, die Zuversicht der Bürger stärken. Diese, soweit sie den Vorstädten ange-

na blízku vojska — až do nejsprostějšího člověka oddalo se vše nekonečnému jánotu. Ale potvrzení té zprávy nepřicházelo, nějaký čas nedocházely nižádné zprávy od armády, až konečně přišlo ohromující návěští o její porážce a jejím úteku do Čech. Ještě potěšovala naděje, že arcikníže dosti časně se spojí se sborem Hillerovým, aby zdržel Napoleona od postupování k Vídni. I toto očekávání bylo trpce zklamáno. Vyzývání velitele, arciknížete Maximiliana, ku přípravám k obraně, válečná opatření, jaká se dala na hradbách vnitřního města, nezůstavovaly žádné pochybnosti o hrozícím nebezpečství. Vzácnosti dvorní knihovny, drahotiny pokladní komory, a jak lid na jisto se domýšlel, nesmírný soukromný poklad císařův jsou skládány a do Uher odváženy, archivy se vyprazdňovali, dvorští radové mizeli. S těmito znamenáními bázně špatně souhlasila honosná oslovování arciknížete Maximiliana; rovněž nemohl sliti důvěru měšťanů pluk husarů a několik praporů řadové pěchoty a dobrovolníků, z nichžto skládala se posádka Vídeuská. Obzvláště obyvatelstvo předměstí rozhorleno bylo, že bez obrany vydáno jest nepřátelům. Však ani obyvatelé vnitřního města nebyli bez mnohé starosti: obávali se drancování od zlopopověstných německých pomocných vojsk

hörten, waren darüber empört, daß sie ohne Schutz den Feinden preisgegeben werden sollten. Aber auch die Bewohner der inneren Stadt waren nichts weniger als beruhigt; sie fürchteten die Plünderung durch die berüchtigten deutschen Hilfstruppen Napoleons, vollends entsetzt waren sie, als die Franzosen in der Nacht vom 11. Mai Granaten in die Stadt warfen. „Die Spitzbuben bombardiren uns,“ so klagten und schimpften die überraschten Bürger, welchen es, in Erinnerung an die friedliche Besetzung der Stadt im früheren Kriege, unglaublich dünkte, von den Übeln einer ernstern Belagerung heimgesucht zu werden. Der Schrecken über die Beschiesung, der Verlust der Praterinsel und die Überzeugung, die schlecht gerüstete Stadt gegen den zahlreichen Feind nicht halten zu können, führten zur Capitulation. Am 13. Mai zogen die französischen Truppen in die Stadt, um sie erst nach halbjährigem Aufenthalte am 20. November zu räumen.

Napoleonových, úplně pak byli vyděšeni, když Francouzové v noci na 12. máje házeli do města granáty. „Ti holomci nás bombardují,“ nařikali a hubovali překvapení měšťané, kteří zpomínajíce na pokojné obsazení města v předešlé válce nechtěli věřiti, že by mohli navštívení býti svízely opravdového obležení. Polekanost střelbou, ztráta ostrova Praterského, přesvědčení, že špatně ozbrojené město nelze ubrániti proti nepříteli, vedly ke kapitulaci. Dne 13. máje vešlo francouzské vojsko do města, aby je opustilo teprv za půl léta 20. listopadu.

V.

Příklady ze starších i novějších spisovatelů.

Oldřich Prefát z Vlčdnova († 1565).

Popsání bouře mořské.

(Cesta z Prahy atd.).

Nejprvé obyčejně, když bouře na moři býti má, vítr pomalu se tužiti a vlny neveliké na moři činiti počíná, které přelívající se bílé pěny činí, k tomu rádo nebe s té strany, odkud vítr jde, se mračí, kalí a černými oblaky se povlačuje, a pomalu poprechati, blýskati a hřímati počíná, a v tom se to všecko čím dál víc a víc rozmáhá: tu hned marynáři pacholci, vidouce že bouře nastává, chutě plachty do návi dolů spouštějí a srazují, díry v lodi zamazují a zabíjejí a k bouři se strojí. A když pak v tom hrubě přseti počne a příval se lije a vítr se rozmůže, to obé mořem pohne a jako z gruntu je vyzdvihne a zedme, tak že vlny k víře nepodobně velmi veliké se na moři dělají, neb jednak se voda rozstupuje a dolů ke dnu snižuje a velmi hluboké rokle neb údolí na vodě dělá, jednak se vlny zas v hromadu srážejí a co nějaké hory neb vrchy se nahoru k nebi vyzdvihují, a jedna vlna se s druhou potýkajíc vzhůru vysoko stříká a kropí a jedna přes druhou se přelívá, a z toho velmi veliký a hrozný zvuk, přelívání, šplechtot a jekot po všem moři povstává a hýbá. Mezi mořem pak a nebem vítr velmi veliký a hrozný, co by všecko vsudy svou prudkostí pobrati chtěl, hučí a zučí a o provazy, kterými v návi stromové nataženi jsou, a jiné se jako řežíc šustění strašlivé vydává, nebe také nahoře, toto obé příkrývající, hrůzy a strachu plné jest, neb oblaky hroznými a černými povlečené bývá a se zamračí, zakalí a zatmí, co by noc byla, že nero-

zeznáš, den-li čili noc, a k tomu také přívalem, hřmáním a jako ustavičným blýskáním strašlivé jest. A tak člověk ten čas v lodi na moři jsa se všech stran úzkostmi velikými, hrůzou a strachem obklíčený jest; neb pohledíš-li dolův na moře, na kterém jsi, to nepokojné, hněvivé, divoké a k tvému zahynutí hotové pod sebou vidíš; pohledíš-li nahoru k nebi, to tolikéž od oblaků strašlivých, pršení deště a příválu, hřmáním a blýskáním ustavičného ukrutné a hrozné vidíš; pohledíš-li pak mezi nebe a moře, tu od fučení a zvuku větru převelmi velikého strach a hrůza veliká jest. A tak pohleď kde chceš, obrať se kam chceš, všude veliké nebezpečnosti a smrt před sebou vidíš; k tomu pak ke všemu loď neb náve, na které jsi, pod tebou na místě nestojí, než co nějaké perko od vln jednak dolů jednak nahoru se zmitá. A tak od vln jsouc zmitána spojení prken a trámové se v ní svírají, stromové, na kterých plachty visí, se vším se třesou, viklí a chvěplí, a všecka náve tak praští a luští, nic jináč, než co by se hned v drobné kusy polámati chtěla, také v ní truhly, v kterých zboží a jiné věci, co tuze přivázáno není, se převrací a jedno k druhému se přiráží a nemalý hřmot a šramot v návi činí, neb skoro nic na svém místě zůstati nemůže, aby sebou nehýbalo a se nepřevracovalo a jedno o druhé netlouklo; nýbrž ani člověk pro to kolébání a sem i tam zmitání v ní rovně státi nemůž, leč se něčeho drží, neb jda ničeho se neдрže potácí se sem i tam, co by byl ožralý.

A tak žádného nikdež místa v návi není, aby hrůza a strachu plné nebylo; neb jsi-li vně nahoře na plácku neb kdekoli jinde v návi, tu dobře zůstati nemůžeš pro déšť a zimu a prudkost od větru, vlnobití a stříkání a kroupení vln, neb vlny do návi prostřed na plac tepou i sic jinde, tak že jednou stranou se tam vrážejí a druhou zase do moře se vydávajíc a k návi se přirážejíce vysoko vzhůru stříkají a kropí. A tak silný a veliký vítr bývá, že člověk uprostřed na plácku stoje, kdyby se ničehož neдрžel, prudkostí větru do moře by vnešen byl; neb marináři pacholci, když ven musejí, za provazy v půli se k návi přivazují, aby od vln a větru z návi sražení a vynesení nebyli. Dole pak v návi také nic veselého není, neb náve se svírajíc všecka praští a luští a vlny vně zevnitř v návi se všech stran silně tepou a bijí, a z toho veliký zvuk a hlahol se vnitř v návi obráží, že se zdá nic jináč, než jakoby mnoho pacholkův zevnitř s několika kládami se všech stran se k ní rozbíhajíce ji vytloukali a vybíjeli, a rovně

nápodobně tak veselo dole jest, jako kdyby jednoho do sudu zabedně zevnitř jich několik palicemi na sud tlouklo; jakou by ten tak v sudu zabedněný kratochvíl měl, každý muž porozumět. K tomu tam dole parno, dušno a nevonno jest, neb obyčejně v bouři všickni dolů do návi se shrnou, a tam jsouce všudy zataraseni dosti malý průdch toliko sentinou a děrou, kterou se dolů leze, nahoru mají, neb v čas takové bouře náve všudy zdůlu i nahoře pilně zahražena a zabedněna býti musí, nápodobně co sud, aby voda do ní odnikud vnitř nemohla. V čas pak takové bouře lidí těch, kteří v návi jsou, rozličný spůsob bývá, podle jednoho každého přirození; neb mnohý mdlejšího přirození leží co umrlý, jiný jest co omámený, některý nechutenství má a se ustavičně dáví, mnohý co v mdlobách leží, a tak krátce tehďáž ani jísti, ani píti, ani spáti se jednomu nechce, neb se tím ustavičným zmítáním a sem i tam kolbáním a vikláním všecko přirození zkormoutí a člověku jaks těžko jest; k tomu každého času smrti na se člověk očekáváje strachem se třesa jako zmámený jest a co činiti má neví, neb jak se kde co hrubě hurtne neb luskne, hned se v něm srdceleká, a domnívá se, že již náve se láme neb tone. A tak to každé chvíle očekávání smrti jest skůro-těžší nežli sama smrt, a věř mi toho na mou víru, že tehďáž žádného žertu není a smích drah bývá a jeden se Pánu Bohu opravdu modliti naučí; neb i ti pacholci marynáři, kteří sic rozpustilí jsou a nic dobrého jim z úst nevyjde, a když čas a dobrý vítr mají, čerty se dělají, ale tehďáž každý zkrotne a rád by se v anděla obrátil a tak nábožný jest, že žádného svatého nepomine, než všecky v nebi vyhledá, jich za pomoc žádaje. —

A když taková bouře na moři jest a se rozmáže, tu již patron své lodi pánem býti přestane, neb moře a vítr v ní mu se uváží a po své vůli ji spravují, mistrují a jak chtějí s ní nakládají, a v ten čas moře patronem jest a vítr luggerovi a piotovi úřad odejme, a ne kam by oni chtěli, než kam je vítr žene, tam se plaviti musí, buď jim ľsbo neb žel; neb tu tehďáž žádná ve všem světě věc takovou převelmi velikou mocí moře a větru vládnouti a tomu rozkazovati nemůže, než sám jediný věčný a všemohoucí pán, který všecko stvořil, neb neprospívá a nestačí moudrost, žádná síla, žádná opatrnost, žádný vtíp, žádné umění, ani jaká chytrost a vymyšlená věc lidská, aby člověka z toho nebezpečenství vysvoboditi mohla, než všecko to tehďáž neužitečné jest a člověka opustí, než

sama toliko jediná víra a naděje ku Pánu Bohu svrchovanému a věčnému při něm zůstává, neb v ten čas člověk se všech stran zahynutí okolo sebe vida a každé chvíle a jako okamžení smrti na se čekaje, rady a pomoci odnikudž míti nemoha k komu jinému se utéci, kdo by ho z toho vysvoboditi mohl, nemá, než k samému mocnému Pánu Bohu, k kterému silnou víru a naději má, že mu z toho pomoci ráčí, neb naděje při člověku až do té poslední smrti trvá podle onoho verše: „Spes hominem nec in ipsa morte reliquit,“ to jest: „Naděje člověka ani v tu smrt neopouští.“ A protož, ačkoli člověk ve světě všudy každého času a chvíle, na každém místě, veď mu se zle nebo dobře, v štěstí i v neštěstí vždycky v moci a v rukou Pána Boha všemohoucího jest, však toho tak právě a gruntovně poznati, co je to v moci samého Pána Boha býti, nemůže, jako v tuto bouři na moři; neb jsa na zemi v jakém pak koli nebezpečnství vždy nějaké doufání a naději po Pánu Bohu v lidské věci má, neb jest-li v jaké těžké nemoci, doufá v lékaře, byliny, recepty a jiné léky, že k zdraví zase přijde; jest-li pak u vězení a jde mu o hrdlo, v přátely, že mu pomohou, má-li statek, že se vyplatí neb že se dobude, neb sic nějakým jiným způsobem a obmyslem toho prázdnen že bude, doufá; jest-li pak v boji a bitvě, naději má v množství vojska svého, že zvítězí, v zbroje, děla a jiné odění a přípravy válečné, v sflu a mužnost svou, item by se pak i zle vedlo a bitva prohrána byla, naději má, že bude moci utéci neb jat od nepřátel býti a se vyplatiti neb vysloužiti a tak při hrdle zůstati. Ale v čas bouře na moři všechny ty trošty a naděje v lidské věci daremné jsou a nic neplatí a tehďáž od člověka odstoupí, neb tu spomoci nemůže žádné umění, žádní doktoři a lékaři, žádné byliny, pilule, recepty a apateky nemohou tehďáž pomoci, ani papež, ani císař, ani král, ani který jiný v světě potentát, ba ani otec ani máte, ani jiní nějakí přátelé; neužiteční jsou tehďáž velikí pokladové, zlato, stříbro, drahé kamení, peníze ani jaké klénoty (v něž obyčejně lidé na tomto světě víc než v Pána Boha doufají), neb se to trefuje, že v čas takové veliké potřeby i ty drahé věci do moře pro zachování hrdla vmetány bývají. Také tu darmo spolehati a doufati v velikost a pevnost lodí, neb proti takové velmi veliké síle a moci větru a moře jest jako pérko, a nějaká mrva, a ku přirovnání co sklo proti kladivu, neb velmi na mále tu bývá, že náve neb loď pojednou a jako v okamžení všecka se stroskotati, polámati neb zatopiti může,

buďto že někde v moři na skálu neb mělčinu treří a se prudkostí prorazí, neb že se roztrhne, převrátí, zalije a zapotí; tolikéž není tehdaž nic platna žádná moc světská ani veliká vojska, ani síla a udatnost, ani děla, zbroje, meče, halapartny a špisy, ani jaké jiné přípravy válečné, neb se tu nelze vyprositi, vyplatiti, obrániti, utéci, schovati ani skrývati, než v moci samého věčného Pána Boha býti. A jest se jistě čemu podiviti, že my lidé na tomto světě, jsouce na zemi mnohokrát větší naději kladem a doufání máme v lidi a věci lidské, které nestálé a pomínutelné jsou, nežli v samého Pána Boha, který věčný, mocný, všemohoucí jest. Aneb opět časem se mnohokrát víc lidí neb ledačehos jiného bojíme, nežli jeho, věduce to dobře, že to krom něho, več my naději kladem a doufání máme, on v okamžení mocen jest a může zkaziti, zjinačiti a v nic obrátiti; aneb opět zase, čeho my se bojíme a strachujeme, že nás z toho mimo naši naději vysvoboditi může, kdybychom mu jedině právě chtěli věřiti, v něho samého doufati a v něm samém naději míti a jeho se právě báti: ale na moři v čas takové veliké, ukrutné a lité bouře, nad kteroužto nic hroznějšího a strašlivějšího v světě není, tu se člověk právě naučí v samého jediného Boha doufati a naději míti a jemu opravdu a srdečně se modliti, kdež rozum lidský postačiti ani která jiná ve všem světě věc pomoci nemůž. A když tak člověk silnou víru a naději ku Pánu Bohu má, Pán Bůh z toho ze všeho jemu pomoci a jeho vysvoboditi ráčí, ač mu se mnohokrát zdáti bude, že proti rozumu jest a možné není. Když pak člověk kromě Pána Boha na něco jiného a v věci lidské se bezpečí, spolehá a doufá, a mní že jest již vyhrál, Pán Bůh nenadále, než se on naděje, to mu jináč změnití, zjinačiti, a mnohé zlé věci a časem i smrt naň dopustiti ráčí.

Ze pak nad bouři mořskou v světě nic hroznějšího a strašlivějšího není, při čem člověk jsa živ býti může, to jest jistě tak, neb přirovnej k ní v světě co chceš nejhoršího, nic jí v strachu, hrůze a nebezpečnství rovného nenajdeš, neb tu při ní všecka nebezpečnství polhromadě jsou; neb i před skonáním světa takový strach a hrůza bouře mořské na tento svět přijíti má, jak o tom Kristus Pán mluvití ráčí v čtení svatého Lukáše, budou znamení na slunci a na měsíci i na hvězdách, a na zemi dav lidu pro bouři zvuku mořského a vlnobití, tak že schnouti budou lidé pro strach.

Neb veliká nebezpečnost netoliko v čas bouře mořské, ale sic vždycky plavícím se po moři přítomna jsou, neb jest nebezpečnost od ohně, aby náve nešetností se nezapálil všecka neshořela. Jest nebezpečnost od zlodějů mořských, kteří po moři loupí a kradou, neb každé chvíle člověk před nimi se opatrovati, na péči míti a na hotově býti a bitvy s nimi očekávati musí, rovně co by v vojště v ležení byl. Jest nebezpečnost od utopení, a tím hůře, neb zahyneš-li na moři, nevíš kam se tvé tělo dostane, snědí-li je ryby čili moře na břeh vyvrže a psi neb jiná zvíř je roztrhá a sní, neb se zsmradí a červy rozleze, ješto o to veselejší smrt jest na zemi, neb víš, že do země a hrobu položen budeš. Jest nebezpečnost od hladu, neb se to trefuje, že časem náve od bouře neb protivných větrů daleko zahrána bývá neb k pustým ostrovům přistáti že musí, u kterých pro protivný vítr časem za několik nedělí zůstati a ležeti musí, tak že mnohokrát chleba, masa, vody sladké i jiných potřeb k jídlu se jim nedostává a hladem trápeni bývají, o čem ti, kteří válečným během na moři se plavívají, dobře pověděti umějí, a mnohem pak lépe ti nebožátka, kteří na galejích ukování bývají, kteří mnohokrát, když se chleba nedostává, pšenici co jiná hovada jísti musí, a té se jim ještě na libry odvažuje. Ba jest také nebezpečnost i od moru, neb časem, když se kdo z morního povětrí do návi dostane, jiné v ní nakazí, tak že na morní bolesti mrou a mnohokrát ze sta jich sotva patnáct neb deset neb míň zůstane, jak se pak to často trefuje, a tu tehdaž před morem nelze utéci, ani se schovati a skrýti. Také dokud v naví jsi a na moři se plavíš, vždycky věznem a u vězení jsi, neb nemůžeš ven kdy chceš; nebo když si na zemi v jakém pak koli vězení, mohou tě z něho pustiti každého času a chvíle když chtí, ale když jsi v návi na moři, a zvláště v čas bouře věc možná není, aby kdyby chtěl, na zemi býti mohl, neb do návi vstoupiti a po moři se plaviti nic jiného není, než dobrovolně se u vězení dáti, neb když chceš z návi nemůžeš, než v ní zůstati musíš. Jest také v nebezpečnost v čas veliké bouře, když se blýská a hřmíná, od hromobití a hromu, neb se to trefuje, že časem hrom do lodi uderí, ji rozrazí a zapálí. A tak tuto z toho již sánu porozuměti můžeš, že při těch, kteří se po moři plaví, všecka nebezpečností pospolu jsou a zahynutí a smrt vždycky přítomna jest, a není toho nebezpečnost na zemi, aby ho také na moři nebylo. Však proto všetečnost a smělost lidská pro nabytí zboží, statku

a peněz v taková veliká nebezpečnoství hrdla i všeho jiného svévolně se dává, a jest jistě se čemu podiviti, takovému bláznovství lidskému a nevyhnutelné žádosti jmění, že to, co na tomto světě nejdražšího a nejmilejšího, totiž zdraví a život má, kterýžto když jednou ztratí, žádným stříbrem ani zlatem ho vyplatiti nemůž, to váží pro věci marné, nestálé a pomínutelné, jen toliko aby zbohatl a více měl, a toho všeho dřevu, věci mdlé, nestálé a křehké, totiž lodi svěří a s tou se na moře, věc velmi silnou, šálenou a divokou vydá a do vězení svévolně jde, z kterého se nemůž vylámati, dobytí ani utéci, než v něm zůstati, ješto sic jsa na zemi, žádný nerad do vězení jde a k tomu žádné jistoty nemá, že se zase vrátí, než toliko samou naději.

A tak tuto o bouři mořské pro krátkost víc psáti přestanu, ač bych měl ještě dosti co víc psáti, ale obávám se, že mnohý ani tomu, co jsem tuto psal, věřiti nebude; ale není div, neb nijak člověk, který při tom jest sám nebyl, tomu neuvěří, jaká veliká síla větru a moře zvuk, jekot a šplechot, hrůza a strach při bouři na moři jest, než ten, který při tom byl, neb člověk o tom tak vypsati ani pověděti dobře nemůž, jaký šurm a veliká moc božská tu bývá; a věř mi toho jistě, kdo jest moře neviděl, na něm se neplavil, při bouři mořské nebyl, ten jest jednoho velikého, mocného, předivného božského divu na tomto světě neviděl, nechť jest pak co chce jiného viděl. A vím to dobře, že ti, kdo jsou při velikých a opravdových bouřích mořských bývali, mně za pravé, co tuto píš, dají a víc nežli jsem já vypsál, tuto povědí; kdo pak tomu ničemu věřiti nechce, zkus toho sám tolikéž co jsem já zkusil, netoliko na této cestě Jerusalemské, ale i na jiných, a dř, žeť jsem pravdu psal.

Václav Vratislav z Mitrovic († 1635).

Janičari.

(Přihody na cestě do Konstantinopole atd.).

Janičari ve všem tureckém panství u veliké vzácnosti jsou, nebo jsou Tureckého císaře dvořané a vojáci pěší, kterých bývá při sultánovi dvanácte tisíc. Po všech téměř končinách a zemích jeho, buďto na zámcích a pevnostech osazeni proti nepříteli, aneb aby židů a křesťanů před bezprávným násilím

lidu obecného chránili a bránili, roztýleni jsou. Oděnění užívají dlouhého až do kůtekův, však soukenného a ne hedbávného, nebo to na ně nenáleží, místo klobouků nosí jako rukávy od sukne, do nichž po širším konci hlavy strkají, a ty jsou dvojnásobní; ostatek jednoduchý visí jím přes krk až na hřbet; po předu nad čelem stojí cívka stříbrná, pozlacená, perlami a sprostějším kamením posázená, do nichž v čas války peří nastrkají.

Jsou pak ti janičari na větším díle branci, neb děti křesťanských sedláků pod ochranou tureckou bydlících, jichž několik set každý třetí rok se vybírá a přivozují se pacholata okolo osmi, devíti neb desíti let stáří. A tu jsou doktoři a jejich učení, kteříž z pohlédnutí na obličej jednoho každého schopnost souditi unějí, k čemu by se budoucně které hoditi mohlo. Ta se nejprv k službě Tureckého císaře, potom pašů a jiných úředníků tureckých berou; ostatek, co tupější hlavy jsou, do Anatolie aneb Asie za dukát, kdokoli chce, se dávají a do určitého času, totiž do osmnácti, nebo nejdéle do dvaceti let se tam zanechávají, v nouzi, bídě, zimě, horku, hladu, nahotě se vychovávají, a téměř za nic, jako psů, sobě jich neváží; toliko kdo tak kterého přijme, povinen jest, bude-li ten branec živ, k císařskému dvoru v letech nahore psaných jeho zase dodati; pakli umřel, kadimu neb sudimu v jeho kraji, který taková pacholata zapsána má, pověditi, proto aby jej ze seznamu vymazal. A když pak již okolo dvaceti let staří jsou, všickni horkem a sluncem osmahlí, i všem dílům a pracem zvyklí, do Konstantinopole ze všech zemí, kde tak rozptýleni byli, se přivedou. Tu někteří čerstvější za acziam oglany neb janičary mladé se zapisují a jiným starým janičarům, aby je pod svou správou střileti, šavli sekati, dardami házeti, přes příkopy skákati a na zdi lezti učili, se dávají, kteřížto musejí všecko, co jim starší rozkáží, podniknouti, jim jídla vařiti, dříví štípati a cokoli potřebí dotud činiti, dokud nějaká vojna není. Když pak na vojnu s staršími tahnou, ačkoli jsou v počet jejich zapsáni, však jim přece sloužiti, stany rozbijeti, velbloudů a mezků, kteří jim potravu a potřebu nesou, opatrovati musejí. A když k bitvě neb útoku přijde, tu oni napřed běží, a jeden přes druhého statečnost prokazovati hledí. Potom teprv, když se který z těch pacholat hrdinsky chová, v počet starých janičarů přijat bývá, a mladší jemu, jako on prvé, sloužiti a na něj hleděti musejí. Z nichž potom bývají ukrutné šelny a mezi všemi tureckými vojáky proti křesťanům

nejstatečnější a nejukrutnější bojovníci, na něž se císař Turecký také nejvíce bezpečí.

Karavanseraj.

(Tamtéž.)

Karavanseraj jest veliké stavení, širší něco než delší, v prostředku svém má široké, rovné prostranství, na němž přespolní lidé všechna břemena svá skládají a velbloudy a mezky postavují. Vůkol toho prostranství jest zeď skoro tří noh z výši k stěnám těm, kteréž všechno stavení zdržují, jako nějaká lavice přidělána. Ta pak zeď jest rovná a čtyř noh široká, na kteréž Turci mívají svá lože, své kuchyně i večeřadla; neb v stěnách, jak povědino, všechno stavení se zdržuje. Tu jsou udělána ohniska s komíny, na nichž lidé pohostinní strojí sobě jídla a od velbloudů, mezků a koní ničímž jiným se neoddělují, nežli místem té zdi, ačkoli i koně své k té zdi přivazují tak blízko, že hlavu i krk ta hovada přes ni vystrčiti a před pány svými, když se hřejí neb večeřejí, jako služebníci státi aneb na službu hleděti mohou, a nemajíce žádných žlabů z tanistry obrok jedí; a ta hovada tak blízko u svých pánů stojí, že jim někdy chléb, jablko neb cosi jiného z rukou jejich bráti mohou. Na té zdi pocestní lože sobě takto stelou: nejprve prostrou koberec, kterýž k tě potřebě na cestu berou a na koně přivazují; na ten uloží svůj talaman neb sukni, a místo polštáře koňské sedlo pod hlavu položí, dlouhou pak sukni podšitou, v které jedou a chodí, v noci místo peřiny se přikrývají. Tím způsobem se položíce spějí tak libě, že žádných lahůdek nepotřebují. Nic tam není tajného, všechno se zjevně dělá, aniž kdo může krom očí jiných co činiti, leč v noci a potmě.

M e š i t y.

(Tamtéž.)

Proti naší hospodě byl turecký chrám, a před ním kašna z bílého mramoru nákladně udělána, z které se Turci vedle svého obyčeje, prvé než do chrámu jdou, myjí a očistují, nebo kdyby se modlili a neumyli, že žádné platnosti modlitba jejich nemá, to oni jistí a za to mají. Také obuvi své před chrá-

mem nechávají, a bosí do nich chodí. K víře věc nepodobná jest, jak se oni čistotně v těch chrámech chovají, nečistot, pavučin a smetí tam netrpí, aniž tomu, aby křesťan, leč by toho dosáhl skrze dary, tam vešel, povolují; psa také žádného ani hovada tam nepustí. S takovou pokorou a ponížeností, když obuv z noh zují, do chrámu jdou, na zem se tiše rozprostírají, ji líbají a tak zkroušeně se modlí, jakoby tu očitě Boha spatřovali. Žádný se po kostele netoulá a neprochází, jeden s druhým netlachá, a nic jiného krom skroušené modlitby se neslyší. Všickni jejich chrámové jsou koberci po zemi, aneb ve vsích rohožemi přikryti, na kterýchž vedle obyčeje bosýma nohama stojí, klečí, neb křížem nohy majíce sedí. Žádného smrkání, vyplivování tam neslyšeti, neb to oni za veliký hřích pokládají. Kdyby se komu přihodilo, že by mimo vůli duchu ušel neb na zemi plivnul, hned ven z chrámu běží; zase se očisťuje a vodou vytírá. Krátce ať povím: ti pohané v svém náboženství horlivější nad nás křesťany jsou, ješto my majíce známost pravou Pána Boha všemohoucího, měli bychom z toho ve dne v noci jeho svatě milosti, že jsme k pravému poznání přišli, děkovati a horlivější v modlitbách svatých, nežli se nacházíme, býti.

B u l h a ř i.

(Tamtéž).

Na té cestě, co jsme jeli, neviděli jsme tak čistých vesnic a městeček, jichž do sedmi bylo. Měli jsme také ten den jízdu veselou, pole pěkná i úrodná, též údolí bulharské. V těch místech jsme za několik dní pořád chleby podpopelní jedli, kteréž Turci fugalia jmenují. Ty chleby ženy a děvečky pekou a prodávají, protože v těch krajinách žádných pekařů není. Jakž tedy ženy zvědí, že hosté přijeli, od nichž by některý peníz utržiti mohly, zadělajíce rychle mouku vodou bez kvasu do horkého popele těsto vloží, a hned horký ještě, jak říkáme chléb od pece, za laciné peníze prodávají. Jsou tam i jiní pokrmové, jako od skopců, kuřat, slepic, vajec dosti laciní, a v mírnosti tehdáž, neb ještě těchto válek nebylo, koupiti se mohli. Tu noc jsme ve vsi Ješiman uoclehovali.

Nesluší tuto pominouti okrasy žen selských v této krajině, kteréž v košilích neb čechlících bílých chodí, a ty mají z plátna česaného, nevelmi tenkého, však všech barev z boury od spro-

stého hedbáví po švech okolo podolku, pasu a téměř naskrz vyšíváných, a v těch samy sobě velmi se líbí, a naše prosté, ač tenké košile potupují. Hlava jejich jest ku podobenství věže přistrojena, velmi směšná, kloboukem přikrytá, který ze slámy spleten a plátnem pošíť jest, na způsob jako u nás selské děti z sítí zeleného kloubouky dělají, toliko u nás širokým na hlavu, to oni širokým nahoru, působnější k přijímání slunce a deště nežli k čemu jinému, jako čamrlia udělaný, a půl druhého i dva lokte pražské zvýší na hlavu sobě vstaví. Mají také okolo hrdla i na uších skleněné záponky a hříčky od uší až na ramena visící, jako páteře rozličných barev, a v tom sobě nejinač než jakoby královny bulgarské byly, zalibují a tak svátečně mezi lidí přespólní chodí.

O tom národu Bulgarském rozprávějí, že se od řeky scythické, Volga řečené, když někteří národové buď dobrovolně aneb od jiných mocí vytištěni sídla svá měnili, na ta místa přistěhovali, a tak že Bulgaři, jako Volgaři neb Volhaři od té řeky slovou. Osadili se po horách, jimž Haemus říkají, a mezi městy Sofia a Filipopolis, v místech od přirození pevných a dobře opatřených, ktezto bydlíce moci císařů Řeckých dosti dlouho nic se nebáli. Baldvina staršího, hrabě z Flandrů, kterýž císařství Konstantinopolské opanoval, v jedné bitvě javše zavraždili; však síly turecké sněsti a jí odolati nemohše přemoženi byli a přebídné jeho služebnosti podniknouti musili, kteréž až posavad snášejí. Jazyka užívají slovanského, tak že my Čechové s nimi mluvíti můžeme.

Jan Amos Komenský († 1671).

Vnitřních křesťanů světlo.

(Labyrint světa).

Svět, a kdož v něm tápá, domněním toliko téměř se řídí; v činech svých jedni druhých se jen držíc omakem jako slepí všecko dělají, tytéž tu i tam zavazují a ustrkují. Ale těmto vnitřním křesťanům jasné dvoje vnitř světlo svítí, světlo rozumu a světlo víry, kteréž oboje Duch svatý řídí.

Neb ačkoli tam (do neviditelné církve) vcházejíce rozumu odkládáti a odčítáti se musejí, však jim jej zase Duch svatý, a to přečištěný a vybroušený, navrácuje, tak že jako plní očí jsou, kudykoli v světě chodí, cokoli nad sebou, pod sebou,

vůkol sebe vidí, slyší, vonějí, okoušejí, všudy šlápěje boží vidí a všecko pěkně k boží bázni obraceti umějí. Tím jistě nade všechny světa filosofy moudřejší, kteréž Bůh spravedlivým soudem zaslepuje, aby všecko se věděti domnívajíce nic nevěděli, ani co mají ani čeho nemají; ani co dělají ani čeho dělají majíce nedělají; ani kam a k jakému cíli jdou a dojdou, znamenati neuměli. Jejichž umění na šupině toliko se stavuje, to jes na zevnitřním zevlování: k vnitřnímu jádru, jenž jest všudy rozlitá boží sláva, neproniká. Ale křesťan ve všem, což vidí, slyší, maká, voní, okouší, Boha vidí, slyší, maká, okouší: všudy sebou jist jsa, že to ne domnění, ale jistá pravda jest.

Ovšem pak světlo víry jemu jasně svítí, aby již nejen co vidí a slyší a sobě přítomné má, ale i všecko nepřítomné a neviditelné viděl a znal. V slovu zajisté svém Bůh i to, co nad nebesy u výsosti a pod zemí v propasti jest; i to co před světem a za světem bylo a bude, vyjevil. Čemuž křesťan věře tak jako před očima jisté všecko to má, ješto svět do toho se vpraviti nemůž. Nechce svět než očitých rukou, aby co v hrsti drží tomu věřil: křesťan pak tak směle na neviditelné, nepřítomné, budoucí věci se spouští, že sobě pro ně přítomné ty oškliví. Svět nechce než důvodů: křesťan na holých božích slovech dosti má. Svět závazků, základu, rukojemství, pečetí hledá: křesťan sobě za všechny jistoty samou víru staví. Svět sebe rozličně prohlédá, zkušuje, prubuje, stíhá: křesťan na boží spravedlnosti všecko váží. A tak kdež svět vždycky má na čem by se zastavoval, pochyboval, dotazoval, rozpaloval: křesťan vždycky má proč by cele věřil, poslouchal, podkloňoval se, proto že jemu světlo víry svítí, aby, že tak neproměnitelné jest a jinak býti nemůže, viděl a věděl, by pak i světlem rozumu ne všeho dosahoval.

Tu jsem i já v tom světle se ohlédnu divné, předivné věci spatřil, víc než je vymluviti mohu. Napovím aspoň něco. Viděl jsem před sebou svět tento jako nějaký převeliký hodinový nástroj, z rozličných viditelných i neviditelných materiálů složený, a však sklený, prohladačí a křehký všecken, a na tisíce, nýbrž tisíce tisíců větších i menších sloupků, kol, háků, zoubků a vroubků mající, an se vše hýbalo a hmízilo, jedno skrze druhé, něco tiše, něco s šustem a hrkotem rozmanitým. Uprostřed pak všeho stálo největší hlavní, neviditelné však kolo, od něhož všech jiných rozličné to hýbání pocházelo, nevistižitelným jakýmsi způsobem. Nebo duch kola

toho rozcházel se po všem a řídil všechno, což, ačkoli jak se dalo plně mi vystihnouti možné nebylo, že se však dalo v pravdě, velmi jasně a pozorně jsem viděl. Toto pak bylo mi i divné i libé náramně, že, ačkoli se všechna ta kola svíjela a mýjela vždycky, nýbrž zoubkové a vroubkové, i kola sama, i sloupové vyvínovali se a vypadali, běh však veřejný nepřestal nikdy: proto že se to divným jakýmsi tajného toho řízení způsobem dosazovalo, doplňovalo a obnovovalo všechno vždycky zase.

Světleji povím. Viděl jsem slávu boží, jak moci a božství jeho plná jsou nebesa, i země, i propast, i což se ven z světa až do neskonalých stran věčnosti mysliti může. Viděl jsem, pravím, jak všemohoucnost jeho všechno prostupovala, nýbrž za základ stála všemu, a co se koli po vši širokosti světa toho děje, vůlí toliko jeho že se děje, v největších i nejmenších věcech, všechno spatřil jsem.

A necht' o lidech obzvláště mluvím, viděl jsem, jak naprosto všickni, dobří i zlí, v Bohu toliko a Bohem živi jsou, hýbají se a v bytí trvají, každé jejich hnutí a dchnutí toliko každé z Boha a moci jeho se děje. Viděl jsem, jak sedm očí jeho, tisíckrát jasnější než slunce, všechnu zemi procházejí, a všechno, což v světle i ve tmě, zjevně i tajně, i v nejhlubších místech se děje, spatřují a všechněm lidem ustavně do srdce hledí. Spatřil jsem také, jak milosrdenství jeho rozplývá se na všechny skutky jeho, nejdivnější s té strany, kde se lidí dotýká. Nebo jsem viděl, jak je všechny miluje a jejich dobrého hledá, hřešící snáší, provinujícím promíjí, bloudících volá, navracující se přijímá, neumělé učí, truchlivé těší, před pádem vystřihá, po pádu zdvihá, prosícím dává, neprosícím sám poskytl, tlučícím otvírá, k netluchícím sám se tluče, hledajícím naléztí se dává, nehledajícím sám na oči jde.

Než spatřil jsem zase hroznou a strašlivou k spurným a nevděčným zuřivost, jak je hněvivě prechlivostí svou stíná a dostihá, kamkoli se obracejí, tak že ujíti ruce jeho nemožné, a upadnouti v ni nesnesitelné. Sumou, tu všickni ti Bohu oddaní spatřují, jak hrůza a velebnost boží nade vším panuje, a jeho toliko vůlí všechny největší i nejmenší věci se dějí.

Jan Koříněk († 1681).

Vítězství Horníků nad císařem Albrechtem.

(Staré paměti Kutnohorské).

Albrecht císař, Rudolfa Habšpurského (který Otakara Českého krále v bitvě porazil) syn, l. 1302 na králi Václavovi Hor Kutenských (které těch časů nad míru a víru stříbrem oplývaly, k užívání za let několik požádal, čehož když mu Václav Český král odepřel, on hněvem popuzen jedno vojsko v Švábích, druhé v Rakousích verbovat počal a když obě armády býti porozuměl, l. 1304 sám s jednou od Lince, s druhou syn jeho Rudolf od Vídně do Čech vtrhli a přímo k Hoře Kutné táhli, přitáhše pak se všech stran ji oblehli. Horníci, ač té doby ještě žádnými zděmi ani náspy opatření nebyli, nicméně k odpírání se postavili a příkladem někdejších Spartanských, místo bašt a věží těl a prsů svých hrdinských okolo celého města nastavěli, tak že šturmu několik na město puštěných udatně a šťastně odehnali. Mrzelo to Albrechta, že nehražené město takové dvojho vojska moci netoliko smí, ale i také může odolati. Pročež hněvem zapálen umínil na ně hlavní šurm pustiti a celé město opanovati. Ale Horníci v tom ho předešli, když totižto utrejchu s jinými jedovatými zemskými kaly navařivše do potoka Páchu neb Vrchlice jej vpustili a tak vodu nakazili, kterážto když k Sedleckému klášteru, u něhož nejvíce císařského lidu leželo, připloula, kdokoliv té se napil tím jedem otráven zcepeněti a puknutí musil. Na sta i na tisíce lidí, koní a jiných hověd tím jedem zhybnulých po ležení leželo.

Mezi tím král Václav s svými houfy na pomoc Horníkům pospíchal a přitáhna až pod vrch Kaňk tu se s nimi rozložil, míviv nazejtří s Albrechtem boj svěsti. Ale on rána nedočkal, nebo znamenav své vojsko příliš zemdlené, tajně v noci s lidem utekl a Horníkům palmy, znamení vítězství zanechal. — To byl první triumf, který lvové Horníci nad Albrechtem, velikomocným císařem, obdrželi.

Druhou vyhranou nad týměž Albrechtem v l. 1307 měli Horníci, o nížto Hájek jako o předešlé připomíná. Uslyšev císař Albrecht, že by Rudolf jeho syn, nedávno za Českého krále přijatý, umřel, a že by z páni českých někteří druhého jeho syna Fridricha za krále míti chtěli, někteří pak tomu na odpor se stavěli, sebrav opět vojsko veliké do Čech zase vpadl, a mezi Kutnou Horou a Kolínem tábory své roztáhnouti kázal,

pravě, že odtud se nehne, až Hory Kutné dobude a ji se všemi užítky sobě osobí. Naděje ho zmejlila, nebo Horníci na císařské pohružky nic nedbajíce vojákům jeho jen se posmívali. Oni pak toho sněsti nemohše dne jednoho útok na město učinili, ale proti těm lvům, od předešlých s Albrechtovými houfy bitev a pútek ještě krvavým, nic nevyhráli. Horníci jistě u svých svrubů (to jich valy a bašty byly) do tří set jich pobivše na utíkání je obrátili a pustivše se po nich až k Nebovidům hnali, a s nemalou kořistí domů se navrátili. A tak druhý triumf proti Albrechtovi dosáhli.

Josef Jungmann († 1847).

P ů v o d h r y v š a c h y .

(Hlasatel, 1806.)

Na počátce pátého věku seděl v Indii na trůnu panství velikého mocnář mladý, jmenem Behiib aneb Behram, plný cností, ale jak to obyčej u dvorů, zavedený od družstva jej obkličujícího. Přišlo tedy na to, že zkažený vinou nehodných tovaryšů mládenec zapomněl, že každý monarcha jest otcem lidu, že láska poddaných jest podporou trůnu, a na konec že té lásky jináč získati nemožno, než tím, aby se stal hodným milování.

V ten čas bramin jeden, jmeno jeho Nassir, Daherův syn, jinak arabsky Sissa, chtěje na zábavky toliko čilému pánu otevřítí oči, vynalezl hru v šachy, hru, v které král jest podstata všeho, avšak sám bez jiných ničehož nemůže. Líbila se hra i mocnáři libujícímu si hříčky, i dvořanům to toliko libujícím, co se pánu líbí. Ale mladý mocnář měl čilost osvícenou, a ta čilost spravila, že poznal ve hříčce výborné obsažené býti naučení. Povolav tedy vynálezce hry šachovní bramina takto promluvil k němu: „Synu Daherův, poznávám, že jsi muž, v kterém obývá duch moudrosti, nebo vzácný vynálezek tvůj spolu vyzražením jest i naučením. Pověz medle, jakou chceš míti odplatu, a vezmeš ji.“

Sissa, pokloniv se tváří k zemi hluboko, vece králi: „Milostivý pane! já jsem spokojen s stavem svým, ale jestli za můj nálezk máš míti odplatu, tedy o tuto prosím: Každý milostivý pane, štědrě položiti na první čtverhraník mé šachovnice jedno zrnko obilí. Šachovnice na šedesát čtyry podobné částky

rozdělena jest, nechť tedy od jednoho zrnka na první položené každá v dvojnásob zrněk jde.“

Zamrzel se král slyšev to a rouhal se braminovi v srdci svém říka: „Nežádal jsi jako moudrý muž, ale jako blázen. Což se tobě zdá, že bych tobě něco většího udělití nemohl, an tak málo žádáš?“

Ale bramin ujišťoval, že mu dosti na té odplatě, konečně vidí-li se králi býti malá, aby ji dal dvojnásobně. Poručil tedy mu dáti král, čehož žádal. Ale když přišlo k počtu, nalezlo se skrze takové zrněk zdvojování, že ta odplata byla by větší nad možnost mocnářovou i nad cenu všeho jeho království. Počet vedený od jednoho zrna šedesáte čtyrykrát zdvojeného přinesl to, že by k odplatě potřeba bylo šestnácti tisíc, tři set osmdesáte čtyř měst; v každém městě mělo by býti tisíc a čtyřmécitna obilnic; v každé obilnici sto sedmdesát čtyři tisíce, sedm set dva a šedesát korcův, a v každém korcí dva miliony, tisíc dvě stě a sedmdesát osm zrněk, a tím by teprv jedna polovice zaplacená byla, a to by buď drobnické obilí aneb korce nad míru větší býti musily, ješto u p. ječných zrn na korec český toliko asi půl druhého milionu se vejde, kdežto všechněch od bramina žádaných zrněk bylo:

18,774,467,447,073,709,551,615.

Po učiněném takovém počtu věci na první pohled lehké, však možnost mocnářovu a všecko obilí, co ho od počátku světa sklizeno, převyšující, užil bramin té příležitosti a ukázal pánu svému, kterak i možným potřeba jest rozvážení, když udělují milosti.

Zdaž ten dobrý bramin Nassir svou královskou hrou krále moudřejší a lepší zdělal, na to se nedotazujeme, ale tolik zajisté spůsobil, že ta hra po mnohé věky byla hra zamilovaná východních knížat a mocnářů, i jest sem tam až podnes.

Pavel Josef Šafařík († 1861).

● rozdílech lidstva.

(Slovanské Starožitnosti.)

Otázka, kterak pokolení lidské v rozličná plemena, kmeny a národy se rozšířilo, zaměstnávající za našeho času nemalý počet skoumatelův, máť trojí hlavní stránku: *přírodní totiž*

jazykovou a dějinnou, jelikož v ní zření se obrací aneb na postavu lidskou a složení tělesné, aneb na jazyky, řeči a nářečí, kterýmiž se lidstvo od sebe dělí, aneb posléze na proměny, které národové v obcování svém společném podnikli. Odpověď tedy na otázku tu z trojího pramene se čerpá: ze přírodopytu, jazykozpytu a historie.

Ze *přírodopisu* čerpají se známky ty tělesné, kterými rozliční na světě národové od sebe se dělí. Tuť arci některé hlavní sady a pravdy hned při prvním pohledu jsou na snadě; každý vida na p. Evropana vedle Mouřenína anebo vedle Kalmyka státi, rozdíl mezi nimi se vyskytající na oko spatří. Rozdílové však mezi všemi národy vůbec jsou nescíslní a často nepatrní; málo také národův tak čistě se zachovalo, aby s jinými sousedy svými se poněkud nepomísili a tím i známek svých tělesných neproměnili.

Přírodními známkami národy jen tak říkáje na hrubo se dělí. K určitějšímu rozdělení jich potřebné jest skoumání *jazykův* a jejich mezi sebou příbuznosti. Není pochyby, že národové mluvící původně jazyky příbuznými také sami mezi sebou příbuzní jsou a že tak říkáje z jedné krve pošli. Zde však potřebí činiti rozdíl mezi příbuzností všeobecnou čili předpotopnou, nacházející se ve všech jazycích, jelikož i nejjzdálenější a postavou tělesnou nejrozdílnější národové často užívají slov stejného i zvuku i smyslu, a mezi příbuzností zvláštní čili kmenovou, která jen mezi některými zvláštními národy a jazyky se jeví. Ona snad více náhodou, nežli původní příbuzností v jednotlivých slovích se vyskytá a velice obmezena jest; tato ale základ má v historii národův a v celé soustavě jazykův spatřiti se dává. V obojí pak případnosti, jak ve příbuznosti všeobecné, jakováž na p. mezi jazykem finským čili čuchonským a slovanským, tak i ve kmenové, jakováž mezi latinským a slovanským místo má, rozdíl činiti sluší mezi tím, co již od samého počátku oběma jazykům zároveň přináleží, a tím, co teprva později ve společném obcování jeden národ od druhého přijal. Takto na p. v jazyku maďarském a valaském nad míru mnoho slovanských slov se užívá, kterážto Maďari a Valachové od Slovanů do své řeči vzali; však proto mezi Slovy a Maďary žádné zvláštní čili kmenové příbuznosti, ovšem ale mezi Slovy a Valachy, ačkoli vždy velice vzdálenou, znamenati lze. Pročež ve skoumání příbuznosti jazykův zření se obraceti musí nejen na slova jednotná, která snad z jednoho do dru-

žého přešla, alebrž na celý sklad etymologický a gramatický, na kořeny slov a jich formy.

Poněvadž ale mezi známkami fyziologickými, z postavy tělesné, a linguistickými, z jazykozpytu čerpanými, někdy patrný odpor vzniká, tak že oba pramenové k dokonalému oddělení národův nepostačují, potřebí jest odpor tento, s užitím zdravé a soudné kritiky, třetím nálezem, *historickým* totiž rozhodnutí a urovnati. Tak na p. polovice kmene tureckého, po Evropě a západní Asii rozlehlá, ode druhé polovice, po střední Asii rozšířené, co do postavy tělesné značně se dělí, ačkoli téhož jazyka užívá. Příčinu toho odporu historii vyskoumati a vysvětliti náleží.

Národnost a mravy Skythův.

(Tamtéž.)

Vlastní a původní Skythové byli národ z hořejší Asie do Evropy přibylý, a tudíž evropským kmenům plemene indického cizí. Jakož původ a kolébka jeho, tak i příbuznost s jinými známými kmeny v oné vykázané části země naší, jmenovitě ve vlasti Sakův a Massagetův, spoluplemenců jeho, hledati se musí. Původu a kolébky nehledáme, o pokrevnosti dlouho nebudeme na rozpacích, povážíme-li povahy a mravů dřevních Skythův, jak nám je souvěcí svědkové Herodot a Hippokrates vypisují. V obraze dřevních Skythův, připatříme-li mu se dobře, nelze nám neviděti podobenství pozdějších Hunův, Avarův, Kozarův, Pečencův, a nade všecko Mongolův čili Tatarův: všude, třeba časové nestejně, úkazové stejní jsou. Čemuž se hrubě diviti nepotřebí. Vnitřní historie kočovných a loveckých národů v horní Asii jest sobě veskrze podobna, hunská mongolská, obě massagetská. Dnešní nomádové jsou obraz a podobizna těch, co byli přede tisíci lety. Takovou jednotvárnost i u zvířat znamenáme. Vzdělanost zplozuje nepřehlednou různost a rozmanitost národuživotných forem. Hippokrates poznamenal, že všickni Skythové postavou a obličejem byli sobě rovni, právě jako dnešní Mongolové. Skythové byli národ čeledi mongolské, plemene severského; o tom nám podle práv dotčených dvou souvěckých spisovatelův pochybovati nelze. Hippokrates, líce podobů jejich, praví, že měli tělo tlusté a oduřile, hnáty v tučném masisku obalené, břicho napuklé, vlasy řídké; tváři pak a postavy že byli všickni stejné: což všecko nerci-li lidem kmenův plemene indoevropského, na p. Slovanům a Němcům,

ale nad to ani lidem západních kmenův plemene severského, jmenovitě Turčínům a Čudům, naprosto nepřisluší. Toté pravý a věrný obraz domácích kmenů v severní Asii, kterýchž nelze ouhrnkem a vesměs příhodnějším názvem naznačiti, nežli jmenem kmenův čeledi mongolské. Této příbuznosti dosvědčuje tvářnost kamenných podobizen, nalezajících se na hrobkách skythických v Rusku, již Klaproth za čistě mongolskou, Zwick naproti za polomongolskou, t. j. mezi mongolskou a tureckou (Kirgisův i Nogajův) uprostřed stojící, vyhlásil. K této příbuznosti kmenové nás vede čínsko-mongolský způsob léčení vypalováním, u Skythů všeobecně užívaný; k téže naposledy i ostatní jejich významné a různé zvyklosti, obřady a způsoby živobyť. Vyzývání boha vojny v obrazu posvátného meče jest právě u vlastně mongolské, napotom u Attily a ještě později v čas povýšení Čingischa na na důstojenství královské znovu se vyskytající; plstěné stany, svinská nečistota, těsto, jímž se ženy jejich obkládají, aby jim čas po čase přischlé bláto a špínu s kůže sklidily, zahálčivá lenivost a mimo vojnu i loupež, zmrtvělost (komu zde povaha starých Madarů na mysl nepřipadne?), všechno to jest sibirské a mongolské, nikoli pak turčinské a čudské, nerci-li slovanské a germanské. Sibirské jest i opájení se kouřem konopného semene na řevavém kamenu v pevně zavřené jurtě čili stanu, jen že Herodot podkuřování to s parní koupelí míchá, již tamější jinojazyční národové, dle Nestora Slované, již za času apoštolův, užívali, a snad někdy i obojím způsobem, domácím i cizím (skythickým), tělu svému hody strojili. Jakož mužové skythičtí celičký den viseli na svých koních, tak ženy i děti jejich pořád dřepěly ve plstěných stanech, na kolách čili vozích roztažených.

Tolikéž i mezi obyčeji Sarmatův a Skythův valný jest rozdíl. Sarmati byli ovšem bojovní, neohrožení jezdci, a k vře podobné jest, že i oni, bydlíce vedle Skythů v pustinách, přivykli své stany vždy na vozích pohotově držeti, aby jich nemuseli skládati a rozbíjeti: avšak ve všem jiném mravy jejich ode mravů vlastních Skythův patrně se liší.

Ostatní, větším dílem hnusné, nerci-li hovadské obyčeje a obřady Skythův, na p. zabíjení lidí při pohřbu králův, pití kyselého kobylišho mléka (kumis) národův mongolských, oslepování sluh a otrokův, jichž ku polním i domácím pracem užívali, lokání krve zabitých nepřátel, odírání kůže jejich a vyrábění jí k rozličným domácím potřebám, užívání lbův zabitých nepřátel místo číší atd., naschvál zde běžně podotýkám, ať o

nich čte komu libo u jiných, a po nich Skythy buď s Pinkertonem za Gothy, buď s Hallingem za Germany, buď s Man-
nertem za kirgizské Kozáky uznává, jen Slovanův nechat žádný
více se Skythy neplete a nemíchá.

Vímeť sice, že někteří pozdější spisovatelé řečtí mravy
Skythův schvalovali, ale dozajista nepravdivě. Co staří o Abiích,
smyšleném národu thrackém, a jiných bájili, že by měli býti
lidé nejspravedlivější, to jejich nástupcové, zvláště Ephorus a
j. na Skythy přenesli, pokládajíce cnost za následek a neroz-
lučnou společníci jejich prostého, nevzdělaného života. Stalo
se to, jak každý vidí, teprva když řečtí mudráčkové počali
vzdělanost a učenost, jakž i podnes chátra lidu u nás, za pra-
men vši nepravosti a bdy pokládati. Herodot a Hippokrates,
znajíce Skythy a jejich hovadskou divokost z vlastní zkuše-
nosti, by se tomu byli zmíry smáli. Vždyť i podnes věrnost
Beduinův a dobročinnost Kalmukův se vychvaluje; právem-li
či neprávě, o tom zde hádati se nechceme. Z Aeschylova Pro-
methea víme, že Skythové byli loupežníci, a z Thukydidy, že
pro svou surovost, podlost a vnitřní rozmíšky nemohli sobě
dokonale pokořiti okolních národův, jmenovitě Thrakův, a jakž
se domýšlíme i Vindův čili Slovanův, třebaž byli v počtu hojní
a v síle udatní.

František Palacký (nar. 1798).

Rozdíly stavů u starých Čechů.

(Dějiny národu Českého.)

Co pode jmenem *stavové* království Českého a markrab-
ství Moravského za dob pozdějších a ještě nedávno minulých
znamenitou provozovalo moc ve životě státním národu, toho
v době předotakarské ještě ani nebylo. Veškeren rozdíl oby-
vatelstva záležel v tom, že jedni byli *zemané* čili *dědiníci*, a
druzí *bezzemci* a chlapové, t. j. že jedni vládli dědičně statky
i pozemnostmi tu většími tu menšími, druzí pak museli živiti
se buďto službou na cizí majetnosti, neb nájmem za poplatek,
aneb řemeslem a obchodem vůbec. Osobní svobody požívali
obě třídy ve stejné míře, ale práv politických toliko zemané
a dědiníci; o stavu nevalného počtu *lidí porobných* promluvíme
později. Zemanův ubývalo každým stoletím víc a více. Hlavní
toho příčina byl měnící se pokrokem času způsob válčení, ano

k rozhodnutí bitev čím dále tím více bylo potřebí komonnictva těžkého a tudíž nákladného; chudý zeman neb dědinfk, nemoha postačiti k takovému nákladu, přikazoval se zhusta k družině bohatého šlechtice a stával se nápravníkem jeho dobrovolně. Podobné poměry a příčiny přispěly také v Němcích k zvelebení šlechty a rytířstva, a to ještě dříve nežli v Čechách. Zde zajisté až do konce 12. století vedeny války větším dílem jen obhajně, v nichžto bohatý i chudý každý povinen býval účastniti se dle možnosti. Teprv ve 13. století, za doby Otakarův českých, když sousedé přestali nabíhat na zemi naši a naproti tomu Čechové jali se tytýž dorážeti přes hranice sami, počalo také v Čechách a na Moravě dělati se rytířstvo dle způsobu německého. Tu zajisté zemané chudší, ježto nemohli jináče účastniti se války, hrnuli se samoděk pod korouhve šlechticův vyšších, *přikazující se jim*, t. j. slibující poslušni býti rozkazův jejich, dávající se v jejich *opravu* i ochranu, a činíce se *nápravníky* jejich, t. j. nápravy čili statky nápravní buď od nich za služby přijímající, aneb své vlastní spupné dědictví na jejich právě zavazující atd.

Ačkoli rodové starých *lechův* českých pod Boleslavem I. téměř všichni byli zahynuli, však neza dlouho potom jeví se opět rozdíl mezi zemany, a sice v ten způsob, že naproti *šlechticům* (nobiles, milites primi ordinis) staví se *vládkové* neboli *druhové* (milites secundi ordinis). O rozdílech takových řeč bývá od 11. až do polovice 13. století, ale nikde neudává se zřetelně, v čem se zakládali. Jen z podobností a z příkladův pozdějších jest se dovtipovati, že za šlechtice považováni byli statkáři bohatí, mohoucí na svůj vlastní náklad chovati a s sebou do boje voditi dobrou družinu čili komonstvo znamenité, jakož jsme již vykládali; zemané pak menší čili vládkové že byli ti, kteří nemajíce nápravníkův ani komonstva do války buď jezdecky neb pěšky sami se vypravovali. Neří snadno udati, které byly nejpřednější rodiny v Čechách a na Moravě před Otakarem II., ani kolik jich bylo a jak se jmenovaly; protože jména i štíty, kterými se rodiny rozeznávaly, nebyly ještě obyčejem dosti ustáleny. Připomenuli jsme již, že jména rodinná počala teprv pod králem Václavem I., a to jen u několika rodin; znamení štítu neboli erbu (Wappen) zasahovala arci o něco výše, a sice do druhé polovice 12. století, a z péče, která vedena o bezúhonnosti jejich, může se bráti důkaz neodporný o jejich dědičnosti, ano bráněno užívati jich, kdokoli se k nim nepřirodil. Za znamení totožnosti rodiny

slouží poněkud také oblíbenost několika osobních jmen, opakovanějších se v ní nad jiné častěji. Tak ku příkladu jména Slavek a Boreš oblíbena byla zvláště u těch, kteří přijali byli znamení hrabí do štítu svého; u rúží panovalo jméno Vítek, tak že celá rodina záhy nazývána Vítkovci; u ostrve Smil, Častolov (Čeněk) a Jindřich; u hvězdy Zdislav (Zdeněk), Diviš a Jaroslav; u štítu odřívous řečeného Beneš, Drslav, Vok; u trojčárí Drslav, Černín, Břetislav (Břeněk); u lekna Hroznata, Vilém atd. Ze spojení všech pomůcek takových teprv lze jest poobjasnit počátky předních několika rodin, které aspoň v některých větvích svých udržely se skrze několikero století jako v popředí dějin českých, jakož pak o tom dole jednatí budeme podrobněji. Ale poměrům těmto nedostávalo se ani stálosti, ani přísné určitosti. Šlechticem za onoho věku byl, kdokoli vládl hojnými statky; a poněvadž králové, povyšující schopné zemany na přední úřady v zemi, mívali v obyčeji nadávati je spolu hojnými výsluhami, protož i úředníci vyšší počítáni obyčejně mezi šlechtice; jakýkoliv byl stav jejich rodičův. Z toho následovalo, že ztratili-li kdo statky své a svržen-li s úřadův, přestal také býti šlechticem; a poněvadž o majoratech a fideikomisech ještě nic se nevědělo, potomci šlechticův, kdykoli nevalné na ně spadlo dědictví, stávali se tudíž zemany menšími zase, čili vládýkami a druhy; i nebýval to úkaz neobyčejný, že některé linie téhož rodu zůstávaly mezi šlechtici, an jiné počítány mezi prosté zemany. Nelzeť ani zapírati, že známka rodu, za příkladem Němcův, počala také v Čechách vysoce vážena býti, a že šlechticové již od nepaměti ohrazovali se co zvláštní kasta spůsoby mnohonásobnými; ale neméně jisté jest, že usilování takové nedařilo se, leda teprv ku konci 14. a v 15. století, jakož to na místě svém dolíčeno bude. Stavů pak městského nebylo ještě vůbec té doby v Čechách ani v Moravě; tvůrcem jeho stali se teprv naši Otakarové, a zvláště Přemysl Otakar II.

Bylo-li ale mnoho neurčitosti v poměrech mezi zemany, bylo jí mezi nezemany čili *bezzemky* a *chlapy* ještě více. Těžko věru bylo by nyní vyměřiti, čím se dělili někdy od sebe ku př. *druhové*, *panoše*, *služebníci* a *nápravníci*, ačkoli domníváme se ne bez důvodu, že *druhové*, *panoše* i *služebníci* stáli jako uprostřed mezi šlechtici a mezi chlapy, a že, jsouce zároveň zemanům menším osobně svobodni i chodíce do boje s pány svými co družina neb *čeled* jejich, domáhali se udatenstvím i věhlasem často i důstojenství rytířského a stavu povýšeného.

Jen slova *nápravník* (ministerialis) užíváno někdy také s příhanou, jakoby o chlapovi; znamenáno zajisté jím netoliko dvořany a čeleď šlechtickou, ale i řemeslníky a nižší úředníky vesměs. Obyvatelstvo zejména hlavních měst v župách záleželo s větší částky z nápravníkův knížecích neb královských, a panovníci nakládali s nimi nezřídká jako s parobky, rozděvajíce je klášterům a kostelům v záduší i s nápravami jejich. Nicméně stav jejich lšíl se znamenitě od stavu parobkův, zvláště německých, protože jen za požívání nápravy vázání jsouce ku povinnostem určitým, mohli odřeknutím jejím osvoboditi se každou chvíli, a podléhali témuž soudu, jako všickni zemané a dědiníci. Mezi takovéto nápravníky nacházíme, že počítáni byli také nehojní umělci a lékaři věku onoho; ti, kteří sloužili uměním svým dvoru královskému, obdarováni za to statky často dosti znamenitými.

Většina obyvatelstva rolnictvím se živícího již ve 12. století nebyli zemané aneb dědiníci, ale *kmeti*, t. j. sedláci, vzdělávající pole zemanské a užívající jeho za jisté poplatky, úroky a služby, kterýmiž zavázáni byli pánům svým. Byli tedy jako nájemníci a námezdníci z dobrovolné úmluvy, a to na ten způsob, že mzda jejich záležela v tom, co vytěžili z polí svých mimo úroky čili dávky a služby povinné. Pročež nebyli tělesně porobeni, aniž ke hrudě vázání, ale mohli změnití postavení své, a opovědouce se u pána v určitý čas stěhovati se pod jiného; takéž moc soudní nad nimi provozována od obecných úřadův krajských, a nikoli od majitelův statku. Poměr jejich ku pánům byl dle toho dosti slušný a spravedlivý; nicméně nátiskův a záдав šlo na ně drahně odjinud, zejména skrze roboty zemské, ku kterýmž zavázáni byli jestli ne výhradně, aspoň nad jiné obyvatelstva třídy hojněji. Ve starých našich listinách kmeti jmenují se *hospites* neb *rustici* vůbec, od nápravníkův nahoře dotčených dělili se zvláště tím, že nesloužili pánům svým osobně, aniž provozovali jaká řemesla ku potřebě jejich.

Nacházíme ve starých listinách také zmínky o třídě chlapův, kterým se nedostávalo netoliko majetnosti, ale ani osobní svobody; jmenují se obyčejně *servi* aneb *mancipia*, tedy *parobky* a *nevolníky*; oběma názvy u národův německých značili se lidé zbavení práva netoliko politického a občanského, ale i práva lidskosti, ano s nimi nakládáno právě jako s hovadem aneb jako s kteroukoli věcí prodajnou. Nicméně, přihlédneme-li pilněji k řeči o nich vedené v listinách českých, bude nám

těžko spatřiti v nich obraz, jakový se podává o parobcích u Němcův. Povinnosti zajisté jejich ku pánům nacházíme určitě vyměřené, zároveň povinnostem nápravníkův a lidí kmetcích, tak že rozdíl mezi oněmi a těmito nezáležel tuším nežli v tom, že parobům nebylo volno opouštěti pána svého a stěhovati se jinam. Není sice pochyby, že zajatí ve válce nepřátelé prodáváni za peníze, a zločincové na smrt odsouzení uvozováni také v porobu dědičnou: a přece neméně jisté jest, že všechny známky a stopy tělesné poroby mizely v Čechách vždy opět, tak že se zdálo, jakoby poroba na půdě české ujímati se ani prospívati nemohla. Smlouvy, komu by děti nevolnické připadati měly, když otec i matka náležely pánům rozdílným, zachovaly se z věku tohoto v zemích německých dosti hojně; u nás ani v diplomatářích ani ve formulářích starých nenacházíme nižádného znamení o nich. Nápodobně ani o viře (Wergelt) ve starožitnosti české a moravské není příkladu; a známo jest, že vírou hlavně značily a tvrdily se rozdíly stavův dědičné vůbec. Příčiny této zřejmě větší mírnosti a vldnosti v poměrech lidu českého zakládaly se arci s částky v jemnější povaze myslí slovanských vůbec, ale neméně bylo jich hledati v neutěšeném předpisu staroslovanské ústavy politické zvláště. Byltě to za oné doby stát sám, co uvaloval tolik břemen na lid obecný a vymáhal na něm tolik obětí pro sebe, že nemohl svoliti, aby čas a síly jeho měly nad to požívány a utráceny býti od lidí soukromých kterýchkoli. I poněvadž ze svědeckví několika listin jeví se, že lidé tělesně porobní nebyli povinni sloužiti státu, jsouce zproštěni všech robot zemských, není se čemu diviti, že jak vláda panovnickova, tak i národ sám usilovali se rušiti poměr takový, podobající se výsadě, a uvesti rovnost všech lidí podanných na místo jeho. Z toho následovalo, že již ve 13. století ztratila se v písemnostech našich každá zmínka o lidech tělesně porobných, a konečně že spisovatel znamenitý a vážný století 14. jistiti mohl, že v Čechách o parobcích a nevolnících, kromě z dějin, nic naprosto se neví. A jisté jest, že i ve starších dobách volno bylo každému nevolníku, nejen vykoupiti se z poroby, ale i státi se zemanem, uměl-li jen těžiti ku prospěchu svému výtečnými ducha dary, kterýmiž od přírody nadán byl.

Filip Stanislav Kodým (narozen 1811).

Světlo a zrak.

(Zdravověda.)

Bylina rostoucí potmě je bledá, chorá; tak i člověk nevycházející na světlo zůstává bledý, neduživý, chřadne na těle i na duchu. Děti, držané přes zimu pořád doma, potrácejí červenost svých tváří a nenabývají jí až zase z jara, kde jim volno vycházeti.

K pojmání světla neboli k poznávání osvětlených předmětů slouží nám zrak. Nástrojem zraku jest *oko*. Jak důležitý zrak našemu živobytí jest i jak mnoho na jeho zachování záleží, netřeba dokládati.

Obyčejné vady zraku bývají — buď že je *krátký* nebo *daleký*. Krátký zrak nenalezá se než jen u lidí obírajících se drobnými předměty a z blízka na ně hledících, jako na př. u pilných studentů, v knihách neustále vězících a málo vycházejících, u hodinářů, u švadlen, zvláště které mnoho zdobna vysívají. Krátkozraký rozeznává na blízku věci velmi dobře, ale do dálky vidí jen málo neb dokonce nic.

Mezi lidem rolnickým, mezi myslivci atd. nenalezneme ani jednoho krátkozrakého. Ti starším věkem upadají spíše v chybu opačnou, i. v *dalekozrakost*. Starší myslivec nebo sedlák vidí do dálky výborně; aby však v knize četl, zvláště je-li tisk drobný — to je mu velmi krušné.

Oko má tu vlastnost, že se hledí přispůsobiti tomu, jak ho kdo potřebuje. Kdo hledí jen do dálky, ten se stává dalekozrakým; a kdo hledí pořád jen na blízko na drobné věci, ten se stává krátkozrakým. Z toho vysvítá také prostředek, jak možno krátkozrakost předejiti anebo ji léčiti; prostředek ten není jiný, než aby se oko také cvičilo hleděti do dálky.

Kdyby srovnal oko krátkozrakého s okem dalekozrakého, shledal by, že oko krátkozraké je z předu více vypnuté nežli oko dalekozraké, které je poněkud splasklé. Kdo není ani krátkozraký ani dalekozraký, t. kdo dobře i z blízka i do dálky vidí, u toho je vypnutost oka prostřední.

Vypnutost oka zmenšuje se však postupujícím věkem, a krátkozrakost hojí se tedy sama. Nastane-li ale dalekozrakost — ta je čím dál tím horší; nebo v té míře, jak přibývajícím stářím tělu dužnosti ubývá, oplaskuje oko pořád víc a více, a člověk tedy na blízko pořád míň a míň vidí.

Dalekozrakému je prospěšno potřebovati brejlí — to ale jen v případech, když něco čte neb něčím drobným se obírá — aby nemusel svůj zrak tak tuze napínati; neboť přílišné takové napínání jen ještě více zrak oslabuje. Kdo při čtení obyčejného písma drží knihu na více než na půl lokte od očí, kdo není více s to, aby do jehly nit navlekl, ten je dalekozraký, ten potřebuje brejlí.

Tak i krátkozrakému jsou brejle užitečné; tento by jich ale měl jen šetrně užívati a raději hleděti, aby své oko bez brejlí navykal na dálku. Krátkozraký potřebuje jiných brejlí a dalekozraký také jiných.

Pro krátkozrakého jsou brejle skel proláklých či vyhloubených; pro dalekozrakého skel vypoulených či oblých. Oč u dalekozrakého je oko splasklejší, o to musí být sklo oblejší. Oblost skla nahraňuje, co se oku vypoulenosti nedostává. Naopak u krátkozrakého, jehož oko je příliš vypoulené či vypnuté, přílišnost ta vyrovnává se zase sklem proláklým čili vyhloubeným. Čím zrak je kratší, tím láklejšího je potřebí skla; a čím zrak je delší, tím oblejší musí být náoční sklo. Čím více se sklo uchyluje od rovnosti, to jest, čím je láklejší neb oblejší, tím, říkáme, že je ostřejší.

Ostrých skel měl by se každý vystříhati, totiž ostrých na svoje oči; neboť je v tom veliký rozdíl — ta samá skla mohou být jednomu ostrá, kdežto druhému jsou třeba slabá. Užívá-li člověk ostrých skel, na př. krátkozraký, oko hledí se k nim přispůsobiti, ač člověku se dost brzo zrak ještě více zkrátí. Lépe jest potřebovati skel o něco slabších, než jich oko žádá.

Okrouhlá skla jsou lepší nežli podlouhlá; oko a zřítelnice jeho jsou též okrouhlé. —

Od krátkého a dalekého zraku je třeba rozeznávati *slabý zrak*. Proti slabosti zraku nespomálají žádné brejle. Příčina slabosti zrakové bývá rozličná — buď vnitřní buď zevnitřní. Posouditi to a náležitých prostředků proti tomu použití, to může jen lékař.

Kdo si chce svůj zrak zachovati zdravý a silný, ten hled střídmosti v jídle a pití; nebo ničím se zrak tak brzo neoslabí, jako právě nestřídmostí v těchto věcech. Dále nečti dlouho do noci, nečti při slabém světle, nečti chodě neb dokonce jeda na voze neb na koni, a vůbec zraku příliš nenamáhej. Cítíš-li, že tě začínají oči tlačiti neb boleti, je svrchovaný čas abys přestal.

Příkré světlo je též zraku škodlivé, na příkl. hledění do slunce; tak i každé nestejné osvětlení, každý náhlý přestup ze

tmy do světla a ze světla do tmy. Z té příčiny není dobře hleděti v noci k nebi, když se blýská. A postel by měla vždy státi tak, aby člověk byl hlavou obrácen k oknu, tak aby, když ráno procitne, nepadlo mu denní světlo neb dokonce slunce přímo do očí.

Při práci je člověku nejmilejší světlo, které padá s hůry dolů. Večer se dobře píše neb pracuje při lampě s kloboukem — ale s kloboukem papírovým, navrchu modrým neb zeleným, uvnitř bílým. Takovým se světlo nejenom sráží dolů, kde si ho žádáme, nýbrž ho také něco veskrz proráží, tak že při takovém papírovém klobouku není ten příkrý, oko urážející rozdíl mezi světlem a tmou, jako při klobouku plechovém.

Při dětech, když se učí čísti a psáti, mělo by se dbáti, aby nestrkaly svých očí tuze do knihy neb k papíru; nebo tím způsobem plodí se krátkozrakost.

O teple a studen.

(Tamtéž.)

Člověku nesvědčí ani přílišné teplo ani přílišná zima. V studeném podnebí zůstává člověk zakrnělý jak tělem tak duchem, a v horkém podnebí daří se toliko černochovi. Bílému člověku je nejpřiměřenější podnebí mírné.

Nejlépe se našemu tělu hodí teplota vzduchu mezi $+ 12$ až 17° R. Teplotu tuto hledí si zdravé tělo zachovati pořád stejnou. Tělo si dělá samo teplo. Kterak se to děje, bylo už na počátku vyloženo. Šat slouží jen k tomu, aby teplo tělem zplozené lépe se zadržovalo, aby ho tolik neucházelo.

Je-li okolo člověka málo tepla, t. j. nalezá-li se v zimě, musí tělo více se namáhati, musí více tepla ploditi, aby ve své míře se udrželo. V studenu tráví člověk víc i dýchá plněji nežli v teple. Dýchání jeho je už proto plnější, protože studený vzduch je hustší a tudý vydatnější nežli teplý. V zimě a v studených krajinách pojí člověk víc nežli v letě nebo v krajinách teplých neb dokonce horkých.

Proti horku pomáhá si tělo zase tím, že se více vypařuje, že se potí. Výparem ujímá se tělu tepla, tělo se schlazuje, tak že teplota jeho nemůže přes míru vystoupiti. Za suchého povětří snáší člověk vysoké horko spíše nežli za vlhkého, parlivého. Vlhké povětří je už parami napito, to výparů z těla tak dobře do sebe nepřijímá. Ve vlhkém horku člověk malátní a slábne, oddýchání je nedokonalé, těžké.

V které teplotě by člověku bylo právě nejpříjemněji, je nestejné; řídit se to podle toho, jak si na zimu neb na teplo člověk byl navyknul. Teplo $+ 17^{\circ}$ R., které je nám v létě nejmilejší, zdálo by se nám v zimě nesnesitelným horkem. A naproti tomu teplo $+ 12^{\circ}$ R., kteréž si v zimě velmi libujeme, to by nás v létě velmi nemile dojívalo, tu bychom si naříkali na zimu.

V našich krajinách panuje povětrnost velmi proměnlivá; teplo a studeno střídají se náhle. Naše jaro jest toliko v básních tak krásné. V skutečnosti býváť to ale, jakož začasť i samé léto — leda jen na zeleno obarvená zima, protkaná některými teplými dny. U nás je potřeba, aby člověk byl pořád na zimu připraven, aby ji uměl snášeti, i když z nenadání uhodí. Pro středeck k tomu jest, aby si na zimu navykal, aby svým tělem hleděl se otužiti.

Proto špatně by si poradil, kdo by u nás chtěl trvati pořád v stejném, tělu příjemném teple, kdo by si v zimě svůj příbytek dával hojně vytápěti, kdo by líhal v peřinách a hezky teple by se oblékal — to se nehodí leda jen dětem v prvním jejich věku a babičkám i dědečkům v posledním. Než kdo je zdrav a chce ostati zdrav, ten ať si hledí též zimy. Jen ven do zimy! třebaš mrzlo neb se chumelilo — zima, netrvá-li dlouho, tuží a občerstvuje. Proto netřeba ani příliš mnoho šatů na se navěšovati — jen co sluší a patří — za to ale čerstvější krok! aby se tělo brzy zahřálo.

A že by se člověk snad tudy nastudil, toho se není obávati; právě čím častěji a pořádněji se člověk nastuzuje, tím bezpečnější je před nastydnutím. Nastydnutí je nejspíše podoben ten, který se nastydnutí nejvíce vyhýbá, který se pořád v teple drží a leda jen za dlouhý čas jednou do zimy se odváží. A ten ještě nenastydne tím, že do zimy vyšel, nébrž spíše, že ze zimy se vrátiv náhle do vytopené světnice vstoupil a třebaš ke kamnům. Působením zimy se totiž obnažený povrch těla podražďuje — především ale podražďuje se útlá blána v nose a v krku, kdežto studený vzduch ustavičně prostupuje. Nuže octne-li se na to člověk pojednou ve vzduchu hodně teplém, blána ta se podráždí ještě více, krev se v její žilky nahrne a zánět je hotov, totiž zánět povrchní slizné blány. Zánět ten jeví se buď rýmou, kašlem nebo bolením krku, jak totiž buď ta neb ona část blány se byla zanítila.

Z té příčiny měl by se každý na pozoru míti — ne tak když do zimy vychází, jako když se z ní navrácí, aby nevstu-

poval hned, kde silně je zatopíno, tím méně k horkým kamnům, tolikéž aby nepožíval hned něco horkého, na př. polévku, kávu neb cos podobného.

Prozřetelnosti té je zvláště potřebí, když, jak říkáme, člověku zajde za nehty, když se oznoší, neb dokonce když mu některý úd zmrzne. Zmrzlého člověka vnéstí do teplé světnice je tolik — jako jej usmrtiti. Příklad-li kdo do teplé světnice se zmrzlým údem, úd ten se tak prudce zanítí, že z toho pojde mrtí a úd posléze uhynie. Lavrey vypravuje, že jedné noci umrzly mnoha stům vojáků venku postavených údy, a to tím, že nenadále se oteplilo, že teploměr od -18° najednou vystoupil na $+10^{\circ}$.

Tak i oznošeniny, na něž si mnozí stýskávají, že se po dlouhá léta vždy v zimě ozývají, mívají za původ pouze takové náhlé zahřátí.

Kterak se zmrzlým člověkem nebo se zmrzlým údem naložiti, nebude as každému známo. Podotkneme něco o tom. První je, aby se takový člověk vnesl do *studené* světnice neb komory; a druhé, aby se zmrzlý úd neb celý člověk obložil buď *sněhem*, anebo není-li sněhu, plenami namočenými v *ledovou* vodu. Věc je ta. Aby krev v těle zmrzla, k tomu je větší zimy potřebí, než aby voda zmrzla. Krev zamrzá při zimě o 4 stupně nižší nežli voda. Proto obložil-li se zmrzlý úd ledovou vodou, je v této při nejmenším o 4° více tepla, nežli v údu samém. A přivede-li se úd tak daleko, že přijme studeno ledové vody, je odmrazen. Na to pak může se člověk dát do peřin, ale do *studených*, aby se ponenáhu sám zahřál. A tím způsobem jedině, totiž ponenáhlým samovlastním takovým zahřátím může se úd oživiti, mohou se předejiti všeliké zlé následky.

Zde by bylo též podotknouti o *studeném* napití, když je člověk uhřátý. Napití takové se vůbec srazuje, jako cosi na nejvyš škodlivého. Myslíme ale, že se v tom přemrštjuje. Ze studeným takovým napitím může si člověk jsa uřicen uhoniti kašel, o tom není pochybnosti; aby si ale tím způsobem souchotiny, jak mnozí se domnívají, to pokládáme za nedůvodné. Studeným napitím si ještě nikdo nespůsobil souchotiny, leda měl-li už k tomu dříve zárodek v plicích, měl-li už plíce nakažené. V tom případě jedině mohlo se státi, že způsobným kašlem souchotiny vypukly. Ty ale by byly i bez toho vypukly, toliko že snad o něco později.

Na tisíce jich napije se v horku studené vody a nic jim není, na př. ženci v letě. A v horkých krajinách hledí se dokonce nápojů ledových — a přece v tamějších krajích jsou souchotiny vzácnější nežli v krajinách chladnějších.

Proto kdo chce být opatrným, ať si je, ale tak úzkostlivým býtí, jak se obyčejně stává, toho není potřeby.

Václav Vladivoj Tomek (nar. 1817).

Policie městská v starodávni Praze.

(Dějepis města Prahy.)

Týmž způsobem jako vlastní zákony právní vydávali rychtář a přísežní také platné nálezy všelikého druhu, čelící k zachování pořádku a zachránění zlého ve městě v jiných ohledech. I tyto zachovaly se nám z první polovice 14. století hlavně v zápisech nejstarší knihy Staroměstské.

Jedna z hlavních péčí městské rady byla o bezpečnost na ulicích, kterou bylo obzvláště těžko zachovati při nepokojném a svárlivém duchu tehdejšího obyvatelstva. *Nošení zbraně*, tehdáž velmi obyčejné, přinášelo v tom ohledu největší nebezpečství. Proto byly skoro všechny zákony, čelící k zamezení bojů na ulicích pro záští mezi měšťany, zároveň provázeny záповědmi nošení zbraně.

Dle nařízení Václava II. od roku 1287 neměl vůbec ve městě nikdo nositi zbraně jakéhokoli druhu, ani ve dne ani v noci. Nařízení toto nemělo však delší platnosti než na rok a nezachovávalo se tedy později. Teprv roku 1327 vydali přísežní nařízení jiné dle usnešení s tehdejším hejtmanem zemským panem Hynkem Berkou z Dubé, výslovně proto, aby se stala přítrž mnohým vraždám a jiným neřestem ve městě. Nošení meče neb bodáku (Stechmesser) bylo dovoleno jenom lidem ve městě usedlým, majícím aspoň za deset hřiven jmění, nebo za koho by se jiný tolik možný zaručil. Kdyby přes to postižen byl na ulici se zbraní od rychtáře neb jeho čeledi, tomu měla zbraň býti vzata a měl platit pokutu; jestliže by pak kdo, za nějž se jiný zaručil, zbraní svou někoho na ulici ranil neb zabil, měl rukojmě platit 10 hřiven stříbra. Osobám ve městě neusedlým nemělo nošení zbraně býti dopouštěno, kromě měšťanům jiných měst nebo pánům zemským a jich čeledi, nikoli však čeledi osob duchovních jakéhokolivěk

důstojenství. Jiný příchozí měl zbraně nechati v hospodě, anebo jestli hospody neměl, před městem. Hospodský byl pod pokutou peněžitou zavázán, nařízení toto hostu svému oznámiti. Nůž nositi schovaný v obuvi nebo v šatech bylo každému zakázáno. Pokuta na to byla při prvním a druhém nařízení 20 grošů neb vězení na dvacet dní; kdoby po třetí byl postižen, tomu měl se nůž proraziti rukou a zapověděno býti město. Rukojemství za jiné osoby, přátely, nájemníky neb jiné známé, pro nošení zbraně nacházíme některá z potomních let zaznamenaná v knize městské. Několik let na to (roku 1335) vyšlo nové nařízení, jímž dokonce všecko nošení zbraně bylo zapověděno, bez rozdílu osob, výslovně i měšťanům, zemanům a pánům zemským, a pokuty v předešlém nálezu vyřčené jsou dílem zostřeny. Nařízení toto protivovalo se však příliš zvyklostem toho času, pročež pozbylo velmi brzo platnosti.

Tentýž účel jako nálezy o nošení zbraně, totiž způsobení bezpečnosti na ulicích, měla také zapověď nočního *chodění bez světla*, na kterou vztahuje se již i privilegium Soběslavovo. Noc měla ve velkých městech všude mnoho nebezpečnosti v časech, pokud nebylo řádného osvětlení ulic. Proto považován byl každý za podezřelého, kdo v noční době nedával zdaleka na jevo přítomnost svou nesením světla. *Zvon rychtářův*, zavěšený nejspíš při obyčejném jeho úředním sídle, dával znamení, od které doby mělo se se světlem choditi. Nálezem r. 1329 bylo ustanoveno, aby po třetím zvonění na tento zvon nikdo se nedal bez světla nalezti na ulici. Rychtář a jeho služebníci konali hlídky po ulicích. Kdo byl dostižen, že zapovědi této přestoupil, pokutoval se ponejprv kopou grošů neb osmidenním vězením ve věži u mosta, podruhé dvěma kopami neb dvounedělním, potřetí třema kopami neb třineďelním vězením a vypověděním z města na rok. Taktéž bylo okolo roku 1335 zapověděno, aby po třetím znamení na zvon rychtářův žádný krčmář nenaléval hostům, ani jich nechával ve krčmě pod peněžitou pokutou na něj i na každého hosta.

Hra o peníze byla veskrz zapověděna nálezem r. 1328 pod pokutou peněžitou od toho, kdo ztratil i kdo vyhrál. Prohra neplatila však výše, než co hráč měl právě v pasu svém.

K zamezení možných podvodů užíváním cizí *pečeti*, již by kdo ztratil, bylo zavedeno oznamování ztrát takových před úřadem, následkem kterého pozbývala ztracená pečeť své platnosti.

Z první polovice 14. století, ač bez udání určitého roku, nacházíme v nejstarší knize městské také jistý *řád o ohni*. Každému obyvatele dává se v něm napomenutí, aby oheň pilně hlídal a chránil se způsobem požáru. Kdyby z domu něčeho vyšel oheň, tak že by jej bylo viděti nad střechou, měl hospodář platiti čtyry kopy grošů pokuty. Kdyby ale služebník nebo služka zapálila (nepraví se dost jasně zdali úmyslně čili také z neopatrnosti), měla býti upálena v témž ohni. K ohni neměl nikdo běžeti se zbraní, než rychtář a jeho čeled. Každé řemeslo mělo míti háky na oheň, tak aby řemeslníci, jak by kde oheň vznikl, ihned běžely s háky a trhali domy hořící pod peněžitou pokutou. Zvláště však byli tesaři všichni povinni běžeti k ohni a pomáhati, a sice jedenkaždý pod ztrátou svého celého jmění a vyhnáním z města na vždy. Rovněž byli povinni všichni povozníci, voziti vodu k ohni za slušný ustanovený plat od každého sudu vody, pod ztrátou koní a vozu a věčným vyhnáním z města.

Pro snadnější znovu vystavení domů byla týmž nařízením o ohni vysazena také cena vápna a cihel, jak stavebních tak krycích, jakož i mzda kamenníků a tesařů při stavbách; toto pod ztrátou celého jmění a vyhnáním z města. Ostatně bylo ku každé stavbě zapotřebí povolení od přísězných.

Již nařízením Václavovým roku 1287 bylo rozkázáno, aby ustanovena byla *cena všech věcí potravních* a vína i všelikého jiného nápoje. Od neznámého roku nacházíme v nejstarší knize Staroměstské také cenu vysazenou na chléb, která, jakž přirozeno, často se měnila.

Nálezů přerozličného druhů, týkajících se provozování rozličných *řemesel a obchodů*, nacházíme z toho času vůbec ve veliké hojnosti, avšak pozůstáváme si bližšího promluvení o nich při samém vypsání tehdejšího stavu průmyslu a obchodu.

O b s a h.

	Stránka
I. Spůsoby mluvení dle abecedního pořádku českého	1
II. Spůsoby mluvení dle abecedního pořádku německého	143
III. Praktické příklady	256
IV. Vzorné překlady:	
a) Z češtiny do němčiny	274
b) Z němčiny do češtiny	285
V. Příklady ze starších i novějších spisovatelů	294
